sigitas parulskis

Nutylėtų lelijų miestas

Alma littera

[redacted]

sigitas parulskis

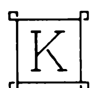
Nutylėtų lelijų miestas

Alma littera

VILNIUS 2016

UDK 821.172-31
Pa296

Knyga išleista Lietuvos
kultūros tarybai parėmus

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

ISBN 978-609-01-2230-3

SKAITYMO INSTRUKCIJA

Šią knygą sudaro du pasakojimo srautai, jie atskirti grafiškai, yra viršutinė ir apatinė dalys, bet istorija viena, todėl abu srautus reiktų skaityti kartu. Jie susipina, papildo vienas kitą, galiausiai susilieja į vieną.

Sigitas Parulskis

Paprasta, bet svarbi Freudo įžvalga, – jeigu sapno autorių skatintume tęsti pasakojimą apie sapną ir mintis, kurias jis sukelia, pacientas nukeliautų gana toli ir atskleistų nesąmoningą savo negalios foną: ir savo pasakojimu, ir nesąmoningu nutylėjimu.

CARLAS GUSTAVAS JUNGAS.
„Archetipas ir simbolis“

1. Simonas ir Salomėja

Simonas žiūri į didelį prekybos centro pastatą, akimirką jis atrodo kaip miražas, kaip holograma, kuri tuojau pat pranyks, ir liks į visas puses besiblaškantys, isterijos ir nerimo ištikti žmonės, nes ką tik sužinojo, kad Dievas baigėsi kaip tualetinis popierius.

Salomėja tylėdama paima Simono ranką, įspraudžia tarp savo vos praskėstų šlaunų, stumia gilyn. Simonas pirštais užčiuopia trumpus dygius plaukučius. Jiedu buvo apsipirkti ir dabar ilsisi ant žolės priešais parduotuvę, tarsi apsipirkimas būtų atėmęs visas jėgas, be to, Salomėja norėjo čia pat suvalgyti ledų ir parūkyti. Jai nepatinka rūkyti automobilyje, o juo labiau einant. Dvidešimt vienų, o jau pilna kvailų įpročių.

Per prisigrūdusią, purviną automobilių aikštelę vyras stumia pirkinių vežimėlį, su kaupu prikrautą tualetinio popie-

---

Kalbėk su manimi: Malūnas

Iš karto po laidotuvių Simonas pasprunka nuo būrelio žmonių juodais, retai vilkimais, dėl to bjauriausiai dvokiančiais drabužiais, jie susirenka gedulingų pietų į vienintelę miestelio užeigą, vadinamą „Aukštąja“, ji įrengta antrame aukšte, čia parduodamas alkoholis ir galima pigiai pavalgyti, čia sustoja pravažiuojantys tolimųjų reisų vairuotojai, jie vangiai kramto pasidėję prakaituotas, nuzulintas kepures šalia ant stalo krašto ir tylėdami žiūri į greta, tik per kelią esančias kapines, paskui prisipila stiklinę degtinės, išgeria ir vėl žiūri į kapines, o paskui išeina į kiemą, parūko, numeta nuorūkas prie purvinų savo autotraukinių ratų, sutrina jas batu, sėda prie vairo ir nuvažiuoja, ir

riaus. Ryškios saulės apšviesti geltoni ritiniai iš tolo atrodo tarsi auksiniai. Mozė ir jo slaptieji raštai. Dievas nesibaigė, jis tik atpigo ir pateko į išpardavimo akciją.

– Hm, tu apžėlusi kaip Džordžas Maiklas, – sako jis išsiblaškęs. – Gal tau padovanoti „Gillete"?

Salomėja užverčia akis į dangų.

– Aš šiandien atėjau be kelnaičių. Dėl tavęs.

– A, – prasižioja Simonas. – Nersiu dar sykį, nesupratau, kad čia viskas dėl manęs.

Jis pirštais praskleidžia didžiąsias lūpas, braukia pačiais galiukais, įsivaizduoja esąs neregys, mėginantis perskaityti painius Brailio rašto ženklus. Moterys turi tiek daug lūpų, kad gali susipainioti.

– Tu sausa kaip Fudzijamos kalnas, – sako Simonas, tebelaikydamas pirštą apačioje, švelniai vedžiodamas juo aukštyn ir žemyn. – Kur stebuklinga sagutė? Štai kur ji. – Jis trimis

---

niekada nebegrįžta, o jeigu grįžta, atrodo visai kitaip, nors jie tie patys, bet atrodo, kad visiškai kiti, ir Simonas negali, neturi jėgų žiūrėti į tuos vairuotojus, jis nori išvažiuoti su jais ir nebegrįžti, niekada nebegrįžti čia, kur per kelią, tik per kelią, matyti kapinės ir kvepia bjauriais troškintais kopūstais ir dar kažkuo, Simonas neatpažįsta, bet kvapas labai panašus į gėlių, stovinčių prie karsto, kvapą, jis atsistoja nuo stalo, niekam nieko nesakęs išeina pro duris, nubėga žemyn siaurais mediniais laiptais, iš pradžių bėga pro kultūros namus, pro gaisrinę, per upelį, kurio pavadinimo nežino, pro Makštučio vyšnias, paskui į šiaurės vakarus, į miestelio pakraštį, kur tebestovi buvusio dvaro malūnas, jo raudonų aptrupėjusių plytų liemuo be sparnų, be kepurės, langai su grotomis, dabar viduje nebekvepia miltais, ten įrengtas san-

pirštais praskečia didžiąsias lūpas, švelniai pamasažuoja klitorį, pirštų galiukais pajunta drėgmę. – Dabar tu panaši į leliją, sklidiną dangaus rasos.

Salomėja nieko nesako, užsimerkia, atlošia galvą. Paskui palenkia galvą į šalį, atsimerkusi žiūri į jį.

– Noriu valgyti, važiuojam.

Jiedu atsistoja nuo žolės, Salomėja atsisukusi apžiūri sijoną.

– Gal galėtum eiti kuo arčiau manęs, ten tokia dėmė, kad atrodau kaip apsišlapinusi.

– Čia jau nebe rasa, jau tikra liūtis.

– Pridenk mane.

– Galiu, bet atrodysiu iškrypėlis, – sako Simonas, ir jie nueina prie automobilio. Jis tursena kone prisiglaudęs prie jos kaip neregys.

---

dėlis, ir jis pirmą sykį užkopia taip aukštai, iki ketvirto aukšto, dar vienas aukštas ir jau būtų stogas, bet jį sukausčiusi baimė nebeleidžia toliau judėti, nebegali net krustelėti, nė centimetro, Simonas žvalgosi sau per petį, tolumoje mato akmenimis grįstą vieškelį, vedantį pro pelkėtas, pavasariais apsemiamas pievas į spirito varyklą, šį malūną, šį jo raudonų plytų bokštą močiutė Agota matė dar būdama jauna, dar prieš Antrąjį pasaulio karą, matė jį ir per karą, liepsnojančią jo kepurę ir sparnus, besisukantys liepsnojantys malūno sparnai – turbūt šimtą kartų naudotas vaizdinys filmuose apie karą, dėl to jau virtęs klišе, matė šį malūną ir jo motina, dar vaikas, kiek jai galėjo būti per karą, septyneri, aštuoneri, devyneri, matė jį daugybė akių, bet dabar jo nemato niekas, dabar rugpjūčio popietė, niekam nerūpi aukštai

* * *

– Šiandien antrą sykį praradau nekaltybę, – pagaliau prabyla Salomėja išlindusi iš po antklodės ir paima iš Simono pusiau sutrauktą suktinę. Ji ne itin graži, jeigu taikysime įprastus moters grožio kriterijus: ausys atlėpusios, todėl jas slepia ilguose ruduose plaukuose, akys atrodo per daug arti viena kitos ir tokios rudos, kad primena mineralinio vandens šaltinio pakraščiais gulinčius akmenis, gal dėl to ir veidas šlakuotas, nutaškytas smulkiais to paties šaltinio purslais, lūpos siauros, nosis šiek tiek pakumpusi, krūtys nedidelės, stangrios, daugiau Simonas neprisimena, jie pažįstami nesenìai. Kad ir kokia ten būtų jos išvaizda, ji velniškai ištvirkusi. Tokios ištvirkusios turbūt būna tik vienuolės, pagaliau ištrūkusios iš niūrių vienuolyno sienų ir besiblaškančios linksmo gyvenimo sūkuriuose. Žinoma, Simonas nepažįsta nė vienos vienuolės, tokios jos vaizduojamos pornografiniuose fil-

---

ant malūno sienos įstrigęs alpinistas, jis nebegali lipti aukštyn, nes neberanda ištrupėjusių plytų, kurių kabindamasis galėtų ropštis siena, blogiausia, kad jis neberanda ir kelio žemyn, kad ir kiek brauko koja per sieną, buvusi patogi pastatyti pėdai įduba lyg išnyko, jis laikosi abiem rankomis lango grotų ir jaučiasi esąs kalinys, tik išvirkščiai – jo kalėjimas lauke, jo kalėjimas visas pasaulis, o išsigelbėjimas – kad ir kaip juokingai skambėtų – viduje,

jis mato, kad apačioje, šiek tiek į priekį yra didžiulė pjuvenų krūva, prie malūno glaudžiasi lentpjūvė, ilgus ir storus medžių kamienus paverčianti lentomis ir pjuvenomis, viso pasaulio išminčiai kalba apie tekantį laiką kaip apie srūvantį smėlį, o Simono sąmonėje laiko tėkmė susijusi su pjuvenomis, jam netgi atrodo, kad ir žmonės, kai numiršta, greitai pavirsta pjuvenomis,

muose, kuriuos Simonas profilaktiškai kartais pažiūri, nors, ko gero, pornoprodukcija ne itin patikima liudytoja dorybės teisme. Salomėja tiesiog kruopščiai su didžiausia nekantra ir, keisčiausia, su malonumu daro viską, ką tik pasiūlo Simonas arba sugalvoja pati. Kaip tik jos iniciatyva jiedu šiandien debiutavo...

– Tu pirmas dulkinai mane į ...! – ir džiaugsmingu balsu ištaria žodį, kuris jos lūpose skamba keistai. Į šikną, sako ji. Ir tai vadina antruoju nekaltybės praradimu. Salomėjai beveik dvidešimt vieni (o gal dvidešimt dveji, jis nuolat užmiršta), bet keiksmažodžiai ir apskritai visi nepadorūs dalykai jai dar nėra tapę savastimi, ji vartoja vulgarybes lyg užsienietis ką tik išmoktus žodžius – ji keikiasi su akcentu, galima būtų taip sakyti. Iš pradžių tai netgi smagu, bet ilgainiui ima erzinti. Kai Simonas užsimena apie tai, Salomėja iš karto atšauna:

---

jeigu būtų galimybė pažiūrėti į močiutės kapą kada nors vėliau, po savaitės ar mėnesio, ten, ko gero, tebūtų tik krūvelė pjuvenų, tokia pat krūvelė, kokią jis mato apačioje, prie lentpjūvės pašiūrės, jeigu jis sugebėtų nuslinkti malūno siena bent porą metrų, galėtų šokti žemyn ir pataikytų tiesiai į pjuvenų krūvą, tiesiai į savo mirusią močiutę, į tai, kas iš jos liko, kai ji prieš trejetą dienų nutilo ir nebekalbėjo, ir niekad nieko nebepasakys apie ožkos pieną arba žuvų taukus, arba apie tai, kad ežeras ant ledo juodas kaip audros debesis, o tikėjimas paslaptis, kurios niekas negali atskleisti, bent jau tol, kol nevirto pjuvenomis, ir Simonas, galvodamas apie močiutę ir apie tai, kad ji iš tiesų dabar ten, apačioje, tarp lentpjūvės pašiūrės ir malūno sienos, stengdamasis nežiūrėti į apačią, nušliaužia tuos porą metrų net pats nesupras-

– O kodėl manai, kad tu keikiesi be akcento?

Iš tiesų, kas jis toks, kad mokytų ir teistų. Be to, pačiam visuomet atrodo, kad esi natūralus ir tikras. Netgi tuomet, kai elgiesi kaip mėšlo krūva.

* * *

O prieš kokią valandą Simonas stovi „Rimi“ prekybos centre ir renkasi iš dviejų degtinės butelių: „Lietuviška“ ar „Bajorų“, ir stengiasi prisiminti, ką sapnavo šiąnakt. „Bajorų“ būtų kilniau, o „Lietuviška“ patriotiškiau. Tai yra – pigiau. Dar kiek pasvarstęs nusprendžia, kad degtinė šlykšti, todėl jos niekada nebegers, ir įsideda į vežimėlį butelį nupiginto airiško viskio „Bushmills“. Paskui dar dvi skardines alaus. Kad ir kiek stengtųsi, negali prisiminti sapno.

Žiūrėdamas į konteinerį, pilną nupigintų fasuotų makaronų, prisimena, kad ketino nupirkti maisto kaimynui. Maka-

---

damas, kaip, nes nejaučia, kad būtų kur statyti koją, nejaučia, kad būtų kur įsikibti rankoms, tiesiog šliaužia plytų paviršiumi kaip driežas, o paskui jaučia, kad labai greitai slysta ta plytų siena žemyn, vis greičiau ir greičiau, žnekteli ir sucypia iš skausmo, bet tik trumpai, nes pataiko į pjuvenas ir nieko nesusilaužo, net nesusižeidžia, tarsi tai iš tiesų būtų močiutė, kuri ir po mirties rūpinasi juo, neapleidžia, nors pati jau nieko negali pasakyti,

taip jis man pasakojo.

ronai ir kruopos iš karto kelia mintis ne apie italus ir vištas, o apie mirštančius iš bado senelius. Simonas jau kelis sykius matė senuką, sunkiai ropojantį laiptais, vienoje rankoje lazdelė, kitoje krepšys su pirkiniais, akivaizdu, trūksta dar vienos rankos, o senyvas vyras sunkiai juda. Varškė, vištiena, makaronai, jogurtas, duona. Šiam kartui užteks, o paskui paklaus, ką jis valgo. Bendrabutyje, kuriame Simonas gyvena, tokių paliegėlių turbūt ne vienas. Visuose Vilniaus bendrabučiuose pilna senelių, kuriuos vaikai atveža ir palieka gaišti, nes neturi arba gaili pinigų senelių namams.

Jis įsideda žuvų pirštelių, pieninių dešrelių, dviejų rūšių mišrainės – vieną raudonos, kitą baltos. Kiek pasvarstęs, paima ir pikantiškos, raudona, balta, geltona – penktadienio vakaro vėliavos spalvos. Iškelsime ir plauksime į didelę šviesą.

Savaitgalis, žmonių srautai, tarška prekių vežimėliai, švytuoja nuo lentynų griebiami paketai, groja maloni muzika –

Kalbėk su manimi: Saldainis ir driežas

Simonas neprisimena, iš kur atsirado tie margi žirneliai, galbūt iš atlaidų jų parsinešė teta kartu su ilgais, storus šiaudus ar net virbus primenančiais, į šiugždantį popierių įvyniotais atlaidų saldainiais, kuriuos pardavinėja bobutės prie šventoriaus vartų, bet šitie kitokie, iš parduotuvės, dideli, spalvoti, saldūs, jie vadinasi dražė, o jam skamba kaip „driežai“, nors į driežus jie visai nepanašūs, apvalūs, kieti ir be uodegos, vasarą prie šulinio tarp senojo namo griuvėsių jis sugauna driežą, laiko prispaudęs jo uodegą ant šilto, saulėje įkaitinto akmens, driežas muistosi, spurda į šalis, kol uodega nutrūksta, ir mažasis dinozauras dingsta žolėje, saldainis panašesnis į tą saulės įkaitintą akmenį,

gyvenimas puikus. Jeigu ne nuolatinis pinigų stygius – būtų dar puikesnis.

Tamsa be perspėjimo. Iš inercijos žmonės dar žingsniuoja tarp makaronų ir saldainių pilnų lentynų, tebežiūri į gėrimų ir padažų etiketes, tebesirausia kišenėse prie kasų aparatų, ieškodami smulkių, kredito, debeto, nuolaidų, o paskui staiga garsus traškesys, dulkių debesis, skausmas, tamsa, mirtis.

– *Fuck,* – sako Simonas sau panosėje. Griūvančio prekybos centro vaizdinys toks ryškus, kad net pasijunta nejaukiai.

– Gal pasakysite, kur čia makaronų skyrius? – pasigirsta šalia. Jis pasižiūri. Jai ne daugiau kaip dvidešimt. Rusvi plaukai. Moteriškas balsas. Strazdanos. Raudonas liežuvio galiukas, atrodo, dvi baltų dantų eilės stengiasi jį sulaikyti, kad neiššoktų lauk. Kaip joms pavyksta taip nušveisti dantis?

– Už poros žingsnių, – sako Simonas ir mosteli ranka makaronų skyriaus pusėn.

---

kietas, apvalus ir šiltas, norisi jį apžiūrėti iš arčiau, liesti, uostyti, jausti, o paskui nežinia kaip jis patenka į Simono nosį, galbūt dėl noro būti kuo arčiau, ir kuo labiau jis nori iškrapštyti saldainį iš nosies, tuo giliau tas lenda, o dėdė Lukas pasakojo, kad vienas žmogus prarijęs adatą, ta adata pradėjo keliauti jo gyslomis, ir kuo labiau tas žmogus stengėsi adatą ištraukti, tuo giliau ta adata smelkėsi į jo vidų, kol galiausiai pasiekė širdį ir pervėrė žmogaus gyvybę, o Našio ežere, Simonas pats tai žino, Našio ežere yra tokių gyvių, ilgų tarsi siūlas, kurie lygiai kaip adata įsibrauna į kūną ir keliauja gyslomis iki širdies, kol galiausiai, kol galiausiai, visiškai praradęs viltį, Simonas ima graudžiai ir sąžiningai verkti, nes įsivaizduoja, kad saldainis, kas, kad apvalus ir kietas, ir nepanašus nei į driežą, nei į siūlą, juo labiau į adatą, dabar keliau-

Ji linksi galva, rodo į Simono vežimėlį.

Regis, merginai makaronai nė kiek nerūpi. Ji atidžiai tyrinėja Simono vežimėlyje sukrautus produktus.

– Ar kas negerai? – klausia Simonas.

– Žuvų piršteliai, – *cool*, mišrainė – fe.

Simonas paima mišrainės indelį, apsižvalgo, užsimoja, tarsi ketindamas mesti.

Rudaplaukė sukikena.

– Tiek to. Tegul gyvena.

Jiedu lėtai žingsniuoja tarp lentynų, iš šalies, ko gero, atrodo kaip sutuoktinių pora, stumianti vežimėlius su mažais vaikais.

– Noriu paklausti, – sako rudaplaukė.

– Klausk.

Rudaplaukė žvilgteli į jį, suraukia kaktą.

– Tik dėl viso pikto perspėsiu – aš kritinio amžiaus vyras, aš pavojingas.

---

ja iki širdies ir jeigu nepervers jos, tai nudažys spalvotai ir širdis atrodys kaip akmuo, ant kurio šildosi driežas be uodegos, galvoja Simonas ir taip verkia, taip verkia, kol neapsikentęs saldainis ima tirpti, jam iš nosies varva spalvoti snargliai, maišosi su sūriomis ašaromis ir per lūpas teka kažkokia siaubinga saldžiai sūri, spalvota, snarglėta masė, visi juokiasi, teta, dėdė, pusbrolis ir pusseserė, ir motina juokiasi, net driežas be uodegos, visi, tik jis ne, jis dar labiau verkia, nes daugiau saldainių nebėra, o tas, kuris nosyje, jau lyg ir nebe saldainis, visi juokiasi ir dėl to jam dar graudžiau, nes niekas nesupranta jo sielvarto, dėl saldainio, dėl driežo, kuris liko be uodegos ir kurio jam be galo gaila, niekas nepaaiškina, nepamoko, kad kuo labiau nori iškrapštyti iš savęs skausmą, tuo giliau jis lenda, taip jis man pasakojo.

– Gerai. O ką pasakytų kritinio amžiaus vyras, jeigu sužinotų, kad šalia stovinti mergina be kelnaičių?

Simonas žingsniuoja tarp lentynų, lėtai stumdamas pirkinių vežimėlį.

– Čia viktorina? Ar televizijos serialas?

Rudaplaukė nieko nesako. Simonas dar sykį ją nužvelgia – iš veido išraiškos sunku suprasti, ar ji kalba rimtai, ar juokauja. Tyčiojasi?

– Kai kritinio amžiaus vyras dešrelių skyriuje sužino, kad mergina šalia jo be kelnaičių... – pradeda Simonas, bet ji neleidžia jam pabaigti.

– Mane domina tik viena dešrelė, – sako ji prislopintu balsu. – Noriu turėti su tavim seksą.

Simonas šypsosi. Keista, kuo ilgiau gyveni, tuo daugiau tavo galvoje atsiranda antinominio mąstymo. Pavyzdžiui, bet koks vaizduotėje kylantis erotinis vaizdinys akimirksniu su-

---

Kalbėk su manimi: Katinas

Simonui devyneri, jis eina vieškeliu nuo spirito varyklos dvaro link. Dešinėje rankoje Simonas laiko lavoną. Laiko jį už uodegos, nenori, kad prisiliestų, uodega tarsi ir ne visai lavonas, tai kažkoks tarpinis dalykas, gaila, kad žmonės neturi uodegų, būtų lengviau bendrauti su mirusiais, gyvieji vilktų negyvėlius į kapines už uodegų ir nejaustų baisaus kaltės jausmo, kad liko gyventi.

Simonas neša katiną Murkų, jis eina, laikydamas Murkaus uodegą, ir nejaučia nieko, tik keistą tuštumą. Galbūt ši tuštuma ir yra pirmasis aiškus mirties suvokimas. Pirmasis jo trumpame gyvenime. Tai, kas buvo gyva, dabar negyva. Kad egzistuoja kaž-

laukia kokios nors antinomijos, prieštaravimo, dar blogiau – parodijos ir satyros. Ar tai senėjimo požymis? Išminties? Globalizacijos? *Fuck*, sako pats sau Simonas.

– Beje, koks tavo vardas?

– Salomėja.

– Hm, malonu susipažinti – Jonas Krikštytojas, – linkteli Simonas ir abiem rankom mėgina nusiplėšti galvą.

– Cha, – šypsosi Salomėja. – Nejuokinga.

– O man atrodo juokinga. Žinai, Salomėja, aš išsiskyręs vyras, ir jeigu man parduotuvėje moteris siūlo seksą... – Simonas nutyla, paskui sustoja, pasisuka į merginą. – Ne, ne taip. Aš šimtus kartų galvojau apie tai, kad vieną dieną parduotuvėje prie manęs prieis moteris ir pasiūlys pasimylėti. Tiesiog šiaip sau. Kaip kine. Kaip knygoje. Kaip sapne.

– Tai aš ir priėjau. – Ji vėl ima žingsniuoti.

---

kokia nematoma riba, kurią peržengus viskas pasikeičia. Jis dar negali mąstyti tokiomis painiomis sąvokomis, bet aiškiai suvokia, kad yra kažkas svarbaus, ko negalima peržengti, nes kol katinas lakstė kieme, buvo gyvas, kai išbėgo iš kiemo – žuvo.

Jis atneša katiną iki namo, kuriame gyvena, namas didelis, jame įsikūrusios kelios šeimos. Kraštiniame bute gyvena dėdė ir teta, jie turi du vaikus, tai jo pusbroliai, jie neturi uodegų, bet baisiai draskosi. Pusseserė brūkšteli nagais pusbroliui per skruostą, tas trūkteli ją už plaukų, tada ji stveria nuo stalo šakutę ir suvaro jam į šlaunį, paskui abu bėga vieškeliu į besileidžiančią saulę ir atrodo, kad bėga į didelį kraujo dubenį. Ir taip beveik kasdien.

Žemė jau pradeda šalti, gruodžio pradžia. Dar nėra šalčių, bet naktimis balos jau užsitraukia plonyčiu ledeliu. Kai vasarą Simo-

– Taip, bet tai literatūra, pramanas, paaugliškos vyrų svajonės.

– Trokšti, kad svajonės išsipildytų, bet kai jos išsipildo, pradedi verkšlenti.

Kurį laiką Simonas tyli. Nežino, ką sakyti. Salomėja teisi, kodėl jis verkšlena? Ji galėtų būti viena iš jo knygų personažų. Išlipusi iš knygos būtybė. Išlipo iš knygos kaip iš lovos, pagalvoja Simonas ir nusišypso. Jeigu ateina į galvą kokia nors gera mintis, geriausia jos nepasakyti garsiai. Tada ji gali dar labai ilgai, galbūt net per amžius likti gera mintis. „Kol dangus ir žemė nepraeis...“*

– Beje, negalima sakyti „noriu turėti seksą“, – sako Simonas.

– O jeigu aš noriu?

* Mt 5, 17–19 (čia ir toliau past. red.).

nas įsipjovė, buvo daug kraujo, bet kažkas, galbūt senoji Agota, pasakė: „Nemyžk į batą, po poros dienų užsitrauks.“ Iš tiesų, po poros dienų žaizda pasidengė plutele. Balos užsitraukia ledu kaip žaizdos. Ir ežeras, boluojantis tolumoje, – milžiniška žaizda. Ir jis greitai užsitrauks plutele. Ir Murkaus pusiau pramerktos akys užsitraukusios tokiu balzganu ledu.

Simonas neranda kastuvo, pasiima iš koridoriaus kirvį. Koridoriuje mama smulkina malkas, kad galėtų įkurti krosnį. Krosnis didelė, jos pradžia virtuvėje, o baigiasi kambaryje. Ta krosnis šiek tiek mistiška, kaip ir viskas, kas prasideda vienoje erdvėje, o baigiasi kažkur kitur. Kartais jis galvoja, kad ir pats prasideda čia, bet jo pabaiga kažkur kitur, už sienos, kurios nemato, bet žino, ji tikrai yra. Riba, kurios nevalia peržengti. Ir ta kita jo dalis, kuri už

– Noriu turėti... – pradeda Simonas, bet nutyla.

– O, ledai! – sušunka keistuolė persekiotoja ir palinksta virš grietininių ledų dėžės. Simonas nužvelgia ją: krūtys nedidelės, bet stangrios (bent jau jo vaizduotėje), platūs klubai, dešinėje rudi plaukai užkišti už ausies, kitoje pusėje laisvai krenta ant peties. Džinsai slepia kojas, bet su kelnėmis jos atrodo dailios, ne per storos, ne per trumpos. Ji atsisuka į jį ir Simonas sutrikęs nudelbia žvilgsnį į savo vežimėlį, tarsi pirmą sykį matytų tą šlamštą, kurio prisikrovė. – Nori ledų?

– Taip, – sako Simonas net nepagalvojęs. Jis nenori priešintis. Jis tik nori išgerti.

Jiedu sėdi ant žolės prie prekybos centro, valgo ledus.

– Taigi iš pradžių mes kalbamės apie muziką, apie maistą, apie literatūrą.

– Aš nemėgstu skaityti, – pertraukia jį rudaplaukė.

– Kaip tik apie tai ir kalbu – aš tau pasakoju apie kny-

---

sienos, kurios nemato, bet kurią kartais labai skausmingai jaučia, ta dalis yra geresnė nei šita, į kurią kišamas visoks šlamštas: pigi dešra, nereikalingos ir nesuprantamos matematinės formulės, baugūs, naftalinu dvokiantys Dievo priesakai.

Žemė dar labai nedaug įšalusi. Simonas iškerta kirviu stačiakampę duobę. Įdeda į ją Murkų, stovi, nežino, ką dar galėtų padaryti. Pasakyti ką nors? Pamosuoti kryžiumi, sukalbėti maldą už mirusius: „...ir amžinoji šviesa jiems tešviečia“? Senoji Agota sako, kad gyvūnai neturi sielos. Todėl melstis už juos beprasmiška. Bažnyčioje daug įspūdingų paveikslų, nė viename iš jų nėra katino. Yra dantis išsiepusių slibinų ir žirgų, yra vyrų raumeningomis rankomis ir moterų nuleistomis akimis, bet Murkaus ten nėra. Ir nebus. Jis neturi sielos.

gas, apie rašytojus, apie jų keistus pomėgius, įpročius, apie jų ligas ir meilužes, nors dažniausiai tai vienas ir tas pats, o paskui, jau po keleto pasimatymų, mes imame užuominomis kalbėtis apie intymius dalykus, galiausiai atsiveriame vienas kitam, prisigeriame ir turime seksą.

– Negalima sakyti „turime seksą", – sako ji ir nusivaipo.

– Aš cituoju.

– O ką – tu koks sušiktas mokslininkas?

Tas jos „sušiktas" skamba neagresyviai, netgi nevulgariai. Simonas mano, kad ji netgi nevartoja šio žodžio tikrąja reikšme. O gal ji tokia kvaila, kad net nesupranta, ką jis reiškia?

– Gerai, aš nesu sušiktas mokslininkas, bet...

– O kodėl tu paėmei butelį viskio ir du alaus?

Simonas žiūri į ją sėdėdamas ant žolės: ausys atlėpusios, strazdanota, plaukai rudi. Ir tokia akiplėša. Nuolat jį nutraukia. Jokios sumautos pagarbos žilai galvai.

Simonas nesimeldžia, bet kažko lyg trūksta. Žiūri į namo galą, kur gyvena teta ir dėdė, teta ligota, jos širdyje prikaišiota visokių metalinių detalių, vožtuvų ir panašiai. Jis įsivaizduoja tetos širdį kaip motorinio dviračio cilindrą, kuriame nesustodamas juda stūmoklis, o pro vožtuvą į cilindrą patenka kraujas ir žvakės liepsna tą kraują uždega. Kraujas plyksteli skaisčiai melsva liepsna ir teta pakyla iš lovos, klausia: ko atėjai, jis sako: noriu pažiūrėti televizoriaus, ji purto galvą: dieną negalima žiūrėti televizoriaus, dieną reikia dirbti. Namuose jie neturi televizoriaus, tėvas vis žada, bet televizoriaus kaip nėra, taip nėra. Tenka eiti į svečius pas tetą ir dėdę. Paskui teta pamato žeme aplipusį kirvį, kas čia, klausia. Simonas pažiūri, tik dabar pamato, kad laiko rankoje kirvį. Murkus, sako.

– Netgi romantikai nebuvo tokie niūrūs, – sako Simonas. – Netgi romantikai nebūna tokie susiraukę ir desperatiški, koks būnu aš, kai geriant baigiasi alkoholis. Pats šlykščiausias dalykas vartojant alkoholį – jo stygius. Ir galbūt ne pats faktas, kad nebėra ko gerti, o estetinis vaizdas, mintys, kurias kelia tuštėjantis butelis. Kai butelis tuštėja, žmogaus vidinis turinys pilnėja, – taip turėtų vykti natūralus pasikeitimo skysčiais procesas.

– Kažkodėl skamba taip, tarsi su buteliu turėtum seksą, – sako rudaplaukė, ir Simonas juokiasi.

– Girtaujant ištinka akimirka, kai supranti, kad butelis jau beveik tuščias, o tu dar nepakankamai pilnas. Galbūt tai kiekybės ir kokybės santykis, o gal Einšteino reliatyvumo teorija, tai jau nesvarbu. Ta butelio tuštuma kažkokiu būdu ima smelktis į tavo vidų – jautiesi nė kiek ne geresnis už tuščią butelį.

Dėdės nėra namuose, dėdė dirba, vairuoja sunkvežimį, jį visi vadina Kida, arba Imperija, jis geras, bet trenktas, neseniai kažkas jam trenkė per veidą sakvojažu, kuriame buvo įdėtas lygintuvas, nes dėdė neturėjo cigaretės, o gal nedavė, kas ten žino, dėdė sėdėjo po veidrodžiu ir verkė, ašaros riedėjo per neskustus, žilais šeriais pasišiaušusius skruostus, o teta kietai sučiaupusi lūpas žiūrėjo pro langą ir nekreipė dėmesio į dėdės ašaras, ir vadino jį liurbiu.

Teta sako jo motinai: maniau, kad jis su tuo kirviu... ir žiūri rūsčiai sučiaupusi lūpas, paskui tylėdama išeina. Ji vaikšto lėtai ir atsargiai kaip katė. Bijo, kad neužsikirstų varikliukas širdyje.

Ar tu išprotėjai, klausia motina, kodėl su kirviu žemę kasei? Nežinau, sako jis, nebuvo pjūklo. O kodėl nuėjai pas tetą,

– Tuščiaviduriai žmonės, – sako Salomėja.

– Vis dėlto skaitai knygas.

– Ne, mačiau užrašą tulike ant sienos.

– Aha. Tulikas, mūsų užguito švietimo simbolis ir apaštalas.

Tavo vardas Salomėja, tavo krūtys mažos, kietos, ant uolos neištatuiruosiu savo sielos, Salomėja, ne, murma sau panosėj Simonas, žiūrėdamas, kaip mergina, dviem pirštais suėmusi suvalgytų ledų popierėlius, atsargiai neša iki šiukšlių dėžės. Atšoks mano dantų adatos, nusiplaus mano sielos tušas nuo tavo krūtų, nuo kietų tavo krūtų, Salomėja. Kietos kaip uola. Žmonės, šmirinėjantys aplink prekybos centrą, panašūs į dideles skruzdėles, tempiančias spalvotus šapus, – kiekviena į savo skruzdėlyną.

Salomėja tylėdama paima Simono ranką, įspraudžia tarp savo vos praskėstų šlaunų, stumia gilyn. Simonas pirštais užčiuopia plaukučius.

---

kodėl pas ją su kirviu? Nežinau, sako jis, televizoriaus norėjau pažiūrėt.

Motina suskaldo pliauską smulkiais pagaliukais, nusineša prie krosnies, įmeta į vidų popieriaus skiautę, įžiebia degtuką, netrukus pasigirsta degančio medžio traškesys. Jis taip traška, lyg vaitotų, lyg stengtųsi ištrūkti iš liepsnos gniaužtų, lyg norėtų perduoti žinią – tenai, kažkam, anapus sienos, anapus šventųjų paveikslų. Žinią į kaulą sustingusiam Murkui, kuris neturi sielos.

Taip jis man pasakojo.

Salomėja nieko nesako, užsimerkia, atlošia galvą. Paskui palenkia galvą į šalį, atsimerkusi žiūri į jį.

– Noriu valgyti, važiuojam.

* * *

Jiedu valgo pirštelius iš čia pat ant lovos krašto padėtos lėkštės. Skonis klaikus, bet Salomėjai labai patinka žuvų piršteliai.

– Galėčiau suvalgyti krūvą jų, – sako Salomėja. Tiesa, ji ir suvalgo beveik visą lėkštę. Simonas paragauja vos vieną, skonis, lyg valgytų Čaplino batą.

– Tavo krūtys kietos kaip uola, Salomėja, – sako Simonas ir dešine ranka glosto merginos krūtis. – Ką manai apie mūsų susitikimą prekybos centre?

– Mėšlas. Prekybos centre susipažįsta tik leisgyviai pensininkai ir šunų mylėtojai.

Kalbėk su manimi: Ženklelis ir kriaušės

Simonas negali atplėšti akių nuo Lijanos ir nuo ženklelio ant jos krūtinės. Lijana garbanota, jos plaukai pelenų spalvos, šviesių pelenų spalvos, jeigu Simono širdis sudegtų iš meilės jai, liktų lygiai tokios pat spalvos pelenų krūvelė, bet Simonas to dar nežino, jis dar nerašo eilėraščių, jis tik žiūri į spaliuko ženklelį ant Lijanos krūtinės ir jam jis toks pat gražus kaip ir Lijana – berniukas ženklelyje irgi garbanotas kaip Lijana, o penkiakampė žvaigždė, kurios centre jo veidas, spindi kaip žvaigždė virš Betliejaus, kurią per kiekvienas Kalėdas Simonas mato miestelio bažnyčioje, ten jį vedasi močiutė arba mama, kuri net į kalbas nesileidžia apie jokius spaliukus ir jokias žvaigždes.

– Man tinka, būčiau buvęs karo lakūnas, jau mėgaučiausi pensija.

Salomėja pageidauja susitikti vis kitoje vietoje ir kaskart jie turi būti tarsi nepažįstami. Simonui šis žaidimas jau baigia įgristi.

– Man jau baigia įgristi, – sako jis.

Salomėja varto akis ir vaiposi.

– Manau, mudviem reiktų nueiti į laidotuves.

– Kas mirė?

– Tiesiog nueiti į pirmas pasitaikiusias laidotuves ir ten susipažinti.

– Pasidulkinimas laidotuvėse – situacijų komedijos tema.

– Tu be fantazijos.

Simonui nepatinka, kad ji tokia įžūli. Nors dvigubai jaunesnė. Matyt, tai patriarchalinis instinktas, archaizmas ar panašiai, bet kažkodėl jam norisi, kad Salomėja į jį žvelgtų su

---

Jis ilgai stovi po laukine kriauše, paskui prisirenka prikritusių kriaušyčių, atsisėda po medžiu, atsiremia į grublėtą, metų reumato susuktą kamieną, užverčia galvą, žiūri pro šakas į dangų, tarsi laukdamas žvaigždžių, tarsi laukdamas jų pagalbos, jos juk žvaigždės, gal jos pasakytų, kaip jam elgtis, ką daryti su jų šeimos nare, su ta žvaigždute, kurią jam šiandien įsegė į atlapą ir kurios jis negali parodyti mamai, nes bijo, nes ši žvaigždė draudžiama jo namuose.

Bet dar labai anksti, dar tik rugsėjis, žvaigždės pasirodys negreitai, Simonas atsikanda kriaušės, ji dar kieta, galbūt niekad neprinoks, nes kriaušė sulaukėjusi, jos vaisiai maži ir sprangūs, ir Simonas įsivaizduoja, kad jeigu mėgintų praryti spaliuko ženklelį, penkiakampę spindinčią žvaigždutę, ji būtų tokia pat sprangi ir sunkiai nuryjama.

pagarba. Galbūt net su baugia pagarba. Bet jis nedrįsta jai to pasakyti.

– Pažįstu rašytoją, kuris, prieš sėsdamasis prie rašomojo stalo, į subinę įsikiša vaškinę Dievo Motinos statulėlę, ant pimpalo pasikabina kryžių, ant galvos užsideda erškėčių vainiką ir laukia įkvėpimo. Štai jis – tikrai žmogus be fantazijos.

Ji juokiasi.

– Koks tu nešvankėlis.

– Niekam neįdomu, kaip žmonės susipažįsta. Autobusų stotelėje, bare, pusseserės vestuvėse – na, koks skirtumas, kur žmonės susitinka.

– Ne, tu labai klysti. Visiems labai įdomu. Žmonės svajoja apie keistas pažintis ir susitikimus. Žmonės trokšta, kad kas nors jų sumautą gyvenimą paverstų švente. Kas tai gali padaryti? Tik kitas žmogus. Nepažįstamas, bet labai artimas. Sielos dvynys.

Jis žiūri į ženklelį delne ir pamažu gniaužia ranką, nes šis ženklelis, ši žvaigždė ne tokia graži kaip ant Lijanos krūtinės.

Simonas sėdi po medžiu, atsirėmęs į grublėtą, metų reumato susuktą kamieną, ir iki sutemstant kramto sprangias kriaušytes, ir jausmas toks, tarsi rytų aštriakampes žvaigždes, ir tą, kuri patekės virš Betliejaus, ir tas, kurios pamažu pro retėjančius sulaukėjusios kriaušės lapus įsižiebia jam virš galvos, ir tą, kuri kraujuoja jo delne.

Taip jis man pasakojo.

– Sielos dvynys – skamba iškrypėliškai.

– Kodėl?

– Tarsi norėtum permiegoti su Siamo dvyniais.

– Tai tu iškrypėlis! – Salomėja trinkteli jam į petį. Simonas užsimerkia. Paskui sako:

– O ką manai apie žirgus?

– Jų pimpalai arkliški, – sako Salomėja ir ima juoktis.

Jis taip pat juokiasi. Tai marihuanos juokas, labai stiprus, bet paviršutiniškas...

– Velniškai juokingai pasakei, – sako jis, o ji padeda galvą jam ant krūtinės, ir jis įsivaizduoja, kad tai tam tikro dėkingumo ženklas, nors galbūt visiškai nieko nereiškia.

– Aš stoviu prie tvoros atsirėmęs į automobilį ir prie manęs prijoja mergina... rudaplaukė, krūtys nedidelės, bet plieninės, šlaunys tvirtai suspaudusios žirgo šonus. Beje, žirgas beveik tokios pat spalvos kaip ir raitelės plaukai.

Kalbėk su manimi: Mėšlas

Jiedu su bičiuliu meta mėšlą iš tvarto. Nors mėšlas ir nedvokia, nes šeimininkė kreikusi daug šiaudų, tačiau vis dėlto tai mėšlas. Ir dar tokio keisto gyvulio – ožkos, kurią suaugusieji vadina Stalino karve, nors ožka nė kiek nepanaši į karvę, gal šiek tiek į Dzeržinskį, bet tik jau ne į Staliną, ir jos vardas Berta. Simono dėdės kartais užkelia Bertą ant daržinės, ožka vaikštinėja po stogą ir bliauna šaižiu balsu, ir iš tiesų panaši į Dzeržinskį arba į kitą kokį pusgalvį revoliucionierių, nuo stogo ar nuo statinės, ar iš balkono kokioje nors pasaulio sostinėje rėžiantį kalbą apie laisvę, lygybę, brolybę, nors dažniausiai po tokių kalbų lieka tik kraujas ir mėšlas.

– Anksčiau dar minėjai atlėpusias ausis.

– Tau nepatiko.

– O kam patiktų.

– Na, atlėpusios – per daug tiesmukas apibūdinimas. Jos šiek tiek styrančios... kaip elfo...

– Styrančios!

– Vėduliuojančios?.. – nedrąsiai, su pašaipa prataria Simonas ir vėl sulaukia kumštelėjimo.

– O toliau?

– Tai ir viskas. Amazonė elfo ausimis man pasiūlo pajodinėti.

– Vulgaru.

– Aš ne apie seksą. Ji man iš tiesų pasiūlo pajodinėti. Ir aš negaliu atsispirti. Galbūt tai prisiminimai apie mirusį draugą, galbūt kaltė, kuri prasibrovė iš kažkur, iš po prisiminimų pelenų ir ėmė dirginti sąmonę, nežinau, kas, bet aš sutinku pajodinėti. Ir mudu jodinėjame.

Su Rička jiedu mirtini draugai. Kai jam buvo septyneri, o Ričkai sukako aštuoneri, jie namo palėpėje nusprendė išsiaiškinti, kas yra vyras. Išsitraukę ilgai apžiūrinėjo savo daikčiukus, paskui perrišo šiaudais ir laukė, kas bus. Galiukai šiek tiek pabrinko, bet ypatingai nepasikeitė. Matyt, vyrai suriša kuo nors stipresniu nei šiaudas, nusprendė tada jiedu ir užsimovė kelnes. Jeigu vyrą pamatai be kelnių ir dar jeigu jūsų abiejų daikčiukai perrišti šiaudais – judu esate mirtini draugai, taip galvoja Simonas.

Jie mėžia mėšlą, o tas, rodos, niekad nesibaigs. Jis nežino, kad dabar yra vienos didžiausių savo gyvenimo atverčių akivaizdoje – mėšlas niekada nesibaigs. Jo bus mažiau, bus daugiau, kartais jis siaubingai dvoks, kartais atrodys netgi mielas, bet jo bus ir bus, ir bus, jis niekad nesibaigs. Jie ilgai trypia guminiais

– Jodinėjame! – sušunka ji ir ima kvatotis.

Jis irgi juokiasi. Nuo juoko jau skauda gerklę ir krūtinę, bet nieko negali padaryti. Jeigu rūkant žolę prasimuša juokas, juokiesi iš kvailiausių dalykų ir negali sustoti.

Kurį laiką nė vienas negali pratarti nė žodžio.

– Geras šūdas, – sako ji ir dar sykį patraukia jau beveik lūpas svilinančią nuorūką.

– Geriau sakytum – geras mėšlas.

– Koks skirtumas?

– Mėšlas kilniau skamba.

Ir vėl abu juokiasi.

– Noriu valgyti, – sako Salomėja, – gal užsisakom picą? – Ji atsiklaupia, krūtys, ak, Salomėjos krūtys, jos netgi būdamos žemyn galva neatrodo kasdieniškai, jos tiesiog tampa panašios į kažkokius dailius agregatus kosminiame laive, skrendančiame į juodąją kosmoso skylę. Taigi ji atsiklaupia ir atidžiai žiūri Simonui į akis. – Tu manęs gėdijiesi?

---

batais po gardą, kad atrodytų, jog mėšlas baigėsi. Nors jeigu ta pamišėlė sumanytų smeigti šakėmis, iš karto suprastų, kad galima kastis dar giliau. Turbūt kokius penkis ar šešis metrus, o gal net ir dešimt, juk, šiaip ar taip, mėšlas yra kaip žvaigždė begalinis.

Jiedu su Rička uždirba rublį. Pasiima du tuščius butelius. Vienas butelis dvylika kapeikų. Iš viso rublis dvidešimt keturios. Vynas, regis, serbentų, kainuoja rublį dvidešimt. Tapilia, stambi raudonveidė moteriškė, visų girtuoklių globėja, nes visiems duoda į skolą, o paskui nuo visų nulupa trigubai, keturių kapeikų negrąžins, bet ji ir taip daro malonę – parduoda vyno nepilnamečiui. Ričkai vienuolika metų, jam – dešimt. Rička pagal savo metus labai savarankiškas ir išradingas. Rička iš namų atsineša dėžutę konservų – užkandai. Konservai klaikūs, bet visa Sovietų

– Pagalvojau, kad tavo krūtys žemyn galva... – ir Simonas vėl negali susilaikyti nesikvatojęs.

Ji nesijuokia, laukia, kol jis liausis. Kai vienas žmogus kvatojasi, o kitas žiūri ir laukia, kol tas liausis... Simonas pagalvoja apie tai ir kone dūsta iš juoko.

Jos jaunumas svaigina. Pagyvenusiam vyrui seksas su savo amžiaus moterimi – tai kaip seksas su motina. Todėl jie ir metasi prie jaunų. Berniukas savo motiną kaip moterį ima suvokti tik jau būdamas paauglys, o kartais net vėliau – jau tapęs jaunuoliu. Logiška, kad motinai tuo metu būna apie keturiasdešimt. *Ergo*, kai keturiasdešimtmetis vyras dulkinasi su savo amžiaus moterimi, jam kyla vienintelė asociacija – kraujomaiša.

Simonas žiūri į priešais stropiai judančią jauną nugarą, ištiesia į ją rankas, prisiliečia, atsargiai, pirštų galiukais, kaip neregys, tarsi negalėdamas patikėti.

Sąjunga geria vyną užkąsdama tefteliais - žuvų maltiniais pomidorų padaže. Jie neturi iš ko gerti vyną, iš pradžių nori gerti tiesiai iš butelio, bet paskui Rička sako, kad šalia, darže pilna peraugusių agurkų, Simonas nesupranta, kuo čia dėti agurkai, jis mano, kad draugas kalba apie užkandą, kad jiedu gers vyną iš butelio, o paskui užsikąs agurkais, gal užteks teftelių, sako Simonas, bet Rička labai išradingas, sugalvoti, kad agurkas gali būti užkanda, geba kiekvienas kvailys, o štai iš agurko pagaminti taurę vynui gali tik Rička, jo tėvas miręs, jis gyvena su patėviu, kuris dirba staliumi vietinėje staliarnėje ir jį visi vadina Uodu, nes jo pirštai be galo ploni, ir kojos plonos, ir kaklas plonas, ir jis atrodo kaip stiklinis, bet Ričkai nereikia stiklinės, jis nupjauna vieną agurko galą, išskobia jo vidų ir paduoda Simonui kuo puikiausią

Nežinomi Viešpaties keliai, bet kartais dangaus GPS-as velniškai maloniai nustebina. Ji nuostabi, ši pašėlusi rudaplaukė, tiesiog nuostabi, ir net jeigu jam baigsis kaip Jonui Krikštytojui, – tebūnie.

žalią taurę, paskui lygiai tą patį padaro su kitu agurku ir štai jiedu jau turi dvi taures, tada Rička dantimis kaip tikras vyras nuplėšia vyno butelio dangtelį, kuris nulietas iš labai plonyčio metalo, ir tas metalas vos vos įpjauna Ričkai lūpą, ir jiedu pripila tamsaus raudono vyno dvi žalias agurkų taures ir išgeria pirmuosius gurkšnius, vynas ima šildyti vidurius, paskui staigiai kyla aukštyn ir ima šildyti smegenis, ir jiedu abu juokiasi, žiūri vienas į kitą ir juokiasi, o Ričkai iš lūpos teka kraujas, lėtai sunkiasi iš žaizdelės, teka per smakrą ir kapsi tiesiai į agurko taurę, į tamsų raudoną skystį, ir niekuo nuo jo nesiskiria, ir susilieja su vynu.

Jie sėdi krūmuose netoli vieškelio, šalia Murkaus kapo, už daržo teka upeliukas, kurio pavadinimo niekas neatsimena, ir geria vyną, ir atrodo kaip du maži kunigai, aukojantys mišias už

2. Koridorius

Simonas išeina į koridorių nešinas pirkinių maišeliu, uždaro savo buto duris, sustoja ir žiūri – ilgas koridorius, tamsiai rudas grindų linoleumas, geltonos, aliejiniais dažais nuteptos sienos, durys, durys, durys, iki pat laiptinės abipus koridoriaus durys, – ligoninė, beprotnamis, kalėjimas? Kiek tokių devynaukščių, penkiaaukščių ir nežinia kiek aukštų pastatų, kurie atrodo lygiai taip pat – Vilniuje, Niujorke, Bankoke, Kiote. Kalėjimas, ligoninė, beprotnamis – iš čia žmogus išeina, čia sugrįžta. Ir dar vienas simbolis – visus devynis pastato aukštus skrodžiantis, dvokiantis šiukšlių ir atliekų vamzdis. Devyngalvė pabaisa, kiekviename aukšte žiojanti nasrus, štai aplink ją šio namo gyventojai ir šoka savo gyvenimo ir mirties šokį, Pasaulio medis, kurio viduje šeimininkauja tarakonai.

---

katiną, kuris neturi sielos, jie juokiasi, jie krenta ant nugaros ir juokiasi, o pro šalį važiuoja šieno vežimas, o ant šieno vežimo sėdi vyras ir šalia jo didelė žuvis iš upelio, kurio pavadinimo niekas nežino, ir ta žuvis išsižioja, ir jos nasrai šviesą paverčia tamsa, ir ta tamsa šviečia ir dvokia, lyg pro šalį važiuotų ne šieno vežimas, o mėšlo krūva.

Ir kai paskui, po keleto valandų, pamiegojęs krūmuose ir šiek tiek atsigavęs Simonas vemia namuose, motinai jis teisinasi, kad apsinuodijo tefteliais, ir motina nė kiek nesistebi, juk visi Sovietų Sąjungoje vemia apsinuodiję žuvų konservais, arba tefteliais.

Taip jis man pasakojo.

Simonas dažnai prisimena sapnus, tačiau kartais – visiškai tuščia. Kaip ir šį rytą. Jis pasisuka į langą kitame koridoriaus gale, žiūri žemyn. Sapnas buvo svarbus, nori jį atsiminti, bet negali. Būna naktų, kurios ištrina sapnus – iš pavydo, iš pykčio, o gal paprasčiausiai – dėl neatsargumo. Gal jis sapnavo skausmą? Ar įmanoma sapnuoti tik skausmą? Kai skauda, negali papasakoti apie skausmą, kaip ir apie sapną, kurio neprisimeni. Apie skausmo didybę ir niekingumą, lygiai kaip įsimylėjęs negali nieko pasakyti apie meilę, apie jos galią, sudrebinusią tavo pasaulį, apie jos klastą, palikusią tave beginklį ir bejėgį, negali nusakyti nė vieno galingo tave užvaldžiusio instinkto, nes tuo metu – ištiktas skausmo, geismo, alkio ar baimės – esi tik gyvulys, ir tik tada, kai visa tai baigiasi, kai atslūgsta skausmas, geismas, alkis ar baimė, kai jausmai ir emocijos virsta prisiminimais, tada jau gali juos įkūnyti, suteikti jiems formą, gali imti atvėsusius, sukrešėjusius išsi-

---

Kalbėk su manimi: Vaikai

Simonas žiūri į praviras duris, pro kurias matyti kitos praviros durys, už jų didelė žydinti obelis, o už tos obelies nematomas gurgsi upelis, o lovoje guli nėščia moteris, atsukusi jam nugarą, guli veidu į praviras duris, pro kurias matyti kitos praviros durys, už jų didelė žydinti obelis, o už tų žiedų lyg springstantis gyvulys gurgsi upelis, jis žiūri pro duris į šviesą ir jam atrodo, kad laivas plaukia, kad pro šalį pasaulis plaukia kaip laivas, o jis lieka krante, jis ne laive, jis nori į tą laivą, bet negali į jį patekti, nes jis kartu nori ir likti krante, ir lieka kažkur tarp, tarsi lieptas.

Simonas žiūri į šį vaizdą, į dvejas praviras duris, į obelį, į gyvulišką upelį, kurio nematyti, žiūri ir jaučia, kaip jį pamažu ima

lydžiusio metalo gurvuolius iš savo atminties aukštakrosnės, vartyti juos rankose ir aprašyti jų pėdsakus, išdegintus tavo sieloje. Ką skauda, koks tai skausmas, iš kur jis? Simonas gali pasakyti labai paprastai. Pagirios. Dažniausiai pagirios. Toks tavo atsakymas, priekaištautų Ana. Simono meilužė psichoterapeutė Ana tvirtina, kad tai kastracijos baimė. Klasikinė vyrus persekiojanti kastracijos baimė, paūmėjusi dėl to, kad jis paliko vaikus. Vyro sąžinė sėklidėse, tvirtina Ana, ir Simonas su ja nesiginčija. Dauguma psichoterapeutų apsėsti minties, kad žmogus gyvena tik genamas kaltės arba baimės. Tiesą sakant, Simonui nelabai rūpi skausmas, bet jis gerai žino vieną dalyką – jau kelintą mėnesį negali parašyti nė eilutės. Dar blogiau, jį pradėjo kankinti įtarimai, kad ne jis nori pabaigti rašomą knygą, o knyga reikalauja, kad jis ją baigtų. Kiekvieną sykį, kai tik sėdasi prie stalo, atsidaro kompiuteryje rankraščio bylą, ima jaustis, tarsi sėdėtų pabaisos, isteriškai

---

baimė, o kartu apima ir noras, kad visa tai nesibaigtų, kad akimirka sustotų, šis vaizdas, ši būsena, kad niekas pro tas praviras duris neateitų, kad obelis nesiliautų žydėti, kad žiedai nevirstų vaisiais, o laivas vis plauktų ir plauktų ir neišplauktų.

Bet pro tas duris ateina vaikai, vienas paskui kitą du vaikai, berniukas ir mergaitė, ir viskas pasikeičia, durys užsiveria, lieka tik nubyrėję žiedai, tik upelis, tiktai tamsus, šaltas, nuo aštrių laiko šukių kraujuojantis vanduo ir pro šalį be perstojo plaukiantis laivas.

Simonas mąsto apie vaikus, ir tas mąstymas visuomet baigiasi vienodai: jis prarado galimybę patirti tai, kas patiriama auginant vaikus. Dar sykį matyti ir išgyventi gyvenimo ciklą, tai, ką jau pats esi nugyvenęs, kai dar viskas nauja, kai dar viskas pirmą sykį: pirmas kraujas, pirmoji erekcija, pirmas bučinys, pirmas

klykiančios, kad jis turi jai įsipareigojimų, akivaizdoje. Jis yra kaltinamasis, kuris niekaip negali prisiminti, kokį nusikaltimą padaręs. Bet teismas vyksta, ir greitai pasigirs nuosprendis. Mažų mažiausiai mirties bausmė.

Simonas atsitraukia nuo lango. Ko gero, jis sapnavo šiukšlių vamzdį, Pasaulio medį, erškėtį, aplink kurį visi šokame penktą valandą ryto.

Prieina prie kaimyno durų ir pasibeldžia.

---

nusigėrimas, nusivylimas, vaikuose viskas atsispindi kaip veidrodyje, bet jis tą veidrodį uždengia ir nusisuka, ir lieka vienas tamsoje, nes laivas nuplaukia, o lieptas krenta į bedugnę, kurioje nematyti net baltų lelijų.

Simonas sėdi mažame bendrabučio tipo kambarėlyje su žaliomis grindimis, purvinos spalvos tapetais ir apdaužytu rašomuoju stalu. Ką tik baigė tampyti šiuos baldus į trečią smirdinčio pastato aukštą, dabar sėdi šūdinoje skylėj, bendrabutyje, pilname tarakonų ir mirštančių senelių. Keista, bet jaučiasi pakenčiamai. Tikroji laisvė visada būna kokia nors sumauta praradimo forma. Geria alų, daug alaus, žiūri į suknistą upę, kuri teka ir teka, ir vėl jį apima nuolatinė netikrumo, laikinumo būsena, kad viskas plaukia pro šalį, kad pasaulio laivas plaukia pro šalį,

3. Alpinistas

Nuotrauka ant sienos – keletas jaunų vyrų ir moterų, sėdi ant šlaito, prie uolos, matyti sniego lopai, juodais akiniais, sunkūs alpinistų batai, persijuosę virvėmis, jauni ir gražūs. Nuotraukos senos, iš septinto ar net šešto dešimtmečio. Tokiose nuotraukose žmonės atrodo kaip aktoriai – šiek tiek nerealūs, vilkintys tarsi ne savo drabužius, stovintys ne tikrų, o nupieštų kalnų fone.

– Mėgstate kalnus? – klausia Simonas, žiūrėdamas į nuotrauką.

Senis atsilaužia duonos, kramto.

– Gera duona. Ačiū. Štai ten, ant komodos yra piniginė, pasiimk, kiek reikia.

– Menkniekis, – atsako Simonas ir prieina arčiau prie nuotraukos. – Klausykit, tas tipas garbanota ševeliūra labai panašus į jus.

---

o jis stovi krante ir negali į jį patekti, ir pamažu viskas susilieja, tirpsta, alkoholis yra palaima, jis nustumia skausmą, ne išgydo, ne išvaduoja, jis nustumia skausmą kaip mėšlą tiesiąja žarna, nustumia skausmo mėšlą, tik kad skausmo tiek daug, todėl jis niekad nesibaigia, kaip mėšlas, kaip gyvenimas. Tokios nesąmonės į galvą lenda dėl skyrybų, bet vis tiek Simonas gaili savęs ir tas gailestis, kol neperžengia saiko ribos, beveik malonus.

Jis rūko, žaidžia pokerį – toks žalias senis nuolat prašo tipsų, suprask, arbatpinigių. Išlenda pro rudas duris ir sako: duok pinigų. Mandagiai, vadina Simoną seru. Senas pyderas. Kartais Simonas jam duoda tipsų, kartais ne. Negavęs arbatpinigių nutaiso šlykštų snukį, grasina išmesti jį iš klubo. Anksčiau ar vėliau ir be tavęs išmes, šūdžiau, šaukia Simonas jam, perrėkdamas AC/DC

Senis abejingai pasuka galvą į nuotraukos pusę.

– Ne, nė velnio jis į mane nepanašus.

Paskui jis liaujasi kramtęs, išpučia šnerves, garsiai patraukia.

– Šis kvapas, – sako senis užsimerkęs, – galima užmiršti tai, ką lytėjai, ką matei, ką girdėjai, bet kvapo niekad neužmirši.

Simonas atsargiai pauosto, bet nieko ypatingo neužuodžia: vaistų, priplėkusių drabužių, purškalo nuo tarakonų kvapų mišinys. Senatvė ir skurdas.

– Spermos ir prakaito kvapas, – sako senis neatsimerkdamas, todėl nemato, kad Simono skruostus išmuša raudonis. Jis pasijunta pasielgęs nemandagiai – atėjo čia nenusiprausęs duše. Tiesą sakant, neketino užtrukti. Norėjo tik atiduoti maisto produktus ir išeiti, bet senis pakvietė į vidų, paskui pamatė nuotraukas ant sienos – daug nuotraukų, senamadiš-

---

grojamą „She's got the jack"*. Jis linksminasi, nieko nėra maloniau už girtavimą su kompiuteriu. Galų gale jis tave užknisa, bet atsibudęs niekad nerasi jo gulinčio šalia. Tau niekad neskaudės pimpalo galvutės, nes tu netrynei jos kokioje nors sausoje kaip martinis skylėje, dėl dievo, jis niekad negeria martinio, jis net nežino, kas tai per šūdas „sausas martinis", bet martinis su kompiuteriu labai dera į porą, ne šuo, o kompiuteris geriausias žmogaus draugas, jis niekad nereikalaus įsipareigoti, nebūti šūdžiumi, neįžeidinės. Jokių moralinių pagirių, jokių priekaištų, viskas, kas pasakyta, lieka tik tarp jo ir tavęs. Ir dar vienas, galbūt net pats svarbiausias dalykas: kad ir kokiomis virusinėmis ligomis jis apsi-

* „Ji serga gonorėja" (Australijos anglų k. slengu).

kai įrėmintų mediniuose rėmeliuose. Beveik visose – kalnai ir žmonės su alpinistų įranga. Daugelis nuotraukų – nespalvotos. Dėl tų nuotraukų Simonas ir susigundė užsukti į vidų.

– Atleiskite, – sako jis, – aš jau eisiu.

– Pinigus! – šūkteli senis. – Paimk tuos prakeiktus pinigus.

Simonas tylėdamas paima banknotą ir eina prie durų.

– Užeik kurį vakarą, papasakosiu apie tą tipą nuotraukoje, – švelnesniu balsu sako jam pavymui senis. Vienatvės ir nuobodulio sklidinas balsas.

Grįžęs į savo butą, Simonas neberanda Salomėjos. Jo čia nebuvo vos keletą minučių – ji išgaravo. Iš pradžių jį tai suerzina, paskui pagalvoja, kad galbūt reiktų grįžti pas Alpinistą ir pasiūlyti jam išgerti airiško viskio. Nesusiprato paklausti vardo, todėl mintyse vadina jį Alpinistu. Nuotraukos. Nuotraukose jis tikrai Alpinistas. O jie juk pamišėliai – įsimyli kalnus ir paskui visą gyvenimą kenčia.

---

krėstų, niekad neapkrės tavęs. Ir jokių kontracepcijos priemonių.

Iš ryto Simonas atsibunda šlapias, pirma mintis - maudėsi, nes žiūrėjo į upę. Kokio velnio jis į ją žiūrėjo? Mintys apie praeinantį gyvenimą, laiką, vaikai užaugs ir norės jį užmušti už tai, ką dabar padarė, sušiko jų gyvenimus, sušiko jos gyvenimą, viską sušiko. Tokia yra skyrybų melodija. Viskas sušikta. Valandėlę mėgaujasi kankinio vaidmeniu. Kaip vis dėlto gerai ką nors padaryti ligi galo. Net jeigu tai visiškai sušiktas galas.

Bet kokio velnio jam reikėjo maudytis, juk dabar pavasaris, kovo mėnuo, Lietuvoje tokiu metu maudosi tik silpnapročiai sveikuoliai ir sveiko proto skenduoliai. Simonas nei vienas, nei kitas, vadinasi... atsargiai pauosto po antklode. Myžalai. Kad jis prasmegtų. Apsišlapino. Apima toks šlykštus bejėgiškumo jaus-

Salomėja mėgsta pasirodyti neperspėjusi, mėgsta ir dingti staiga. Ji dar pilna paaugliškų atavizmų.

Galiausiai įsipila viskio, įsijungia televizorių, išgeria. Atsisėda ant išskleistos sofos, paskui atsigula. Sujaukti patalai persisunkę vyro ir moters kvapais. Kaip ten sakė Alpinistas – spermos ir prakaito kvapas.

Tai, kad Salomėja nuolat sugalvoja kvailų žaidimų, na, kad ir pirmosios pažinties situacijos, jį labiau erzina, negu jaudina. Pažinties akimirka turėtų būti jaudinanti. Net jeigu suvaidinta. Bet jam tai primena kažkokį filmą ar knygą – vyras ir moteris apsimeta esantys nepažįstami ir pradeda viską iš pradžių... Jam viskas ką nors primena. Kai jiedu kalbasi, – prieš seksą ar po jo, – visi jos atradimai ir džiaugsmai jam jau atrodo girdėti ir patirti. Tos prakeiktos antinomijos – kiekvienas vaizdinys galvoje būtinai sulaukia prieštaravimo, pažeminimo, satyros ir bravūros.

---

mas - šlapimas kažkodėl asocijuojasi su ligonine, senelių namais, su išnykimu. Man galas, šnabžda Simonas tyliai, bet net neišgirsta savo balso. Ropoja iš guolio, lovos jis dar neturi, tik čiužinys patiestas ant grindų. Pirmoji laisvės naktis. Kai sakoma „apsimyšiu iš laimės“ - ar tai ir yra laimė?

Pamažu viskas nurimsta - nervai, santykiai, rutina. Jis tampa eiliniu „kartą per savaitę“ tėčiu, perka vaikams žaislus, batus ir pramogas, mainais slapčia tikėdamasis gauti kokios nors surogatinės meilės.

Penktadienio popietę kaip įprastai visi trys važiuoja į „McDonaldą“, užsisako didžiausius kokius tik įmanoma mėsainius, bulvyčių, kokakolos, nors jau ruduo, jau vėsoka, bet vis tiek žingsniuoja prie upės, prieš tai jis užsuka į savo skylę bendrabutyje

Ir tai net ne patirtis, ne išmintis, nes metai nesuteikia jokios išminties, jie tik išmoko vengti nemalonumų, tik išmoko kiek įmanoma sumažinti kančią, – juos tiesiog skiria milžiniškas metų tarpas, tarpas tarp kūnų, tarp sąmonių, tarp likimų, tarpas tarp dviejų būtybių, kurias kartais sieja tik abipusis lytinių organų panaudojimas, kaip sakė Emanuelis Kantas.

Jis užsimerkia ir laukia, kol viskis ir nuovargis atliks savo darbą.

---

ir įsipila į kokakolą brendžio, žingsniuoja visi trys plačia įduba žemyn prie Neries, kalba apie milžinus, nes ventiliatorius prie vaistinės bezda kaip milžinas, paskui suranda įlankėlę, kurioje stovi laivas, užutėkis, jis visą laiką bijojo užutėkio, visą laiką norėjo srovės, troško būti nešamas, išnykti, susilieti, tik ne stovėti vietoje, bet kai srovė jį pagauna ir ima blaškyti taip, kad net pykina, jis svajoja apie ramų užutėkį ir kartu nekenčia užutėkio.

- Štai, - sako jis, - čia tas laivas, apie kurį jums pasakojau. - Simonas moka pasakoti, apie šį laivą jis pritauškė vaikams kaip apie didelę staigmeną, bet iš jų veidų matyti, kad jam nepasisekė. Jis nenori pasiduoti. - Kai buvau studentas, mačiau filmą, tiesą sakant, žiūrėjom jį su jūsų mama, filmas vadinosi „Ir laivas plaukia". - Jis pažvelgia į vaikus, abu sėdi atšlaitėje, valgo

4. Ana ir troškinys

Simonas įlipa į taksi, trukteli saugos diržą, jaučia, kad kažkas ant peties trukdo jį užsisegti. Pakelia ranką – mėsos gabaliukas. Pradaro duris, išmeta mėsą.

– Kur? – klausia taksistas.

– Pirmyn, važiuodamas sugalvosiu.

Simonas žiūri pro langą į krūmais ir beržais apaugusią kalvą, besileidžiančios saulės spinduliuose pakrypusi medinė išvietė. Spinduliai skverbiasi pro medžių lajas, medinė šūdų trobelė atrodo apgaubta dangiškos aureolės, kokios būna Renesanso dailininkų paveiksluose, vaizduojančiuose Šventąją šeimą.

– Ar jau baigei pjaustyti? – išgirsta Anos balsą.

Anos virtuvėje jiedu ruošia maistą, Simonas darbuojasi

---

mėsainius, kartkartėmis siurbtelėdami iš popierinių puodelių kokakolos, ir jeigu labai norėtum, galėtum patikėti, kad jie iš tiesų klausosi. – „Ir laivas plaukia“, – pakartoja Simonas ir patraukia kolos iš popierinio puodelio. – Jame daug įvairių simbolių, Felinis sugeba tai daryti, jis tikras kino burtininkas, patikėkite, šiame filme galima įžvelgti satyrą, farsą, bet man jis susijęs su liūdnu Europos istorijos laikotarpiu, su Pirmuoju pasaulio karu, laivas, beje, kaip tik ir plaukia... Ar žinote, kada prasidėjo Pirmasis pasaulio karas? – Vaikai papurto galvas. – Vienas devyni keturiolika, bet tai gal ne pats svarbiausias faktas, svarbiausia, kad su tuo karu Europa prarado naivumą – pasikeitė karo esmės suvokimas, žmogaus gyvybė nuvertėjo iki šovinio kainos ir apskritai visos buržuazinės vertybės prarado savo žavesį ir spindesį,

dideliu mėsos peiliu, smulkina kumpį ir meta gabaliukus į dubenį.

– Ar tau nenusibodo gyventi tame bjauriame tarakonyne? – klausia Ana.

Simonas pažiūri į ją.

– O ne, Ana, tik ne tai.

Ana kresteli galvą.

– Kas negerai?

– Tu kažką rezgi.

– Ne. Nieko.

– Iškraustei daiktus iš kokio nors savo stalčiaus, kad aš susidėčiau apatines kelnaites ir kojines? Prisipažink, taip?

– Nebūk patetiškas. Aš tik sakau, gal mes galėtume pradėti normalų gyvenimą.

Ana prieina prie jo, pakreipia galvą, žiūri į akis.

Simonas nuleidžia akis, pjausto mėsą ir tylėdamas meta gabaliukus į didelį dubenį.

---

ir naivų tikėjimą, kad žmogaus prigimtis iš esmės graži. Menas, kilnumas, pareiga, ištikimybė, viskas pavirto į mėšlą, viską užgožė milijonai lavonų, kurių dvokas pakibo virš Europos ir niekada nebeišsisklaidė. Ir laivas plaukia, – sako jis ir vėl patraukia iš popierinio puodelio, nes į kokakolą prieš eidamas prie upės įsipylė šiek tiek brendžio, gal dėl to užutėkyje stovintis laivas jį staiga nubloškė kone penkiolika metų atgal, į studijų laikus, į tuos laikus, kai menas, kilnumas, pareiga, naivumas...

– Tėti, – staiga sako mergaitė, – noriu sysio, – ir jie abu paeina už krūmo, jis padeda jai sutvarkyti būtinuosius reikalus, grįžtant mergaitė sustoja, žiūri į laivą, sako: – Tu neverk, tėti, kad laivas plaukia, jis neplaukia, tėti, jis gi stovi!

Taip jis man pasakojo.

– Pameni, kažkada tau pasakojau, kaip buvau įstrigęs ant malūno sienos. Malūnas, kuris iš tiesų sandėlis... Ar lentpjūvė. Šiandien prisiminiau tą malūną. O gal lentpjūvę... Dievas panašus į didelį pjūklą, kuris verčia mus pjuvenomis... Ne, galbūt įvairiau būtų, jeigu sakyčiau: Dievas yra pjūklas, mūsų kūnus paverčiantis pjuvenomis, o mūsų sielų medieną pasiima savo dangiškų rūmų statybai...

– Tu taip ir neatsakei į mano klausimą.

– Gal man pradėti rašyti poeziją?

– Į klausimą, – reikliai pakartoja Ana.

– Iš tiesų, velniop poeziją, ji viso labo maistas angelams.

Simonas užsidega cigaretę, nusisuka į pravertą langą, patraukia kelis kartus, tarsi mėgindamas kažką viduje pribaigti dideliu nikotino ir dervų kiekiu.

– Ką pasakysi, Simonai? – klausia Ana jam už nugaros.

Simonas pasuka galvą. Jos didelės, liemenėlės neprilai-

Kalbėk su manimi: Plotka

Iš vakaro pasnigo, plonytis sniego sluoksnis ant žemės, ant žolės, ant kelių ir takų, ant laukų ir ežerų, o paskui paryčiui ėmė lyti, o dar vėliau lietus liovėsi ir vėl spustelėjo šaltis, ir tas purus lengvas šviežio sniego sluoksnis pasidengė plonyte ledo plutele, Simonas eina per lauką, o plutelė lūžta ir lūžta po kojomis, toks garsas, tarsi kas laužtų kalėdinę plotką. Kažkas, labai alkanas Dievo kūno. Vis laužia ir laužia, ir niekaip negali pasisotinti.

Kodėl, klausia savęs Simonas, kodėl aš vis dar kliedžiu katalikiškomis nesąmonėmis? Juk tai nuodas, kurio reiktų atsikratyti, išsivalyti nuo jo ir užmiršti.

Nuodas visuomet spindi grožio ašmenimis.

komos krūtys vos pridengtos plonyčio šilkinio chalato, krūtys, kurių niekados nelietė vaiko burna, Simonas spėja, kad kaip tik dėl to Anos krūtų speneliai visiškai neišraiškingi, tai yra jų beveik nesimato, jų beveik neįmanoma užčiuopti, ir Simonui jų trūksta, kai jie dulkinasi. Mylisi. Keistas žodis. Juk nesakome: valgytis, skaudėtis, nekęstis. Kodėl turėtume sakyti „mylėtis"? Staiga jis pagalvoja, kad jos krūtys atrodo taip, tarsi būtų negyvos. Jam patinka sukąsti spenelius, patinka braukiant pirštais jausti jų stangrumą. Salomėjos krūtys...

Jis jau ne kartą svarstė, ar norėtų gyventi su Ana. Ji įdomi, ji analitiška, kartais per daug schemiškai mąsto, o kartais ją apima isterija, tačiau tai visų psichoanalitikų ar bent save tokiais laikančių žmonių bėda. Visų, įsivaizduojančių, kad jie gali įsiskverbti į kito žmogaus būtį giliau, nei leidžia pimpalas ar kolonoskopijos žarna.

Jėzus Kristus - šiukšlių vamzdis, kaip tas, bendrabutyje, kuriame Simonas gyvena, Jėzus Kristus - jo asmenybės kanalizacija, blizgantis vamzdis, aplink kurį striptizą šoka jo sumauta siela.

Taip jis man pasakojo.

Jis įprato prie jos, dar blogiau, jis tiek daug apie save jai papasakojo, kad ėmė jaustis artimas... Atvirumas suponuoja intymumą. Ir kartu – pasibjaurėjimą. Kai per daug apsinuogini, imi jaustis nesaugus, imi jausti gėdą ir net neapykantą tam asmeniui, kuriam taip kvailai atsivėrei. Ji apie jo gyvenimą žino daugiau nei jis pats. Jis netgi leido jųdviejų pokalbius įrašinėti į diktofoną, nes Anai pasirodė labai įdomu. Be abejo, tai tik mano paglostytos savimeilės klaida, galvoja jis, žiūrėdamas į mirguliuojančią virš išvietės dangišką aureolę. Nes galiausiai viskas baigėsi. Tai yra pokalbiai baigėsi, nes prasidėjo seksas. Tas jo atvirumas tebuvo noras ją laimėti. *I want you, you want me.** Gali būti, kad ir ji norėjo jo. Netgi anksčiau nei jis jos. Apačioje keliuku praūžia automobilis, iš krūmo pakyla išgąsdinta varna. Ji nutvėrė tave už sėklidžių

* Aš noriu tavęs, tu nori manęs (angl.).

Kalbėk su manimi: Spinta

Simonui šešeri, jis sėdi spintoje, durys praviros, bet kojas susikėlęs į vidų, jam už nugaros vyriškas paltas, iš priekio moteriškas, kvepia naftalinu, vilna, medžio klijais, dar kažkuo, jis atpažįsta ne visus kvapus, užuodžia, bet negali jų tiksliai įvardinti. Moteriškas paltas su lapės kailiu, kartais Simonas pakelia akis ir mato į jį smalsiai spoksantį smulkų, aštrų lapės snukutį ir į priekį atkištas suglaustas sudžiūvusias letenėles. Vyriškas paltas juodas, santūrus, medžiaga stora, regis, „Baltija“, į jį patogu atsiremti. Lapės žvilgsnis jį kiek baugina, todėl jis nuolat atitraukia akis nuo knygos, kurią laiko atsivertęs ant kelių, ir šnairuoja į žvėrelio išnarą.

silpnumo akimirką. Narcisizmas – vyrų Achilo kulnas. O dabar štai – ji nori daugiau. Jai nebeužtenka sekso. Bėgti, šmėsteli Simono galvoje. Bėgti, bėgti, bėgti.

Simonas žiūri į Aną, žino, kad tai, ką pasakys, gali sumauti viską. Jis delsia, lygina Anos ir Salomėjos krūtis: Salomėjos tarsi neatakę, švelnūs kačiukai, Anos – kaip ant kranto išmesti negyvi ruoniai kormoranų iškapotomis akimis.

– Turiu tau pasakyti. Aš neseniai permiegojau su mergina. Jai dvidešimt, gal dvidešimt dveji, nežinau. Ji mano studentė. Buvusi. Jos krūtys – kaip neatakę kačiukai. – Jis nedrįsta pažvelgti Anai į akis.

– O mano? – netikėtai paklausia Ana.

– Kas – tavo?

– O mano krūtys? Kaipgi mano krūtys, Simonai?

– Jos panašios į ruonius... Į ruoniukus... Tokios... su ilgais ūsais...

Seną akušerijos vadovėlį jo mama pasiskolino iš pusseserės Ados, ištekėjusios už vyro mėnulio veidu, ne pilnaties, greičiau delčios, o gal priešpilnio, nes giminės jį vadindavo priedurniu, nors vyras tvarkingas, ne girtuoklis, darbštus ir mylintis, nieko geriau nereikia, gal dėl to pusseserė Ada ir neprisimena, kad paskolino jo motinai akušerijos vadovėlį, nes laimingi žmonės neprisimenu tokių smulkmenų kaip akušerijos vadovėliai, Simonas susirado jį viršutinėje knygų lentynoje, pasistiebęs ant medinės kėdutės, ant kurios motina peša vištą, kai ši būna jau be galvos, kai su visomis plunksnomis patenka į verdantį vandenį, o iš puodo ant medinės kėdutės, paskui, kai didžiosios plunksnos jau nupeštos, lieka smulkūs, aštrūs padaigai ir juos reikia nudeginti spiritu, mama į kokį nors indelį pripila spirito, uždega jį ir

Ana nė nešypteli, patyli, paskui taip pat užsidega cigaretę, išgeria gurkšnį alaus tiesiai iš butelio. Pasimylėję jie mėgsta gulėti, rūkyti ir gerti alų tiesiai iš butelių. Simonas pažvelgia į Anos veidą – šiandien pasimylėti nepavyks. Ką tik apie atominės bombos sprogimą išgirdusio Japonijos imperatoriaus veidas.

– Toks tavo atsakymas? – klausia Japonijos imperatorius.

Simonas tyli. Kodėl žmonės negali kalbėtis kokiu nors kitokiu principu, kodėl tik klausimai ir atsakymai? Tu mane myli? Aš tau svarbi? Ar tu gyvensi su manimi? Ar tu subingalvis? Ar man jau bėgti?

Netikėtai Ana priglunda prie jo.

– Leisk man tavimi pasirūpinti. Tu kalbi apie tą merginą tik norėdamas apsisaugoti, tai tik berniuko išgąstis. Juk nėra jokios merginos, tiesa? Tik išgąstis. Kaip tavo istorijoje apie malūną.

---

vištos kūnas mamos rankose smagiai spragsėdamas ir žybčiodamas vartosi virš melsvos ugnelės, Simonas žiūri į mamos rankas ir galvoja apie bausmę, visada prisimena pragarą, įsivaizduoja, kad taip ir bus, taip viskas ir bus, kad jo siela bus panaši į nupeštą vištą ir štai taip vartysis virš melsvos ugnelės, ir kęs didžiausius skausmus, galbūt net ir už tai, kad spintoje vartydavo storą, paslaptingą, begėdyste traukiančią knygą.

Dabar spintoje kažkodėl atsiranda ir to degančio spirito kvapas, Simonas stipriai patraukia šnervėmis, taip jam atrodo, nežinia, iš kur jis ten, galbūt tėvo odekolonas primena šį kvapą, o gal tėvas kvepinasi degančiu spiritu, neseniai buvo užsukęs kaimynas, kurį visi vadina Uodu, ir tėvas pasišovė jį pavaišinti, pripylė sklidiną stiklinaitę ir pastūmė Uodo link, tas suėmė plo-

Simonas šypsosi, paskui staiga liaujasi – Ana gali neteisingai suprasti.

– Kas negerai malūnui? – klausia jis, vaikiškai patempdamas lūpą.

– Noras ir negalėjimas patekti į vidų – saugumo jausmo stygius. Tu bijai, tiesiog bijai.

Simonas užgesina cigaretę, išgeria alaus.

– Vyrai dažniausiai po sekso elgiasi kaip šūdžiai, – sako nežiūrėdamas į Aną. – O moterys, atrodo, prieš. – Jaučia jos žvilgsnį. Anos akys gana toli viena nuo kitos, nosis ilga ir siaura, rudi garbanoti plaukai dengia strazdanotą kaktą.

– Tu juk bledžius, Simonai, tai akivaizdu, o visi bledžiai siekia tik vieno – grįžti į kalėjimą, į įsčias, todėl jiems seksas – didžiojo, pirmykščio malonumo, tai yra saugumo, ieškojimas, jie vis ieško kelio į tą būseną, kurią vis dar atsimena iš inkubacinio gimdos laikotarpio. Simonai, – Ana staiga

---

nyčiais pirštais stiklą, - o kokie dar gali būti Uodo pirštai, tik visiškai plonyčiai, kone perregimi, kaip nupeštos vištos padaigai, beveik stikliniai, - susivertė visą gėralą į gerklę ir iš karto stvėrėsi už krūtinės, ir ėmė žiopčioti visai ne kaip Uodas, o kaip iš vandens ištrauktas karpis, veidas išbalo, paskui ėmė mėlti, jau atrodė, kad Uodas daugiau niekada nebepratars nė žodžio ir savo perregimais, stikliniais pirštais nebepakels jokio daikto šioje žemėje, bet dar keletą akimirkų pavartęs išsprogusias baltas akis jis įkvėpė oro, veido oda pamažu ėmė rausti, krūtinė vis greičiau kilnojosi, ilgos rankos šokinėjo į šonus, tarsi būtų sukabintos viela, o tėvas rodė didelius arkliškus dantis, juokėsi ir plekšnojo sau delnais per šlaunis, lyg žiūrėtų žirgų lenktynes, nes spiritas buvo neatskiestas vandeniu, stiprus, deginantis, atimantis žodžius ir

surimtėja, žiūri į jį savo toli nuo nosies įsodintomis akimis. – Aš myliu tave, Simonai.

Jis staiga pajunta tuštumą paširdėje. Bėk, Simonai, bėk. Galbūt tai apmaudas, galbūt baimė. Ir baimė ne dėl to, kad jis nenorėtų gyventi su Ana, nenorėtų vėl „sėsliai įsikurti". Tai baimė, kad jo viduje nieko panašaus nėra, moteris prisipažįsta jį mylinti, o jo jausmų radarai niekaip šių žodžių nefiksuoja. Jam net nesustangrėja.

– Visa žmonija apie gimdos laikotarpį kalba kaip apie rojų, kurį prarado, – sako Simonas patylėjęs.

Ana suberia mėsą į keptuvę ir deda ją ant viryklės, nuo lentynos pasiekia prieskonių indelį, pabarsto daržoves.

– Tu taip ir neatsakei į klausimą.

Simonas ketina išsitraukti dar vieną cigaretę, bet jaučia, kad nebenori rūkyti. Nieko nebenori – nei šventosios išvietės ant kalvos, nei cigarečių, nei šio pokalbio.

---

orą, nors, jeigu geriau pagalvotum, žodžiai ir oras yra vienas ir tas pats.

Simonas atidžiai apžiūrinėja knygos paveikslėlius, ypač tuos, kuriuose nupieštos gulinčios ir aukštyn iškėlusios sulenktas kojas moterys. Moterys nuogos ir Simonas nori jas apžiūrėti dar ir dar sykį, ir tarsi ne pats, o kažkoks miglotas nerimas krūtinėje verstų jį tai daryti, tarsi kažkas stovėtų už nugaros, už tėvo palto, į kurį jis sėdi atsirėmęs, tarsi stovi ir neleidžia atitraukti akių, neleidžia išsisukti nuo baimės ir gėdos, kurios tyko kaip lapės išnara, įsitaisiusi ant motinos palto apykaklės.

Mama pasiskolino knygą prieš gimstant Simonui, galbūt ir jai kilo noras apžiūrėti nepatogiai ant nugaros gulinčias, aukštyn iškėlusias kojas moteris, Simonas nežino, jis tik verčia ir verčia la-

– Tu klausi, ar aš ją myliu?

– Ką? – apsimestinai nustemba Ana.

– Salomėją. Jos vardas Salomėja. Ne, tai ne jausmai, netgi ne susižavėjimas. Tai banalybė, kurią norisi išbandyti kiekvienam suaugusiam, savo intensyvią dauginimosi fazę jau išgyvenusiam patinui. Norisi įsitikinti, kad jaunas kūnas iš tiesų yra tikras energijos šaltinis, baterija, atominė elektrinė, vėjo ir vandens jėgainė, kas tik nori.

– Negali bėgti visą gyvenimą, Simonai. Negali. Reikia vieną sykį susitupėti.

– Nežinau. O gal mano karma tokia – visą gyvenimą bėgti...

– Žmogus turi tam tikrą pakantumo baimei ribą, jeigu ta riba labai arti, vadinasi, žmogus serga, jį reikia gydyti.

– Kas tau numirėlį išgydys... Senstantys vyrai, norintys išsigydyti jaunais moterų kūnais, klysta...

---

pus, ir kuo toliau, tuo tos moterys atrodo keistesnės, jų pilvai didėja, sunkėja, apvalėja, kol galiausiai jos jau guli tarsi prislėgtos savo milžiniškų pilvų, kojas iškėlusios aukštyn, prasiskėtusios, o paskui, paskui kažkas atsitinka, kažkas baisaus ir žiauraus, iš jų tarpkojo lenda kažkas, į ką Simonui baugu žiūrėti, kaip buvo baugu žiūrėti, kai iš karvės Musės lindo veršelis, o tėvas stovėjo tvirtai įsirėmęs mėšlinais guminiais batais į pakreiktus šiaudus ir traukė veršelį už kojų, kojos buvo šlapios, keistomis blizgančiomis nagomis, tėvas šaukė, kad Simonas padėtų, bet jis tik stovėjo ir negalėjo pajudėti iš vietos, Musė baubė dusliu balsu, ir tą balsą Simonas vėliau dar ilgai girdėjo aidintį savo galvoje, aidi net ir dabar, kai sėdi spintoje, atsirėmęs į storą tėvo paltą, iš viršaus stebimas ant motinos palto apykaklės susirangiusios

– Išeik, – sako Ana.

– Tai ne vaistas, tai placebas, – sako Simonas, nepaisydamas rūstaus Japonijos imperatoriaus veido ir tono. – Tai tik pakartojimas, tos pačios dainos perdirbinys. Pergrota jaunystės melodija. Forma ta pati, bet turinys bergždžias.

– Išeik! – jau visai lediniu balsu pakartoja Ana.

Simonas nori laisva ranka apkabinti Aną, nori ją pabučiuoti, bet ji piktai mosteli ir tyčia ar nelabai trinkteli alkūne Simonui į žandikaulį.

– Išeik, – dar sykį pakartoja. Paskui staiga stveria supjaustytos mėsos likučius nuo pjaustymo lentos ir sviedžia jam į veidą. – Nešdinkis!

Anos šuo, senas rotveileris Rotas tingiai pakyla nuo savo kilimėlio koridoriuje, kyšteli snukį pro virtuvės duris, pauosto prieš pat nosį gulintį mėsos gabaliuką, akimirksniu praryja jį ir vėl dingsta, grįžta į savo guolį.

---

lapės, kai varto seną akušerijos vadovėlį, kuriame nėra karvės Musės, tik nepatogiai prasiskėtusios moterys, kurioms iš vidaus lenda ne veršelio kojos, o kūdikio galva, ir Simonui baugu ir kartu linksma, nes senelė pasakojo, kad mama jį surado kopūstų lauke, o jis pats anksčiau galvojo, kad mama jį rado spintoje, nes čia visada taip malonu sėdėti, kartais jis net užmiega, o kai nubunda, kiekvieną sykį išsigąsta, krūpteli, paskui staigiai praveria spintos duris ir šviesa jį sugrąžina į šį pasaulį, jis įsivaizduoja, kad taip vieną dieną jį surado mama, staigiai pravėrusi spintos duris, ir tarsi pati šviesa jį grąžino į šį pasaulį, bet dabar jį jau kankina abejonės šviesos galia, dabar jis galvoja, kad galbūt atsirado lygiai taip pat kaip veršelis ir kad tėvas stovėjo šalia mamos ant pakreiktų gelsvų šiaudų su mėšlinais guminiais batais ir traukė

Simonas pasižiūri į laikrodį – pusė šešių.

– Ar galiu palaukti, kol atvažiuos taksi?

– Nešdinkis! – surinka Ana dar sykį. Jam pasirodo, kad ji vos susitvardo nemetusi į jį nebaigto gerti alaus butelio. – Tu kaip prakeikta holograma – pasirodai ir išnyksti, pasirodai ir vėl dingsti. Ir pasirodai tik tada, kai tau to norisi.

– Maniau, mudu esame tai jau aptarę, – prabyla Simonas, bet supranta, kad nuraminti Aną bus sunku. Ir jis neturi tiek jėgų, tiek energijos, kad dar sugebėtų ką nors įtikinėti. – Taip, – sako jis, – tu teisi. Aš iš tiesų jaučiuosi kaip palimpsestas – ant mano sielos papiruso buvo užrašyta daugybė tekstų, kad ir kokie geri jie būtų, visą laiką kas nors juos nuskuta ir rašo kitą... kuris tikrasis, kuris originalas – aš jau nebežinau.

– Apsišik!

– Mes galėtume viską aptarti dar sykį...

– Nešdinkis! Polimpsestas sušiktas...

---

jį iš motinos tarsi norėdamas atimti, šaukdamas, jog jis eina ne tuo galu, ir kad jo mama baubė kaip karvė Musė kraupiu balsu, o kiti galvijai gretimuose garduose neramiai kilnojo galvas ir atrajojo surytą šieną, tarsi norėdami sukramtyti savo nerimą.

Šiais metais Kalėdos be sniego, dažnai lyja, keliai ir takeliai pažliugę, Simonas su močiute eina į bažnyčią stengdamiesi nesušlapti kojų, reikėjo eiti plentu, burba senoji Agota, ji nuolat burba, nuolat nepatenkinta, pagimdžiusi dešimtį vaikų jaučiasi įvykdžiusi pareigą ir Dievui, ir pasauliui, todėl tąsytis su anūku jai atrodo nepelnyta bausmė, reikėjo eiti plentu, pakartoja Agota, o jie pasuka trumpesniu keliu per dvaro sodą, pro du tvenkinius ir gražią salą tarp tų tvenkinių, sala nedidelė, ten auga keletas medžių, Simonas, eidamas pro tvenkinius, visuomet įsivaizduo-

Maniau, mudu tai jau esame aptarę, murma sau po nosimi Simonas, lipdamas laiptais ir telefonų sąraše ieškodamas taksi numerio. Kad neįsipareigojame vienas kitam, kad sekso partneriai kiekvieno asmeninis reikalas, kad mudu cinikai ir tai yra ne moralinė, o stiliaus kategorija. „Nešdinkis!" – vis dar skamba piktas, kone isteriškas Anos šūksnis jam ausyse.

– Taksi? – pasitikslina Simonas. – Taip, man į Filaretų gatvę. Važiuosiu į centrą.

Jis stovi pirštų galais ant bordiūro, įsivaizduoja, kad taip galėtų stovėti ant bedugnės krašto. Ir nėra jokio suknisto gaudytojo rugiuose, kuris jį nuo to apsaugotų. Akies krašteliu mato Anos langą penktame aukšte. Vakarinės saulės šviesa spindi lange, užuolaida sujuda ir trumpam už jos šmėsteli šešėlis. Tik akimirką. Turbūt pastebėjo, kad jis žiūri aukštyn.

Keliuku pravažiuoja automobilis, lekia greitai, taip arti šaligatvio, kad bloškia Simonui į akis dulkių debesį.

---

ja, kad jis gyvena toje saloje, visiškai vienas, iš ryto valgo kokosų riešutus ir geria kokosų pieną, o vakare užkuria laužą ir laukia atplaukiančio laivo, kad tas jį išgelbėtų, tada pakrantės smėlyje randa mergaitės pėdsaką ir paskui jau abu su ja laukia laivo, kad juos išgelbėtų, bet kunigas bažnyčioje aiškina, kad išgelbėti gali tik Kristus, tas mažas kūdikėlis, gulintis ant šiaudų, šalia jo stovi švenčiausioji Mergelė Marija ir Juozapas, Simonas smalsiai apžiūri jo apavą, ir jam atrodo, kad iš po Juozapo ilgo apsiausto kyšo mėšlinų guminių batų nosys, o kunigas lyg niekur nieko, lyg tai būtų savaime suprantama, pasakoja apie gimimo stebuklą, apie bėgimą nuo kruvinojo Erodo, apie Betliejų ir ėdžias, kuriose gimė Jėzus Kristus, o Simonas šypsosi ir galvoja, kad ir jis galėtų kam nors papasakoti apie Musę ir apie gulinčias, nepatogiai

– Maniau, mes tai jau buvom aptarę! – piktai rikteli Simonas, žiūrėdamas į tolstančią mašiną. – Jau buvome susitarę, velniai griebtų!!!

kojas iškėlusias moteris, ir apie mėšlinus Juozapo batus, ir apie baubiančią švenčiausiąją Mergelę Mariją, ir apie kūdikio galvą, lendančią į šio pasaulio šviesą, apie motinos paltą Mariją, apie tėvo paltą Juozapą, apie save patį, sėdintį spintos ėdžiose, atidžiai stebimą negyvos lapės.

Taip jis man pasakojo.

5. Nutylėtų lelijų miestas

Vos taksi pradeda važiuoti, Simonas apsigalvoja – nenori namo. Nori išgerti, nori triukšmo, nepažįstamų veidų sienos, nori įsibėgėti ir trenkti į tą sieną savo šūdiną galvą.

Kai žiūri pro taksi langą į naktinį miestą, ypač jeigu žiūri išgėręs, miestas atrodo visai kitoks. Kitoks nei pro tavo vairuojamo automobilio langą, kitoks nei pro autobuso ar troleibuso langą. Paslaptingas, kviečiantis, neištirtas. Simonas nori stabdyti taksi beveik prie kiekvienos sankryžos, išlipti ir nueiti iki pirmos tarpuvartės, pažiūrėti, kas ten, už vartų, už kampo, medžių unksmėje. Panašus jausmas apima, kai jis važiuoja taksi į oro uostą. Ankstyvas rytas, miestas dar miega, gatvėse beveik nėra praeivių. Atrodo, kad miestas nusiminęs, jog Simonas jį palieka, ir staiga atveria jam tokius vaizdus, tokias perspektyvas, kurių anksčiau Simonas negalėjo maty-

---

Kalbėk su manimi: Saulė

Simonas geidžia jos visą vakarą, visą vakarą jis nori su ja pasibučiuoti, ir kaip tyčia nesiseka. Kad ir kiek suka butelį, taikydamas į jos pusę, butelis arba sustoja per vieną žmogų anksčiau, arba jo kakliukas pasisuka per vieną žmogų toliau. Jis bučiuojasi su visais iš eilės, išskyrus Saulę.

Ir tik tada, kai svečiai pradeda skirstytis, ji pati prieina prie jo ir paprašo:

- Palydėk mane namo.

Saulė gyvena prie kapinių, prie pat jų tvoros, jos motina valo kleboniją, lieja, o paskui čia pat bažnyčioje pardavinėja klebono pašventintas žvakes, o jos tėvas... Simonas nežino, ką veikia jos

ti, nes miestas nuo jo slėpė jas. O tose vietose auga baltos vandens lelijos. Miestas, pilnas nutylėtų lelijų. Skausmingas išsiskyrimo jausmas, nors nelabai aišku, su kuo išsiskiriama ir kas tą jausmą provokuoja. Jaudulys prieš kelionę, lengvas stresas prieš skrydį lėktuvu, galimybė niekados nebepamatyti šio miesto... Galbūt kaip tik todėl ir atsiveria tos neva niekados neregėtos perspektyvos: tos pačios liepos, bet kitokios, tie patys tiltai, bet tarsi jungiantys ne tuos pačius upės krantus, ta pati upė, bet tarsi plukdanti ne tokius pat vandenis. Ir apima nenumaldomas noras sustabdyti automobilį, išlipti ir viską tuojau pat apžiūrėti iš tiesų, švariu, rutinos neužterštu žvilgsniu. Pereiti visus tiltus ir įsitikinti, kad kitas krantas iš tiesų visai kitoks nei įprastai, įbristi į vandenis ir įsitikinti, kad juose neplaukia apdegę lavonai... Arba atvirkščiai – stovėsi ant kranto ir pamatysi pro šalį plaukiantį savo paties lavoną... Ir jį lydės utėlėtos lelijos...

---

tėvas, turbūt dirba netoliese stalių dirbtuvėse, kuriose gaminami karstai ir kita kapinėms bei bažnyčiai reikalinga įranga.

Simonas pasiūlo eiti ilgesniu keliu, pro gaisrinę, ten nuokalnėje vyšnių šakos tiesiog lipa per tvorą, prašosi skinamos ir ragaujamos, ir Simonui atrodo, kad Saulės lūpos nusipelno prisirpusių, tamsiai raudonų vyšnių. Jiedu skina vyšnias ir valgo jas saujomis, nespėdami išspjauti kauliukų, ir tada Saulė pabučiuoja jį, tarsi netyčia, tarsi juokais, jis jaučia jos lūpas, tarsi jaustų visą ją, tarsi jaustų visą jos kūną, niekada gyvenime jis nepatyrė nieko panašaus, kad lūpos būtų tarsi visas kūnas ir netgi kažin kas daugiau, sode kažkas sutraška, kažkas artinasi, tarsi žingsniai, tarsi vėjo šuoras, visi žino, kad sodo savininkas Makštutis turi medžioklinį šautuvą, rudenį eina ant vieškelio ir šauna aukštyn į skrendan-

Simonui miestas patinka kur kas labiau nei gamta. Žinoma, „gamta“ labai jau abstrakti sąvoka, natūra ir kultūra būtų aiškiau. Kultūroje pilna visokiausių kvailysčių, pilna jausmų, humoro, skausmo, subtilumo, niuansų, nes visa tai sukurta žmogaus, gamtai absoliučiai nereikalingo parazito. O natūroje viskas tikslinga, logiška, cikliška. Simonas žiūri į miestą, į lekiančius pro šalį namus – jie laikini, visas šis prakeiktas darinys iš pastatų, tvirtovių, bažnyčių – be galo laikinas, trapus, dėl to toks mielas, jis kaip akmeninis rūbas, kurio klostės pilnos žmonių likimų, milžiniškų nelaimių ir smulkių džiaugsmo trupinių, o natūra, na, kas toje natūroje – tik amžinybė ir daugiau nieko. Amžinybė nuobodi. Ji patį Dievą baigia išvaryti iš proto.

Jeigu gamtoje ir yra kas nors nuostabaus, tai kalnai. Ir tik dėl to, kad jie atrodo kaip griuvėsiai. Didžiulio, mistinio miesto griuvėsiai. Arba kaip seno, visko mačiusio ir viskuo nusivylusio žmogaus mintys. Alpinisto mintys. Minčių griuvėsiai.

čias antis, ir viena antis atitrūksta nuo būrio ir kaip akmuo šlumšteli į meldus, ir dabar Simonas su Saule tarsi antys, tarsi nakties paukščiai lekia keliu tolyn nuo sodo tvoros, jų rankos ir lūpos raudonos nuo vyšnių, jiedu bėga ir bėga, kol pasiekia gaisrinę, paskui sunkiai alsuoja, lyg išsigelbėję po pasaulinio gaisro, lyg ką tik išsigelbėję, vis dar liepsnojančiomis rankomis ir lūpomis.

Niekas nežino, kodėl Makštutis toks piktas, nors visi žino, kad jo žmona be galo pasileidusi, be to, ji graži moteris, negana to, dar labai mėgsta girtis savo grožiu, ateina į miestelio kirpyklą, sėdi priešais veidrodį, sako: aš tokia graži, na, ką galiu padaryti, kad esu tokia graži, ar man veidą šūdais išsitepti, kad nebūčiau tokia graži, Saulė juokiasi iš Simono pasakojimo, tai tik apkalbos, sako Saulė, žmonės pavydi, ji juk iš tiesų graži, tu gražesnė, sumurma

Paima išgerti, muzika groja, bare šurmulys, skamba girti balsai. Taip būna gyvenime, aplinkui pilna žmonių, o pasikalbėti nėra su kuo. Jeigu ne apie kultūrą, tai bent apie natūrą.

Ji sėdi viena, suprantama, pernelyg apkūni, kad šįvakar sektųsi, bet vis dėlto jai pasiseka. Simonas prisėda, kilsteli taurę su viskiu:

– Išgerkim į mano dėdžių sveikatą, – sako merginai, kuriai galėtų būti ir dvidešimt aštuoneri, ir trisdešimt devyneri, nes ji velniškai stora, o riebalai paslepia metus geriau už bet kokį plastikos chirurgą.

– Nepažįstu tavo dėdžių, – atsako stambioji mergina ir nusisuka. Simonas nenusimena, jis beveik tikras, kad kito pašnekovo mergina šį vakarą gali apskritai nesulaukti.

– Turėjau daug dėdžių, bet dabar visi jie mirė ir pavirto angelais, – sako merginai. – Beje, mano vardas Hamsunas.

Ji prunkšteli. Matyt, mokykloje skaitė knygas.

Simonas, Saulė nieko neatsako, nors Simonui atrodo, kad tamsoje mato ją besišypsančią, ir jį apima keistas jausmas, kad jis žiūri į saulę tamsoje, juk tai stebuklas, matyti saulę tamsoje...

Per miestelį jiedu pereina tylėdami. Trumpam sustoja prie garbės lentos. Kodėl ji vadinama lenta, neaišku, nes čia nėra jokių lentų, čia tikra Berlyno siena, tiksliau, jos fragmentas – betono plokštė, kurioje įrengta nedidelė niša ir sukabintos miestelį garsinančių darbo pirmūnų bei partijos pataikūnų nuotraukos. Kodėl ši garbės lenta stovi šalia kapinių, niekas nežino. Bet eidamas pro šalį kiekvienas pagalvoja, kad visi tie išsiviepę pirmūnai jau kitame pasaulyje.

Simonas patenkintas, kad pokštas apie mirusius pirmūnus Saulei patinka, ji juokiasi. Pereina per kelią, jis papasakoja dar

– Juokingas vardas, – sako ji. – Kaip iš Disnėjaus filmuko. Ne, mokykloje knygų ji neskaitė.

– Aš laukiu draugo, – sako ji. Pakelia taurę vyno, gurkšteli.

– Aš laukiu dviejų ubagų, kurie laukia Dievo, – jis pakelia savo taurę viskio, gurkšteli. Jaučia, kaip alkoholis plūsteli į smegenis, ir jam smagu. Tai pati nuostabiausia kūrinijos akimirka, tai didysis virsmas, kai pasaulis praranda savo rūsčius tikrovės ir logikos dėsnius, kai įsigalioja pasakos įstatymai, kai pagrįstai gali tvirtinti, kad pasauliu netiki, o pasaka tiki. Be to, ir dialogas mezgasi velniškai subtilus. Ji nieko nelaukia, jis nieko nelaukia. Ir jų niekas nelaukia. Baro prieblandoje merginos veidas jau darosi kiek gražesnis, nors vis dar primena pripučiamus žaislus, kuriuos maži vaikai mėgsta glamžyti vandenyje.

Ji prisimerkusi atidžiai apžiūri jį. Vertina.

– Pažįstu tokius.

– Kokius?

---

vieną pokštą apie vaikystės draugą: jo tėvas buvo miręs, ir kai jo paklausė, kur tėvas, jis atsakė: „Ant kapų atolą pjauna." Bet dabar ji nesijuokia, ir Simonui labai apmaudu, jis jaučiasi susimovęs, jis niekaip nesupranta, kaip sukonstruotos merginos, niekad negali suprasti, kada joms viskas gerai ir kas atsitinka, kad po akimirkos joms viskas blogai. Prie kapinių tvoros Saulė sustoja, paima jį už delnų, lėtai pakelia juos aukštyn, vos prisiliesdama perbraukia sau per krūtis, uždeda jo delnus sau ant pečių. Paskui suima rankomis jam už sprando, prisitraukia ir pabučiuoja. Ir pabučiuoja dar labiau nei su vyšniomis, pabučiuoja taip, kad Simonui atima žadą.

Ir tik paskui, jau eidamas namo, nejausdamas žemės po kojom, jis supranta, kad iki šiol dar nebuvo bučiavęs moters. Jam

– Sušiktus auksaburnius. Pradeda apie Dievą, apie sužeistą sielą, o paskui, žiūrėk, po stalu jau be kelnių.

Simonas juokiasi.

– Velniai griebtų, o aš tikėjausi, kad nepastebėsi.

– Ko?

– Kad aš po stalu be kelnių.

Apkūnioji irgi šypsosi. Simonui netgi pasirodo, kad ji vos atsispiria nepasilenkusi po stalu patikrinti, kaip ten su kelnėmis.

– O tu turbūt iš tų moterų, kurios turi sąrašą?

– Kokį sąrašą?

Po skyrybų Simonas susipažino su daugybe moterų. Kavinėse, baruose, kartais internete. Lietuvoje daug vienišų moterų. Visos jos nori vyrų. Na, gal ne visos, bet tos, su kuriomis jis bendravo, paprasčiau tariant, permiegodavo, jos norėjo. Ir kuo vyresnė moteris, tuo ilgesnis sąrašas. Vyras turėtų būti aukštas, lieknas, be žalingų įpročių, tai yra nerūkantis,

---

septyniolika, bet nieko panašaus dar nėra patyręs. Jis nežino, kiek laiko tai truko, be abejo, amžinybę, bet kai jos lūpos įsisiurbė į jo lūpas, jis vis svaigo ir svaigo ir svaigo, ant kapinių tvoros matė sėdinčius Romeo ir Džuljetą, garsiausius meilužius, kurie tai darė kapuose, galvoje skambėjo Velykų varpai, o ten, apačioje...

Staiga kiek atokiau, prie kapinių tvoros, jis pastebėjo šešėlį, tai nebuvo krūmas, nebuvo koks nors daiktas, tai buvo žmogaus pavidalo šešėlis.

– Kas ten? – pašnabždomis paklausė Saulės.

– Mano tėvas, – lygiai taip pat tyliai, negana to, dar ir mįslingai atsakė Saulė. Ir net neatsisuka, vėl įsisiurbia lūpomis į jo paauglišką kūną ir vaizduotę. Atšlyja nuo jo, žiūri į akis, sako: – Jis mirė prieš mėnesį, tikiuosi, netrukdys mums.

nevartojantis alkoholinių gėrimų ir narkotikų, mandagus, išsilavinęs, turtingas ir t. t. t. t. t. t. t. Simonas dažniausiai neatitikdavo nė vienos sąrašo eilutės, nė vieno reikalavimo. Jis pastebėdavo jų akyse nusivylimą, paskui tas nusivylimas virsdavo smalsumu, o dar vėliau, po keleto taurių, jos tą sąrašą išsiųsdavo riteriui ant balto žirgo ir praskėsdavo kojas saldžialiežuviam velniui, kurį pasitelkti Simonui, ypač išgėrusiam, nebūdavo labai sudėtinga. Kitaip tariant, jeigu maksimalus planas susirasti vyrą pagal sąrašą atkrenta, tai tebūnie įvykdytas bent minimalus – pasidulkinimas.

Sėdi, tyli, muzika drebina stalus ir širdis.

– Jis tuoj ateis, – sako mergina ir žvalgosi nuobodžiaujančiu žvilgsniu.

– Vyras pagal sąrašą? – Simonas gurkšteli. – O gal pasidulkinam, kol laukiam?

– Atšok. – Pažiūri į jį smalsiai. – Apie kokį sąrašą tu kalbi?

Simonas pašiurpsta nuo galvos ligi užkulnių, bet jos žodžiai neužgesina jaudulio, tik dar labiau jį pakursto.

Jis visą savaitę negali liautis apie ją galvojęs, paskui, po diskotekos, įsiprašo lydėti ją, nors ji eina su drauge, keista, kad tokio grožio mergina, tokiomis lūpomis ir tokiu bučinių rinkiniu, eina namo su drauge, bet, žinoma, jis klysta, jis nieko apie ją nežino, ir negali žinoti, nes ji vyresnė, o aistra taip temdo protą ir jausmus, kad jis jaučiasi esąs vienintelis vyras planetoje, vertas jos bučinių. Ir tada iš tamsos išnyra jis, bjaurus tipas, aukštas, gražus, stiprus, piktas ir t. t.

Kas jis toks, klausia Simonas, Saulė kaltai šypsosi, galbūt tik jam atrodo, kad kaltai, galbūt ji tiesiog šypsosi niekaip, tiesiog bereikšmė šypsena, kuri Simoną trikdo, slegia, žudo, Saulė truk-

– Juk pati gerai žinai: aukštas, lieknas, turtingas, žavingas...

Mergina juokiasi.

– Ne, aš tokiomis nesąmonėmis neužsiimu.

– Be reikalo. Žinoma, kiekvieno tokio sąrašo pabaigoje paaiškėja, kad moteris kalba ne apie realų vyrą, o apie brangų vibratorių, bet vis dėlto...

Mergina jau juokiasi nuoširdžiai, prisimerkusi, kartais kaip katė kyštelėdama liežuvį tarp dantų.

Simonas supranta tai kaip ženklą, kad su ja permiegoti kliūčių nebėra. Šiaip sau. Dėl abipusio lytinių organų panaudojimo.

Po valandos jiedu jau susipažinę artimiau. Ji moko jaunimą šokti, turi kažkokį būrelį. Turbūt tokių pat kaip ji stambuolių, kuriuos sukiša į baseiną, numeta guminių žaislų ir liepia juos glamžyti. Simonas supranta, kad tai apgailėtina – gultis su pirma pasitaikiusia, su moterimi, kuri jo net netraukia, bet jis

---

teli petį: niekas, jis man niekas, dabar jau niekas, anksčiau mes... bet dabar niekas, bet Simonas nespėja tam tipui, kuris yra niekas, pasakyti, kad jis yra niekas, nes tas tipas vožia jam į pasmakrę, ir kaipgi pasielgia Simonas, žinoma, kaip ir kiekvienas vyras tokioje situacijoje pasielgtų – jis paprasčiausiai pabėga, net neprisimena, kaip tai atsitiko, atsipeikėja bėgdamas, atsipeikėja ir supranta, kad grįžti dabar būtų dar kvailiau, jis dega iš gėdos, jį tiesiog plėšo į gabalus geismas ir gėda, pažeminimas ir geismas, ir visa tai taip sumišę, tai toks keistas kokteilis, kad jaučiasi dar labiau sutrikęs.

Jis jaučiasi kankinys, jis jaučiasi vienuolis atsiskyrėlis, niekas nesupranta jo meilės ir gėdos, ir jis rašo eiles, visiškai mėšlinas, idiotiškas eiles, pilnas kruvinų, į gabalus suplėšytų kūnų, paga-

nekaltas, kalta baubianti Marija – statula, matyta vaikystėje, didelė statula slėnyje, kuri, susiklosčius tam tikroms oro sąlygoms, imdavo baubti. Simonas pats buvo girdėjęs tą baubimą ir dabar, kai imdavo geisti moters, kurios geisti lyg ir nebūdavo priežasčių, išskyrus amžinąsias – jis patinas, ji patelė, – teisindavosi girdįs baubiančią Mariją.

Alkoholio kiekis kraujyje didėja, moters apvalumai, prieš tai buvę ne itin patrauklūs, pamažu įgauna estetinį pateisinimą, na, ką gi, Rubensas išrengė storules ir padarė jas be galo geidžiamas – jeigu ne fiziškai, tai finansiškai, jo paveikslai velniškai brangūs.

– O tu visai nieko, – sako storulė. – Aš Danguolė, – ir ištiesia putlią rankutę.

– Saldainiukas, – sako Simonas, – tu tikras saldainiukas. – Jis nužvelgia jos vešlią krūtinę. – Nes aš buvau išalkęs, ir jūs mane pavalgydinote.

---

liau jis parašo eilėraštį, kuriame nebėra kraujo, mėšlo ir vėmalų, kuriame viskas jau nurimę, kuriame jis jau nebe vienuolis atsiskyrėlis, kuriame tik švelni melancholija, tekstą išspausdina rajono laikraštis, eilėraštis apie saulę, visas siužetas toks, tarsi būtų kalbama apie moterį, bet pabaigoje paaiškėja, kad poetas kalba apie saulę, ir tik jis, tik Simonas, žino, kad ta mažąja raide parašyta saulė yra jo Saulė, saulė, šviečianti naktį, jis jau buvo skaitęs ne vieno lietuvių klasiko prisiminimus, kaip jie alpo iš laimės, kai buvo išspausdinti jų pirmieji tekstai, ir jis alpsta iš laimės, nes tai didis džiaugsmas septyniolikos metų matyti savo eilėraštį laikraštyje, toks jausmas, lyg matytum žvaigždę, įsižiebusią virš Betliejaus, tačiau jam dar didesnis džiaugsmas, kad jis turi paslaptį, kad niekas, išskyrus jį patį, nežino, jog ši saulė yra

– Namie turiu lazanijos, – linkteli galva Danguolė. – Tiks?

– Dieviška, – atsako Simonas ir kilstelėja ranką, kviesdamas padavėją.

---

moteris, jo moteris, kuri, kaip ir tikroji saulė, jam nepasiekiama, ta paslaptis pamažu jį ima svaiginti labiau negu jo neišsipildžiusi aistra, jis nesąmoningai pakartoja tai, ką darė didysis klasikas Maironis, ir jeigu jo vis dar vaikiška vaizduotė būtų nors šiek tiek ciniškesnė, jis tikrai įsivaizduotų Maironį, ant Birutės kalno pasikėlusį sutaną ir tratinantį Tėvynę, tai yra moterį, kurią jis vadina Tėvyne, bet galvoje turi moterį, o gal atvirkščiai, gal Maironis miegodamas su moterimi galvoja apie tėvynę, sunku susigaudyti, lietuvių literatūros klasika tokia sutanota, kad visų tų kunigiškų apdarų klostėse niekad nieko nesužinosi...

Jis jos vengia mokyklos koridoriuose, jis jos vengia diskotekos tamsoje, o ji net nekreipia dėmesio į jo pastangas jos vengti, ji vėl šoka su tuo, kuris niekas, o tas niekas nekreipia dėmesio

6. Jegoras ir Kristina

Simonas įlipa į taksi, pasideda rankas ant kelių. Jo keliai kruvini, matė juos iš ryto vemdamas. Išgėrė vakarykščio vyno, kurio niekas nepastatė į šaldytuvą, tada pavėmė, paskui vėl išgėrė drungno, į Gangos vandenis panašaus vyno.

– Kodėl tu vyną vadini Gangos vandeniu? – klausia mieguista, iš gėdos ar pasibjaurėjimo galvą antklode prisidengusi moteris.

– Šiame vyne, kaip ir Gangoje, plūduriuoja lavonas, – atsako Simonas nežiūrėdamas į ją.

Abu jo keliai tokie raudoni balto klozeto draugijoje. Tokie raudoni ir bejėgiai, apleisti, kad vos neapsiverkia, kaip jam gaila savo kelių. Tiesą sakant, jeigu tave pykina, visai neblogai turėti kokių nors šalutinių dalykų, temų ar faktorių, kurie nukreipia tavo dėmesį nuo nemalonios procedūros. Kad ir kruvini keliai. Nes vėmimas vienas bjauriausių dalykų pasaulyje.

į jo pastangas apsimesti, kad jam tas niekas nerūpi, jis gyvena klaikiame ignoravimo rūke, jis nori ignoruoti labiau nei būti ignoruojamas ir jam tai nepavyksta, laimei, mokslo metai baigiasi, Saulė baigia mokyklą ir dingsta. Tais laikais moterys greitai ištekėdavo, o kai ištekėdavo – laikinai pradingdavo. Paskui atsirasdavo, bet būdavo jau visai kitokios. Tarsi kažką sužinojusios, suradusios, supratusios. O būdavo ir tokių moterų, kurios pagimdydavo vaiką – ir išnykdavo visiems laikams. Jis guosdamas save galvodavo, kad Saulė puiki motina. Kur nors ten, anapus kapinių, anapus siauros, garuojančios upės, debesų unksmėje.

Jis visą gyvenimą ieškojo tokių lūpų, tokio bučinio – ir nerado.

Vėliau Saulė dar kelis kartus nesėkmingai išteka, sėkmingai išsiskiria, pardavusi jai atitekusį paskutinio vyro, automobilių

Antisemitizmas, totalitarizmas ir vėmimas – taip maždaug atrodytų bjauriausių žmogaus sugalvotų dalykų trejetukas. Pirmuosius du galima kaitalioti, ten galima iškabinti tokias sąvokas kaip prievarta, veidmainystė, vagystė ir panašiai, o štai vėmimas visada stabiliai trečioje vietoje. Bronzinis prizininkas. Gal dėl to, kad šį rytą vėmalai panašūs į bronzą.

Galvodamas apie savo kelius prisimena istoriją apie poetą gamtininką. Kažkur Azijoje jis pasidulkino su vietine mergina, o grįžęs namo pastebėjo, kad abiejų kojų keliai apibrozdinti. Tą pastebėjo ir jo žmona.

– O kas čia? – klausia žmona.

Poetas gamtininkas labai mėgo poeziją ir gamtą. Kai būdavo blaivas – stebėdavo ją ir fotografuodavo, o kai prisigerdavo, tiesiog nugriūdavo kur nors gamtoje ir gulėdavo. Paskui visiems girdavosi, kad labai mėgsta pabūti gamtoje. Išgirdęs rūstų žmonos klausimą, jis nesutriko ir atsakė:

– [redacted]

prekeivio, namą, pradeda vartoti narkotikus, jai atima motinystės teises, galiausiai ji gyvena su valkatomis patvoryje.

Simonas sutinka ją po daugelio metų miestelio centre, ji stovi prie parduotuvės, atsirėmusi į laiptų turėklą, žvalgos į šalis, tarsi kažko lauktų.

- Ar tu manęs nebeprisimeni? - staiga klausia jo, ir Simonas sustoja ir žiūri, ilgai žiūri, kol pagaliau, galbūt dėl lūpų, kurios nebe tokios, bet vis dėlto dar tos, anos, buvusios ir pražuvusios Saulės lūpos. Visa kita pasibaisėtinai pasikeitę: plaukai nučiurę, trumpai nukirpti, bet vis tiek atrodo baisiai tarsi pernykštės žolės kuokštas, dantys pajuodę, vieno priekyje trūksta, nors vasara, ji vilki palaidinę ilgomis rankovėmis, džinsai purvini ir suplyšę.

- Prisimenu... Saule.

– Žinai, išėjau iš viešbučio pasivaikščioti ir netikėtai viename medyje pamačiau reto grožio paukštį. Kadangi medis buvo gana aukštas, ilgai užtruko, kol įsliuogiau į jį. O paskui, jau leisdamasis, nusibrozdinau kelius.

– Kokio velnio tau reikėjo ropštis į tą prakeiktą medį? – paklausė jo žmona.

– Kaip tai kokio? – nenuoširdžiai, bet iš baimės gana įtikinamai nusijuokė poetas. – Juk ten buvo lizdas, o lizde kiaušiniai. Norėjau pasižiūrėti, kokios jie spalvos!

Dabar, kai tik Simonas pamato vyrą nubrozdintais keliais, visuomet pagalvoja: na, ir kokios spalvos kiaušiniai?

– Kokie dar kiaušiniai? – klausia taksistas.

Dėl įpročio su savimi kalbėtis garsiai Simonas jau ne kartą nukentėjęs. Kartą girdint mentui padeklamavo: „Tėvas mirdamas pasakė: / „B...is tau, sūnau, į akį", ir paskui labai ilgai nuovadoje turėjo aiškintis, kad kalbėjosi su mirusiu tėvu, o ne įžeidinėjo pareigūną tarnybos vietoje.

Jie persimeta keliais nereikšmingais žodžiais, paskui ji staiga suima Simoną už rankos:

- Būk žmogus, paskolink keletą monetų, man nedaug trūksta...

Jis supila jai į virpančius suglaustus delnus visą metalą, kiek randa piniginėje, paskui dar prideda ir banknotą. Ji sausai prataria ačiū ir dingsta gėrimų parduotuvėje. Jokių sentimentų, jokių „o atsimeni, kaip mes valgėm vyšnias..." Simonas apsisuka eiti, bet parduotuvės durys prasiveria ir pasigirsta jos balsas:

- Tas eilėraštis... apie saulę, kuri nušvinta naktį... Ar jis apie mane?

Apie tave, Saule, kartoja jis pats sau, apie tave, ne apie tokią, tolstančią su buteliu vyno rankoje, praradusią žmogišką pavidalą, gėdą ir visa, ką žmonės įpratę branginti, bet vis tiek apie tave.

– Pasitaikė labai stambi moteris, – sako jis taksistui. – Grūmėmės kaip Laokoonas su gyvatėmis, ir per tas grumtynes kruvinai nusivariau kelius, – paaiškina jam. – Nesugebėjau suvaldyti jos, nepajėgiau išlaikyti pataluose, tai nusiritom ant grindų, o ten kilimas. Sintetinis. Neįsivaizduojate, kokius klaikius kilimus dabar gamina. Užuot gaminę iš kašmyro ar halikarnaso, supina kažkokį mėšlą iš vielos, ir kai pabrūžini keliais į tą vielą... – Simonas nebaigia sakinio, nes pajunta, kad ugnikalnis jo viduriuose vėl pradeda veikti.

Taksistas kelias akimirkas žiūri į jį, paskui pradeda juoktis. Balsas sušvelnėja, kalba ne kaip su keleiviu, o kaip su savo pusbroliu ar panašiai:

– Jeigu nieko prieš, padarykim lankstą, aš už tai pinigų neimsiu. Užtruksim keletą minučių.

Kai su tavimi kalba ne kaip su klientu, o kaip su pusbroliu, negali prieštarauti ir reikalauti nuvežti tave tuojau pat ten ir ten, juolab kad ten ir ten tau skubiai visiškai nereikia.

Tais pačiais metais ją randa negyvą suknežinta galva prie tos kapinių tvoros, prie kurios Simonas ją bučiavo.

O ką, jeigu... Jis užduoda studentams kūrybinio rašymo pratimą, kuris vadinasi „O ką, jeigu“, pratimo esmė – bet kurią kasdienišką situaciją pakeisti, taikant jai formulę „o ką jeigu...“ O ką, jeigu tą vakarą, po diskotekos, jis nebūtų pabėgęs, jeigu būtų stojęs į kovą dėl moters širdies ir rankos, ar kaip ten sako idiotas Don Kichotas, jeigu net būtų patyręs gėdingą pralaimėjimą, galbūt Saulės likimas irgi būtų buvęs visai kitoks. Galbūt ji nebūtų taip nusivylusi vyrų gentimi ir nebūtų baigusi gyvenimo patvoryje narkomanų ir valkatų suknežinta galva, galbūt jos nuostabios lūpos ir bučinių rinkinys būtų atitikęs jam (nors tai ir labai menkai tikėtina), ir jiedu būtų... galbūt, galbūt, galbūt...

– Gerai, – sako Simonas, – važiuojam, niekur neskubu. – Ir tuoj pat mintyse ima keiksnoti save dėl nereikalingo nuolaidumo. Jį pykina, jis nori namo, bet pirmas pasitaikęs prašalaitis paprašo – ir Simonas nuolankiai sutinka. Ana tai pavadintų valios neturėjimu. Arba noru sugrįžti į kokias nors įsčias. „Ana!“ – dilgteli Simonui paširdžiuose. Jis susipyko su Ana.

Automobilis atvažiuoja prie penkiaaukščio namo Naujamiestyje. Niekuo neišsiskiriantis pastatas, pilkas, apleistas, bet kartu jaukus, kaip ir daugelis dalykų šioje nuostabioje šalyje. Ypač kai tie dalykai tokie pilki, tokie apleisti ir tokie jaukūs, lyg ten gyventų visos vėlės iš „Odisėjos“ ir „Iliados“.

Taksistas sustabdo automobilį kiek atokiau, žvilgteli į laikrodį.

– Palaukime porą minučių, – sako.

Jeigu jis norėtų Simoną nudobti, turbūt pasivežtų kur nors į mišką. Kita vertus, gal jis čia laukia savo bendro, tas ateis su

---

Jeigu jis tąsyk nebūtų pabėgęs, galbūt ir jo paties gyvenimas būtų buvęs visai kitoks, galbūt jis nebūtų visą gyvenimą bėgęs nuo savo gyvenimo, nuo jį mylinčių žmonių, nuo vaikų, nuo praeities, nuo minčių apie gyvenimą, nuo kurio jis visą gyvenimą bėga... Jeigu nebūtų, tai būtų... O ką, jeigu...

Literatūroje tai skamba nekaltai, tai viso labo manevras, galintis išprovokuoti netikėtą siužeto posūkį, konfliktą, personažo reakciją ir panašiai. Apmąstant savo praeitį šis manevras visiškai niekam tikęs, kad ir kiek išgyventum prasimanytą savo praeities versiją, galiausiai turi grįžti į dabartį, į realybę ir sutapti su savimi, su pralaimėtoju.

O Makštučio žmona, ta, kuri buvo be galo graži ir nuolat girdavosi, kad esanti labai graži, tokia graži, kad net turėtų veidą

pjūklais, mėsos kapoklėmis ir kitais maisto apdorojimo įtaisais, tada jau kur nors nusiveš ir išdarinės jį. Tik kažkodėl apgirtęs protas šią informaciją priima visiškai nepanikuodamas, beveik šventiškai ir iškilmingai. Simonas net prisimena vaikystės filmą su Pjeru Rišaru, kuris vaidina nevykėlį detektyvinių trilerių rašytoją: ten yra epizodas, kaip ryklys suryja žmogų, o paskui pats virsta dėžute konservų. Tobula gamtos mitybos grandinė ar panašiai.

Kokiais konservais virstų jis, dar pagalvoja, bet taksistas subruzda, mirkteli šviesomis ir išlipa iš automobilio.

– Greit grįšiu, – sako jis ir nueina prie namo.

Reiktų nešti mėsas, dunda mintis tuščioje Simono galvoje, reiktų kuo skubiausiai nešti iš čia mėsas, kol jos dar nevirto konservais, bet staiga jį ima taip pykinti, kad geriau jau mirs čia, negu pajudins nors pirštą. Todėl tik sėdi ir žiūri į tolstantį taksistą ir į artėjančią kančių vainikais kloto savo gyvenimo pabaigą.

šūdais išsitepti, kad tik nebūtų tokia graži, Makštučio žmona vieną dieną irgi numiršta, ir kai jos karstą leidžia į duobę, karstas išsprūsta duobkasiams iš rankų, dangtis atsidaro ir pasenusi gražuolė Makštučio žmona krenta veidu į duobės purvą, prisimindamas šią istoriją, Simonas prisimena Saulę, kuri jo prisiminimuose vis dar kartoja, kad žmonės pavydi grožio, todėl apkalba.

Taip jis man pasakojo.

Paskui pastebi, kad penktame aukšte, balkone irgi vyksta kažkoks veiksmas. Per balkono kraštą persisveria baltai vilkinti žmogysta, paskui žemyn ima leistis kibiras. Taksistas stovi apačioje ir laukia. Kai kibiras nusileidžia, jis kažką paima iš kibiro, kažką į jį įdeda, pamosuoja ranka ir kibiras šiek tiek trūkčiodamas, bet gana sparčiai kyla aukštyn. Nedidelis, raudonas kibiras. Primena jo varganus, į sintetinį kilimą nutarkuotus kelius. Kibiras kyla į dangų. Tarsi saulė vidury nakties. O gal ne saulė, bet gaidys. Kodėl gaidys, nežinau. Sovietiniais laikais raudoni gaidžiai simbolizavo gaisrą. Prie miško stovėdavo tokie stendai, kuriuose būdavo pavaizduoti raudoni gaidžiai, degtukai ir užrašas „Nepadek miško" ar panašiai. Galbūt tas gaidys – mutavęs feniksas ar dar kas nors iš archetipinio šlamšto. Dabar gaidžių pasitaiko tik grafičiuose prie kalėjimų. Viskas pasikeitė, viskas, galvoja žiūrėdamas į artėjantį taksistą ir galbūt laikinai atitolstantį kančių vaini-

---

Kalbėk su manimi: Kasdieniškai baisios mirtys

Dėdė Matas sako:

– Atvažiuok, pasiimsi tėvo motociklą.

Tėvas turėjo raudoną čekišką „Jawa". Lakstė ja kaip pamišęs, mėgo važiuoti išgėręs, kartą lėkė vieškeliu tolyn, pro 1906 metais grafo statytą spirito varyklą, pro šlykščiai dvokiančias kiaulides, pro ubagyną, kuriame ubagai jau seniai nebegyvena, tik didžiapapė Babilono ištvirkėlė su penkiais vaikais, ir visi nuo skirtingų vyrų, lėkė tėvas iš pradžių akmenimis grįstu keliu, paskui dulkančiu vieškeliu, vingiuojančiu pro bulvių ir griežčių laukus, kol galiausiai nesugebėjo išsukti posūkio ir motociklas nuskriejo į griežčius. Guli tėvas griežčiuose, galvoja apie skausmą, vienatvę

kais kloto savo gyvenimo galą, nes jokio bendro su pjūklais ir kapoklėmis nematyti.

– Ji man penkias valandas rodė savo nuotraukas, – pasakoja Simonas taksistui. – Stora kaip baroko bobos muziejuose, o nuotraukose liekna ir viskas ten atrodo neblogai. Na, ne Šventos Onos bažnyčia, bet pakenčiama. O dabar viskas atrodo blogai. Taip blogai, kad turėjau išgerti kibirą vyno, tada jau atrodė šiek tiek geriau, bet vis tiek mano keliai kruvini, lyg būčiau kryžių vilkęs per sintetinį kilimą, o kam man tas kryžius, kam man tas barokas, jeigu ir be jo problemų užtenka.

– Prisimenu, pažinojau tokią maisto bazės vedėją. Atrodo, Regina. O gal Irina? Stambi buvo – kaip kalnas. Išgerti mėgo, pavalgyti ir visa kita.

Jis nutyla, o Simonas, be abejo, galvoja ne apie išgerti ir pavalgyti, o apie visa kita. Ar aš koks gyvulys, klausia Simo-

---

ir mirtį, ateina laukais Dievas ir sako: „Kelkis, šūdžiau, ir eik." Atsikelia tėvas, eina, dieną eina, dvi, tris, kai jau nebežinojo, kiek dienų eina, sustojo ir ėmė žvalgytis, ir tada pamatė, kad po vienu dideliu griežčiu guli kažkoks daiktas, visas nuogas, spardosi ir raukosi, tėvas pakėlė tą daiktą, ir pasirodo, kad tai buvo Simonas. Toks mitas apie jo gimimą, Simonas jį susikūrė įkvėptas lietuvių poezijos, tiesa, skamba jis gana keistai, bet ne itin blogiau negu pasaka apie garsiausio krikščioniškame pasaulyje kūdikio gimimą tvartelyje, skandalingai antisanitarinėmis sąlygomis, be to, Simonas nenori, kad jo gimimo misterijoje kaip nors būtų įpainiota motina, jis pats nežino, kodėl, bet nenori.

Taigi motociklą būtina parsigabenti, bet tam reikia kokio nors transporto, nes pats motociklas nevažiuoja, sako dėdė Matas,

nas savojo moralinio imperatyvo, taip, atsako tas, taip, tu gyvulys. Pats tu kiaulė, atšauna Simonas.

– Aš vairuotoju dirbau, – pasakoja taksistas nė neįtardamas, kokie disputai vyksta Simono vidaus pasaulyje. – Vieną vakarą mes užsisėdėjom, aš ir mano bičiulis Romka, o Regina, ar Irina, įkaito, na, ir reikalas jau prie to paties.

– Visa kita? – pasitikslina Simonas.

– O kaipgi. Toks visa kita, kad Žalgirio mūšis tik juokai.

– Mėginu įsivaizduoti, – sako Simonas ir iš tiesų mėgina įsivaizduoti, nors nelabai sekasi. Galvoje sukasi mažiukas Vytautas Didysis su privemta barzda, jam atrodo, tas tai tikrai mėgo pavemti, karalius Jogaila, užsirišęs žydrą kaklaskarę, nežinia kodėl, bet mato jį su kaklaskare, ir Vokiečių ordino magistras Ulrichas fon Jungingenas. Šis tai kampuotas kaip tankas, nieko daugiau apie jį nepasakysi. Ir dar milžiniškas baltas arklys. Jie visi trys geria ir valgo, ir tuoj jau pradės muš-

---

viskas gerai, bet kažkodėl nevažiuoja, taigi, jeigu parsivežtum, man vieta prie garažo atsilaisvintų, nes vietos visą laiką trūksta, reikia ką nors pasidėti, o ten tavo tėvo motociklas stovi, todėl geriau tu jį pasiimtum, sako dėdė Matas.

Dėdė Morkus turi priekabą, kurią gali prikabinti prie traktoriaus, bet po darbo jis mėgsta kepti bandeles. Grįžta iš darbo, nusirengia, ant nuogo kūno užsiriša standžią, iš klijuotės pagamintą prijuostę ir stoja prie stalo, ir ima minkyti, kočioti, kumščiuoti tešlą, paskui pašauna tą tešlą į didelę krosnį ir kepa bandeles. Simonas nueina pas jį ir prašo, kad parvežtų tėvo motociklą, jis sako: tuojau, tik bandelių dar kiek iškepsiu, stveria tešlos gabalą ir minko, kočioja, kumščiuoja, paskui mirkteli Simonui dešine akimi, žiūrėk, sako, ir įgrūda sau tarp sėdmenų tešlos gabalą ir

tis, nes išgėrę ir pavalgę žmonės visada taip elgiasi. Bet Reginos, arba Irinos, Simonas ten niekaip negali įžiūrėti. Nėra jos, nors tu ką.

– Kai ji ėmė nusirenginėti, pasirodė, kad visiems savo turtams po drabužiais turi šarvus, – taksisto balsas grąžina Simoną į šį pasaulį.

– Šarvus? – apsidžiaugia jis. Dabar įsivaizduoti bazės vedėją Žalgirio mūšyje kur kas lengviau. Vienoje rankoje kalavijas, kitoje vėliava ir nuogos krūtys ant šarvų.

– Tas jos korsetas buvo kaip šarvai, kai jį nusimetė, net sužvangėjo. O jau storumas... Žinai, kai niekas nebeprilaiko, tai... – taksistas net liežuviu caktelėjo. – Blogiausia, kad kai moteris stora, ją pasiekti ne taip lengva. Mudu su porininku plušome, plušome, kol jis sugalvojo tokį dalyką: nubėgo į sandėliuką ir atsinešė šiūpelį. Pakišam šiūpelį po jos minkštimais, vienas mina koja šiūpelio kotą, o kitas darbuojasi. Pakaitom.

---

kad driokstelės - tešla išsipučia, tarsi varlė pūstų savo žandus, ir tekšteli vėl ant stalo, ir pasidaro ta tešla minkšta ir švelni, ir kepa paskui krosnyje aprimusi, pilna dėdės Antano aromato ir geriausių ketinimų, ir valgo paskui jo bandeles visi kaimynai ir giria, tik Simonas negali nė į burną paimti, nes neparveža dėdė tėvo motociklo, nes vis kepa ir kepa, kol galiausiai jam pačiam tešla ima strigti gerklėje, ir dėdė Morkus nebegali kvėpuoti, tai jis pasiima virvę ir nueina anapus upės į medžių unksmę, ir niekad nebegrįžta.

Dėdė Lukas taip pat turi transporto priemonę, visą sunkvežimį, į kurio kėbulą būtų galima pakrauti motociklą, galinį bortą nuleidžiam, padedam keletą lentų ir įridenam tavo tėvo motociklą, sako dėdė Lukas, jokių problemų, bet dėdė Lukas veža

Vytautas ant Reginos, Jogaila ant Jungingeno, o vokiečių magistras ant šiūpelio – štai viskas ir stojo į savo vietas, ir paaiškėjo.

– O kas ten nutiko su tuo raudonu kibirėliu? – klausia Simonas taksisto, kai automobilis įsuka į kelią, vedantį prie devynaukščio, kur viena mažytė urna priklauso jam.

– Koks kibirėlis?

– Raudonas, panašus į kylančią saulę.

– Tai mano nuolatinė klientė.

– Kekšė?

– Jai septyniasdešimt.

– Aistra gali būti amžina. Dantė, Petrarka, Šekspyras... – jis pradeda vardinti ilgą amžinųjų jausmų sąrašą.

– Kai kitą sykį vartosi tiek šekspyro, neužmiršk užkąsti, o tai neša nuo tavęs...

Simonas susigėsta. Šiek tiek vimtelėjo prieš išsikviesda-

---

grūdus, kuriuos dideli džiovintuvai džiovina, kad nebūtų drėgni, nes drėgni grūdai gali užsidegti, mat jie, kai drėgni, pradeda kaisti, o kai kaista, užsidega, todėl juos džiovina dideli sidabriniai besisukantys džiovintuvai, iš tolo atrodantys kaip kosminiai laivai, sojuzai ir apolonai, tik jų viduje nėra jokių kosmonautų, vien tik grūdai, kurie išdžiūva, o jeigu net ir būtų kokie nors kosmonautai, pavyzdžiui, Gagarinas su Tereškova, ir jie išdžiūtų, ir juos sumaltų, ir virstų jie miltais, o iš tų miltų dėdė Morkus minko tešlą, teškia ją sau tarp sėdmenų, garsiai drioksteli ir pašauna į krosnį, taigi dėdė Lukas negali parvežti man tėvo motociklo, jis beveždamas grūdus taip pavargsta, kad jį apima mirtinas miegas ir jis nusprendžia užsukti į namus ir pamiegoti, kad vėl galėtų paskui sėdėti prie vairo ir vežti grūdus į džiovyklas, kad jie

mas taksi, suprantama, kad neša.... Bet būdamas toks subtilus šarvų ir sielų žinovas taksistas galėtų ir nepriekaištauti.

– Matai, ji mėgsta išgerti, o sūnus su marčia neleidžia, – vėl prabyla jo palydovas po Vilniaus nakties pragarą. – Užrakina ją kambaryje, atima drabužius ir panašiai. Tai ji paskambina man, ir aš atvežu jai butelį.

– Kažką man tai primena. Regis, Kipre yra tokie trenkti vienuoliai, kurie gyvena ant uolos, mėnesiais nesiprausia, maisto ir vandens užsikelia virvėmis ir panašiai.

– Taip, – linkteli šios nakties Charonas. – Taksistai visur gelbsti, kai reikia. Net ir Kipre.

Simonas niekaip negali prisiminti, kas tiems vienuoliams pristato maisto ir vandens. Gal iš tiesų taksistai? O gal kormoranai? Atneša dideliuose, apipuvusiuose snapuose valgio ir gėrimo, paskui visas uolas ir vienuolius nutaško baltomis išmatomis ir nuskrenda. O vienuoliai gaili vandens nusiplauti išmatoms, vaikšto aplipę mėšlu nuo galvos iki kojų...

---

suktųsi kosminiuose laivuose ir paskui iš jų būtų galima iškepti kosminių bandelių, tačiau valdžia pamato dėdės Luko sunkvežimį su grūdais prie jo namų ir nusprendžia valdžia, kad dėdė ketino pavogti visą kėbulą grūdų ir džiovinti juos namie, pasidaręs mažytę džiovinimo raketą, o paskui tuos miltus perduoti broliui, kad tas galėtų kepti raketines bandeles, ir dėdė Lukas atsiduria teisme, kur ašarodamas teisinasi norėjęs tik pamiegoti, vyrai nepritariamai kinkuoja galvomis, kad vyras neturėtų ašaroti, net jeigu ir teisme, net jeigu ir gavęs dvejus metus kalėjimo už tai, kad norėjo pamiegoti, nors grūdai tuo metu nedžiūvo ir galėjo suliepsnoti kaip parakas, kaip nuo degtukų galvučių nuskusta siera, taigi dėdė Lukas negali parvežti Simono tėvo motociklo, nes sėdi kalėjime, o kai grįžta, nebeturi sunkvežimio, todėl sėdi

– O jūs žinote, kad tai Kipre Venera išlipo iš kriauklės ir... – nebaigęs sakyti jis pajunta, kad tuoj vėl vimtelės.

– Gerai jau, Venera. Lipk, atvažiavom. – Paduoda savo vizitinę kortelę. – Jeigu reiks mašinos, skambink tiesiai man, ne per centrą. Aš laisvai samdomas. Jegoras. Dirbu firmai tik tada, kai noriu.

Simonas iš visų jėgų stengiasi susilaikyti, kol taksi nenuvažiavo, mėgina šypsotis, ir šypsotis taip, tarsi šypsotųsi į vidų, tarsi norėtų visam tam negerumui, kylančiam iš jo kaip iš Vezuvijaus gelmių, parodyti, kad jį myli, kad toleruoja, kad visokios pažiūros ir pomėgiai svarstytini, kad jis gali likti Simono viduje kiek tik nori, bet nepavyksta, Vezuvijus driokstelėja visu smarkumu ir, neradęs jokios vietinės Pompėjos, tiesiog pasklinda ant šaligatvio, užkabindamas ir batų nosis. Taksistas palinguoja galva, nuvažiuoja. Neįtikėtina, kaip sunku pakęsti taip galvas linguojančius žmones. Net vemiančius len-

---

miestelio pašte, tarsi lauktų laiško, kurio jam niekas neparašė, bet sėdi ir laukia laiško, kuriame būtų parašyta, kad jo gyvenimas prasmingas ir kad jis, nors ir girtuoklis, nors ir apkiautėlis, bet vis dėlto geras žmogus, nes kai dėdė Lukas išgeria, jis verkia ir tvirtina esąs geras žmogus, o išsiblaivo, vėl sėdi pašte, kai reikia, kasa griovius ir tiesia kabelius, o kai reikia, lipa į stulpus ir remontuoja telefono laidus, o paskui vėl sėdi pašte prie lango ir žiūri į pravažiuojančius gatve sunkvežimius su grūdais, bet galiausiai visas pasaulis ima labai greitai progresuoti, medinius telefono ir elektros stulpus pakeičia betoniniais, o paskui ir tuos betoninius išrauna su šaknimis ir vietoj jų dabar jau tiesiami kabeliai po žeme ir jūrų bei vandenynų dugnu, taigi dėdės, sėdinčio pašte prie lango ir laukiančio, kol kas lieps įlipti į medinį arba

gviau pakęsti negu štai taip linguojančius. Nes tas lingavimas visuomet reiškia tą patį: o ką aš sakiau?! Arba: kaip galima taip nusiristi? Arba dar kokį nors moralinį šlamštą.

Nusišluosto burną delnu, skonis toks, tarsi iš tiesų visą gyvenimą būtų lindėjęs sumautoje jūrų kriauklėje, o dabar štai išlindo į pasaulį. Būk pasveikinta, Venera.

Lipdamas laiptais į trečią aukštą Simonas pajunta, kad skauda užpakalį ir pilvo presą. Tarsi kas būtų gerokai jį aptalžęs šiūpeliu.

---

betoninį, armatūromis sutvirtintą stulpą, jau kaip ir nebereikia, todėl dėdė Lukas suserga, keletą metų kovoja su vėžiu mėgindamas jį išvaryti iš savęs visokiais skysčiais bei milteliais, bet vėžys taip ir neišlenda iš jo, suryja dėdę Luką iš vidaus, o žmonės, kad tas vėžys nepradėtų graužti kitų, paskubom įdeda dėdę Luką į medinę dėžę, nuneša į kapus už bažnyčios ir užkasa.

O dėdė Matas įsitaisęs prie dujų, visi broliai ir seserys gerbia jį, nes jis pasiekęs daugiausia, o tai, kad jis visą laiką lyg apdujęs, niekam nekeista – juk dėdė Matas įsitaisęs prie dujų, todėl jis gali vairuoti apdujęs, nes pažįsta visus rajono milicininkus ir visi milicininkai jį pažįsta, jie neatiduoda jam pagarbos, kaip anksčiau durininkai ponams, bet jie niekados neklausia ir nepriekaištauja dėdei Matui, kodėl vairuoja apdujęs, juk jis įsitaisęs prie dujų, jis

7. Salonas „Kasandra“

„Kasandros“ salonas, astrologija, horoskopai, būrimas iš rankos... ir psichoterapeutės kabinetas – Simoną tai prajuokina. Matyt, salono steigėjai nepasidomėjo, kad dėl kerštingo ir pavydaus Dzeuso prakeiksmo Kasandros pranašystėmis niekas netikėjo. Dar keisčiau, kad prie šarlatanų glaudžiasi psichoterapeutė, pas kurią jis atėjo vedamas smalsumo. Daug sykių matė amerikietiškuose kino filmuose, daug skaitė apie žmones, kurie lankosi pas psichoterapeutus, bet pats, kaip ir daugelis posovietinės erdvės žmonių, psichologinę pagalbą vertino labai skeptiškai. Jis stiprus, jis gali susitvarkyti pats. Tiesą sakant, galbūt ne tikėdamasis išspręsti nesibaigiančias problemas, – depresyvi nuotaika, girtuokliavimas, netvarkingas seksualinis gyvenimas, kaltės jausmas dėl to, kad per menkai rūpinasi su buvusia žmona gyvenančiais vaikais, – o tie-

---

ten ne pats vyriausias, bet labai svarbus žmogus, jis tas, be kurio viskas sustotų, viskas, net ir dujos. Galiausiai dėdė Matas, kaip visada apdujęs, atsigula į vonią, prisileidžia karšto vandens, atsigula ir guli užsimerkęs, ir klausosi, kaip vanduo teškėdamas teka į vonią, pirma žmona numirusi, ir antra žmona numirusi, vaikai užaugę ir išvažinėję kur kas, taigi dėdei Matui niekas netrukdo klausytis, kaip teka vanduo, o gal dujos, kas ten žino, jeigu būtų gyvas Heraklitas, jis tikrai patvirtintų, kad nuo alkoholio apdujęs žmogus svyruoja dėl to, jog vandens kiekis jo viduje per didelis, taip guli vonioje dėdė Matas keletą valandų, guli, tarsi svyruotų, guli keletą dienų, keletą savaičių, kol randa jį tokį, gulintį ir besiklausantį teškančio vandens, ir vandens kiekis jo viduje tikrai per didelis, nepakeliamas vienam žmogui, net jeigu jis įsitaisęs

siog iš smalsumo nusprendė apsilankyti pas pirmą pasitaikiusią psichoterapeutę. Irgi ne visai tiesa – moteris jam patiko.

Ir kai jis su ja susitiko pirmą sykį, kai mažame kambarėlyje su privertomis žaliuzėmis atsisėdo į nepatogų krėslą priešais ją, suprato, kad neklydo: ji patraukli, ji įdomi, ji turi tai, kas vyrą traukia. Na, visų pirma ilgi, laisvai ant pečių krentantys, šiek tiek garbanoti tamsūs plaukai, labai lygi, švelni oda, skvarbios, didelės akys, dailios plastiškos rankos – kai jos juda, atrodo, tarsi ji kažką nematomą glostytų ar panašiai. Ir, žinoma, krūtys, puikios krūtys, dailios kojos, bent jau sprendžiant iš to, kas matyti...

– Na, ir kaip? – išgirsta klausimą Simonas ir pakelia akis.

– Kas?

– Nesigailite čia atėjęs? – Ji žiūri į jį ir šypsosi.

Ne, jis nesigaili. Nors iš tiesų nežino, ką sakyti.

– Galva pilna gašlių lelijų, – sako jis.

---

prie dujų, net jeigu jis labai svarbus, bet nėra tokio žmogaus, kuris nebūtų pakeičiamas, vandens jo kūne tiek daug, kad net mėsos atsiskiria nuo kaulų, ir guli dėdė Matas vonioje jau ne vienas, o dviese, tarsi būtų tas pats žmogus dviejuose asmenyse, kad būtų lengviau atlaikyti vandens kiekį viduje, vienas dėdė, o kitas Matas, ir blizga jo kaulai, nušveisti vandens, tarsi būtų metaliniai santechnikos prietaisai, o kai Simonas pagaliau nuvažiuoja pasiimti tėvo motociklo, iš jo likęs tik rėmas, riogsantis už garažo, plikas, tarsi dėdės Mato griaučiai stovėtų atremti į sieną, tik jau ėdrių laiko kirminų nugraužti iki tamsių dėmėtų rūdžių.

O dėdė Jonas neturi jokios transporto priemonės, tik milžiniškus lytinius organus, kurie neskirti daugintis, nes jų savininkas idiotas, vienintelis šeimos šventasis, nemoka nei skaityti, nei

Psichoterapeutė kilstelėja antakius.

– Galvoje sukasi tokia eilutė. Nežinau, kodėl.

– Ar ši mintis kelia nerimą?

– Ne, nežinau, turbūt ne. Galvoje sukasi daugybė minčių, jos visos ką nors kelia arba nieko nekelia... Nežinau... Ar tai svarbu?

– Kalbu apie įkyrias mintis, pasikartojančias... Jos būna svarbios.

– Neseniai buvau pašte, ir vienas jaunuolis pagrasino senukui nurauti galvą. Ir mano galvoje ėmė suktis mintys apie galvą. Apie nuplėštą galvą.

– Papasakokite, – sako Ana, ir Simonas užsimerkia.

– O Kasandra... – sako Simonas, bet Ana jį nutraukia:

– Aš čia tik nuomojuosi kabinetą, su salonu niekaip nesusijusi.

Simonas linkteli galva ir vėl užsimerkia.

---

rašyti, bet sėdi apsikrovęs laikraščiais ir žurnalais, varto juos, trina savo grubiais, net sagos užsegti nemokančiais pirštais, trina tol, kol laikraščiai ir žurnalai pavirsta dulkėmis, nes jis vienintelis šeimos šventasis ir filosofas, nežino, nei kas jis, nei iš kur atėjo, nei kur eina, kartais jis riaumoja kaip liūtas, kartais plaka menkai išsivysčiusiomis rankomis kaip erelis, kartais daužo galvą į sieną baubdamas kaip jautis, o kartais tiesiog sėdi ir linguoja kaip eilinis žmogus, ir jeigu į jį žvelgtum iš labai toli arba iš aukštai, iš erelio skrydžio, jis tikrai niekuo nesiskirtų nuo paprasto žmogaus, nes idiotizmas vidinė, o ne išorinė savybė.

Taip jis man pasakojo.

8. Ana miške

Įprastai Ana Godar su šunimi važiuoja į mišką kiekvieną šeštadienį. Iš pradžių užsuka į turgų smulkių buities reikmenų, ko nors balkone auginamoms gėlėms – žemės ar trąšų, nusiperka maisto produktų, sezono metu daržovių, žiemą – mėsos ir kaulų. Turguje, kaip ir daugeliui vienišų moterų, kurios niekur neskuba, jai patinka slampinėti be jokio tikslo, kilnoti prekes, klausinėti pardavėjų, kiek kas kainuoja, uostyti, liesti, ragauti, ilgai žiūrėti į veidus, pasikalbėti su kokia nors senute, atrodančia kaip Kalėdų eglutė, tik vietoj žaislų ant jos kaulėtų šakų kabo plastikiniai maišeliai, kojinės ar kokios kitos pigios prekės. Ji tai vadina medžiagos rinkimu – seniai ketino parašyti knygą apie vienišų, senstančių žmonių savijautą šiame pasaulyje, nors pati, be abejo, tokia nesijaučia. Nei vieniša, nei juo labiau senstanti. Tiesa,

---

Kalbėk su manimi: Geras tėvas

Geras tėvas. Jis paprasčiausiai neturi tokio pavyzdžio, viskas šiame prakeiktame pasaulyje atsitinka per pavyzdžius, mes kur nors ką nors jau būname matę, kas nors kada nors jau būna mums pasakojęs, rodęs, o gal visa tai buvo ištikę mus tik sapnų pavidalu, nesvarbu, bet viskas per pavyzdžius, analogijas, palyginimus, žmogaus patirtis - sumauta poetė, ji vartoja tik palyginimus, metaforos ir metonimijos jai per sunki užduotis, ji vartoja tik palyginimus, todėl kai pasiima vaikus kartą per savaitę, jis žino, kad nėra geras tėvas, nes galvoja apie savo tėvą ir iš karto lygina save su juo, ir iš esmės jaučiasi ne geresnis, o tik truputį kitoks...

su vyrais jai nesiseka. Buvo ištekėjusi, turėjo partnerių, bet nė su vienu nesusiklostė jokių rimtesnių santykių. Ir kuo toliau, tuo blogiau. Visi padoresni vyrai per trisdešimt jau turi savo tvirtoves, o klajojantys riteriai būna arba girtuokliai, arba šiaip nevykėliai, neturintys jokių socialinių įgūdžių. Vakarykštė diena, ji net nenori jos prisiminti, bet kuo labiau stengiasi, tuo labiau įvairiausios detalės ir smulkmenos lenda į galvą; ji sėdi pas ginekologę, kurią pažįsta nuo studijų laikų.

Gydytoja pasilenkia, iš stalo stalčiaus ištraukia smėlio laikrodį ir pastato ant stalo. Laikrodis iš trijų dalių, kiekvienoje stiklinėje sekcijoje kitokios spalvos smėlis: pirmoje geltonas, antroje raudonas, trečioji pripilta žalio smėlio.

– Štai, mieloji, – sako gydytoja. Nors jiedvi to paties amžiaus, draugės nuo studijų laikų, kai viena studijavo psichologiją, kita mediciną Vilniaus universitete, gydytoja su ja visada

---

Motina siųsdavo pas jį pinigų.

Galbūt tai buvo jos sadistiškas žaidimas, gal dar kas nors, tarkime, vienišos motinos desperacija, bet Simonas kas mėnesį eidavo paimti iš tėvo pinigų, gali būti, kad toks buvo jų susitarimas, kad taip jie kankins sūnų, kol tas išsikraustys iš proto arba taps jautrus kaip Babilono ištvirkėlės klitoris, niekas dabar negali pasakyti, kaip buvo iš tikrųjų, bet Simonas kas mėnesį eina pas tėvą pinigų, o tėvas sėdi su draugais ir geria kubiečių romą, „Rum Negro“ ar kažką panašaus, buteliai ilgais lieknais kaklais, panašūs į artilerijos sviedinius, Sovietų Sąjunga be galo artimai draugauja su Kuba, todėl kubietiškas romas pigus kaip vanduo, kalba tėvas su draugais, kalba apie armiją, tais laikais visi vyrai gerdami kalbėdavo apie armiją, tėvas daug kalba, jis mėgsta kal-

kalbasi tarsi su jaunesniąja kolege ar net seserimi. – Įsivaizduok, kad tai trys moters gyvenimo etapai – geltonas jaunystė, raudonas branda, žalias – vėlyvasis.

– Spėju, kad į pirmuosius du aš jau negaliu pretenduoti, – sako Ana ir pajunta nemalonų šaltuką paširdėse.

– Jėzau, Ana, šimtą metų nesimatėm, – sako gydytoja.

– Buvau čia prieš metus, – sako Ana.

– Taip, prieš metus. O atsimeni Nilką iš dramos būrelio? Jos dukra išvažiavo į Angliją, metė mokslus, susidėjo su kažkokiu juočkiu, dabar grįžo namo su vaiku ant rankų.

– Neprisimenu, – sako Ana. Tiesą sakant, net ir nenori prisiminti.

– Kaip neprisimeni, ji buvo keleriais metais už mus vyresnė... Nora, atsimeni, ji vaidino Norą!

Ana linkteli galva.

Abi valandėlę sėdi tylėdamos – Ana negali pakęsti tokių

---

bėti, mėgsta juoktis, jis juokiasi netgi tada, kai gerklė pilna romo, jis pamato tarpduryje stovintį Simoną, nieko nesako, nusisuka, tarsi tikrintų kambarį, ar nėra nieko, ko neturėtų matyti Simono akys, iš tiesų nėra nieko tokio, be galo skurdus vaizdas, jie sėdi virtuvėje, aplink stalą, kuris kartu ir spintelė, maistas ant stalo skurdus: pigi dešra, duona, žuvų konservai, paklausia, ko nori, ko tu nori, klausia jis Simono, šis atsako, kad motina siuntė pinigų, matot, parodo į Simoną tėvas ir jo draugai atsisuka į jį, stovintį tarpduryje, tas velnio išpera niekad nenurims, jis ateis ir ateis, ir smaugs mane, gers mano kraują, kol galiausiai išsiurbs viską, išgramdys, ir ką gi, kas tada, kas tada, klausiu, surinka tėvas, o draugai linksi galvomis, taip, jie išsiurbia viską, o paskui vienas draugas pasilenkia prie stalo, pakabina šakute žuvų konservų,

akimirkų, kai susitinka seniai pažįstamus ir kurį laiką nematytus žmones ir tada būtinai reikia knaisiotis po praeitį, dūsauti ir apkalbėti kvaišas drauges.

Gydytoja paima smėlio laikrodį, šypteli ir įkiša atgal į stalčių.

– Štai kas, mieloji, jeigu nori suspėti pasigimdyti, tau liko labai nedaug. Metai kiti, ir kontora užsidarys. – Gydytoja pavarto popierius su tyrimų rezultatais. – Vienoms prasideda vėliau, kitoms anksčiau. Estrogenai, progesteronas, testosteronas – hormonų santykis organizme jau kinta, akivaizdu, kad esi iš ankstyvųjų. Vis dar rūkai? Daug?

Ana prisimena, kaip jiedu su Simonu pasimylėję rūko lovoje. Jis beria karštus pelenus jai į bambą, ji klykia iš baimės ir susijaudinimo, o jis sako, kad jos bamba kaip vandens lelija. Taip, jausmas, kurį ji jaučia jam, tikras. Tegul tai visiška banalybė, kad ir keletas svaigių, beprotiškų akimirkų,

---

kramtydamas sako: paskui būsi kaip sušikta konservų dėžutė, išmes tave ir ką gi, šiukšlynas tada, tylėk, asile, numoja ranka tėvas, klausei - o kas tada, aš ir pasakiau, kas tada, sako draugas, bet tėvas jo nebesiklauso, nerangiai, girtais pirštais grabinėja po kišenes, ištraukia banknotą, apžiūri ir numeta Simono pusėn.

Aš nenudėjau jo, neapsisukau ir neišėjau, sako Simonas pats sau, pasilenkiau, paėmiau pinigus ir parnešiau juos motinai, tris suglamžytus rublius, sako Simonas, žingsniuodamas senų liepų šešėlyje, ir kai pagaliau jis susilaukia savo vaikų, kai pagaliau tuos vaikus palieka ir kai pagaliau atvažiuoja kartą per savaitę jų pasiimti, jo atmintis, jo patirtis ištraukia tuos tris rublius ir lygina, lygina, lygina su juo, kol randa kažkokį menkutį, bet pasibjaurėtiną panašumą, tu toks pat kaip tavo tėvas, sako tie šūdini

bet dėl to verta gyventi. Ir mylėti – netgi tokį slidų tipą kaip Simonas.

– Bet man tik keturiasdešimt! Ir kuo čia dėtas rūkymas?

– Rūkymas kartais pagreitina menopauzę. – Gydytoja uždeda delną jai ant rankos. – Ana, rūkyti geriau mesk.

Ana klusniai linkteli galva.

– Kiek?

– Negaliu pasakyti tiksliai – galbūt septynetas metų, penketas, gal dar mažiau. – Gydytoja atsiremia į krėslo atkaltę, atidžiai pasižiūri į Aną. – Katras iš jūsų nori vaiko?

Ana papurto galvą, paskui trukteli pečiais. Nesitikėjo iš draugės tokio kvailo klausimo.

– Manau, aš. Visa bėda, kad aš jam to dar nesakiau. Galbūt ne geriausias variantas, bet smėlis baigiasi... Žinai, buvo abortas, buvo persileidimas, tiesą sakant, norėčiau dar sykį pamėginti. Ką aš turiu... Nusenusį šunį, įgrisusį darbą, keletą

žali trys rubliai, tu, kaip ir tėvas, numeti savo vaikams pinigų, tu tik susimoki už tėvo simbolį, tu tik nusiperki truputį erdvės šalia jų, nes esi tik sumauta konservų dėžutė, dar viena konservų dėžutė ant nesibaigiančio konvejerio.

Taip jis man pasakojo.

blogų įpročių... Galbūt neklysta tie, kurie sako, kad svarbiausias mūsų tikslas šioje žemėje – pasidauginti. Visą gyvenimą iš to šaipiausi, bet dabar... Kol dar nevėlu.

– Dar nevėlu, mieloji, tikrai dar nevėlu, – vėl savo delną ant Anos plaštakos deda gydytoja ir šį kartą Ana patraukia ranką apsimesdama, kad kažko prisireikė rankinėje.

„Kaip aš galėjau būti tokia kvaiša, tokia idiotė, tokia..." – burba panosėje Ana, kilnodama daržoves ant prekystalio priešais susikūprinusią, regis, net pažaliavusią nuo daržovių bobulytę.

– Žaliasis etapas, nėra ko norėti, – sako Ana lyg sau, lyg pardavėjai ir nueina.

Anos tėvas buvo geležinkelio tarnautojas, ji nuo pat mažų dienų matydavo jį su uniformine kepure, primenančia vermachto karininkų galvos dangalus. Motina dirbo pradinių klasių mokytoja, kiekvieną dieną važiuodavo traukiniu į

Kalbėk su manimi: Žygis prie krioklio

Simonui dvidešimt vieni, jis su draugu skrenda į Kaukazo kalnus, jie eina per perėjas, kuriomis kalniečiai varo gyvulius, bet vis dėlto jie laimingi, jie jaučiasi esą alpinistai, žingsniuoja per ledyną, kuriame žioji milžiniškos įplyšos, į tokią įkritęs niekad nebeišliptum, jie valgo pačių pasigamintus ledus, sumaišo aptirpusį, stambiais kristalais, kone ledu virtusį vidurvasario sniegą su sutirštintu pienu ir valgo ledus, dieviškas skonis, jie sutinka rusus, kurie į viršūnę atsitempė kažkokį šūdą, iškaltos skardos gabalą, nes rusams karo atmintis tas pats kaip amerikiečiams mėsainiai su kokakola – jie niekad negali ta atmintimi pasisotinti, jiedu nakvoja palapinėje, ganytis paleistos kalniečių kiaulės

darbą, traukinyje jie ir susipažino. Ana kartais įsivaizduoja, kad traukinyje jie ir ją pradėjo. Tėvo mąstymas buvo kaip reta linijinis, riedantis tiesiais blizgančiais bėgiais. O motina atvirkščiai – buvo visiškai infantili, svajinga būtybė. Racionalumas ir polinkis į melancholiją – tokia yra Ana. Tiesą sakant, jos tėvo pavardė Godarenka, jis kilęs iš seniai sulietuvėjusių baltarusių. Tačiau Lietuvai vėl tapus nepriklausoma valstybe žmonės su pavardėmis pradėjo išdarinėti dievai žino ką. Anai tai patiko. Ir Ana Godarenko virto Ana Godar. Apie trumpą gyvenimo laikotarpį, kai buvo ištekėjusi už vidutinių gabumų aktoriaus, kuris ją galiausiai užkniso ir jį išmetė lauk, Ana nenorėjo nei kalbėti, nei prisiminti.

Išėjusi iš turgaus ji važiuoja į mišką prie kelio į Nemenčinę ir ten seniai žinomais keliukais ir takeliais porą valandų vaikštinėja paskui galvos nuo žemės nepakeliantį nusenusį rotveilerį Rotą.

---

suryja paliktas kruopas ir išgeria likusią kakavą, kai jie išlenda iš palapinės, mato rudas kiaules, toks įspūdis, kad jos nuo kakavos parudo, ir tai gana juokinga, kiaulės elgiasi taip žmogiškai, tarsi būtų Odisėjo įgulos nariai, Kirkės paversti kiaulėmis, dar keletas akimirkų, ir kiaulės prašneks žmonių balsais ir papasakos apie liūdną savo likimą, o galbūt net nurodys slaptus takelius į mirusiųjų karalystę, jiedu juokiasi, kalbasi apie moteris, abu patyrę daugiau praradimų nei atvirkščiai, staiga girdi vyrišką balsą prie palapinės: *Ja prišiol,* išlenda, ten stovi tamsaus gymio kalnietis su šautuvu ant peties, jie pasisveikina, sako: gerai, kad atėjai, mes džiaugiamės, pavaišintume kakava, bet kiaulės išgėrė, jis vėl savo *Ja prišiol*, po kelinto karto jiems nusibosta ir jie jau ketina lįsti atgal į palapinę, tada kalnietis nusiima nuo peties šautu-

Iš ryto Ana gėrė nemažai apelsinų sulčių – vakare susipyko su Simonu, taigi išlenkė daugiau, nei derėtų. Jaučiasi šiek tiek pavargusi. Nuolatinis troškulys, kiek perštinčios akys, neišsimiegojimo pojūčiai – visi būdingi pagirių požymiai. Priėjusi tankesnius krūmokšnius, paliepia šuniui tupėt, o pati įlenda po šakomis.

– Reiktų išsipjauti keletą vytelių pelėžirniams ir orchidėjoms, – murma sau po nosimi Ana. Patraukia šnervėmis, užuodžia gaižų šlapimo kvapą, kuris vėl sužadina gailestį sau ir neapykantą Simonui. – Kaip aš galėjau būti tokia akla, šunsnukis...

Ji įsivaizduoja, kaip jis ropinėja po ją, vabalas, kirminas, milžiniškas kirminas, kuris savo bjauriais čiuptuvais liečia jos pradedantį vysti kūną ir lygina su jaunu, stangriu kūnu. Šunsnukis, bjaurus šliužas, sako į akis tokias bjaurybes ir jo šlykšti galva nesprogsta iš gėdos... Anai skaudu, jai tiesiog fiziškai skauda.

---

vą ir nukreipia į juos, dabar jau kur kas griežčiau pakartodamas savo džiaugsmingą atėjimo naujieną: *Ja prišiol.*

Simonas pirmą sykį susiduria su žmogumi, su kuriuo negalima susikalbėti, su kuriuo neįmanomas dialogas, galbūt tai civilizacijų konfliktas, galbūt tik kultūrų, nežinia, bet dabar jis aiškiausiai supranta, kokie dideli kalnai gali skirti žmones, kokios bedugnės, ir galbūt jos niekad nebus įveiktos, nes visuomet atsiras kliūčių, visuomet atsiras skirtingai manančių ir siekiančių skirtingų tikslų.

Jie apsistoja tarpeklyje, netoliese mineralinio šaltinio, jis primena seną žaizdą, vanduo iš tolo primena juodą riebų krešulį, kokių būna skerdynių vietoje, o aplinkui daug rudos spalvos, daug sukrešėjusio kraujo, milžino akis, išdurta gudruolio avan-

Ana gyvena iš žmonių kompleksų. Iš vidaus pasaulio bėdų, kurių jie patys negali įveikti. Tiesą sakant, Ana taip pat tų bėdų neįveikia, tačiau mielai jų išklauso ir žmonėms palengvėja. Ji plūduriuoja gyvenimo paviršiuje laikoma tų problemų, kurias sukelia kompleksai. Jos psichoterapijos seansai namuose pacientams malonūs, nes ji pati maloni būtybė. Ji tiesiog moka tokia būti, moka save parduoti. Universitetinis išsilavinimas tarsi ir turėtų būti kliūtis štai taip tūpti po krūmu ir šlapintis, tarsi ji būtų ne baltosios rasės atstovė, o stepėse gyvenanti mongolė, tačiau jai tai patinka.

Ana akimirką mėgaujasi palengvėjimu nusišlapinus, godžiai trūkteli šnervėmis aštraus šlapimo kvapo ir staiga pasijunta taip, tarsi kažkas iš krūmų tankmės ją stebėtų. Paskui išgirsta pokštelint. Vėjas nuošia pušų viršūnėmis. Paskubomis susitvarkiusi drabužius, atsisuka, instinktyviai žengia kelis žingsnius atgal. Paplentės miškas už keleto kilometrų nuo miesto, tačiau iškrypėliai ekshibicionistai...

---

tiūristo Odisėjo, Simonas irgi jaučiasi šiek tiek Odisėjas, kelionių dvasia užkrečia, apima keista nuotaika, kad esi kažkur tarp, tarp namų ir to, kas nežinoma, kad esi kažkur kitur ne tik erdvėje, bet ir laike – ir tas laikas gali būti senovės Graikija, Egiptas ar žvaigždžių karai, kelionė pažadina žmoguje daug stipresnį erdvės ir laiko pajautimą.

Simonas mato tolumoje krioklį, kalnų tarpeklyje atstumai apgaulingi, krioklys atrodo čia pat, vos už pusės kilometro, bet nėra jokio atskaitos taško, nėra jokių orientyrų, kurie padėtų nustatyti krioklio aukštį, plotį ir panašiai, todėl atstumas iki jo taip pat visiškai neaiškus.

Jo bendrakeleivis pavargęs, po pietų aptingęs, moja ranka, kad nori pailsėti ir paskaityti, Simonas pasiima fotoaparatą ir

– Ar čia kas nors yra?! – griežtai paklausia Ana, prisimerkusi žiūri į krūmus.

Ji išeina į taką ir pamažu žingsniuoja paskui priekyje tursenantį šunį. Užplūsta tuštumos jausmas, tarsi nusišlapinusi būtų praradusi kažką daugiau nei šlakelis organizmui nebereikalingo skysčio. Manęs laukia Bridžitos Džouns lemtis – mirsiu viena ir rotveileris man nugrauš nosį. Ji žvilgteli į Rotą – jis jau senas, ilgiau nei pusę metų netemps ir tada... Tada ji tikrai liks visiškai viena. Aną apima įsiūtis, pyktis, neviltis, jausmas toks, kad atrodo, perplyš krūtinė. Jis miegojo su ja ir nuolat lygino su kita, su jaunesne, stangresne, šviežesne – lyg koks iškrypęs mokslininkas... Koks dar, po velnių, mokslininkas – mėsininkas... lavoninės darbuotojas.

– Niekšas, – šnabžda Ana, – šunsnukis nelemtas, galvijas, kurmis! – jau garsiai surinka ji, stveria pagaikštį nuo žemės ir ima juo talžyti drėgnas samanas.

žingsniuoja krioklio link. Takas vingiuotas, nuolat tenka ropštis per akmenų sangrūdas, didesnes ir mažesnes nuošliaužas, kartais takas panyra į sausus skurdžius krūmokšnius, kartais nusileidžia prie akmeningos upelio vagos, kuri iš toliau žiūrint primena ne vandenis, o akmenis plukdantį gamtos darinį.

Jis žingsniuoja žvaliai, retkarčiais stabtelėdamas nufotografuoti keistesnės šakos, akmens ar tigro leteną išskėstais nagais primanančios nuošliaužos, tačiau kai pakelia akis į tolumoje boluojantį krioklį, tas atrodo nė kiek nepriartėjęs.

Planavo sugaišti keliolika minučių, o užtruko beveik valandą. Jis fotografuoja krioklį iš visų pusių, krentantis vanduo įspūdingas, galbūt visa, kas atsiplėšia nuo žemės ir kurį laiką apsigyvena ore, yra įspūdinga, nes nežemiška.

Atsipeikėjusi pastebi, kad Rotas dingo.

– Rotai, Rotai! – pašaukia Ana, tačiau šuo iš krūmų neišlenda. Netrukus išgirsta duslų lojimą.

Ana pakelia nuo žemės ką tik numestą lazdą ir eina į krūmus šuns lojimo pusėn – jeigu ras kokį nors iškrypėlį, dievaži aptalžys negailėdama.

– Rotai! Pas mane! – šūkteli Ana, pasilenkia, pritupia, mato, kad šuo stovi prie juodo automobilio ir nesiliaudamas loja. Velniai griebtų, ar tik ji nebus užtikusi pasidulkinti į mišką atvažiavusių paauglių. – Rotai, kad tu prasmegtum!

Šuo pribėga prie jos, paskui vėl atsisuka į juodo BMW pusę. Ana glosto rotveileriui galvą, ramina, kad nebelotų. Jokių garsų. Galbūt jie išsigando šuns ir dabar sėdi užsirakinę? O gal jie paliko mašiną ir nuėjo kur nors ant žolės? Kvaiša, priekaištauja pati sau Ana, neišdulkinta sena kvaiša. Vis dėlto smalsumas nugali – Ana pamažu prisiartina prie automobi-

---

Grįžęs iš kalnų jis nekantriai laukia nuotraukų, tačiau bendražygis praneša, kad nuotraukos nepavyko, jo galva, fotoaparatas buvo nuo pat pradžių sugedęs, todėl tos kelios juostos, kurias jie išfotografavo, tiesiog šiukšlės, nieko daugiau. Simonui kyla įtarimas, kad bičiulis jau kalnuose suprato, kad aparatas sugedęs, nes buvo ne jo paties, o skolintas iš pažįstamo studento, tačiau jis, matydamas Simono entuziazmą, nesakė.

Iš pradžių jis labai pyksta. Prisimena kelionę, ypač savo iškylą prie krioklio, jį graužia apmaudas. Bet paskui pamažu ima suprasti, kad galbūt taip netgi geriau. Viskas, ką jis matė, vaizduotėje išsilaikė kur kas geriau nei nuotraukose. Nuotraukoje užfiksuota mirusi akimirka, vaizduotėje ta akimirka nuolat gyva, nuolat kintanti, ji ne sustingusi, ji trunka čia ir dabar.

lio, apsižvalgo: ant priekinės sėdynės sėdi vyras, galva pasukta į durų pusę. Ji žengia dar keletą žingsnių, pakreipusi galvą žvilgteli į vidų ir garsiai aikteli. Rotveileris vėl pradeda dusliai, piktai loti.

– Svarbiausia ne kelionės tikslas, svarbiausia ne nueiti iki krioklio ir jį nufotografuoti, svarbiausia matyti tą krioklį tolumoje, matyti tikslą ir eiti jo link. Ir atlygis ne nuotraukos, ne kelionės pabaiga, o pati kelionė – kelionė, per kurią kaupi patirtį, lavini pastabumą ir pleti savo vaizduotės ribas, – taip jis man pasakojo.

9. Simonas klausinėja apie žudiko psichinę būklę

Simonas pramerkia akis, apima jausmas, kad buvo užmigęs. Pakelia akis – psichoterapeutė žiūri į jį. Pasijunta nejaukiai. Gal iš tiesų visiškai be reikalo čia atėjo.

– Gerai, pradėkite nuo atsitikimo pašte, – sako ji.

– Kodėl?

– Svarbu, kad turėtumėt nuo ko atsispirti. Pokalbio pradžioje minėjote, kad atsitikimas pašte sužadino jums kažkokius senus atsiminimus, kuriuos buvote nustūmęs labai giliai.

– Tai atsitiko prieš porą mėnesių. Buvau pašte, paprastame pašte, į kurį seniai nekėliau kojos. Dabar, kai rašyti laiškus, pasikalbėti ir net pasimatyti galima internetu, laiškų siuntimas popieriniuose vokuose atrodo visiška atgyvena. Egzotika.

Kalbėk su manimi: Henrieta

Jis įsimylėjęs, jis eina į miestelio pirtį ir stengiasi negalvoti apie merginą, kuri gyvena netoliese, ne, ji ne gyvena, ji svečiuojasi, ji keletu metų vyresnė už Simoną, jos viršutinę lūpą dengia smulkūs tamsūs plaukeliai ir kai jie bučiuojasi, tie plaukeliai varo Simoną iš proto, nes jie kažkokiu būdu susiję su plaukeliais ant jos blauzdų, jos blauzdos ištekintos iš dramblio kaulo, gelsvos, aptakios, apaugusios smulkiais plaukeliais, kuriuos ji skuta, bet delnu braukdamas prieš plauką Simonas visada jaučia juos, kaip ir tuos, kurie ant viršutinės lūpos, kaip ir tuos, kurie yra pusiaukelėje, nors Henrieta į tą zoną niekados neįsileidžia, jis per kelnaites čiuopia kauburėlį, kurį palietęs jaučia, kad tuoj praras

Simonas žvilgteli į moterį tarsi laukdamas jos pritarimo. Ana nieko nesako, tik vos linkteli galva.

– Prieš mane stovėjo senukas. Jie bjaurūs, tie seniai. Vien jau dėl to, kad žiūrėdamas į juos matai savo ateitį.

Atėjo vyras, maždaug trisdešimties su trupučiu, užlindo be eilės. Senukas ėmė prieštarauti, vyriškis jam išrėžė į akis: „Dar putosies – galvą nurausiu." Senukas nesiliovė. Išraudo, paskui pabalo, tačiau atkakliai laikėsi savo. Buvo akivaizdžiai matyti, kad jis bijo. Tačiau pradėjęs kovą nebenorėjo trauktis. Galbūt ir nebegalėjo. Vyrams taip nutinka, ypač pagyvenusiems. Lepteli kvailystę, o paskui nebegali trauktis. Bijo prarasti savigarbą. Socialinį statusą. Orumą. Visą tą šūdą, kurį perima iš nevykėlių tėvų ir romantizuotų kūrinių apie karą. Jaunasis vyras neiškentė ir stuktelėjo kumščiu senukui į krūtinę. Kilo sąmyšis, jis pasivaipė ir išėjo. Prie durų apsisuko,

---

sąmonę, ir dabar, eidamas į miestelio pirtį, jis sustoja prie šaltinio, kuriame pilna stiklo šukių ir kitokio šlamšto, stovi ir žiūri į tekantį skaidrų šaltinio vandenį, krentantį ant šukių ir kitokio šlamšto, prisimena dėdės Luko pasakojimą, esą jis tarnavęs kažkur Rusijoje, kur vyrai ir moterys į pirtį eina kartu, nes ten per brangu pirtį kūrenti du kartus, todėl jie eina visi kartu, ir dėdė Lukas pamatęs rusių grožį taip susijaudino, kad net užmiršo prisidengti savo instrumentus, o rusės visiškai nesutriko, nes, matyt, ne jis pirmas buvo toks susijaudinęs dėl jų grožio, todėl draugiškai pasiūlė aplieti šaltu vandeniu viską, kas ne laiku ir ne vietoje, ir dėdė paklausė, ir paskui Simonui pasakojo gulėdamas vėžininkų palatoje, kalbėjo apie savo jaunystę, apie armiją, nes ką gi daugiau vyras vyrui gali papasakoti, tik apie armiją ir apie

grįžo, skėlė skambų antausį senukui ir sparčiu žingsniu, aidint pasipiktinimo šūksniams, išsinešdino.

Aš išėjau iš paskos. Ne dėl to, kad būčiau norėjęs pamokyti chamą. Paprasčiausiai nebegalėjau likti eilėje. Arba turėjau tuojau pat sudoroti įžūlų jaunuolį, arba pulti prie senuko, guosti ir glostinėti jį. Nei viena, nei kita man nepriimtina.

Štai nuo to laiko man po truputį ir ėmė suktis „galvą nurausiu".

– Kodėl?

– Nežinau... – Simonas tyli, tarsi nenorėdamas ar bijodamas kažką pasakyti. – Nukirsta galva, kruvina galva ant moters kelių, bežadę galvą savo rankose laikantis nukirsdintas kūnas. Labai daug Vakarų Europos dailėje... nukirstų galvų... Tai stiprus vaizdinys. Jis veikia vaizduotę. Žmogus nulupta oda kelia šiurpą ir pasišlykštėjimą, tačiau tai tik fiziologija. Begalvis žmogus susijęs su kitokiu, mistiniu potyriu. Kūnas

---

pirtį, o čia, sakė dėdė Lukas, čia seselė ateina, numauna kelnes, stveria mano daikčiuką šaltais pirštais ir lyg niekur nieko įgrūda į jį kažkokį vamzdelį, ir teka iš to vamzdelio kruvinas skystis, sakė dėdė Lukas, Simonas stovi prie šaltinio ir prisimena dėdę Luką, ir jaučia, kad nebereikia jam prieš einant į pirtį užlieti šaltu vandeniu visų nereikalingų vietų, nes mirtis stipriau už šaltą vandenį, stipriau už ledą.

Po pirties Simonas negrįžta namo, jis pasuka į priešingą pusę, lipa girgždančiais laiptais, lipa į patį viršų, į palėpę, jo laukia Henrieta, jos ir vardas toks, nuo kurio svaigsta galva, ji pasitinka jį apsigobusi tik skraiste, jiedu bučiuojasi, Simonas kvepia pirtimi, Henrieta kvepia nuodėme ir žvaigždynais, jis visiškai užmiršta šaltinį, kuriame pilna stiklo šukių ir kitokio šlamšto, už-

be galvos – baisus disharmonijos pojūtis. Kažkas visatoje negerai. Kažkuo pasmirdo danų karalystėj. Kaip šeima be tėvo. Kaip pasaulis be Dievo. Štai kas yra kūnas be galvos.

– O kaip baigėsi to jaunuolio persekiojimas?

– Niekaip nesibaigė.

– Vadinasi, jūs paprasčiausiai išėjote?

– Išėjau. O ką turėjau daryti?

– Ar jūsų nerimas, apie kurį kalbėjote, susijęs su tam tikru neužbaigto darbo jausmu?

– Nežinau. Mano gyvenime krūvos neužbaigtų darbų.

– Ką turite omenyje? Jūs negalite užbaigti?

– Skamba gana vulgariai... Norite pasakyti, kad aš nenuroviau tam šūdžiui galvos, todėl jaučiuosi kažko neužbaigęs?

– O ką jūs pats manote?

– Jeigu jūs į klausimą atsakinėsite klausimu, manysiu, kad psichoterapija yra gana šūdinas dalykas.

---

miršta dėdę, kažkur begalinėse Rusijos stepėse sėdintį pirtyje ir besijaudinantį dėl rusių grožio, jis netgi užmiršta dėdę, kuris guli vėžininkų palatoje ir piktinasi seselėmis, kad jos be jokio takto stvarsto jį už daikčiuko ir kiša į jį vamzdelius, pro kuriuos paskui varva kruvinas skystis, Simonas viską užmiršta, jis glosto nuogą Henrietos kūną ir jam atrodo, kad jeigu žmogus galėtų mylėtis su žvaigždynais, jausmas būtų lygiai toks pat, sąmonė beveik aptemusi, pirštai tirta, plaukeliai ant viršutinės lūpos kutena kažką net giliau nei siela, ir vis dėlto, vis dėlto Henrieta nesusimauna kelnaičių, ir Veneros kalnelį jis bučiuoja tik per medžiagą, kvapnią, šilkinę, austą iš ploniausių aguonos žiedlapių, bet vis dėlto per medžiagą, ir paskui, kai jiedu eina į gimimo dienos vakarėlį, kai jiedu šoka ir bučiuojasi, kai klausosi gulėdami ant grindų

Ana nusišypso, nors atrodo, kad ją tokie žodžiai šiek tiek užgauna. Jos tonas tampa oficialesnis.

– Amerikiečių psichoterapeutas Fricas Perlsas, sukūręs rimtą psichoterapijos mokyklą, pasakė tokią mintį – žudikas iš principo yra impotentas. Žmogus, kuris nesugeba kurti savo gyvenimo. Jeigu žvelgsime dar giliau, ta impotencija pasireiškia žmogaus pasyvumu. Jis tikisi ir laukia kažko iš aplinkos, bet pats nenaudoja savo vidinio rezervo, vidinių išteklių.

– Impotentas... Ar tai žmogus, kuriam nesiseka lovoje, ar...

– Socialiniu atžvilgiu.

– Žmogus, kuris negali savęs realizuoti?

– Jis negali perlipti kažkokių vidinių barjerų...

– Luktelkit, socialinės impotencijos atžvilgiu mes visi potencialūs žudikai. Daugybė žmonių nerealizuoja savęs, jaučiasi visiškai nelaimingi ir nieko nedaro, yra pasyvūs.

---

muzikos, kai geria vyną ir vėl šoka ir bučiuojasi, paskui, jau visai paskui, jis staiga pargriauna ją ant grindų, užkelia koją ant krūtinės ir sušunka klaikų nugalėtojo šūksnį, ir visi nutyla, visi žiūri į jį ir į Henrietą, gulinčią ant grindų, ir į dėdę Luką, gulintį Rusijoje pirtyje ant gultų, gulintį vėžininkų palatoje lovoje prie lango, gulintį miestelio kapinėse į dešinę nuo naujųjų vartų, visi žiūri, o Henrieta staiga pradeda balsu raudoti, ir niekas jos negali nuraminti, niekas, net šaltas šaltinėlio vanduo, krentantis ant stiklo šukių ir visokio šlamšto, ir jis niekad, niekad gyvenime nebeužmirš šios raudos, nes taip rauda įskaudinta moteris, pažeminta moteris, nors jis apie tai dar nežino, jis dar nieko nieko nežino, taip jis man pasakojo.

– Kol žmogus nesuvokia, kad turi poreikių ir už tuos poreikius atsakingas pats, jis yra potencialus žudikas.

– Bet jeigu žmogus intelektualus, jeigu jis, net ir būdamas socialinis impotentas, labai aiškiai suvokia savo poreikius ir staiga supranta, kad poreikis nužudyti jam visiškai nesvetimas? Netgi masinantis, traukiantis, užvaldantis? Jeigu jis analizuoja savo veiksmus, o žudo ne būdamas afekto būsenos?

– Veikia stalinistinė nuostata – nėra žmogaus, nėra problemos. Pasidarai sau erdvės sunaikindamas kitą žmogų, kuris tą erdvę užima. Žinoma, jeigu tai daro intelektualus žmogus, jis tai gali daryti labai sudėtingai, rafinuotai, planuoti ir t. t. Bet esmė ta pati – žmogui trūksta erdvės. Jis nesugeba gyvenime įsikomponuoti, jam reikia ką nors pastumti, panaikinti, praplėsti tą erdvę.

– Ar tai nėra kažkoks menamas panaikinimas...

Kalbėk su manimi: Prezervatyvo atpirkimas

Jis išsiskyręs, o moteris, su kuria nori pasimylėti, turi vyrą ir prašo, kad jis naudotų prezervatyvą.

Simonas eina per kurortinį miestelį ieškodamas vaistinės. Tolumoje, pietuose matyti baltos lūžtančių jūros bangų keteros.

Kitoje pusėje, šiaurėje ramios marios su snūduriuojančiais apdujusiais nuo saulės ir cigarečių žvejais.

Aistringas gyvenimas ir šeiminė ramybė, du viename. Ar jo atitikmuo turėtų būti jūra, o jos – marios?.. O ką reikštų pusiasalis, kuriame susitiko? Tam tikra niekieno žemė, kur viskas, kas įvyksta, yra kaip ženklai smėlyje, kuriuos tuojau pat užpusto vėjas.

– Taip.

– Problemų perkėlimas, susiejimas su auka, sublimacija?

– Net neabejoju.

– Jeigu pašalinsiu auką, pašalinsiu problemas. Ne ta prasme, kad liks laisvas butas, jeigu nudėsiu sutuoktinį... Velniai griebtų... Nužudydamas niekšą aš galiu nužudyti savo...

Ana žiūri į Simoną, kuris tyli ir žiūri priešais save visiškai nieko nereginčiomis akimis.

– Ko jūs iš tiesų čia atėjote? – pagaliau paklausia Ana.

Simono akys pamažu vėl nušvinta. Tarsi viduje kas nors būtų pakėlęs prieš tai nuleistą akliną uždangą.

– Aš... Prieš daugelį metų... Šis tas įvyko....

Simonas nutyla.

– Įvardinti problemą būtų labai svarbu, – sako Ana. – Negali būti temų ir zonų jūsų gyvenime, kurios, jūsų nuomone, neliestinos. Jeigu tokių atsiranda, iš jų vėliau kyla pasekmės.

Smėlis arba šieno vežimas, arba kvailių laivas – kiek daug sugalvota įvairių simbolių, kuriais iliustruojamos žmogaus silpnybės, dorybės, kvailybės, tik žmogus niekaip nesikeičia, jis atkakliai žingsniuoja į vaistinę pirkti prezervatyvo, o paskui...

– Kokio gamintojo norite? – klausia vaistininkė ir Simonas sutrinka. Jam jau bjauru vien nuo minties, kad reiks prašyti prezervatyvo pagyvenusios, kokių penkiasdešimties moters, kurios šukuosena primena bulvių košę, o lūpos sausos ir aštrios kaip kriauklės kraštai. Vaistinėje nėra savitarnos, kad ir ko norėtum, reikia prašyti pardavėjos.

– Aš nežinau, man nesvarbu, – sako jis, tik akimirksnį žvilgtelėjęs vaistininkei į burną, nes aukščiau nesugeba pakelti akių.

– Ar sutinkate, kad pati išrinkčiau? – klausia vaistininkė, jos

Jeigu ką nors nutylite kalbėdamas, rašydamas – nutylite ir veikdamas, ir ta kliūtis ilgainiui gali tapti didesnės problemos priežastimi.

– Na, taip, regis, atėjau pas jus ne sumažinti problemų, o tik padauginti, ir iš septynių trupinių pririnksiu septynis krepšius mėšlo.

– Žmonės, kurie naudoja prievartą prieš kitus, prievartą, kurios maksimali išraiška yra žmogžudystė, paprastai laikosi katros nors iš dviejų gyvenimo pozicijų. Viena – aš blogas ir kiti blogi, mes visi nieko verti ir nusipelnome būti nubausti. Jei ne aš, tai mane papjaus. Kita – aš esu tobulas, bet kiti ydingi. Todėl turiu teisę perdaryti kitus, pastumti, parodyti jiems jų vietą, kur jiems būti ir kaip. Aš esu Viešpats Dievas. Pirmoji pozicija – nihilistiška, negatyvistinė, antroji – agresyvi, ekspansyvi. Kadangi turiu daugiau proto, turiu teisę planuoti, kaip elgtis su tais, kurie nėra verti manęs.

---

balsas toks pat kaip lūpos - sausas ir pjaunantis. Taip, kaip tik ne rėžiantis, ne spigus, o pjaunantis, pjaustantis...

- Taip, - tyliai prataria Simonas.

- O koks dydis? - klausia vaistininkė. Kadangi ji nė nepasijudina iš vietos, Simonas supranta, kad ši egzekucija gali tęstis nežinia kiek.

- Dydis? - pakartoja Simonas ir jaučia, kad jam į skruostus plūsteli kraujas. Keista, kad tik dabar.

- Taip, - sako Sausoji Pjaustyklė, - yra įvairių dydžių.

Jis žino, koks jo pėdos dydis, bet perkant batus vis tiek reikia matuotis. Ar galėčiau pasimatuoti, pajuokauja jis, bet tik mintyse. Prezervatyvą jis naudoja retai, nėra įpročio, nėra tradicijos. Vedusio vyro elgesys. Šito jis pats iš savęs nesitikėjo.

– Vadinasi, Stalinas ir Hitleris atstovauja antrajam tipui, o savižudžiai pavasarį – pirmajam.

– Taip.

– Pavasaris ir lavonas, mirtis ir erotika... besiskleidžiantis žiedas kaip vagina, krentantis ant žemės, nuvytęs, pūvantis žiedas – lavonas... populiari nuomonė, kad žudydamas žmogus patiria malonumą, erotinį susijaudinimą. Ar tai pakankama priežastis žudyti, ar tokia motyvacija normali?

– Turi būti visiškai nuvažiavęs stogas, kad tokiu būdu norėtum patirti orgazmą.

– Koks paslaptingas žodis!

Ana šypsosi. Jie abu žaidžia žaidimą, ir jai šis žaidimas smagus. Simonas tai jaučia ir atsipalaiduoja.

– Kad matydamas kito žmogaus agoniją patirtum seksualinį susijaudinimą... mažų mažiausiai tai baisus jausmų defektas. Žmogui reikia labai aštraus pojūčio, kad jis ką nors pajustų.

- Keturiasdešimt ketvirtas, - pagaliau sako jis.

- Tokio dydžio nėra, - ramiai atsako Sausoji Pjaustyklė.

- Žinoma, aš tik... - pradeda jis, bet nusprendžia, kad visa tai pernelyg užsitęsė. Moteris kritinio amžiaus, gyvena užkampyje, greičiausiai viena, vaikai išvažiavę, ko gero, vienintelė pasilinksminimo forma yra moralės ir doros saugojimas bei puoselėjimas. Šunsnukis, kurortiniame miestelyje perkantis prezervatyvą, be jokios abejonės, rengiasi pažeisti moralę su kokia nors pasileidusia būtybe, nes kurortas yra vieta, kur žmonės atvyksta apsinuoginti - nusiplėšia kaukes ir nuo kūno, ir nuo sielos, ir paaiškėja, kad viduje tik puvėsiai.

Simonas pakeliui užsuka į parduotuvę, nusiperka brendžio, nueina prie marių, atsisėda ant suolelio, atsuka kamštelį ir pa-

– Gal tai viena iš keturių stadijų? Žmogus pasyvus, bet nežino, kaip tą pasyvumą išjudinti. Griebiasi prievartos, žmogžudystės. Kad viską radikaliai pakeistų.

– Yra atlikta nemažai tyrimų – agresyvūs žmonės dažniausiai turi tam tikrą smegenų defektą.

– Tai jau nebe psichologija, tai fiziologija?

– Taip, tai jau medicinos reikalas. Tokie žmonės iš esmės turi būti izoliuoti. Jie patys apsaugomi ir visuomenė nuo jų apsaugoma. Afekto veikiamos žmogaus smegenys būna labai įsiaudrinusios, o smurtautojų – atvirkščiai. Visa smegenų veikla nurimsta, sulėtėja, o prieš smurtą būna staigus proveržis. Tai nebūdinga normaliam žmogui.

– Įdomu, kas yra normalus žmogus šiame beprotiškame pasaulyje?

– Taip, įdomus klausimas.

– Ar gali žudikas maniakas būti normalus žmogus, nepa-

---

traukia tiesiai iš butelio. Ankstyva popietė, rugsėjo mėnesį atostogautojų staigiai sumažėja, juolab kad ir oras pastaruoju metu niekam tikęs: dangus apsiniaukęs, žemai slenkantys debesys protarpiais trykščioja savo dangiškąją sėklą į bevaisės žemės įsčias – tolumoje dunksančios smėlio kopos atrodo kaip praskėstos gulinčios moters šlaunys.

Jis nepažįsta žuvies, kuri guli ligi pusės išmesta ant kranto. Silpnos bangos judina jos uodegą ir žuvis atrodo dar gyva, dar mėginanti grįžti į savo stichiją. Didelis dailus padaras, greitai virsiąs puvėsiais, maita, atomais ar dar kažkuo, iš ko Žemės planetoje visi padaryti.

Prie žuvies lėtai prisiartina šuo. Simonas apsižvalgo, šeimininko nematyti, ko gero, šuo benamis. Jis pauosto žuvį, atsisuka

žeistomis smegenimis, daryti tai su pasimėgavimu, žaisti, ir ne dėl smegenų ligos, o savo malonumui?

Ana žvilgteli į laikrodį ant palangės. Simonas pastebi jos žvilgsnį, taip pat pasuka galvą į laikrodžio pusę. Kurį laiką abu sėdi vienas priešais kitą tylėdami.

– Man tai primena sceną iš filmo... Pacientas ir psichoterapeutas sėdi vienas priešais kitą ir nieko nekalba. Ir taip visą valandą. Neprisimenu pavadinimo. Bet komiška.

– Sakėte, kad rašote.

– Taip, sakiau. Jūs vis norite sužinoti priežastį, kodėl čia atėjau. Rašymas mano gyvenime visuomet priežastis. Arba taip: kad ir kokia būtų priežastis, ji mano gyvenime visuomet susijusi su rašymu. Pastaruoju metu galvoju apie žudiką. Apie žudiką maniaką. Net nesuprantu, ar tai kokia nors metafora, koks nors simbolis? Galbūt noriu kažką savyje nužudyti... O gal...

į Simoną, tarsi norėdamas atsiklausti. Simonas papurto galvą – atsakymas neigiamas. Geriau neliesk, gali būti, kad tai nuodingas grožis. Toks pat kaip menas, kaip Katalikų bažnyčia, kaip visos puikios idėjos gelbėti žmoniją nuo tamsos ir nuo bado.

Šuo, tarsi supratęs, ką galvoja Simonas, apsisuka ir nubindzena į miestelio pusę. Simonas dar sykį gurkšteli iš butelio, sako pats sau: sumautas Tarzanas.

Jiedu ilgai bučiuojasi, bet jam niekaip nesiseka susikaupti. Jis galvoja apie akimirką, kai reiks užsimauti gumytę. Galbūt net negalvoja konkrečiai apie prezervatyvą, tiesiog žino, kad tuojau teks atlikti kažkokį nemalonų, nepageidautiną veiksmą. Jo nerimas persiduoda moteriai, ji klausia, kas yra, kas negerai.

– Nieko, viskas gerai.

Ana kitaip sukeičia kojas, pasisuka šiek tiek šonu į Simoną.

– Taip? Sakykite.

– Gal tai kaip nors susiję su... Kiekvieną sykį po sueities jaučiuosi nusikaltęs...

– Jūs vedęs?

– Išsiskyręs.

Ana linkteli galva. Simonas laukia, kad ji ko nors paklaustų, bet ji neklausia. Laukia, kad jis pats ką nors pasakytų.

– Galbūt tai... Kad aš tik tenkinu kažką, kas visiškai nėra mano dvasinis poreikis, tik... Ne, tai kliedesys...

– Kalbėkite, mes juk ne mokslinėje konferencijoje.

– Vis tiek nesinori nusikalbėti... jūsų akivaizdoje.

Simonui pasirodo, kad po šių jo žodžių Anos veide įvyko mažytis, vos pastebimas pokytis. Galbūt ji tapo daugiau moteris negu specialistė? Simonas ją išsirinko tik todėl, kad

---

Jis užsimauna prezervatyvą, mėgina įeiti į ją, bet prieš akis plonos aštrios lūpos, ašmenys tarp ausų, kaip kažkuriame Boscho paveiksle, ir jis praranda stangrumą.

- Naikintuvas prarado aukštį, - sako jis moteriai. Ji tyli, užsimerkia, dar stipriau apkabina jį.

- Ar tau padėti? - pagaliau sušnabžda.

Galiausiai jie atsisako sumanymo užsiimti saugiu seksu ir paprasčiausiai pasidulkina greituko režimu.

- Kažkas atsitiko? - klausia ji. - Ar aš ką nors... - Jos balse ašaros.

- Ne, nieko. Tiesiog... Čia tokia vieta... Supuvęs vidus... Nuodingas grožis... Marių pakrantėje mačiau negyvą žuvį, pusė jos vandenyje, o pusė - sausumoje ir... manęs neapleidžia keista

ji jam patiko fiziškai. Ir kuo toliau, tuo labiau patinka. Jeigu ji gera specialistė, jeigu ji sielų ekspertė, turėtų tai jausti.

– Tarsi aš nužudyčiau kažką viduje, kažką nekaltą, tyrą, kas nenusipelno tokios bausmės, kas negali apsiginti...

– Psichologijos požiūriu viskas, kas žmogaus gyvenime kartojasi, išduoda problemą.

Žinoma, ne buitiniai įpročiai. Bet, pavyzdžiui, jeigu žmogus kelis sykius tuokiasi ir skiriasi, o partneris vis tiek visą laiką alkoholikas. Tokie struktūriniai pasikartojimai išduoda, kad jis bando susitvarkyti su situacija, bet nepavyksta. Lygiai taip pat ir žudymas – jis nužudo vieną kartą, jis bando spręsti savo liguistą ar kokią kitokią problemą. Jam nepavyksta ir jis vėl daro tą patį. Žmogus mėgina išspręsti kažkokią problemą viduje, ir reiktų išsiaiškinti, kodėl tokią keistą sprendimo formą jis pasirenka. Ir kokie jausmai, giluminiai, neįsisąmoninti jausmai verčia rinktis tokią elgesio formą. Ir jeigu mes knis-

---

nuojauta, kad tai kažkaip susiję su manimi, su tuo, ką mes... mes abu... aš nežinau.

Jos akyse pasirodo ašaros.

- Žuvis? - sako ji, jos balsas skardus ir kartu prikimęs. Tai ašaros, nuoskauda, tai mėšlas, kurio mažiausiai nori bet kuris vyras.

- Man atrodo, kad viskas, kas dabar mus supa, viskas, ką matau, mane smerkia ir primena man, kad aš elgiuosi neteisingai. Jėzau, man atrodo, kad aš suknistas katalikas, kuris kenčia nuodėmės akivaizdoje. Viena vertus, tai yra gražu, kančia yra gražu, kančia kaip apvalanti ugnis, kita vertus, tai yra nuodas, kurio paragavęs per daug nebegali gyventi.

Ji nesupranta. Sako, kad supranta, bet iš tiesų nesupranta. Geria brendį su juo iš butelio, paskui pradeda kaltinti save.

tumės gilyn, atrastume pradinius momentus jo santykiuose su tėvais.

– Vadinasi – vaikystė, kūdikis, čiulpiantis Froido cigarą ir geidžiantis nudėti tėvą?

– Manau, neišvengiamai vaikystė. Vaikystėje užsifiksavę kažkokios nuostatos, pamatinės nuostatos, kurios jam sutergė gyvenimą.

– Niekšai gimdytojai.

Ana papurto galvą, pasitaiso plaukus.

– Klaidingai manoma, kad vaikas turi problemų dėl to, jog tėvai jį skriaudė. Tėvai gali būti visiškai normalūs, bet pats vaikas neteisingai interpretuoja tėvus – jų elgesį, jų vaidmenis ir panašiai. Tėvų ir vaikų santykis abipusis – jeigu vaiko interpretacija, tarkime, keista, neįprasta, keistumas užsifiksuoja kaip gilėjanti problema, kurią anksčiau ar vėliau reikia spręsti.

- Aš tavęs nebetraukiu, aš neseksuali, tu manimi nusivylei? Tu manei, kad aš visai kitokia, ir nusivylei?

Jiedu per ilgai ruošėsi pasimylėti. Jiedu tapo draugais. Ar tu myli mane, klausia ji, ir Simonas negali atsakyti „taip“, nes nemyli jos. Galbūt niekada ir nemylėjo. Mylėjo save, galintį mylėti. Mylėjo save, galintį įtikinti moterį, kad myli ją. Jis nežino, jis nesupranta. Viskas per daug painu.

- Ar tai viskas? - klausia ji tyliai.

Simonas nieko neatsako.

Ji išeina iš viešbučio, Simonas stovi prie lango, žiūri, kaip ji sėdasi ant išnuomoto dviračio, pavažiuoja porą metrų ir krenta. Jis išsigąsta, bėga į kiemą, bet prie lauko durų sustoja: ji jau ant kojų, vėl sėdasi ant balnelio, mėgina minti ir vėl krenta su visu

– Vadinasi, žudikas yra nelaimingas žmogus, kuris mėgina išspręsti užsifiksavusią problemą.

– Taip, ir jis bando tvarkyti ją, išeiti iš užburto rato, iš to neteisingo santykio žudydamas. Galima išvesti paralelę su įkyrumu. Žmonės vienaip ar kitaip mėgina atsikratyti nerimo ar agresijos, bet gali tas būdas būti ir žudymas.

Ana žvilgteli į laikrodį ant palangės. Laikas jau beveik baigiasi. Simonas kiek palinksta jos pusėn.

– O jeigu žudikas žudo ne paprastai, bet kaip nors keistai – pavyzdžiui, nupjauna galvą?

– Samdomas žudikas nežaidžia, nužudo ir dingsta. O bet kokia egzotika slepia kažkokius negerus dalykus. Tokie žmonės į kitus žiūri kaip į daiktus, nejaučia jokio emocinio ryšio. Jie sutrikę ir vertybiniu, ir emociniu lygmeniu. Smurtautojai neturi tokio dalyko kaip empatija. Jie negali pajusti, ką jaučia kitas žmogus.

---

dviračiu, bet dabar jau ne ant asfalto, kaip pirmą sykį, o ant vejos. Jis išeina pro duris, padeda jai atsikelti.

– Aš žinau, žinau, – sako ji. – Aš tik praradau pusiausvyrą. Viskas bus gerai, daugiau manęs nepamatysi.

Ir ji vėl mėgina apžergti dviratį, bet Simonas jai nebeleidžia, švelniai suima jos delnus, kuriais ji laiko suspaudusi dviračio vairą, ir jie abu nusiveda dviratį per pušyną iki jos viešbučio.

– Aš tau paskambinsiu, – sako Simonas, pabučiuoja ją ir pamoja nueinančiai.

Grįždamas į savo viešbučio kambarį akimirką sustoja ant kalno, nuo kurio matyti jūra ir marios. Nueina į kambarį, pasiima brendžio likučius ir pasileidžia marių link. Eina skubėdamas, tarsi į traukinį, kurie čia, pusiasalyje, nevažinėja.

– Žiūrint detektyvinius filmus atrodo, kad žudoma taip lengvai, tarsi atimti kitam gyvybę būtų tas pats kaip apsipirkti turguje.

– Normalų žmogų persekioja kančia. O žudiko maniako nepersekioja kančia, jis nesapnuoja sunkių sapnų, neserga depresija ir taip toliau.

– Vadinasi, žudikas gali likti nenubaustas. Jeigu jam pavyksta išvengti baudžiamosios atsakomybės, sąžinė jo neužgrauš mirtinai.

– Manau, taip.

Simonas atsistoja. Ana nustebusi žiūri į jį. Simonas vėl atsisėda.

– Mėšlungis, – sako Simonas. – Be to, mūsų laikas baigėsi.

– Ir vis dėlto, – sako Ana, žiūrėdama jam į akis, – ko jūs čia atėjote?

– Galima, pasakysiu tai telefonu?

Žuvis tebėra toje pat vietoje, tik ant suolelio, kur jis sėdėjo, dabar kiurkso pagyvenusi ponia. Jis prisėda ant kito suolo galo, užsirūko. Paskui ištuština brendžio butelį, pastato sau prie kojų. Moteris priekaištingai žvilgteli į jį ir nusuka akis į kitą pusę. Jiedu taip sėdi keletą minučių, ir Simonui nusibosta. Jis atsistoja, paima tuščią butelį, prieina prie metalinės šiukšliadėžės ir ima juo atsargiai bilsnoti į kraštą. Paskui trinkteli stipriau ir pusė butelio nuskyla. Pagyvenusi ponia pasipiktinusi kažką burbteli ir atsistoja. Jis pasisuka į ją su nudaužtu buteliu.

- Atsiprašau, ką sakėte?

Moteris greitai dingsta už medžių kamienų. Simonas nueina į pakrantę ir pradeda kasti smėlį. Nudaužtas butelis panašus į vaikišką kastuvėlį, net ir tai, ką jis ketina daryti, primena vaikiš-

Ana lėtai linkteli.

Simonas išsitraukia telefoną, suranda Anos numerį, paskambina. Ana žiūri į nušvitusį savo mobiliojo ekraną, paskui į Simoną. Atsiliepia:

– Klausau.

– Man labai patiko jūsų nuotrauka tinklalapyje, – sako Simonas ir šypsodamasis žiūri į Aną.

---

ką žaidimą, bet jam norisi tai padaryti. Nežino, nenori aiškintis priežasčių, kodėl.

Įstumia koja negyvą žuvį į duobę, su ta pačia butelio dužena užkasa, sutrypia smėlį ir neatsisukdamas nueina.

Dar sykį sustoja ant kalno, tarp purslojančios jūros ir ramiai šnarančių marių. Tarp ramios šeiminės laimės ir putojančios aistros... O jūra tokia šalta, kad net degina.

Taip jis man pasakojo.

10. Alpinistas

Simonas atkemša vyno butelį, pripila taurę seniui, paskui sau. Senis pauosto vyną, užsimerkia. Ko gero, vienintelis juslės organas, kuriuo jis dar pasitiki, – nosis.

Parvažiavęs taksi, Simonos pusvalandį pamiegojo, bet nubudo kankinamas bjaurių pagirių. Nuėjo į parduotuvę, nusipirko porą butelių baltojo vyno – vaistininkė jam patarė negerti raudonojo, jei nenori, kad kankintų rėmuo. Išgėręs pasijuto geriau, paskambino Anai. Telefonas išjungtas. Dar sykį, dar sykį, visą laiką tas pats. Na, žinoma. Vienam iš ryto girtauti nesmagu, pagalvojo, reiktų užsukti pas Alpinistą. Net jeigu senis ir negers, tai bent šalia bus gyva būtybė. Su televizoriumi ar kompiuteriu gerti irgi nusibosta.

Ir štai jiedu sėdi kurį laiką tylėdami, pagaliau Simonas neiškenčia:

Kalbėk su manimi: Miražas

Jie gaudo pabėgusį kareivį, gaudo ne pirmą kartą, nes tie vargšai drambliai nuolat sprunka į krūmus, įsilaužia į vokiečių vilas ir tikisi ten pratupėti dvejus metus, dvejus beprotiškai ilgus metus, tokio trukmės mato nėra visatoje, tai visai kas kita nei šviesmečiai, visi šviesmečiai juokingi, palyginti su dvejais ilgais metais kariuomenėje, ko gero, taip galvodavo drambliai, kareiviai naujokai, ir tada nuo tokių minčių, nuo tokių šviesmečių galvoje jiems aptemdavo protas ir jie nerdavo į krūmus, o vyresnieji eidavo jų gaudyti, ir štai Simonas sėdi prie stendo, kuriame vaizduojami priešų lėktuvai, tai naikintuvai „Mirage 4000“, jų skrydžio aukštis, jų pakilimo riba siekia dvidešimt tūkstančių metrų,

– Anąsyk žadėjote papasakoti apie tą tipą nuotraukoje.

Senis linkteli.

– Ar tiesa, kad kalnai kaip kekšė – nuolat traukia sugrįžti, bet gyventi su ja negali? – sako Simonas ir iš karto pasigaili – jis gali būti neteisingai suprastas. Ant pakaušio vos keletas žilų sruogų, šlubas, sudžiūvęs, kairė ranka pritraukta, primena kažkokio dinozauro neišsivysčiusią galūnę – pagal išvaizdą kalbos apie seksą, kekšes ir panašiai visiškai netinka tokiam žmogaus tipui. Kita vertus, kiek kartų jis suklydo, mėgindamas iš balso nuspėti, kaip atrodo to balso savininkas. Ypač savininkė. Kartais nuostabus balsas priklauso visiškai nevykusiam kūnui. O kartais viskas atvirkščiai.

Alpinistas nieko nesako, ir jie pamažu patenka į nejaukios tylos zoną.

– Atleiskite, aš ne tai turėjau galvoje.

Senis tylėdamas linkteli.

---

jis sėdi ir žiūri į nykų poligono peizažą, žemė čia prismaigstyta minų, sviedinių skeveldrų, bevaisė žemė, suniokota tuščiavidurių žmonių, ir kažkur jam virš galvos, be galo aukštai, skrenda „Miražas“, prancūzų naikintuvas, ir jis galvoja: o kokios mano sielos ribos, kur jos lubos, kiek ji įstengtų pakilti ir ar apskritai įstengtų, ar pasiektų bent jau štai tų pušų, augančių poligono pakraštyje, viršūnes, ar pasiektų Šv. Jonų varpinės bokšto kryžių, ar pasiektų ką nors, kas nepasiekiama žmogui šioje baisioje dykynėje, kur vien tik nuodingas metalas, ginklai, taikos ir diplomatijos, užuojautos ir pasiaukojimo miražai, – kiek pakiltų mano siela, jeigu ji nevilkėtų kareivio drabužių, kiek pakiltų mano siela, jeigu ji nevilkėtų šio kūno, galvoja jis, žiūrėdamas į stendą, kuriame pavaizduotas apiblukęs prancūziškas naikintuvas, ga-

Simonas atsistoja, dar sykį nužvelgia nuotraukomis nukabinėtą sieną: jauni, gražūs žmonės alpinistų drabužiais, su ledo kirtikliais, kai kurie su fotoaparatais, persijuosę virvėmis, šypsosi lyg ką tik suradę nykštukų saugomus lobius.

– Neseniai mačiau tokią moteriškę... Gerokai pagyvenusi. Gal septyniasdešimties. Ji irgi puikiai darbuojasi virve. Labai vikriai įtraukė kibirėlį su kroviniu į penktą aukštą. Ir man netgi pasirodė, kad ant virvės galo kažkas panašaus į štai tokį daiktą... į sagtį?

– Mes vadinome karabinais, – paaiškina senis, gurkšteli vyno. – Kas judu sieja?

Simonas kažkodėl pamano, kad senis klausia apie jo ir Salomėjos santykius.

– Manau, seksas. Bent jau aš taip manau. Kas jos galvoje, sunku pasakyti. Tokio amžiaus moterys dar žaidžia. Nuotykis. Vasara baigsis, baigsis ir žaidimas.

---

lintis iškelti bombas į dvidešimties tūkstančių metrų aukštį, bet negalintis pakelti žmogaus sielos net iki skeveldrų apkapotų, poligono pakraštyje stypsančių vienišų pušų viršūnių,

taip jis man pasakojo.

– Ar tu myliesi su septyniasdešimties metų moterimi? – klausia senis, nors jo balse daugiau ironijos negu nuostabos.

– Būtų įdomu, – sako Simonas, – būtų be galo įdomi patirtis... Aš maniau, kad klausiate apie Salomėją. Ne, aš tą moteriškę, tą, pagyvenusią, mačiau tik iš tolo... Naujamiestyje, ji bendravo su taksistu, kuris mane... Visiškai atsitiktinė ir netgi neakivaizdinė pažintis.

– Įdomi neakivaizdinė pažintis, – sako senis ir užsimerkia, vėl patraukia šnervėmis, gurkšteli iš taurės.

Simonas jaučiasi nusivylęs, senis tuoj nusmigs ir nieko nepapasakos. Jis ėjo į svečius pas šį klipatą tikėdamasis kažko įdomaus, netikėto. Senatvė vertinama klaidingai. Iracionali, niekuo neparemta pagarba senam žmogui dažnai virsta nusivylimu. Nes juk dažniausiai gerbiamas tik amžius, o asmens gerbti paprasčiausiai nėra už ką.

Bet paskui senis pradeda pasakoti. Pasakoja taip, tarsi būtų

Kalbėk su manimi: Poetas, stalkeris, gyvulys

Vyro gyvenime menas atsiranda su moterimi. Vyrui nereikia reikšti jausmų, kol neatsiranda moters. Jam nereikia nei pasakoti apie savo jausmus, nei domėtis, ką kiti apie savo jausmus pasakoja. Visas menas yra patino ir patelės noras susisiekti, suprasti vienas kitą, surasti vienas kitą. Simonas pradeda rašyti eilėraščius įsimylėjęs merginą. Eilėraščiai beviltiški, tik keista, kad iš pradžių jie visiškai ne apie geismo objektą, o apie gamtą, gyvūniją, buitinius objektus ir panašiai. Greičiausiai tai lietuvių lyrikos įtaka, lyrikos, kurios pagrindus klojo katalikų kunigai. Savaime suprantama, visa jų kūryba – nesibaigiančios sublimacijos, perkėlimai, mėginimai užmaskuoti masturbacijos nuodėmę ir beviltišką, aklą geismą.

ilgai laukęs jo, Simono, ir dabar pagaliau galėtų išdėstyti viską, kas susikaupę jo sieloje ar dar kažkur, kur tos velnio istorijos užstringa. Be abejo, jis būtų tai išklojęs bet kam, kas tik turėtų kantrybės, noro ir laiko jį išklausyti. Išgėręs Simonas dažniausiai turi ir laiko, ir noro, ir kantrybės. Viskas priklauso tik nuo alkoholio kiekio.

– Mes buvome netoli viršūnės, ant ledyno. Reikėjo keleto valandų, kad pasiektume sieną, nes ruošėmės ja kopti. Tas vaizdas... Virš galvų mirga Paukščių Takas, priešais vakarinė kalno siena. Vaizdai kalnuose atrodo kaip nuotraukos... Gal paveikslai. Bet tie paveikslai tokie, lyg būtų sukurti Paties. Nežinau, ar reiktų sakyti – dievo. Kokio dievo, kurio? Pikto, kerštingo, pavydaus? Ar žaidžiančio, kuriančio? Koncentruotas maistas, vaistai, techninės priemonės, radijo ryšys, – viską buvome pasiruošę. Bet Tian Šanyje, kaip ir kituose kalnuose, niekados negali pasirūpinti geromis oro sąlygomis. Žygiavome

---

Pirmame kurse ligi ausų įsimylėjęs merginą, kuri laiko save aktore, jis eina paskui ją į kiną ir pirmą sykį pamato Tarkovskio „Stalkerį". Tuo metu jo mėgstamiausia muzika „Pink Floyd". Siena", ir ta „Siena" jo sąmonėje nuolatos yra garsinis „Stalkerio" fonas. Be jokios abejonės, jis ir pats save laiko stalkeriu, nes poezijos rašymas yra lygiai toks pat ėjimas į zoną, kurioje nors trumpam gali pasijusti laisvas ir laimingas, netgi ne pačioje zonoje, o eidamas arba bandydamas į ją eiti. Visa kūryba daugiau ar mažiau yra kelionė į zoną, kurios nereikia pasiekti, nes pasiekęs paprasčiausiai neturėtum ką veikti. Ten nieko nėra.

Po armijos jis susipažįsta su kita mergina. Jo dauginimosi instinktas stiprus, jis mano, kad tai jausmingumas, jautrumas gena jį, nes visus savo įsimylėjimus apgobia tauria poetinės kan-

ne itin sudėtingu uolų ir apledėjusio sniego reljefu. Paskui pakilome sienos bastionu... – Alpinistas žvilgteli į Simoną, numoja ranka. – Suprantu, čia tas pats kaip rodyti nuotraukas iš turistinių kelionių. Tau tai reiškia prisiminimus, smagias akimirkas, o žmogui, kuriam jas rodai, – kančia ir nuobodybė. Nepasakosiu apie patį kopimą, nors miegoti kregždės lizde – nepakartojami įspūdžiai... Ar žinai, ką tai reiškia?

Simonas papurto galvą. Kregždės lizdas jam siejasi su moliu, seilėmis ir mėšlu.

– Kregždės lizdas – neplati, pasvirusi ir nė metro pločio neturinti lentyna, virš kurios atsilošusi uola. Po ja ant apsauginės virvės laisvai kabojo mūsų palapinė, ja apsidengę apsisaugom nuo vėjo. Atsigulti vietos nė vienam neužtenka. Toks tas kregždės lizdas, penkiese vos telpame. Susėdame ant surinktų virvių, visi prisirišę ir viskas pririšta. Numalšinę alkį ir troškulį, kaip kas galėjome, įsitaisėme nakvoti. Užtirpus

---

čios aureole. Galbūt taip mėgina paslėpti gyvulį, kuris jam nuo vaikystės susijęs su tėvu, su tėvo simboliu, su tėvo įvaizdžiu, bet meilė jam visų pirma poezija, jausmai, ir šis prieštaravimas tarp kūno ir dvasios jį drasko į gabalus.

Jie apsistoja vienai nakčiai apleistame name, tas namas pasmerktas nugriauti, jam liko vos keletas savaičių, bet jie gauna prieglobstį jame visai nakčiai, studentams tai didelė dovana. Namas dviejų aukštų, pirmame jau niekas negyvena, antrame įrengtas tik vienas kambarys, maža virtuvėlė, vonios kambarėlis su dušu ir klozetu. Kažkur netoliese vis prabilda traukiniai. Oras persisunkęs drėgme ir pelėsių kvapu. Jis beprotiškai įsimylėjęs merginą, o ji kol kas tuo pačiu neatsako. Tarsi tyrinėtų, tarsi lauktų kokio nors ženklo. Jis nesupranta, kad moterys instinktyviai vengia

kuriai nors kūno daliai, ieškai patogesnės padėties ir, aišku, prikeli draugą, ir taip ligi ryto.

Senis vėl nutyla, gurkšteli vyno, pažiūri į sieną su nuotraukomis.

– Mes užkopėme ant viršūnės siaučiant audrai, paskui vėjas pamažu ėmė rimti ir kai leidomės žemyn, snigo, tarsi būtų Kalėdos, nors buvo rugpjūčio mėnuo. Pasakiškas vaizdas – ištisi balti, žmogaus kojos nepaliesti plotai, žybsintys, mirguliuojantys šalčio deimantais. Ir vėl tas jausmas, kad čia, kalnuose, esama kažkokios didesnės jėgos, kurią pavadinti tik gamta neužtenka. Gal tik mes, žmonės, to norime, galbūt nieko daugiau ir nėra, tik aklas noras daugintis, ir visi tie kalnai... – Alpinistas atsidūsta. – Bet kaip tik dėl to nenusakomo, kosminio jausmo žmonės ir grįžta į kalnus. Grįžta ir grįžta, ir kartais ten pasilieka – dėl niekur kitur nepatiriamo laisvės, kūrybos, tuštumos, švaros jausmo...

---

tokių kaip jis. Kiekviena sveikos nuovokos, sveiko kūno moteris nori kuo geresnės sėklos nešiotojo. Tokie kaip jis – poetai stalkeriai – dažniausiai būna prie rizikos ribos. Pašaukimas, savirealizacija, narcisizmas, megalomanija, perdėtas jautrumas ir panašiai niekada nebūna tinkamiausi palydovai pratęsiant žmonių giminę.

Tokie kaip jis traukia kokių nors trūkumų turinčias moteris. Joms trūksta instinktų galios arba iššūkių, nors tai iš esmės tas pats.

Jis labai geidžia šios merginos, geidžia jos kūno, ypač jos lūpų, galbūt tai jo pasąmonė geidžia Saulės lūpų, galbūt kiekvieno vyro gyvenime būna tik vienos vienintelės moters lūpos, kurių jis paskui geidžia ir ieško, bet jis to nežino, jis tiesiog geidžia, geidžia net žemės, kuria ji vaikšto ir panašiai, bet kai ateina akimirka, kai reikia tam geismui suteikti galutinę ir banaliausią formą, – jis negali.

Mes jau buvome ant ledyno, čiuožėme žemyn, kur pataikydavom į šviežio sniego vėpūtinius, vertėmės kūliais. Aš buvau įsimylėjęs, manau, kad buvau, nors dabar, žvelgdamas iš laiko atstumo... Nežinau, žodžiu, aš prasmegau. Gali būti, kad kurį laiką, gal dvi tris minutes, gal ir ilgiau, išbuvau be sąmonės. Atsipeikėjęs jaučiau, kad po manimi ledas. Kai stojausi, koja slystelėjo ir aš vėl suklupau, ir – tai jau visai neįtikėtina – klūpodamas pamačiau šį tą, kas privertė mane pašiupti. Tiesą sakant, pamaniau, kad aš vis dar be sąmonės. Arba kad susitrenkiau smegenis ir dabar mane persekioja haliucinacijos. Iš apačios, tiksliau, iš ledo, į mane žvelgė veidas. Akys užmerktos, bet veidas pasuktas taip, tarsi miegotų ir tuoj tuoj atsimerks. Lyg žiūrėčiau pro stiklą. Pro kažkieno miegamojo langą.

Senis nutyla, nužvelgia Simoną.

– Sportuoji? – paklausia, pakelia taurę, gurkšteli vyno.

Atsiprašo, nes tai didelė gėda dvidešimt vienų metų jaunuoliui, užsidaro vonios kambaryje, kurioje nėra vonios, tik pelėsių kvapas, priplėkę kampai ir varvantis klozeto bakelis. Kažkur netoliese bilda traukiniai, namas gyvena paskutines dienas, jis jaučiasi kur kas baisiau nei „Titaniko“ keleiviai paskutinėmis gyvenimo minutėmis. Jis niekaip negali suprasti, kad visos tos kalbos apie poeziją, apie kančią, apie kelionę į kambarį, į Eldoradą, kuriame išsipildo patys slapčiausi troškimai, – visiškai mėšlinas afrodiziakas. Kad seksas negali pakęsti paistalų apie taurumą. Seksas yra Odisėjo apakintas Polifemas, apčiupinėjantis iš urvo išeinančias avis, ir jeigu tik užčiuopia žmogų, iš karto jį suryja. Kad pasprukium iš olos, turi būti gyvulys. Ironiška, bet šiuo atveju gyvulys turi būti, kad patektum į olą, galvoja Simonas. Ne, jis

– Aš girtuoklis, – sako Simonas. Nelabai įtikinama, bet seniui tai nelabai ir rūpi. – Mokykloje kaip ir visi, bet knygos man rūpėjo labiau.

– Tai tik pasiteisinimas.

– Kvailiausių pasiteisinimų sąraše nebūtų pats pirmas.

Senis linkteli galva. Paskui pasakoja toliau:

– Iš pradžių maniau, kad ten guli tik vyras. Tai jo veidą suklupęs pamačiau tiesiai prieš save. Bet paskui, kai nuvaliau didesnį ledo plotą, išvydau ir ją, merginą. Jie buvo dviese. Abu lede, tarsi miegotų.

– Skamba kaip šiurpi pasaka apie Miegančiąją gražuolę... – įsiterpia Simonas, bet pamatęs klausiantį senio žvilgsnį papurto galvą. – Nekreipkite dėmesio, kaip jau sakiau, aš knygas skaitantis girtuoklis.

– Aha, – prataria senis, paskui palinksta krėsle į priekį. – O tu nežinai, koks tos moters vardas?

---

net negalvoja, jis visa tai tik mėgina suvokti, galvoti jis ims daug vėliau, kai seksas pasidarys rutina, kai ims dulkintis su kuo tik pakliūva, nes niekaip negalės sau atleisti, kad galiausiai virto gyvuliu ir kad tada, pirmą sykį, niekaip negalėjo juo virsti. Šią disfunkciją jis gydo alkoholiu. Vos tik išgeria, jame iš karto pabunda žmogiena vemiantis Polifemas ir viskas susitvarko. Sovietų sistemoje vaikai išvengia lytinio švietimo, jeigu žiūrėsime į jų aplinką, tai gali kilti įtarimas, kad vaikus kažkokiu būdu reprodukuoja Leninas: Lenino paveikslai klasėse, Lenino vardu pavadinti kolūkiai, Lenino paminklai, biustai aikštėse, Lenino atvaizdai ant pinigų, Leninas vadovėliuose, apsuptas vaikų būrio, paskui Leniną keičia Lenonas, Lenoną nušauna pamišėlis, galiausiai viskas baigiasi „Stalkeriu“ – kančia, neviltis, rezignacija.

– Kurios? – sutrinka Simonas. – Tos, kur lede? – Akimirką Simonas pagalvoja, kad visas Alpinisto pasakojimas – kažkokia mįslė ar žaidimas. – Miegančioji gražuolė?

Senis pasisuka į langą, žiūri kažkur tarsi nusivylęs Simonu. Paskui sunkiai atsistoja ir pamažu slenka tualeto link.

– Aš tuojau, – sako Alpinistas.

Simonas išeina į balkoną, užsirūko. Jam patinka išgėrus stebėti miesto gyvenimą: iš darbo grįžtančius arba į parduotuvę skubančius žmones, einančius su pilnais pirkinių maišeliais, kalbančius telefonu, vaikštančius aplink ką tik nusipirktus arba ką tik sudaužytus automobilius, jis žiūri į juos ir stebisi, kad jie tokie gyvi, tokie judantys, tokie nesuprantami ir tokie nuspėjami. Sušiktai gražūs žmonės.

Senis susmunka krėsle, atsilošia, atsiremia krėslo atkaltės, užsimerkia. Simonas laukia istorijos tęsinio – pamatė įšalusią porą, o paskui? Turi būti koks nors moralas.

Klozeto bakelis varva, o jis sėdi nuogas ant grindų ir prisimena tėvą, jo šleivas, gumbuotas pėdas, rusvais šeriais apaugusias blauzdas, jis stovi linguodamas prie paplavų kibiro ir girdėti, kaip į vandenį teška čiurkšlė. Jis svyruoja ir šlapinasi, gyvulys, žaizda, kurią Simonas visą gyvenimą norės išgydyti kančia, neviltimi, rezignacija.

O dabar jis šventasis Pranciškus, medituojantis baltą klozeto kaukolę, jis rūstusis Mozė, daužantis visas moralines plytas, kad tik galėtų būti gyvulys, pats paprasčiausias, eilinis geismo apimtas galvijas.

Taip jis man pasakojo.

– Žinot, – sako Simonas, – mačiau filmą „Dūmas“. Ten irgi pasakojama panaši istorija: esą išėjo žmogus į kalnus ir negrįžo. Žuvo ar panašiai. Paskui, po daugelio metų jo suaugęs sūnus taip pat išeina į kalnus ir staiga randa savo tėvą. Kaip ir jūs tuodu. Įšalusį lede. Ir didžiausia nuostaba sūnui, kad jis mato savo tėvą kaip gyvą, bet šis jaunesnis už jį.

– Kol pačiam tokių dalykų neatsitinka, atrodo – grynas pramanas.

– Komiškiausia, kad gyvenimas kartais iškrečia tokių pokštų, kurie atrodo kaip labai blogai sugalvotos istorijos. Todėl mene posakis „kaip gyvenime“ nė velnio netinka.

– O kas tinka?

– Ką turit galvoje?

– Kas tinka mene? – klausia Alpinistas.

– Nežinau. Įtikinama arba ne – o tai priklauso nuo daugybės dalykų. Sunku paaiškinti.

Kalbėk su manimi: Minosvaidžių spektaklis

Rudenį kariniame sovietų armijos poligone vyksta desantininkų brigados pratybos, daug triukšmo, daug lakstymo, chaoso ir jaudulio, karininkai nervingi, seržantai įsiutę, ginklai barška, prakaitas per nugaras žliaugia – nuostabus kariškas spektaklis.

Kai pagaliau pasiekia pozicijas, kuriose turi įsitvirtinti, jau pusiaudienis. Kol išsikasa apkasus, praeina dar keletas valandų.

Tada pasirodo brigados vadas, papulkininkis Cha. Jis tipiškas karjeristas garbėtroška, nes visi žemesnio laipsnio karininkai pataikaujamai vadina jį pulkininku ir jis tam niekada neprieštarauja, jis su tankiais juodais ūsais, ir Simonas mintyse vadina jį Prezidentu iš „Patriarcho rudens“ – Simonui atrodo, kad jam

– Taigi, – sako senis, – sunku paaiškinti. Gyvenimą irgi sunku paaiškinti. Net pačiam sau.

Simonas išgeria vyno.

– O kas toliau? Jūs juos ištraukėt iš ledo? Palikote?

– Jauni, jiedu gulėjo apsikabinę, vyras ant nugaros, mergina pasisukusi į jį šonu ir prisiglaudusi. Tarsi miegotų įbedusi nosį jam į kaklą. Taip mėgo miegoti ir mano Kristina. Įbeda šaltą nosį štai čia, aukščiau raktikaulio, ir kai užsnūsta, jaučiu, kaip jos seilės suvilgo man petį.

– Nesu tikras, bet mano pažįstamas taksistas, tas, kuris aptarnauja senutę su kibiru, regis, minėjo, kad jos vardas Kristina.

Alpinistas žiūri į jį, tarsi staiga būtų dėl kažko supykęs.

Simonas mosteli ranką į nuotrauką jam virš peties.

– Tai ji?

Senis linkteli.

---

tinkamiausia vieta vadovauti ne kareivių būriams, o pulkams vištų ir kekšių, bet Simono nuomonės niekas neklausia, todėl jis vadina papulkininkį ponu Cha, nes šis visad vilki chaki spalvos drabužiais.

Būrio leitenantas raportuoja apie parengtį, greitakalbe beria visą kitą privalomą soldafonišką mėšlą, tada papulkininkis Cha lėtai praeina pro įsikasusių karių pozicijas ir pagaliau pasiekia minosvaidininkus, kurį laiką stovi ir žiūri, jo trumpai pakirpti ūsai vis labiau šiaušiasi, kol galiausiai pasidaro panašūs į spyglių kukštą panosėje.

- Kur jūsų minosvaidžiai? - galiausiai paklausia.

Klausimas logiškas. Minosvaidžių Simono būrys neturi, apkasus iškasė, ugnies taškus užmaskavo, sujungė juos ilgais vin-

– Jie manęs jau ieškojo. Kristina buvo persigandusi, vis klausinėjo, ar man nieko nelūžo, ar nepykina, ar nesvaigsta galva. Viskas buvo gerai. Grįžome į stovyklą, bet pamažu ėmiau suprasti, kad negerai. Man niekaip iš galvos neišėjo pora lede. Ar aš iš tiesų juos mačiau, tą vaikiną ir merginą? Niekam apie tai neprasitariau, nes kuo toliau, tuo labiau galvojau, kad man... kad tai kokia nors haliucinacija, sąmonės užtemimas, kliedesys, atsiradęs dėl sutrenkimo ar deguonies stygiaus.

Alpinistas nutyla. Simonas pripila vyno jam, paskui sau. Kurį laiką abu sėdi tylėdami.

– Ir ką? – pagaliau klausia Simonas. – Jūs grįžote?

– Kur? – nustemba Alpinistas.

– Na, ten, ant to ledyno – pasižiūrėti, ar jums nepasivaideno?

– Ne, negrįžau. Paskui šis tas įvyko. Šis tas... negero.

---

giuotais perėjimais, viskas kaip turi būti, tik svarbiausio dalyko – minosvaidžių – neturi.

Jeigu Cha būtų užtekę proto paklausti dar sykį, kas nors būtų jam paaiškinęs: jų būrio automobilis, visureigis „uazikas", turėjęs atvežti minosvaidžius, neužsivedė. Jis niekada neužsivesdavo, nes jo vairuotojas jaunas, o jeigu vairuotojas jaunas, visos vertingos detalės iš jo automobilio atitenka vyresniems, ilgiau ištarnavusiems kareiviams ir jų prižiūrimiems automobiliams. O naujos detalės apskritai niekad nepasiekia garažų – jos išgaruoja pakeliui rūpestingų praporščikų rankose. Anksčiau minosvaidžius jie susikraudavo į sunkvežimius, kurie veždavo į pratybas, ir tiek. Minosvaidžiai mobilūs, išardomi ir transportuojami trijų kareivių. Šį sykį buvo kitaip, aliarmas ištiko netikėtai,

Simonas nusuka akis į langą. Staiga supranta, kad sėdi žmogiškos dramos sūkuryje, kad atsidūrė tame sūkuryje ne savo noru ir kad nė velnio nepageidauja būti tos dramos liudytoju.

– Nesakęs Kristinai išvykau į kitą ekspediciją, ir vestuvės... Na, jos tiesiog neįvyko, – sako Alpinistas visiškai ramiai, be jokio rankų grąžymo.

– Ir kaip tai... – pradeda Simonas, bet nutyla. Supranta, ko nori paklausti, tiksliau, ką mėgina pasakyti senis. – Ar norite pasakyti, kad jus matytas reginys išgąsdino? Kad ėmėte bijoti, jog žūsite su Kristina?

– Ilgai galvojau apie tai, laiko turėjau daug... visą likusį gyvenimą. Mane labiausiai išgąsdino ne mirtis, o gyvenimas, tiksliau... Kvailystė, žinoma, bet, matyt, pati santuoka. Aš buvau dar labai jaunas, ir santuoka man staiga ėmė rodytis kaip

---

kareivines reikėjo palikti skubiai pėsčiomis, minosvaidžius turėjo pasikrauti vairuotojas ir su kitų automobilių kolona atvykti į pozicijas.

Papulkininkis Cha nebenori aiškintis, kur tie prakeikti minosvaidžiai ir kad pusė brigados automobilių nė nepajudėjo iš garažų, jis rikteli komandą „Ugnis!“, leitenantas tą komandą pakartoja seržantams, seržantai suriaumoja savo pavaldiniams ir prasideda nuostabiausias pasaulyje reginys: jie šaudo į nematomą priešą nematomomis minomis iš nematomų minosvaidžių. Iš pradžių viskas vyksta nerangiai, bet Cha piktai rikteli „Palikti!“ ir tada griežtai sukomanduoja vėl viską pradėti iš naujo, ir kareiviai jau daug vikriau laksto po apkasus, nešioja nematomus šaudmenis, seržantai koreguoja įsivaizduojamas minų trajek-

ledas, kuriame mudu su Kristina būsime amžiams įkalinti. Šeiminis gyvenimas.

– Jūs pasielgėte kaip tikras vyras... tai yra kaip tam tikras tipas vyrų... sukurta daugybė istorijų apie vyrus, bijančius įsipareigoti, – sako Simonas ir beveik pavydi, kad pats nesugalvojo tokio aiškinimo – santuoka panaši į du negyvėlius lede. Velniai griebtų, kiek santuokoje gyvenančių vyrų ir moterų pasirašytų po šiais žodžiais net nemirktelėję. Be abejo, išgertas vynas įvaizdį pagražina, sustiprina emocijas, bet vis tiek jam įvaizdis atrodo be galo geras. Primenantis pasaką, Holivudą, ką tik nori, bet visi geri dalykai primena pasaką, o šūdini – gyvenimą.

– Meilė kaip sniego lavina užgriūva du žmones... O kai jie atsipeikėja, pamato, kad jau virtę negyvėliais lede... – mėgina plėtoti įvaizdį Simonas, bet nutyla, nes Alpinistas žiūri į jį ir šypsosi.

---

torijas, žiūronais stebi nematomus sprogimus ir džiaugsmingai raportuoja, kad taikinys sunaikintas.

Jie taip įsijaučia šaudyti fantazijų pasaulyje, kad nepastebi, jog brigados vadas su visa aukštų karininkų palyda jau pasišalino.

Nežinia, kas ir kaip buvo nubaustas, bet jie, kareiviai, jautėsi atlikę savo pareigą: šaudė puikiai. Kad nebuvo pabūklų, tai jau ne jų bėda. Sovietų Sąjungoje be vaizduotės, be išlavinto absurdo jausmo nors kiek smegenų turinčiam žmogui neįmanoma išlikti.

Simonas rūko susmukęs apkase, žiūri į dangų ir galvoja: absurdas, visa tai visiškas absurdas, bet geriau apie tai niekam neužsiminti, kita vertus, galima į viską pažvelgti menininko akimis:

– Jūs iš manęs šaipotės? Nebuvo jokių žmonių lede, tiesa? – Staiga Simonas pagalvoja, kad Alpinistas paprasčiausiai šaiposi iš jo, kad visa ta istorija apie du ledinius meilužius, – o jie juk turėtų būti meilužiai, kitaip istorija netektų emocinės įtaigos, – pasaka kvailiams. Ir kvailys jis, Simonas.

Senis nieko nesako, atsignyba gabalėlį sūrio, lėtai kramto.

– Ar galėtum pasidomėti ta moterimi, ta, su kibiru?

Simonas ima plekšnoti sau per kišenes.

– Aš galiu paskambinti, lyg ir užsirašiau telefoną... taksisto telefoną... ne, ko gero, turiu jo vizitinę... – Ir tik tada jis supranta, ką pasakė Alpinistas. – Jūs manote – ši Kristina yra jūsų Kristina?

– Aš nemačiau jos daugiau nei keturias dešimtis metų.

– Čia tai bent, – sako Simonas. – Čia tai bent. – Ir nebežino, ką dar galėtų pasakyti. Apsižvalgo. – O ką jūs veikiate?

– Aš pensininkas, neįgalus.

---

tas šaudymas be ginklų ir šaudmenų - vienas įspūdingiausių šou, realybės šou ar meninis spektaklis, kokį tik yra tekę matyti. Niekas nesugalvota, viskas atsitinka spontaniškai, dekoracijos, vietos, laiko ir veiksmo vienovė ir netgi aistringas atlikimas: grėsmingo, įsiutusio karininko akivaizdoje nori nenori darysi viską, kad tik jam įtiktum, - taigi viskas patenkintų ir Aristotelį.

Po skandalo su įsivaizduojamais ginklais jie vis dėlto sulaukia minosvaidžių ir dabar velka juos nesibaigiančiais poligono laukais, minosvaidžiai išardomi į tris dalis, dvikojis lafetas sveria apie 18 kilogramų, jis, ko gero, lengviausias, bet pats nepatogiausias, nes 22 kilogramus sveriančią atraminę plokštę galima nešti kaip kuprinę, ji turi tam pritaikytus diržus, apie 20 kilogramų sveriantį vamzdį galima užsimesti ant peties, o dvikojis lafe-

– Gerai, bet vis tiek kažką veikiate visą dieną.

– Sėdžiu ir žiūriu pro langą, – sako Alpinistas.

Simonas žvilgteli pro langą – tas pats vaizdas, kurį mato ir jis: dauba, krūmai, atkarpėlė tekančios upės.

– Kaip sakė Heraklitas iš Efeso, gyvenimas kaip olimpinės žaidynės: vieni rungiasi, kiti prekiauja, o treti žiūri. Ir jie nėra patys blogiausi.

– O kaip dėl tų dviejų – lede?

Senis pakraipo galvą.

– Kadaise Andų kalnuose sudužo lėktuvas. Jo ieškojo, bet negalėjo rasti. Ir po daugelio metų jį surado visai ne toje vietoje, kur ieškojo. Surado kalno papėdėje. Lėktuvas įsmigo į sniegą, sudužo, paskui sniegas virto ledu, ir su tuo ledu lėktuvo skeveldros pamažu slinko žemyn. Vis žemyn ir žemyn, kol galiausiai ledas ištirpo ir duženos buvo surastos.

– Anksčiau ar vėliau viskas išlenda, – sako Simonas.

---

tas šlykščiai spaudžia visus kaulus, nuolat skečiasi, slysta, sprūsta iš rankų, jie žingsniuoja iki pietų, paskui pasigirsta komanda stoti, greitosiomis papietauja, kai kurie netgi įsigudrina įkurti ugnį ir pasišildyti konservuotos košės dėžutes, kurios pučiasi, išpampsta nuo karščio ir pokštelėjusios atsidaro, o pusė košės išlaksto po velnių, vos spėję parūkyti jie vėl kasasi į žemę, vėl rausia ištisą įtvirtinimų labirintą su apkasais pabūklams ir šauliams, su ilgais susisiekimo grioviais, mosuoja kastuvėliais, nyra į žemę, Simonui tai primena vaikystę, duobes, kurias jis matė kadaise, duobes, kasamas namų pamatams, šiukšlėms, karstams, žmonės kaip šiukšlės užkasami į žemę, žmonės virsta šiukšlėmis, sudraskyti į smulkius gabalėlius, kai šalia jų sprogsta minosvaidžio mina, paskleidžianti savo skeveldras 200 metrų spinduliu,

– Anksčiau ar vėliau, – sako Alpinistas.

Simonas vėl išeina į balkoną parūkyti. Gera istorija. Tokia beprotiška, kad net gera. Galėtų ką nors parašyti. Bent pamėginti.

Simonas laiko tokią miną savo rankose, ji tamsiai žalia, blizga, nes blogai nuvalyta, mat minos laikomos ilgai, tamsiai žaliose dėžėse, jos ten tūno daugybę metų įsiraususios į pakulas, kurios primena šiaudus, primena kūdikėlio Jėzaus guolį ėdžiose, kodėl tu taip ilgai laikai tą prakeiktą miną, klausia Simono taikytojas, ji labai sunki, atsako Simonas, tarsi laikyčiau visą pasaulį savo rankose, mes vėl gausime velnių, šaukia taikytojas, greičiau nešk tą suknistą pasaulį čia ir kišk į vamzdį, mes paskutiniai, visi jau iššovė, ir Simonas atsargiai neša kūdikėlį Jėzų, lėtai artinasi prie minosvaidžio, prie kurio stovi Juozapas ir švenčiausioji Mergelė Marija, neša ir tuoj įgrūs jį į vamzdžio nasrus, kūdikėlis Jėzus nušliauš žemyn glotniu vamzdžiu, atsitrenks į daužiklį ir išlėks kaukdamas iš vamzdžio kūdikėlis Jėzus, ir sudraskys visus, ku-

11. Nusikaltimo vieta miške

Kriminalistas, vyriausiasis tyrėjas pravarde Pinkas į įvykio vietą atvažiuoja pavėlavęs. Užtruko pas okulistą, senuosius akinius netyčia sulaužė, reikėjo naujų. Važiuodamas Nemenčinės plentu sustojo prie „Maxima" parduotuvės ir iš neaiškios tautybės žmogaus – greičiausiai iš buvusios Sovietų Sąjungos pietinių respublikų, kaip įprasta sakyti, – nusipirko trečdalį arbūzo. Jo padėjėjas, tyrėjas Aleksas jau įvykio vietoje, kurią iškviesti policininkai aptvėrė geltona juosta su užrašu „Stop – policija". Turėtų jau būti ir mobilioji laboratorija.

Sustabdo automobilį šiek tiek atokiau, atsipjauna ploną arbūzo riekelę ir apžiūri vietovę: netoli nuo judraus Vilnius–Nemenčinė plento, atvažiuoti iki čia galima bent keliais skirtingais miško keliukais, nebenaujas septintos klasės BMW stovi už krūmo, ant vieno iš tokių keliukų, bet iš čia, iš

---

rie pasitaikys jo kelyje, bet kažkas ne taip, kažkas ne taip, sako taikytojas, kūdikėlis Jėzus jau turėjo išlėkti, bet neišlekia, kažkas ne taip sovietų armijoje, ir vėl ne taip, kaip visada, ko tas kurva kūdikėlis Jėzus neišlekia, gal dėl to, kad sovietų armijos ginklai seni, ir šaudmenys jos seni, ir jos kūdikėlis Jėzus senas vos tik gimęs, ir dabar jie meta burtus, bet ne dėl kūdikėlio Jėzaus drabužių, dabar jie meta burtus, kas tą velnio miną ištrauks iš minosvaidžio nasrų, kažkas pasako, kad tai panašu į gimdymą, vadinasi, ir vėl panašu į kūdikėlį Jėzų, nes tik jis šiame pasaulyje gimsta ir miršta, ir vėl gimsta, čia jis ant kažkieno rankų, čia jis jau kažkieno gimdoje, ir Simonui iškrenta burtai priimti kūdikėlį Jėzų, jis pasiraitoja rankoves, iki dembelio liko vos trys mėnesiai, o jam tenka toks atsakingas vaidmuo – dalyvauti gimdyme,

Pinko automobilio, matyti tik numeris ir užpakaliniai žibintai. Žemė sausa, keliukai nukloti pušų spygliais, vargu ar bus įmanoma rasti kokių nors pėdsakų.

Pinkas valgydamas arbūzą pamažu artinasi prie BMW.

– Kaip ten reikalai? – klausia tyrėjo Alekso. Aleksas jaunas pareigūnas, jam dar viskas įdomu, dar labai norisi paslapčių ir didelių dramų, kiekvienas naujas nusikaltimas jį jaudina ir domina.

– Kruvini. Šautinė žaizda, tiesiai į širdį. Ginklas prie kojų. Keistas dalykas, radome ir peilį. Guli keleivio pusėje, ant grindų. Ant kaklo keletas negilių įpjovų. Tarsi būtų ritualinė žmogžudystė.

– Ritualinė žmogžudystė?

– Na, taip, jau patrulis pranešė, kad čia kažkas keisto.

– Asmenybę nustatėt?

– Taip. Dokumentai kišenėje.

---

minos antgalyje įtaisytas sprogdiklis, membrana plona, sklinda kalbos, kad jeigu šaudoma lyjant smarkiam lietui, stambus lietaus lašas gali pažeisti membraną, Simonas žiūri į savo pirštus, jie stambesni už lietaus lašus, sutvirtėję, su nuospaudomis, per visus šiuos mėnesius, praleistus čia, jie pasikeitę, nebe tokie jautrūs kaip anksčiau, kai prisilietę merginos kaklo sustingdavo ir virpėdavo, ir siųsdavo po visą kūną nerimo ir drovumo signalus, po visą paauglio kūną, o dabar jie nebe tokie, dabar jie surambėję, dabar jie nebetinka prisiliesti prie merginos kaklo, dabar jie nebetinka priimti kūdikėlio Jėzaus kūną, nes gali kliudyti ploną membraną ir net nesuprasti, ir net nepasiųsti jokio drovumo ir nerimo signalo į vis dar paaugliską suaugusio vyro kūną, nes visus signalus paprasčiausiai aplenktų kūdikėlio Jėzaus skevel-

– Reiktų pasižvalgyti aplinkui – čia netoliese yra sodų bendrija. Dėl viso pikto paklausinėk, gal kas ką nors matė.

– Gerai, – linkteli Aleksas.

– Žinai, matyt, man reiktų psichologo pagalbos. Kai tik važiuoju pasimatyti su negyvėliu, iš karto valgyti norisi...

Laboratorijos darbuotojas, vilkintis popierinį kombinezoną, sukikena. Pinkas priekaištingai žvilgteli į jį ir tas vėl palinksta prie pravirų automobilio durų.

Aleksas vaiposi.

– Kai pamatęs lavoną norėsi dulkintis – tada jau tikrai kreipkis.

Vyrai kumšteli vienas kitam į petį, ir abu nueina prie automobilio.

Patrulis į įvykio vietą buvo iškviestas popietę. Ilgai netrukę atvažiavo kriminalistai su laboratorija. Dėl viso pikto iškvietė ir kinologą.

---

dros, jis sudraskytų visus, ką tik sutiktų savo kelyje dviejų šimtų metrų spinduliu, dviejų tūkstančių metų spinduliu, visus ir viską, iš savo šiaudinio guolio ėdžiose, mažas piktas dievas, prikimštas sprogstamosios tikėjimo galios, tikėjimo, kuris taip sunkiai myli ir taip lengvai žudo, taikytojas su seržantu kelia vamzdžio galą ir kūdikėlis Jėzus pamažu artinasi prie virpančių Simono delnų, ir viskas kaip vaikystėje, Simonas klūpo prie Dievo stalo, virpančias rankas pakišęs po plona drobine staltiese, išsižiojęs laukia, kada Kristaus kūnas pateks jam į burną, viskas kaip vaikystėje, ir viskas atvirkščiai, nes dabar Kristaus kūną išspjaus vamzdžio burna, ir niekas nepasako „Kristaus kūnas“, ir niekas neatsako „Amen“, viskas vyksta visiškoje tyloje, net ir tada, kai mina iššliuožia iš vamzdžio, net ir tada, kai Simonas neša ją atsargiai

– Toks įspūdis, kad čia praėjo šimtas žmonių, – sako kinologas. Parodo į ženklus ant medžių. – Čia dažnai vyksta sportinio orientavimosi varžybos. Taigi su šunimi aš neturiu ko veikti.

Tarnybinis šuo inkščia ir vis žiūri į kitą pusę, nei stovi automobilis su negyvėliu. Pinkas pasuka galvą – prie medžio sėdi vidutinio amžiaus moteris.

– Aš tik norėjau pasivaikščioti, aš tik norėjau... – kartoja moteris, žiūrėdama čia į Pinką su laboratorijos darbuotoju, čia į gydytoją, siūlantį jai raminamųjų.

– Kas ji? – klausia Pinkas Alekso.

– Ana Godar. Ji rado. Atvažiavo čia su šunimi pasivaikščioti ir...

Pinkas keletą žingsnių žengia moters pusėn.

– Ar jūs pažįstate tą vyrą? – mandagiai paklausia Pinkas moters.

---

atgal į dėžę ir užmauna ant sprogdiklio apsauginį gaubtelį, net ir tada visi vis dar tyli, tarsi būti priblokšti tikėjimo, kuris taip sunkiai myli ir taip lengvai žudo, ir toks sunkumas kojose, ir toks sunkumas ant krūtinės, ant pečių, tarsi neštų visą pasaulį,

taip jis man pasakojo.

– Ne, – staiga visiškai normaliai, tik gal kiek lėtokai atsako moteris.

– Jai šokas, – sako Aleksas.

– Viskas gerai, – sako Ana. – Aš susitvarkysiu. Aš tik norėjau pasivaikščioti su Rotu.

Šalia jos gulintis šuo pajudina vieną ausį, prasimerkia, bet tuoj pat vėl užsimerkia, tarsi jam visai tai jau seniai būtų įgrisę.

– Rotveileris? – paklausia Pinkas, galva linktelėdamas į šunį.

– Taip, – atsako Ana. – Rotveileris. Čia rotveileris, Rotas, mano šuo.

Pinkas pamoja ranka Aleksui.

– Apklausk ją, gal ką nors matė, o aš pasidomėsiu mūsų klientu.

Pinkas nueina prie automobilio, aplink kurį atsargiai statydami kojas vaikšto du popieriniais kombinezonais vilkintys mobiliosios laboratorijos darbuotojai.

Kalbėk su manimi: Vika, skaisčioji pasileidėlė

Ilgiausia pasaulyje užfiksuota erekcija, Simonas su Vika, jiedu mokosi egzaminui, bet paskui ima bučiuotis, Vika turi slaviško kraujo, aštuoniolikos metų, ji atrodo jau visiškai suaugusi, jos krūtys iš „Giesmių giesmės“, jos šlaunys iš „Giesmių giesmės“, jos visas kūnas giesmių giesmė, Simonas net nežinojo, kad tas dalykėlis, kurį turi tarp kojų, gali būti taip ilgai toks stangrus, jiedu visą popietę bučiuojasi, Simonas maldauja Viką atsiduoti jam, bet ji atkakliai sukryžiuoja kojas, jis ją erzina, švelniai įžeidinėja, jis kraustosi iš proto, inkščia ir vaitoja, įtikinėja ją, kad tuojau susirgs vėžiu ir dar keliomis mirtinomis ligomis, nes sėklos sulaikymas yra toks pat kenksmingas kaip radiacija ir panašiai,

– Kodėl jie su tokiais keistais drabužiais? – staiga paklausia Ana, ir Aleksas atsisuka į ją.

– A, tai mūsų mobiliosios laboratorijos darbuotojai. Jie vilki specialią aprangą, kad nepaliktų jokių savo pėdsakų ant lavono. Ar jūs seniai čia?

Ana atsisuka į jį ir žiūri, tarsi nesupratusi klausimo.

– Na, taip, juk jūs ir iškvietėt patrulius.

– Taip, aš paskambinau. Kai pamačiau, kad... Žinot, aš maniau, kad jis dar gyvas... Paskui atvažiavo policijos mašina, jie viską čia aptvėrė, man liepė nevaikščioti ir laukti, kol atvyks operatyvinė grupė.

– Tai mes ir atvykom! – linksmai sako Aleksas. Ana jo nuotaika neužsikrečia.

– Ar visi šie žmonės – operatyvinė grupė?

– Kriminalinės policijos pareigūnai, dažniausiai du, o kartu dar atvyksta kriminalistinė laboratorija. Jeigu yra kūnas, lavo-

---

jis bučiuoja ją, palikdamas ant kaklo dideles raudonas žymes, jis kandžioja, jis nori įsisiurbti į ją, įsigauti į jos vidų bet kokia kaina, bet Vika atkakliai kryžiuoja kojas: tu juk nemyli manęs, ir Simonas nesupranta, kuo čia dėta meilė, juk jo erekcija yra geriausias įrodymas, kad ji šiuo metu jam pati svarbiausia pasaulyje, tu nemyli manęs, sako Vika.

Į egzaminą Vika ateina su skara ant kaklo, karšta birželio diena, o Vika su skara ant kaklo, Simonas prieina prie jos, sveikinasi, bet ji tik šypsosi keista šypsena, lyg apgailestaudama, lyg niekindama, ir sušnabžda tik jam: tu juk nemyli manęs.

Taip jis man pasakojo.

nas, važiuoja specialistai – matot, tai jie dėvi tokią vienkartinę aprangą, nelygu įvykio vieta; tokį popierinį kombinezoną, net ir ant veido, kad nepaliktų savo pėdsakų; operatyvininkai atvykę į vietą jau mato, ką galima rasti, jie to mokosi, ir iš patirties, žinoma; viskas dar priklauso ir nuo situacijos, kai patrulis atvyksta, jis turi įvertinti – ar lavonas šviežias, ar apiręs...

– Šviežias lavonas! – šūkteli Ana ir užsidengia ranka burną. – Atleiskite, atleiskite, aš tik...

Aleksas sutrinka.

– Na, mes taip sakom... tada dar važiuoja ir kinologas, jeigu lavonas... šviežias, ir dar daug niuansų, kurie priklauso nuo aplinkybių, nuo aptiktų pėdsakų...

– Pėdsakai nusikaltimo vietoje?

– Mikrodalelės, biologiniai kvapai, mes mokam net kvapą paimti, vagis sugauname pagal kvapą; kiekvienas žmogus turi individualų kūno kvapą.

Kalbėk su manimi: Tikra meilė

Simonas įsivaizduoja, kas yra tikra meilė, jis netgi yra matęs, kas yra tikra meilė, jam vienuolika metų ir jis jau žino, kas yra tikra meilė, tėvas išeina iš namų, o Simonas jį seka, nes nori suprasti, nori sužinoti, kas yra jo tėvas, nes tėvas su juo beveik nekalba, jis kalba su kaimynais vyrais, jis kalba su kaimynėmis, jis kalba su gyvuliais, o su Simonu jis beveik nekalba, todėl Simonas nori išsiaiškinti, kas yra jo tėvas, su kuo jis dar kalba, ir Simonas jį seka, kertantį akmenimis grįstą kelią į spirito varyklą, paskui žingsniuojantį palei lentpjūvės tvorą, seka iki pat dviejų didelių pjuvenų krūvų, kurios iš tolo atrodo kaip du aukšti kalnai, kaip dvi viršukalnės, spindinčios saulėje, šiek tiek gelsvos,

– Neįtikėtina, – prataria Ana ir tarsi norėdama įsitikinti, jog ore esama kažkokio specifinio kvapo, patraukia šnervėmis.

– Yra toks odorologinis tyrimas, – aiškina Aleksas, – jis atliekamas odorologinėje laboratorijoje, nelygu nusikaltimo vieta, kuria kūno dalimi kvapai galėjo būti palikti ir panašiai. Mes imame pavyzdžius nuo aukos kūno – nuo kojų, nuo sėdmenų, pažastų, rankų...

Ir Alekso žvilgsnis nejučia stabteli prie gilios Anos iškirptės. Jos krūtys suspaustos liemenėlės ir atrodo kaip iš „Playboy“ viršelio.

Ana tyli. Tyli ir Aleksas. Ana nujaučia, kokios mintys dabar sukasi jaunuolio galvoje.

– Bet auka, kaip minėjote, turėtų būti šviežia.

– Iki paros.

– Šviežia auka, – staiga sukikena Ana. – Keistas dalykas,

---

bet vis dėlto spindinčios kaip sniegas, vidurvasario saulėje aptirpęs sniegas, tėvas susitinka su moterimi, ir Simonas nesistebi, nes ta moteris teta Magdalena, o tada tėvas su teta Magdalena pasibučiuoja, apsižvalgo ir eina už alyvų krūmo, ir Simonas mato tik tetos nugarą ir tėvo rankas ant tos nugaros, rankos slankioja aukštyn ir žemyn, tarsi ieškotų pamesto rakto ar adatos, o paskui jiedu eina į klojimą, kuris stovi visai netoli lentpjūvės, netoli dviejų aukštų pjuvenų krūvų, kurios atrodo kaip dvi saulėje spindinčios snieguotos viršukalnės, o Simonas seka juos iš paskos, į vidų jis neina, bet palipa šlaitu ant kalvelės, kuri remiasi į klojimo sieną, priglunda prie įšilusių lentų ir pro plyšį žiūri į vidų, vienoje pusėje daug šieno, kitoje pusėje tik vos vos, Simonas mato, teta Magdalena į jį atsisukusi nugara, atrodo, kad ji sėdi ant tėvo,

tiesa? Kai numiršti, apie tave galima kalbėti kaip apie skerdeną šaldytuve.

– Toks mūsų darbas, – sako Aleksas.

– Ar negalėtumėt atnešti man ko nors atsigerti? – staiga sako Ana, ir Aleksas klusniai vykdo jos prašymą. Po minutės grįžta su arbatos termosu ir buteliuku vandens.

– Norėtumėt arbatos ar tik vandens?

– Arbata būtų puiku, – sako Ana.

Aleksas įpila Anai arbatos į termoso dangtelį.

– Atleiskite, neturime vienkartinių puodelių.

Ana siurbteli arbatos, pakelia akis į Aleksą – dvidešimt kelerių, tikrai ne daugiau kaip trisdešimties metų jaunuolis, ilga nosis, tarpelis tarp priekinių dantų, šviesūs ežiuku kirpti plaukai. Įsimintinas veidas, nieko nepasakysi.

– Jūs norėjote kažko paklausti, – sako Ana pamačiusi, kad jaunuolis vėl spokso į jos iškirptę.

---

nors paties tėvo nesimato, tik jo kojos, nuogos, baltos, plaukuotos kojos su žemiau kelių nusmauktomis kelnėmis, paties tėvo nesimato, atrodo, tarsi jis taisytų automobilį, kai vyrai palenda po automobiliais ir matyti tik jų kojos, nors kelnės nebūna nusmukusios žemiau kelių, o teta Magdalena nepanaši į automobilį, nors juda ir burzgia, ir ūžia, ir dūsauja, lyg būtų sugedęs automobilis, jos nuoga sėdynė kilnojasi ir juda, ir skleidžia garsus, lyg kas basas vaikščiotų po kapines, ten daug marmuro, ir Simonas įsivaizduoja, kad toks keistas garsas galėtų būti kapinėse, kai mirusieji basi vaikšto marmuru, tiesiog vaikšto ir vaikšto, ir šlepsi basomis kojomis, nes negali sulaukti, kada juos paims į dangų.

Paskui Simonas bėga slėptis į alyvų krūmą, klojimo durys prasiveria ir išlenda tėvas, jis bruka marškinius į kelnes, tėvas

Aleksas nurausta. Iš tiesų, užuot apklausęs liudytoją, pats tapo apklausiamuoju. Jis išsitraukia bloknotą.

– Ar galite atsiminti, kelintą tiksliai valandą radote kūną?

Ana užsimerkia.

– Ne. Aš buvau turguje po aštuntos, paskui... Nežinau... Galbūt apie devintą?

– Jūs paskambinote dešimt dvidešimt.

– Iš tikrųjų?

– Taip.

– Vadinasi, apie dešimtą.

Aleksas užsirašo.

– Gal pastebėjote ką nors įtartino, kokių nors asmenų netoliese?

– Taip, – patylėjusi sako Ana. – Mačiau. Vyras, maždaug keturiasdešimt penkerių, mūvi džinsus, marškinėliai trumpomis rankovėmis, tamsiai mėlyni, ant kišenės, štai čia, kai-

---

apsidairo ir iš paskos išeina teta Magdalena, ji taisosi sijoną, tėvas pašaukia tetą vardu, ji atsisuka, tėvas pakelia ranką ir iš jos tamsių garbanotų plaukų ištraukia šieno šapą, staiga tėvas susikeikia ir susilenkęs sliūkina iki alyvų krūmo, kuriame Simonas slepiasi, Simonas persigąsta, susigūžia bijodamas, kad jį aptiks, bet tėvas nesižvalgo, neieško Simono, nes nenori su juo pasikalbėti apie tetą Magdaleną, apskritai nenori su juo pasikalbėti, tėvas nusitraukia kelnes ir vėl keikiasi, paskui rauna žolę, renka varnalėšų lapus ir valosi pasturgalį, meilė, kai net viduriuoji, Simonas tai žino jau būdamas vienuolikos metų, tikra meilė, kai net vidurius paleidžia, taip jis man pasakojo.

rėje pusėje, kažkoks ženklas, panašus į simbolį... Vidutinio ūgio, trumpai kirpti plaukai, pradėjęs plikti. Aš jį išgąsdinau. Pamatė mane ir nubėgo.

– Jūs pavydėtinai pastabi, – sako nustebęs Aleksas. – Viršininke! – šūkteli jis vyresniajam savo kolegai.

Aleksas žvilgteli į Anos palaidinę – ant rankogalio matyti tamsi dėmė.

– Ar jūs lietėte lavoną?

Ana taip pat žvilgteli į savo rankovę.

– Taip... Truputį. Ir tada pamačiau, kad gerklė... O Dieve...

Prie jų prieina Pinkas.

Rankoje jis laiko į plastikinį įkalčių maišelį įdėtą peilį.

Aleksas iš arčiau apžiūri peilį.

– „Kramer Zwilling". Brangus daiktas. Tiksliai negaliu pasakyti, bet manau, kad tokie kainuoja bent keletą šimtų dolerių. Panašių esu matęs internetinėse parduotuvėse. Viršinin-

---

Kalbėk su manimi: Onanas

Kai Simonas galvoja apie Onaną, – o apie jį galvoti tenka kiekvienam vyrui, kai tik jis pasijunta vienišas, – kai tik jis galvoja apie Onaną, įsivaizduoja jį ant tilto. Tiltas arkinis, aukštas, kažkur Ispanijoje, galbūt Andalūzijoje, pučia stiprus vėjas, dangumi plaukia pilkšvai drumzlini, spermą primenantys debesys. Onanas eina palinkęs į priekį, eina prieš vėją, eina kaip karžygys, kaip ryžto ir drąsos kupinas didžiavyris, paskui prasisega kelnių antuką, užsimerkia (nes ir Onanui reikia erotinių vaizdinių, nes Tamara, brolio žmona, apžėlusi juodais plaukais, ne tik ten, apačioje, bet ir viršuje, net jos krūtys aplink spenelius plaukuotos, ką jau kalbėti apie juodus ūsus panosėje, o jam būtinai reikia

ke, – Aleksas vėl kreipiasi į Pinką, – liudytoja matė įtariamąjį.

– Gera žinia, – sako Pinkas. – Beje, įpjovos nemirtinos. Jau po mirties. Panašu į pokštą, į kvailą piktą pokštą.

Ana pakelia galvą, sako tarsi abejodama:

– Peilis, tas peilis... Man atrodo... Aš tokį turiu. Pirkau internete prieš mėnesį.

Pinkas susidomėjęs žiūri į Aną.

– Iš tiesų? Jūsų peilis? Kodėl taip manote?

– Nežinau, ar mano, bet jis visai kaip mano.

– Įdomu.

– Labai geras peilis. Brangus. Ir vakar aš jo pasigedau.

Pinkas prieina arčiau Anos.

– Ką gi, labai įdomu.

– Vakar buvo svečias. Ir kai jis išvažiavo, pasigedau peilio.

– Ar suprantate, kad jūs iš liudytojos rizikuojate tapti įtariamąja? – sako Pinkas.

---

užsimerkti, būtinai, kad įsivaizduotų dailią didžiakrūtę be jokių plaukų aplink spenelius, o jeigu jau plaukeliai, tai tik švelnūs, auksiniai, aplink bambą ir ant šlaunų, ir ant blauzdų, ir ant...) ir darbuojasi, Onanas darbuojasi užsimerkęs ant aukšto arkinio tilto kažkur pietuose, galbūt Andalūzijoje, jis panašus į revoliucionierių iš sovietinių mitų apie didžiąją Spalio revoliuciją, jis panašus į Aleksandrą Matrosovą iš sovietinių mitų apie Antrojo pasaulinio karo didvyrius, į Matrosovą, kuris prasisegęs antuką, mosuodamas savo nuogu įnagiu puolė ant fašistų įtvirtinimų ambrazūros, puolė kaip ant moters, skylės yra skylės, kaip sako pasileidėliai, net jeigu kartais iš tų skylių pilasi kulkosvaidžio ugnis, ir kai ugnis pagaliau pakyla Onano gyslomis iki smegenų, jis ima tratinti pavėjui savo sėklą, tratina ir verkia iš gėdos ir pa-

– Kodėl įtariamąja? – nustemba Ana.

– Jūsų peilis, vadinasi, ant jo galime rasti jūsų pirštų atspaudų.

– Suprantama, kad rasite. Juk tai mano peilis.

– Jūs tikra, kad tai jūsų peilis?

– Mano.

– Vadinasi, jūs galite būti įtariamoji.

– Tai jis. Aš žinau, tai jis.

– Kas – jis?

– Jis pavogė mano peilį.

Ana tyli, kriminalistai žiūri į ją, laukia. Paskui Pinkas atsisuka į automobilį, valandėlę susimąstęs žvelgia į negyvėlį, tada atsigręžia į Aną.

Aleksas pritupia, atsiremia į medį tiesia nugara, rankas pasideda ant kelių. Žiūri į savo vyresnįjį porininką.

Suskamba telefonas. Vyrai susižvalgo. Kai kurie išsitrau-

žeminimo, jo sėkla dryksta žemyn, pavėjui, bet žemyn, drumzlina, pilkšva kaip debesys virš galvos, bergždžiai iššvaistyta sėkla, kad tik nereiktų apvaisinti Tamaros, kad tik nereiktų užsikarti ant sprando vaikų, kuriuos pagimdys nemylima moteris.

Kai Simonas galvoja apie Onaną, jis negalvoja apie gėdą ir bausmę, jis galvoja apie geriausią išeitį visiems vienišiems vyrams, kad ir kokią ambrazūrą jie susiras šiame pasaulyje, vis tiek už jos slypės Tamara ir ji norės būti apvaisinta, ir tai bus žūties pradžia, tai bus pabaigos pabaiga, taip jis man pasakojo.

kia mobiliuosius, paskui visi sužiūra į kūną automobilyje – skamba jo kišenėje. Aleksas atsargiai ištraukia telefoną, pažiūri į ekraną, paspaudžia atsiliepimo mygtuką.

– Klausau, – atsiliepia jis. Kurį laiką klausosi. – O kas jūs? – Aleksas uždengia telefono mikrofoną delnu, pusbalsiu sako Pinkui: – Žmona. – Vėl atidengia mikrofoną. – Aš... Jūsų vyras negali kalbėti. Ne, jis neužsiėmęs, tai šis tas daugiau. Matote, įvyko nelaimė... Įtarėte. – Aleksas vėl uždengia mikrofoną. – Ji įtarė, vyras pastaruoju metu keistai elgėsi. – Parašė jums? Aišku. Koks jūsų adresas? Gerai, mes atvažiuosim. Taip, deja.

– Žmona nenustebo? – pasiteirauja Pinkas.

– Pasirodo, jis neseniai atsiuntė žmonai žinutę. Vienintelis žodis „Atsiprašau“. Ir pistoleto namuose nėra.

– Kam jam ginklas?

– Jis turi verslą. Padangų.

Kalbėk su manimi: Studentai

Studentams jis aiškina apie scenarijų, esą nėra tokios formulės, nėra klišės, kurią taikydamas parašytum puikų scenarijų, bet keletas komponentų vis dėlto labai svarbūs - pirmiausia veikėjas turi būti įdomus, patrauklus; labai svarbu, kad ir konfliktas būtų stiprus, įtikinamas, aiškus; be abejo, ir vizualinės galimybės - mes mėgstame vietas, kurios neleidžia vaizduotei snausti; ir dar vienas svarbus komponentas - emocinė jėga... Jis kalba tarsi įjungęs autopilotą, kalba ir supranta, kad pats tuo metu išėjęs iš orlaivio kabinos, ir orlaivis skrenda pats, jis tarsi ir nereikalingas... Skiria studentams užduotį, jie sėdi palinkę prie popieriaus lapų, prie nešiojamųjų kompiuterių, yra netgi tokių,

Pinkas žiūri čia į automobilį, čia į Aną, sėdinčią prie medžio. Pasilenkia, paglosto snaudžiančiam šuniui paausį.

– O kodėl jūs su pirštinėmis? – staiga klausia Pinkas Anos.

Ana žiūri į savo rankas, apmautas plonomis sodininko pirštinėmis.

– Man šalta. Labai šalta.

---

kurie įsigudrina rašyti į mobiliuosius telefonus. Ir jis galvoja apie tuos keturis scenarijui būtinus komponentus... Jeigu jis pats, jo gyvenimas būtų scenarijus... Ar jis įdomus, patrauklus, galintis sudominti personažas? Ne, velniai griebtų. Jis tapo per daug tolerantiškas, prisitaiko, neišsišoka, nebekrečia kvailysčių, nors tai visiškai ne brandumo ar išminties, o labiau tinginystės ir apatijos požymis. Konfliktas – vienintelis konfliktas dabartiniame jo gyvenime – niūri akistata su senėjimu. Ir jis kartais galvoja, kad tie seniai, kurie dažosi plaukus, kurie sumano kurti naują gyvenimą sulaukę 48, jie bent jau stengiasi kovoti, jie kuria konfliktą, jie priima iššūkį, o jis tik bodisi tokiais dalykais, ir pasibodėjimas nėra konfliktinė situacija. Priima iššūkį – kas gi tai? Koks šūdinas posakis, jis bjaurisi pats savimi, bet žaidimas yra žaidimas.

12. Dukra ir motina

Salomėja atsirėmusi į sieną pasideda ant šlaunų nešiojamąjį kompiuterį ir įjungia jį.

– Tu sakai, senatvė... O ką reiškia senti, koks tai jausmas? – klausia ji neatitraukdama akių nuo nušvitusio ekrano.

Simonas pasideda ant krūtinės skaitomą knygą „Diary of the bad year"*, žiūri į lubas.

– Galiu tupėti ant klozeto su akiniais.

– Ir ką?

– Mėšlas tas pats, bet vaizdas kur kas solidesnis.

Salomėja nieko nesako, pirštu stumdo pelės rodyklę, ieško reikiamo įrašo.

---

* „Blogų metų dienoraštis" (angl.).

Vizualinės galimybės – jis nemažai keliavo, bet niekur nesijautė patogiai. Egzotiški kraštai jį erzina, Indija, Kinija, Japonija, apskritai viskas, kas Pietuose, Artimuosiuose ir Tolimuosiuose Rytuose, – visa tai ne jo kraujo. Jeigu kas nors klaustų, kur turėtų būti filmuojamas jo gyvenimas, jis atsakytų – Alpėse. Ir jam būtų pasakyta, kad per brangu, kad jis paprasčiausiai neužsidirbo, kad geriausiu atveju jo gyvenimas gali būti nufilmuotas viename iš daugiabučių Vilniaus rajonų, net ne Senamiestyje. Na, dar galėtų būti tam tikri *flashbackai* į provinciją, apgriuvę, nykstantys seno dvaro likučiai, jo vaikystės, jo praeities, prisiminimų likučiai, mažas prasigėręs miestelis, jo centre tebestovi namai, kurių languose ramią dulkėtą vasaros popietę vis dar gali pamatyti Antrojo pasaulinio karo pradžioje išžudytų žydų vėles, jos plasta

– *OK*, radau.

Simonas perkelia pagalvę prie sienos, išsitiesia pusiaugula šalia Salomėjos.

Iš pradžių kamera blaškosi į visas puses, tarsi būtų sugautas ir pasprukti besistengiantis paukštis. Lentynos su knygomis, rašomasis stalas su kompiuterio monitoriumi, ant durų didelis Ledi Gagos plakatas.

Pasigirsta beldimas į duris. Kamerą laikantis žmogus keliasi iš lovos, prieina prie veidrodžio – tai Salomėja, tik su apatinėmis kelnaitėmis. Šypteli pati sau. Atstačiusi krūtis pasimaivo, tarsi vaidintų nematomam, bet jai pažįstamam žiūrovui.

– Įeik! – pasigirsta Salomėjos balsas. Kamera nuo veidrodžio pasisuka į duris. Pro jas įeina aukštas tamsiaplaukis vyras. Vyras vidutinio, bet sunkiai tiksliai nusakomo amžiaus – gali būti keturiasdešimties, gali būti perkopęs penktą dešimtį.

– Kas jis? – klausia Simonas.

---

tarp lango ir užuolaidos, tarp puslapio ir teksto, tarp atminties ir gėdos.

Emocinė jėga. Štai kas baisiausia – kad emocinė jėga vis trumpiau ir rečiau susikaupia senstančiame kūne. Jaunos merginos kūnas, jaunas gyvenimas – ir jis kaip nusenęs vampyras, kuriam būtinai reikia jauno kraujo, kad atgautų gyvenimo spalvas ir skonį. Ir tada atsiranda ji, Salomėja, kuri baigiantis semestrui staiga ėmė jam skirti daugiau dėmesio nei savo mobiliajam telefonui. Keletas nereikšmingų pokalbių po paskaitos, keletas elektroninių laiškų, ir jis jau stovi prie žirgyno tvoros.

– Argi ne puiku susipažinti žirgyne, – sako mergina ant žirgo. – Aš mėgstu žirgus. Tėvas mane vesdavosi jodinėti nuo septynerių metų.

– Viktoras, mūsų sodininkas.

– Jūs turite sodą?

– Ne, – papurto galvą Salomėja.

– Aišku, – linkteli Simonas.

– Viktoras dirba tėvui, iš esmės jis ir apsaugininkas, ir pasiuntinys, ir vairuotojas. Žiūrėk. – Salomėja vėl paleidžia įrašą. Kamera priartėja prie vyro, sustoja prie jo kaklo, matyti bjaurūs randai. – Jis kariavo. Afganistane. Tu matai žmogų, kuris žudė žmones. O tie žmonės perpjovė jam gerklę.

– Tais laikais dušmanai nebuvo laikomi žmonėmis, – sako Simonas neatitraukdamas akių nuo kompiuterio ekrano.

Vyras stovi prie durų, klusniai laukdamas Salomėjos nurodymų. Salomėja makaluoja kamera, filmuoja čia Viktorą, čia grožisi pačia savimi priešais veidrodį: pusnuogė, pro perregimą skraistę matyti krūtys dideliais tamsiai rudais speneliais ir rausvos apatinės kelnaitės.

Simonas stovi prie tvoros ir žiūri į žirgus. Jam visuomet patiko žirgai. Tai tam tikras iracionalus žavėjimasis tobula forma, pripildyta jėgos ir grakštumo. Žmoguje šios savybės retai dera. Sportininkai, kultūristai? Kad ir kiek juos lygintum su žirgais, jie vis tiek atrodys komiški.

Jis stovi ir žiūri į jauną merginą, lėtai jojančią ant žirgo. Moteris ant žirgo – dar viena mitologinė figūra, kuria žavisi mūsų pasąmonė. Amazonės, vaidilutės, Žana Arkietė – ir visos jos, iš vyrų pasąmonės persikėlusios į vyrų sąmonę, ant žirgo pasirodo nuogos. Begėdiškai, vulgariai nuogos.

– Norėtum pajodinėti? – klausia mergina, glostydama žirgą.

Štai, ji jau kreipiasi į jį „tu“, jau peržengtas dėstytoją ir studentą skiriantis formalumo barjeras.

– Gerai atrodai, – sako Simonas ir Salomėja suima jo delną, pamažu, bet atkakliai traukia į savo pusę. Ji dažnai taip daro: nieko nesakydama paima jo delną ir įsibruka tarp šlaunų.

– Gal iš pradžių pažiūrėkime?

Salomėja stovi ir žiūri į savo atvaizdą veidrodyje, atidžiai, tyrinėdama, paskui su kamera pasisuka į Viktorą – jis stovi nekrustelėdamas, akis įbedęs priešais save.

Salomėja vėl prieina prie apsaugininko, paliečia jo ranką, paskui delnu perbraukia sau per krūtinę. Viktoras nekrusteli. Ji atsargiai prisiliečia prie jo tarpkojo – jokios reakcijos.

Ji atsitraukia, filmuoja vyro kaklą.

– Atrodo taip, tarsi tau būtų nupjauta galva. O paskui vėl prisiūta.

Viktoras nereaguoja. Paskui išsitraukia telefoną su rašikliu, kažką užrašo jo ekrane.

– Gerai, gerai, gali eiti. Ar tu galėtum nužudyti mane? – staiga paklausia Salomėja. – Pavyzdžiui, jeigu mano tėvas

---

- Jeigu įrodysi, kad nesi nusipjovusi dešinės krūties, - atsako Simonas.

Salomėja apsižvalgo, paskui prasisega sagas, praskleidžia palaidinę. Atrodo, kad pro plyšį žiūri smalsus rudanosis žvėrelis.

- Gerai, dabar užlipsiu ant žirgo, bet prisiminęs šį vaizdą iškart nukrisiu, - sako Simonas.

- Jeigu nenori, niekada nenukrisi nuo arklio. Nuo jo krenta tik tie, kurie patys to nori.

- Klausau, pone karo kapelione, - sako Simonas.

Jis joja jai iš paskos. Iš pradžių žingine, paskui pasileidžia risčia. Klaikiai krato sėdmenis, bet ką darysi - jis turi galimybę matyti gražų jos užpakalį, besikilnojantį balne priešais.

Paskui jiedu važiuoja į jo prišnerkštą butą bendrabučio tipo name ir tuojau pat pasimyli.

tau įsakytų? Sukapotum mane į gabalus? Viktorai, ar tu girdi mane? Supranti, ką sakau? – mergina skaudžiai žnybteli apsaugininkui skruostą.

Viktoras suima jos riešą, kamera dešinėje Salomėjos rankoje suvirpa.

– Ką darai, skauda! Liaukis!

Viktoras papurto galvą, paleidžia merginos ranką.

Salomėja neatlyžta:

– O dėl manęs galėtum nužudyti? Jeigu aš paprašyčiau? Ar padarei, ko prašiau? – paklausia neatsisukdama.

Viktoras sunkiai nuryja seiles, jo akys prisimerkia.

Salomėja sumakaluoja kamerą.

– Mano švelnusis milžinas, mano gerasis angelas sargas, angelas žudikas, – girdisi jos balsas.

Apsaugininkas pasvyra į Salomėjos pusę tarsi ketindamas žengti žingsnį, bet apsisuka ir greitai išeina iš kambario.

- Žinai, vyrams ir moterims nederėtų jodinėti kartu: žiūrėti į tavo užpakalį, besikilnojantį balne, - tai išbandymas, šventojo Antano gundymai.

- Man patinka, - sako Salomėja, greitai apžergia jį atsukdama nugarą ir ima pamažu kilnoti užpakalį. - Ar tokį vaizdą matei, tokį?

- Maždaug, tik drabužių buvo daugiau, - sako Simonas. Ir jį apima negeras jausmas, kad tai jau buvo. Kad jo gyvenime jau buvo visi susitikimai visose įmanomose vietose, net jeigu jis tose vietose apskritai nebuvo. Matyt, tai nuovargio požymis.

Taip jis man pasakojo.

Vaizdas dingsta.

– Ir viskas? – klausia Simonas. Jis paima nuo stalelio mobilųjį telefoną, patikrina: žinučių iš Anos nėra. Jau keletą dienų jis laukia jos žinios, bet nieko. Skambino jai, norėdamas atsiprašyti ir susitaikyti, bet ji nekėlė.

– Čia tik įžanga. Toliau bus daug įdomiau. Gal man būti režisiere?

Šiuolaikinio meno principas – tėvai padovanojo skaitmeninę kamerą ir jie jau kino režisieriai.

Salomėja strykteli nuo sofos, nubėga į virtuvę, girdėti atidaromos šaldytuvo durys. Greitai ji pasirodo su dėžute ledų.

– Nori? – ir nesulaukusi atsakymo ima kabinti šaukštu sumedėjusius ledus.

Simonas negali valgyti sušalusių ledų. Nejaučia skonio. Jam norisi, kad jie kiek atitirptų. Jis žiūri į merginą šalia savęs ir galvoja, kad jų iš esmės niekas nesieja. Išskyrus seksą.

Kalbėk su manimi: Atminties vietos ir vaizdiniai

Simonas kalba studentams apie atmintį, kuri jį labiausiai įkvepia ir labiausiai kankina. Visas jo sąmoningas, o gal ir nesąmoningas gyvenimas susijęs su atmintimi: jis mato, kaip atmintis jį prasimano ir kaip jis prasimano atmintį, tai yra tam tikri gyvenimo epizodai atsiranda ir išnyksta per jo ir atminties grumtynes, atsiranda ir išnyksta, vėl atsiranda, ir staiga jis mato, kad tie epizodai jau kitokie, vieta liko ta pati, bet pasikeitė vaizdiniai, pasikeitė veikėjai, pasikeitė jo santykis su tais veikėjais, santykis ten, kažkur giliai atmintyje, ir jis nebežino, gal ankstesnis santykis buvo neteisingas, o dabartinis, paremtas intelektu, intuicija ir erudicija, – kur kas teisingesnis, o gal viskas atvirkščiai? O gal tai

Nei vienas pomėgis, nei viena aistra, nei vienas įprotis. Jai net knygos nepatinka. Skaito tik tai, kas susiję su šiuolaikiniu menu. Ją domina interaktyvios instaliacijos ir videomenas, bent jau tokią studijų kryptį pasirinkusi. Intelektą lavinti tingi, bet puikuojasi savo kūnu. Gal ne puikuojasi, bet labai juo patenkinta. Kartais Simonui kyla įtarimas, kad jis, pagyvenęs keturiasdešimt penkerių metų vyras, reikalingas tik kaip kontrastas, kad šalia jo ji jaustųsi šviežia ir kvepianti. Jos kūnas niekuo neišsiskiriantis, galima sakyti – vidutinis. Ir tai jo kaltė. Visų mūsų kūnus stebuklingais ir nepakartojamais paverčia tik tie žmonės, kurie mus pamilsta, kurie įsimyli mūsų kūnus ir visa kita, kas už jų slypi, viską, ką mūsų kūnai nutyli. Jis nemyli jos, jis nejaučia jai visiškai nieko. Ir netgi kai geidžia jos, geidžia vien tik apačia, tarsi viršus apskritai nenorėtų apie tai nieko žinoti. Ponas Bachtinas galėtų parašyti įdomią studiją.

---

visiškai nesvarbu, tiesiog atmintis yra demiurgas, kuris kuria ir naikina pasaulius, ir jo, Simono, asmenybę ir mintis, ir viską, ką jis manosi sužinojęs ir supratęs, atmintis kaip Protėjas, nesugaunama, neatpažįstama, nes nėra jokio pradinio taško, jokios konstantos, jokios bazės, į kurią būtų galima grįžti, nuo kurios būtų galima pradėti... Visai tai velniškai graikiška, sako Simonas, todėl jis kalba apie graikus, nes didžioji literatūra ir apskritai Europos kultūra prasidėjo nuo graikų, taigi galima ir baigti graikais, sako Simonas ir pasakoja apie graikus, apie poetą Simonidą Kejietį, kuris daugiau nei prieš du tūkstančius metų dalyvavo Tesalijos didiko Skopo surengtoje puotoje. Simonidas jam buvo sukūręs ditirambą, tačiau į eiles įtraukė ir brolių Dioskūrų – Kastoro ir Polideuko – pagarbinimą. Skopas pyktelėjo ir pasakė poetui, kad

Iš pradžių ekrane nieko nematyti. Salomėja paspokso į tą tuštumą, paskui nekantriai pasuka į priekį, kol kompiuterio monitoriuje pasirodo figūra. Aukšta, kaulėtų pečių moteris, kurį laiką ji stovi nugara į kamerą, paskui pasisuka šonu, kažkam, ko nematyti, pasako: „Nusirenk." Matyt, sulaukusi nebylaus atsakymo, ir pati ima nusirenginėti, tvarkingai sudeda drabužius ant kėdės. Tarsi būtų atėjusi pas gydytoją ir ruoštųsi medicininei apžiūrai.

Kamera pastatyta šiek tiek aukščiau nei lova kambaryje, greičiausiai ant lentynos. Ji paslėpta, dėl to vaizdas šiek tiek siauresnis, nei galėtų būti. Pagaliau Simonas pamato ir asmenį, su kuriuo moteris kalbasi, – tai Viktoras. Jis visiškai nuogas, didžiuliai kojų, rankų, nugaros raumenys šalia nuogos moters atrodo šiek tiek nerealūs. Moteris ganėtinai prakauli, tiesa, dailiai nuaugusi, bet šalia stambaus ir aukšto vyro atrodo kiek neproporcingai. Tarsi kitokios stilistikos kūrinys.

---

sumokės tik pusę suderėtos sumos, nes jis pusę ditirambo skyrė Dioskūrams ir kitą dalį užmokesčio turėtų išsireikalauti iš jų.

Šiek tiek vėliau Simonidui buvo pranešta, kad lauke prie durų jo laukia du jaunuoliai, prašo, kad jis išeitų. Poetas išėjo į lauką, bet ten nieko nerado. Tuo metu puotos salės stogas įgriuvo ir visi viduje buvę žmonės žuvo po nuolaužomis. Palaikai buvo taip sumaitoti, kad giminės negalėjo atpažinti savo artimųjų. Bet Simonidas atsiminė vietas, kur sėdėjo kiekvienas svečias, ir padėjo giminaičiams surasti artimųjų palaikus. Taip broliai Dioskūrai atsilygino poetui už panegiriką. O kartu poetas išrado mnemotechnikos principą: susieti vietas su vaizdiniais. Tai yra, jeigu gerai atsimeni tam tikras vietas, gali į jas padėti vaizdinius ir paskui, kai nori ką nors atsiminti, tau tereikia mintyse grįžti į gerai pažįstamas vietas ir jose rasi tai, ką ten padėjai, ką palikai.

Nuotykinis filmas ir gedulinga giesmė. Nedidukės krūtys su išsišovusiais speneliais, plokščias užpakalis, ilgos rankos. Vienintelis dalykas, dėl ko iš nugaros žiūrėdamas galėjai pasakyti, kad tai moteris, – gana plačių klubų linijos.

Viktoras klusniai atsigula ant nugaros, jo penis kol kas nusviręs į šalį, Salomėja godžiai nuryja seiles ir pakabina dar vieną šaukštą ledų.

Moteris suima dešine ranka Viktoro penį ir ima jį masažuoti.

– Kaip motina? Vis dar siunti jai savo atlyginimą? – ramiai pasiteirauja moteris, masažuodama penį stipriau.

Viktoras gulėdamas linkteli galva. Jo organas po truputį didėja, greitai jis išnyra pro plokščią, siaurą moters delną ir sustangrėja tiek, kad net ir paleistas jau nebenuvirsta ant šlaunies, tik pasvyra ir ritmingai tvinkčioja.

– Panašu į Pizos bokštą, – sako Simonas.

Mūsų atmintyje visuomet yra vietų ir vaizdinių, ir tie vaizdiniai visuomet turi mums kokios nors prasmės, miestai, gatvės, namai, prieplaukos, oro uostai, duobės ir miškai, šalikelės ir stadionai, ir tose vietose visuomet gyvena mums svarbūs vaizdiniai - žmonės, gyvūnai, daiktai, kad ir kas tai būtų, mylimas šuo ar mėgstamiausia beisbolo lazda, tie vaizdiniai kartais dėl kokių nors aplinkybių išnyra iš atminties tamsos ir mus sukrečia, mes juntame emocijas, jaučiame skausmą, kuris buvo tarsi užkonservuotas, jaučiame ilgesį, meilę, kurią jautėme kadaise, taip klausydami muzikos arba žiūrėdami filmus, arba vaikščiodami po muziejų sales nusikeliame į mums nematytas epochas ir per vaizdinius, per žmones, per daiktus patiriame laiko ir erdvės pilnatvę, pasakoja Simonas studentams, kurie tėra vaizdiniai tam tikroje vietoje, kaip ir jis tėra vaizdinys jiems tam tikroje vietoje, jis nežino, ar vietų

Salomėja sustabdo įrašą, atsidūsta ir kone susižavėjusi sako:

– Tai bent mamytė!

– Salomėja, tu mane jau gąsdini. Ir sakau tai ne juokais. Tu rimtai mane gąsdini.

Salomėja pasisuka į Simoną, ištiesia ranką, užčiuopia jo daikčiuką.

– Štai, ir tu jau pasiruošęs. Juk tai jaudina, tiesa?

– Taip, bet ji tavo motina. Ir tai iškrypėliška.

– Tai dar labiau jaudina. Tau stovi, vadinasi, ir tu iškrypėlis.

Simonas negali nesutikti. Bet kartu be galo keista. Galbūt tai tik prietarai, bet žiūrėti, kaip tavo motina dulkinasi, vis dėlto kvepia iškrypimu.

– Matai, lyg Jungas, lyg Hegelis yra sakęs, kad religija tai vaizdiniai. Todėl seksas visiškai artimas religijai dalykas. Kai aš matau vaizdinius, tai yra pornografiją, man, kaip ir tikinčia-

---

skaičius turi įtakos vaizdinių gausai, galbūt užtenka vienos vietos, galbūt užtenka tik tavo kūno, kad jaustum visą pasaulį, visą Visatą, kad užpildytum juo visą dievą, juk kūnas sudarytas iš tų pačių medžiagų kaip ir pasaulis, taigi jame, kaip ir bet kurioje kitoje šios planetos vietoje, gali apgyvendinti tau svarbius vaizdinius, netgi ne taip – jie patys tavo kūne gali apsigyventi, susukti lizdus, išsikasti urvus, išsikloti guolius, irštvas, ir štai tu jau esi vieta, pilna vaizdinių, – vieta, pilna atminties, nes nieko vertos visos kitos vietos, jeigu jos nesusijusios su žmonėmis, su jų svajonėmis, jausmais, su jų viltimis ir širdgėlomis, nes tušti ir mūsų kapai, jeigu širdis tuščia, tuščias ir mūsų skelbimas, tuščias mūsų tikėjimas.

Taip jis man pasakojo.

jam, išvydusiam ant kryžiaus kabantį negyvėlį, iš karto sustangrėja. Tai religinis jausmas, gyvybinė energija, ji galingesnė už mane. Man stojasi ne todėl, kad ji tavo motina, o todėl, kad tai buitinis, prastos kokybės, bet vis dėlto pornografinis filmukas.

– Nieko nesupratau, bet labai noriu tave išdulkinti.

– Štai čia ir yra esmė. Aš čia visiškai nesuinteresuotas asmuo, o tu – tave su šiuo pornografiniu filmuku sieja kraujo ryšiai, o tai jau kraujomaiša.

– Čia menas, o ne pornografija.

Simonas tyli, nors ir nesutinka.

Salomėja vėl paleidžia įrašą. Motina atsistoja, trumpam dingsta iš ekrano, grįžta kažką laikydama rankoje. Nieko nesakydama pasilenkia prie Viktoro, užstodama kamerai vaizdą, o kai atsitiesia, matyti, kad Viktoro daikčiukas kur kas tiesesnis – motina gumyte užveržė apsaugininkui sėklides, kad erekcija būtų stipresnė ir ilgiau truktų.

Kalbėk su manimi: Tėvas ir sūnus

1.

Simonas sėdi ir žiūri, kaip tėvas pamažu nyra į žemę. Ankstyva gegužės saulė šliaužia per netoliese dūluojančio pušyno viršūnes, sunkus drėgnos žemės kvapas maišosi su ryškia žolės žaluma. Slėnyje matyti į šiaurę ir rytus nusidriekiantys keliai. Jų sankryžoje net iš čia galima įžiūrėti aukštą, nuo laiko ir darganų pajuodusią, sutemus grėsmingai dūluojančią Dievo Motinos statulą, prie kurios nuolat guli apvytusių gėlių puokštė. Išsišakojantis kelias atrodo panašus į dvi balkšvas juosteles, prismeigtas juodu šventosios figūros smeigtuku.

Jiems dar tik kuriantis šioje statybvietėje apsilankęs ūkvedys pavaikšto po sklypą, ištiesina vieną pasvirusį riboženklį, per-

– Matei? – sako Salomėja.

– Iš jos galima pasimokyti, – linkteli galva Simonas.

Kai Viktoro penis pradingsta motinoje, Salomėja aikteli. Motina spyruokliuoja sulenktomis kojomis, vis dar pasisukusi šonu į Viktorą ir kamerą, paskui jos galva šiek tiek palinksta į šalį, tiek, kad matyti jos keistai neišraiškingas veidas, užmerktos akys ir išsipūtusios šnervės. Nieko nesakiusi Salomėja užsiropščia ant Simono, numeta jam nuo krūtinės knygą žemėn, tankiai šnopuodama apžergia jį ir šnairuodama į kompiuterio monitorių ima judėti. Simonas žvilgčioja čia į kompiuterio ekraną, čia į Salomėją – akivaizdu, kad dukra mėgina suderinti ritmą su motinos. Motina spyruokliuoja vis stipriau, ilgais plonais pirštais kaip paukščio nagais įsikirtusi į Viktoro kūną, vis stipriau ir aršiau ant Simono šokčioja Salomėja, staiga abi sustingsta, paskui vėl ima judėti, tik labai lėtai, atrodo, lyg jas valdytų kažkas nematomas, kaip mario-

---

duoda tėvui šeimininko nurodymus. Vėliau, nutaikęs progą, kai tėvas nueina prie arklio, pasiveda Simoną į šalį, parodo ranka į tolumoje dūluojantį statulos siluetą ir pusbalsiu sako:

- Toj pusėj nerinkite akmenų pamatams.

- Kodėl?

- Todėl, - atkerta ūkvedys. Paskui nusišnirpščia, nusivalo nosį atbrizgusia švarko rankove. - Žmonės ją vadina giedančia Dievo Motina. - Vyras patyli, pakelia ranką prie akių, tarsi norėtų prisidengti nuo saulės, ir vėl nuleidžia. - Nors tie, kuriems teko girdėti jos giedojimą, sako, kad tai veikiau primena raudą. - Ūkvedys dar sykį dirsteli tėvo pusėn, tarsi bijodamas, kad tas gali išgirsti, ir jau visai pašnabždomis taria: - Sako, kartais net panašu į baubimą. Ir jeigu tą baubimą išgirdai, lauk nelaimės! - Ūkvedys at-

netes, motinos galva ima virpčioti, Salomėja nevirpčioja, tik užsimerkia, prasižioja, šnervės išsipučia, ir iš motinos, ir iš dukros lūpų ištrūksta pratisa aimana.

– Ar tu repetavai? – klausia Simonas po keleto minučių Salomėjos, kuri guli šalia ir pučia dūmus į pilkas, seniai nedažytas kambario lubas.

Salomėja juokiasi.

– Žinai, šį filmą galėčiau panaudoti savo instaliacijai. Pavyzdžiui, „Gražuolė ir pabaisa“, – sako Salomėja.

Simonui šis juokas nemalonus. O mintis viešai rodyti tokią medžiagą... Nuo jos kūnas nueina pagaugais. Jis prasidėjo su pamišėle.

---

sidūsta, nuleidęs smakrą apžiūri savo palaidinės priekį, nusivalo prilipusį šapelį ir keletą pleiskanų, vėl pažvelgia į Simoną. - Eikite akmenų žemyn, į pietus.

Vėliau ūkvedys atsisveikina su tėvu ir išvažiuoja. Tėvo paklaustas, ką ūkvedys jam sakęs, Simonas tik trukteli pečiais ir pasako:

- Kad geriausi akmenys slėnio pietuose.

Tėvas prisidega cigaretę be filtro, išpučia aukštyn dūmus, žiūrėdamas į vakarėjantį dangų sako:

- Niektauza.

Simonas tylėdamas žvelgia į tolumoje juoduojančią statulą.

Jeigu nepaduočiau kopėčių, jis iš duobės nebeišliptų, pagalvoja Simonas, žiūrėdamas į tėvą duobėje. Atrodo, lyg tėvas su

13. Apklausos, pokalbiai apie nusikaltimą ir bausmę

Smurtinių nusikaltimų tyrimo skyriuje vyksta remontas, todėl Pinkas, įėjęs į savo kabinetą, nusivelka švarką ir atidžiai apžiūri, ar neišsibaltino rankovės. Paskui pakabina jį ant kėdės atkaltės, pasirąžo, tada paima nuo grindų didelį tamsiai rudą portfelį, pastato ant stalo, atsega jį, pauosto ir iš malonumo užsimerkia. Jis niekados nepusryčiauja namie – pasidaro sumuštinių, vieną su kumpiu, kitą su sūriu, pilnas termosas juodos stiprios kavos, šlakelis pieno, obuolys arba vynuogių kekė. Jis sėdi lankytojo kėdėje, žiūri į savo darbo vietą ir lėtai, mėgaudamasis kramto sumuštinius, užgerdamas juos silpnai balinta kava. Baigęs pusryčiauti nueina prie lango, surūko cigaretę ir grįžęs sėdasi į įprastinę vietą prie stalo. Pavarto ant stalo gulinčius popieriaus lapus, atsisuka

kažkuo grumtųsi. Jo galva nuolat čia panyra, čia vėl iššoka virš duobės krašto. Vos pastebimai, bet kas kartą išnyra vis mažiau ir mažiau, kol galiausiai matyti tik plikteléjęs pakaušis. Kada nors čia gyvens žmonės, pagalvoja Simonas.

– Ilgai rengiesi sėdėti? – pasigirsta griežtas tėvo balsas, sūnus tuojau pat atsistoja, pasiima kastuvą aštriais, saulėje blizgančiais ašmenimis, priėjęs prie duobės įšoka į ją.

– Kopėčios yra, – burbteli nepatenkintas tėvas.

Simonas nieko neatsako, smeigia kastuvą į žemę ir pradeda judėti tokiu pat ritmu kaip ir tėvas. Viens du trys, viens du trys. Žaizdelę ant delno šiek tiek maudžia, bet Simonas žino, jog jau rytoj ji bus užsitraukusi. Kasti jie pradėjo dar gerokai prieš saulėtekį, ir Simonas, neatsargiai brūkštelėjęs delnu per aštrią

su kėde į langą. Tolumoje matyti didelis prekybos centras su trimis dideliais iksais. Kažkas yra taikliai pasakęs, kad iksas viso labo netaisyklingai nupieštas kryžius. Trijų Kryžių kalnas. Netaisyklinga mirtis.

Į duris pasibeldžia. Pinkas šūkteli ir į kabinetą įeina vyras. Pinkas nužvelgia jį nuo galvos ligi kojų: aukštesnis, švarkas, džinsai, pradėjęs plikti, plaukai tamsesni, akivaizdžiai priaugęs svorio, veido bruožai grubesni, o gal atvirkščiai – laiko apgludinti, bet vis tiek atpažįstamas – išsigandęs paauglys metalinės statulos fone.

Pinkas ranka mosteli sėstis. Simonas atsisėda, pažiūri į sėdintį priešais kriminalistą, paskui nusuka akis į šalį.

– Ar pastebėjot, – sako Simonas, žiūrėdamas pro langą, – dabar mieste sunku rasti namą, pro kurio langus nesimatytų prekybos centras?

Pinkas nieko neatsako, atsilošia kėdėje, žiūri į Simoną.

---

akmens nuoskilą, persirėžė odą. Iš pradžių jokio skausmo, tik oda toje vietoje akimirksniu pabąla, o paskui staigiai trykšteli dideli kraujo lašai. Tėvas atidžiai apžiūri žaizdelę, pasako, jog nieko rimto, bet vis tiek liepia neužmiršti dezinfekuoti. Simonas išlipa iš beveik pečius siekiančios duobės. Nuėjęs už namelio, kuriame jie gyvena dirbdami, valandėlę pastovi, paskui atsisega kelnes ir labai nenoriai paleidžia silpną čiurkšlelę ant žaizdos. Tada užsuka į namelį ir apvynioja nestipriai sužeistą ranką senos, nuskalbtos paklodės atraiža.

Pamatų duobei iškasti jie turi apytikriai dvi, gal tris dienas. Nelygu, kokia žemė. Ekskavatorius būtų greičiau, bet už duobę užmokės papildomai, sako tėvas, ir Simonas nesiginčija. Simonas niekad nesiginčija su tėvu. Jis tvarko visus reikalus.

– Tau nepatinka prekybos centrai, – pagaliau ištaria kriminalistas.

– Anksčiau matydavosi bažnyčios.

Pinkas šypteli.

– Ar prisimeni mane, Simonai? Mes matėmės prieš... prieš kiek metų mes matėmės... Dabar dešimti... Vadinasi, prieš trisdešimt. Tau buvo keturiolika ar penkiolika?

Simonas žiūri į kriminalistą. Žiūri ir nieko nesako.

– Prisimeni, matau, kad prisimeni. Tokių dalykų neužmirši, tiesa?

– Kokių dalykų?

– Na, pavyzdžiui, tokių kaip nukirsta galva.

– Viduramžiais tikėta, jog nukirsta galva dar keletą akimirkų, apytikriai penkias dešimt sekundžių, mato tai, kas jai prieš akis. Žybteli iškelto kirvio ašmenys, minia sustingsta – dar akimirka, ir į žiūrovų smegenis plūstels adrenalinas: arti-

---

Viens du trys, viens du trys. Svarbu neišsimušti iš ritmo. Smeigi, išplėši gabalą žemių ir meti jas lauk. Pradžia nebūna lengva, reikia galynėtis su velėna ir po ja slūgsančiu žvirgždo sluoksniu. Vargas, jeigu jis storas. Gerai, jeigu prasimušus pro priemolį ir pasiekus daugmaž metrą prasideda smėlis - tuomet kasti malonumas.

- Užmiršom išsikasti laiptelius, - į kastuvų caksėjimą įsiterpia tėvo balsas. - Paduok kopėčias.

Simonas paslaugiai iššoka iš duobės ir nuleidžia į vidų medines kopėčias. Tėvas išlipa iš duobės, pasirausęs švarke, kabančiame ant namelio sienon įkaltos vinies, išsitraukia cigarečių pakelį ir greitai šviežios žemės kvapas susimaišo su tabako dūmais. Kol tėvas rūko, Simonas viename duobės gale iškasa laiptelius –

mo mirtis pakelia nuotaiką. Gerai nuteikia visai dienai, o gal net savaitei. Kur kas geriau nei kunigo pamokslas, apgautas kaimynas ar išdulkinta kekšė. Budelis stveria nukirstą galvą už plaukų ir iškelia ją priešais minią. Paskutinis žvilgsnis į tuos, kuriems tavo mirtis sukėlė malonumą. Paskutinis tau suteiktas malonumas, kuriuo tu jau nebesimėgauji.

* * *

– Vadinasi, jeigu mes patikrinsim, rasim ant peilio jo pirštų atspaudų? – klausia Pinkas.

– Taip, – sako Ana.

Paskui ji nuleidžia galvą. Atrodo susinervinusi, o gal atvirkščiai – rami kaip niekad.

– Kaip, jūsų nuomone, tas peilis atsirado miške, nusikaltimo vietoje?

– Jūs klausiate, kaip mano peilis ten atsidūrė?

– Kaip jūsų peilis ten atsidūrė?

---

siaurą, tik apie pusmetrio pločio nuožulniai į viršų kylančią nišą su pakopomis.

Nebaigęs rūkyti tėvas atsistoja nuo įrankių dėžės ir nueina prie širmo arklio, besiganančio už keliolikos žingsnių. Arklys per naktį ratu, kiek leido grandinė, nuėdęs žolę ir dabar žiūri į šeimininką didelėm juodom akim. Čigonės akys, sako tėvas, žiūrėdamas į arklio akis. Tėvas nuo žemės pakelia kūjį metaline rankena, kelissyk trinkteli juo per įsmeigtą kuolą iš šonų, paima už grandinės, ištraukia kuolą ir pavedėja arklį keletą žingsnių į šalį, kur žolė dar nenuėsta.

Sūnus, išgirdęs daužomos geležies skleidžiamą garsą, liaujasi kasęs, pakelia galvą ir pro duobės kraštą valandėlę žiūri, kaip tėvas krypuodamas grįžta prie duobės. Traktorius būtų geriau,

– Aš nežinau.

– Ir net neįtariate?

– Įtariu.

– Na?

– Ar jūs žinote, kas atsitiko jo tėvui?

– Žinau.

– Jis visą gyvenimą bėga, jis išdavė tėvą, paliko jį, kai jam reikėjo pagalbos... Ir, žinote, dar labai neaišku, kaip ten buvo iš tikrųjų – galbūt jis pats tėvą ir nužudė. – Ana nutyla, tarsi tik dabar išgirdusi, ką sakė vyresnysis tyrėjas. – O iš kur jūs žinote apie jo tėvą? Jis pats jums papasakojo?

– Matote, aš tyriau tą bylą ir žinau, kas įvyko.

– Koks keistas sutapimas. Manote, aš beprotė? Aš ne beprotė.

– Buvau jaunas kriminalistas, nusikaltimo vietoje radome kūną ir nusikaltimo įrankį. Po keleto valandų viską išsiaiški-

---

bet per brangu, pirkdamas arklį sakė tėvas. Pasirodė, arklys jau nusenęs, vos bepatraukia namuką su ratais, kuriame jie gyvena nuo gegužės pabaigos iki rugsėjo. Tėvui skauda koją, ir jis visuomet sėdi namuko tarpduryje, vienoj rankoj laikydamas vadeles, kitoj arklio šonams dėl menkiausios priežasties talžyti paruoštą botagą. Simonas eina šalia arklio ir žiūri į kelią, kad guminiai, vežimui pritaikyti seno automobilio ratai neužvažiuotų ant aštrių daiktų ar neįsmuktų į gilią duobę. Tik pasitaikius nuokalnei tėvas pakviečia Simoną atsisėsti šalia, kartais duoda ir pavadelioti, bet botago niekad neišleidžia iš rankų.

Tėvas stenėdamas nulipa laiptais.

– Per statūs, – sako Simonui ir paspjaudęs delnus paima kastuvo kotą į rankas. Viens du trys, viens du trys. Simonas taikosi

nome – netoli statybvietės, kur dirbo tėvas su sūnumi, gyveno našlys, o jo dukra ateidavo į statybvietę. Anot našlio, Simono tėvas išprievartavo jo dukrą, todėl jis griebė kastuvą ir užmušė jį. Ir kastuvu nukirto galvą. Beveik. Velniškai aštrus kastuvas. Tai ir visa istorija.

Ana tyli. Iš tiesų jai labai netikėta, kad Pinkas žino istoriją geriau negu ji. Ji jaučia, kad pralaimės, bet vis tiek negali pasiduoti. Neleidžia savigarba, gėda, kad pasielgė taip kvailai ir pateko į tokią žeminančią padėtį.

– Jis atėjo pas mane konsultuotis ir pasakojo apie nuplėštą galvą. Ir taip visą laiką – niekad nieko nepasakys ligi galo, nuolat išsisukinėjimai, užuominos, simboliai, nutylėjimai... Paskui, kai mūsų santykiai iš esmės pasikeitė... tada jis man papasakojo tėvo ir sūnaus istoriją. Jis taip vadina ją. Tėvo ir sūnaus istorija. Jam pernelyg skaudu tiesiog pripažinti, kad tapo baisios žmogžudystės liudytoju, jis padarė tai kone ro-

---

išmesti žemes per duobės kraštą tuo metu, kai tėvas jau išmetęs smeigia kastuvą žemyn. Jam atrodo, kad toks dvigubos švytuoklės principas leidžia efektyviau panaudoti jėgas nei sinchroninis kasimas. Tarsi žemyn judėdamas tėvo šešėlis stumteltų Simono nugarą ir pečių juostą aukštyn, o kildamas, atvirkščiai, suteiktų didesnį pagreitį į žemę smingančio kastuvo ašmenims.

Duobė pamažu gilėja ir platėja. Primena nemalonia vėsa trenkiančią kapo duobę – stačiakampio formos, su iškasto smėlio kalvelėmis aplink kraštus. Kai karstas leidžiamas į duobę, jos šonuose susmaigstytos beržų šakos sušlama, tarsi karstas būtų gyvūnas, besibraunantis pro krūmus.

„Iš žemės mus, Viešpatie, sukūrei ir davei mums kūną. Prikelk mus Teismo dieną, mūsų Atpirkėjau." Kunigas įmeta tris saujeles

mantine istorija. Netgi pasakoja ją trečiuoju asmeniu, tarsi tai būtų kažkokios istorijos veikėjas, ne jis.

– Jūs psichologė, suprantate, kodėl žmonės taip elgiasi.

– Taip, suprantu. Bet suprantu ir tai, kad jo psichika pastaruoju metu visiškai pakrikusi. Distresas.

– Vadinasi, vis tiek atkakliai tvirtinate, kad jis norėjo jus miške nužudyti, bet paskui apsigalvojo ir mėgino nupjauti galvą tam žmogui, kad jus pakištų?

– Taip, – neužtikrintai prataria Ana.

Pinkas atsiverčia Baudžiamąjį kodeksą, pavarto, paskui užsideda akinius ir lėtai skaito:

– „311 straipsnis. Mirusiojo palaikų išniekinimas

1. Tas, kas neteisėtai paėmė mirusiojo palaikus ar jų dalį arba tyčiojosi iš mirusiojo palaikų, arba juos išniekino, baudžiamas viešaisiais darbais arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki dvejų metų.

žemės. Kai Simonas pirmą sykį dalyvavo laidotuvėse, padarė iš drėgno smėlio bandelę, kokias kepdavo su kiemo vaikais. Bandelė atsitrenkia į karsto dangtį ir subyra į smulkius trupinius. Jis buvo išalkęs, ir mes jį pamaitinome.

Kai tėvas pasako, kad metas pietauti, Simonas palaukia, kol jis išlips iš duobės, o pats atsigula ant duobės dugno, ir pusę jo kūno iki juosmens uždengia nuo duobės krašto krentantis šešėlis. Šlaunis ir blauzdas kaitina zenitą pasiekusios saulės spinduliai, o į liemenį, pečius ir galvą pamažu sunkiasi gaivios, ką tik atvertos žemės vėsa.

Simonui labiausiai patinka pati pradžia, kai duobė dar neplati, tik žmogaus ūgio ir atsigulęs į dangų gali žiūrėti taip, tarsi duobės kraštai būtų kino ekranas. Dangumi šliaužiantys pa-

2. Tas, kas neteisėtai atkasė kapą ir išniekino mirusiojo palaikus ar iš jų tyčiojosi arba paėmė ten buvusius daiktus, baudžiamas areštu arba laisvės atėmimu iki trejų metų."

Pinkas nusiima akinius, žiūri į Aną.

Ana nervingai pasitaiso plaukus, brūkšteli pirštais per skruostą.

– Keletas įbrėžimų ant kaklo tai dar ne išniekinimas.

Pinkas šypteli.

– Teisėsaugos organų klaidinimas, trukdymas tyrimui, neteisingi parodymai mėginant suversti kaltę kitam...

– Gerai, gerai, – nutraukia jį Ana. – Aš tik norėjau išsipjauti vytelių gėlėms balkone... Pasiėmiau peilį, pirštines vežiojuosi bagažinėje... Mėgstu gėles, suprantate... – Anos akyse ašaros. – Man taip gėda. Kaip sako jis... mano gyvenime problemoms jau ankšta.

---

slaptingai susisukę balti debesys skuba tolyn, į horizontą, apie kurį pagalvojus Simono paširdę nusmelkia šaltis. Dabar kur kas greičiau už debesis dangumi skrieja mažas taškelis, paskui save palikdamas baltą ryškią juostą, skeliančią dangų pusiau, tarsi skliautas būtų drabužis, kurį tuoj atsegs reaktyvinio, už garsą greitesnio lėktuvo užtrauktukas.

- Kai iškasim duobę, važiuosiu. Maistas baigiasi, - sako tėvas, nurijęs paskutinį kąsnį. Iki artimiausio miestelio - beveik valanda kelio dviračiu, kurį jie vežiojasi pritvirtintą prie galinės namelio su ratais sienos. - Jeigu šeimininkas duos avanso, - priduria.

- Kaip atrodo šeimininkas? - klausia Simonas, duonos pluta mėgindamas sausai išgramdyti žuvų konservų dėžutę. Peiliu at-

* * *

Pinkas padeda priešais Simoną peilį, įkištą į įkalčių maišelį.

– Matytas?

– Galbūt.

– Mes jį radom prie lavono. Su juo buvo mėginta nupjauti galvą.

– Sveikinu.

– Kur buvote penktadienį, 24 dieną, maždaug tarp aštuntos ir devintos ryto?

Simonas patyli, mėgina prisiminti.

– Kokia tai buvo savaitės diena?

– Šeštadienis.

– Arba važiavau taksi, arba gėriau vyną su Alpinistu... Arba miegojau.

– Kas yra alpinistas?

– Kaimynas.

---

pjauti dėžutės kraštai nelygūs ir labai aštrūs, Simonas negali pakelti akių nuo maisto likučių ir nemato susiraukusio tėvo veido.

– Kaip gali atrodyti šeimininkas? – Balse nepasitenkinimas.

– Vyras? O gal moteris? – tebegramdydamas tuščią skardinę vėl klausia Simonas.

Tėvas juokiasi.

– Žinoma, vyras. Moteris... – vėl juokiasi tėvas.

– O senas? – vėl klausia Simonas, guldamasis šalia stalą atstojančio patiesalo su maisto likučiais. – Ne, turbūt nesenas, – atsako pats sau, – kam senam naujas namas.

– Eik, išvirk arbatos, užteks gulinėti, – paragina tėvas, ir jų pokalbis baigiasi.

Vakare maudžia visą kūną. Prie namuko sienos įsmeigęs savo kastuvą šalia tėvo įrankio, Simonas nueina prie didelės metali-

– Kur važiavote taksi?

– Iš Naujamiesčio į Žirmūnus.

– Ar važiavote taksi į Nemenčinės pusę?

– Ne.

– Kaip manote, iš kur ant peilio galėjo atsirasti jūsų pirštų atspaudų?

– Nežinau.

– Pažįstate Aną Godar?

– Pažįstu.

– Peilis priklauso jai.

– Jeigu šis peilis priklauso Anai Godar, tai labai paprasta – aš juo pjausčiau mėsą.

– Ar jūs mėginote šiuo peiliu nupjauti galvą žmogui?

– Ne.

– Gerai, turėjau to paklausti.

---

nės statinės, pilnos per dieną prišilusio vandens, ir vos vos atsuka čiaupą. Vandenį reikia taupyti. Geriausia, kai visų pirma šulinių kasėjai prie būsimo namo iškasa šulinį, tuomet dėl vandens nekyla jokių rūpesčių. Tačiau taip būna ne visada, bent jau šį sykį ūkvedys sakė apie šulinį nieko negirdėjęs. Tėvas teisus – reikia taupyti. Slėnio pakraštyje, pietinėje pusėje, kur ūkvedys patarė rinkti akmenis, teka upeliukas. Jeigu jau visai liktume be vandens, galima iš ten atsinešti, galvoja Simonas.

– Palauk, nesiprausk, – išgirsta Simonas už nugaros tėvo balsą. Tėvas artėja sagstydamasis kelnes, lengvas vėjas paskui jį atneša vos juntamą išmatų kvapą. – Iškask kokį metrą, vėliau žiūrėsim.

Simonas užsuka vandens čiaupą, nusišluosto delnus į kelnes, pasiima kastuvą ir nužingsniuoja išmatų kvapo link. Jau tems-

* * *

– Taip, sutinku, atrodo be galo kvailai. Aš blogai prisimenu, kas atsitiko, aš... iš vakaro gėriau vyno, o paskui raminamųjų... Aš tiesiog negaliu paaiškinti... negaliu... Man nervinis išsekimas... Man reikia pailsėti... – Ana prisimerkia, atrodo, kad kalba kažkam, nesančiam šiame kambaryje: – Kai žmogus negali perlipti kokių nors vidinių barjerų, jį ištinka visiškas pasyvumas. Antroji stadija – hiperaktyvumas, hiperprisitaikymas, žmogus bando atspėti, ko kitas nori. Stengiasi įtikti, tenkinti kitų norus ir poreikius, bet savo poreikių nei girdi, nei tenkina. Trečioji stadija – kai žmogus nerimauja, rūko cigaretę po cigaretės, kavą geria be paliovos, vaikšto iš kampo į kampą. Ir ketvirtoji – prievartos stadija: žmogus arba sužaloja pats save, arba padaro ką nors kitam žmogui. Gali sužaloti arba nužudyti pirmą po ranka pasitaikiusį žmogų. Distresas: jis jaučiasi neramus, sukrėstas, negali susivaldyti, apima panika, baimė...

---

ta, tačiau iš tolo matyti šalia krūvelės besimėtanti suglamžyta laikraščio skiautė. Visą dieną mojavus kastuvu maudžia rankų ir nugaros raumenis, bet Simonas greitai iškasa kastuvo pločio ir maždaug pusmetrio gylio griovelį, vėliau atsargiai, kad neišteptų ašmenų, su gabalu žemės įverčia į duobelę tėvo išmatas.

Juostantis dangus virš tėvo ir sūnaus galvų panašus į ligonį, kurio veidą staiga išbėrė mirtina šviesa spindintys pūlingi spuogeliai.

Pamažu kyla vėjas. Iš apačios, iš slėnio girdėti keistas garsas – lyg kas vaitotų metalo balsu.

Abu vyrai sėdi ir tarsi laukia, kad dabar Ana padarys tai, ko tokiais atvejais tikimasi iš nervinį sukrėtimą patyrusių žmonių: ims kvatotis, raudoti, piktžodžiauti. Bet ji sėdi ir tyli.

– Ana, kodėl tu man nepaskambinai, mes juk galėjom viską...

– Mes jau viską išsiaiškinom! Tu mane tą vakarą išvadinai ruoniu.

– Nevadinau ruoniu.

– Sakei, mano krūtys kaip negyvi ruoniai kormoranų iškapotomis akimis! Ir dėl to tu dulkini kažkokią mergšę! Kaip tu... kaip tu!..

Simonas bejėgiškai žvilgteli į Pinką.

Kriminalistas žiūri čia į vieną, čia į kitą.

– Gerai, – pagaliau sako jis. – Paaiškinsiu, kaip viskas įvyko, o jūs man pritarsite ir viską baigsime. Jeigu ne...

Tiesą sakant, jūs, Ana, mane nustebinote. Na, o kai sužinojau, kad kitas įtariamasis – ponas Simonas, irgi gerokai

---

2.

Trečios dienos rytą prapliumpa gegužinė liūtis. Iš pradžių tėvas ir sūnus nekreipia dėmesio ir nesiliauja mojavę kastuvais, tačiau greitai dugne ima kauptis nespėjantis į žemę susigerti drumzlinas, nuo priemolio tamsus, kakavos spalvos vanduo ir jiedu išsiropščia iš purvinu baseinu virstančios duobės.

Sėdi abu prasivėrę namuko duris ir žiūri į tamsiai mėlyną, stiprų sumušimą primenantį dangaus pakraštį, kuris vis plečiasi ir plečiasi, kol galiausiai apkečia visą padangę, o lietus vis stiprėja. Nuo pat ankstyvo ryto kažkur tolumoje dundėjęs griaustinis pagaliau atsirita ir iki slėnio, ir dabar kiekvieną žaibo tvykstelėjimą tamsiai mėlyname fone palydi garsus driokstelėjimas – lyg plyštų milžiniški plieno skardos lakštai. Aštrus žaibo kastuvas

nustebau. Tokių sutapimų pasitaiko retai. Bent jau per mano daugiau nei trisdešimties metų darbo praktiką – pirmą sykį. Įvyko savižudybė – žmogus atvažiavo į mišką, išgėrė butelį alaus ir nusišovė.

– Alaus? – susiraukia Simonas. – Koks asilas gali prieš nusižudydamas gerti alų?

– Prašyčiau nepertraukinėti, – griežtai sudraudžia Pinkas ir dėsto toliau: – Taip, ne konjako, ne brendžio ir net ne degtinės, o butelį alaus. Bet paskui įvyko štai kas: kažkas, – o dabar jau drąsiai galiu sakyti – ponia Ana arba ponas Simonas, – rado savižudį ir nusprendė nurėžti jam galvą.

– Palaukite, kokio velnio aš turėčiau grūstis į tą mišką ir kažkam pjauti galvą? – pasipiktina Simonas.

– Yra ponios Anos apklausos protokolas, kuriame ji tvirtina, kad jūs norėjote nužudyti ją. Bet paskui pakeitėte nuomonę ir nusprendėte ją pakišti. Kitaip tariant, pakankinti.

---

ugniniais ašmenimis kartkartėmis išplėšia gabalą tamsios dangaus masės ir sviedžia į stiprėjančio vėjo nasrus. Galiausiai vėjas pamažu nurimsta ir lietus pratrūksta visu smarkumu. Tėvas ir sūnus tylėdami spokso į baltą ūžiančio vandens sieną, pro kurią sunku ką nors įžiūrėti.

Pačiame liūties įkarštyje vienas duobės kraštas staiga pajuda, ir didelis žemės gabalas, atplyšęs dailiu puslankiu, be garso susmunka į vidų.

- Šūdas, - burbteli tėvas ir ima nervingai ieškoti cigaretės.

Lietus jau pradeda rimti, ir Simonas išgirsta kažkokį garsą, nepanašų nei į lašų beldimą, nei į pušyno ošimą. Kažkas po jų namuku keletą sykių tyliai sušlama. Simonas paima skiedrą ir numeta tiesiai priešais duris. Po akimirkos iš apačios išlenda

– Absurdas.

– Štai tai ir turime išsiaiškinti.

Pinkas, jaunystėje buvęs aršus teisybės ieškotojas, kone revoliucionierius, dabar jaučiasi gerasis senelis, norintis sutaikyti du kvailius, du vienas kitam neabejingus, bet vis dar negalinčius su tuo apsiprasti žmones, kuriems laiko liko nedaug. Perkopus penkiasdešimt visos aistros atrodo kvailos, tą jis tikrai žino. Jam jau miške buvo aišku, kad moteris, iškvietusi policiją, moteris, ištikta šoko, pati norėjo susigadinti sau gyvenimą. Na, žinoma, ji norėjo sugadinti jį Simonui, žmogui, kuris, kaip paaiškėjo, labai įskaudino ją. Bet apgauti tokį patyrusį vilką kaip Pinkas ne taip paprasta. Be to, Ana pasiduoda, užsispyrusi nebetvirtina, kad ji čia niekuo dėta, kaip darė vos tik atvežta į policiją tą šeštadienio rytą. Akivaizdu, kad jai svarbiausia pasidalinti kaltę su Simonu. Kad jis lengvai neišsisuktų, kad jam kuo labiau skaudėtų.

---

juodą blizgančią sagą primenanti nosis su styrančiais į šalis pilkais ūsais, atsargiai apuosto numestą skiedrą, didelė, žvilganti lyg stiklo rutuliukas akis žvilgteli aukštyn į sėdinčius žmones ir vėl tuojau pat pradingsta po vežimu.

- Priklydo, - sako tėvas primerkęs akis, pirštų galiukais suspaudęs parudavusį, jau lūpas deginantį cigaretės likutį patraukia paskutinį dūmą, pasiima kastuvą, mosteli galva Simonui, kad sektų iš paskos, ir nužingsniuoja prie duobės. Prieš lipdamas į duobę atsisuka į namuko pusę, valandėlę pažiūri į sūnų, glostantį sulytą atklydusio triušio galvą, ir nieko nesakęs nusileidžia žemyn.

Šeimininkas, kaip buvo žadėjęs ūkvedys, nepasirodo. Tėvas ilgai žiūri į pastato brėžinius, kažką mintyse skaičiuoja. Sūnus

Ką gali mylinti, ką gali įniršusi, keršijanti moteris... Per tris dešimtis darbo metų jis matė visokių keistenybių. Viena moteris nupjovė vyrui nosį. Teisme aiškino, kad jai ir toks gražus, o kitoms be nosies nepatiksiąs. Keletas moterų nugirdė jas suvedžiojusį ir palikusį vyrą ir nupjovė jam sėklides. Nupjovė kvalifikuotai, nes viena iš įžeistųjų buvo veterinarė. Buvo ir toks atvejis, kai už neištikimybę žmona vyrui nurėžė galą ir sušėrė jį katinui. Ir dažniausiai taip rafinuotai keršija protingos, išsilavinusios moterys, tokios kaip Ana.

Ana pasisuka į Simoną. Kalba aiškiai, nors ašarų aidas balse vis dėlto girdėti:

– Aš myliu jį... Mylėjau... Vargšas vaikas, ar žinote, kad motina apskritai neegzistuoja jo sąmonėje? O jeigu kartais ir šmėsteli, tai tik kaip šventosios statula, kurioje galima pasislėpti nužudžius tėvą.

Pinkas skėsteli rankomis.

---

mato be garso judančias jo lūpas. Žmonės taip meldžiasi arba skaičiuoja pinigus.

- Važiuosim akmenų, - sako tėvas, ir abu eina prie arklio. Tėvas prikabina pakinktus prie geležies lakšto su kilpomis, paima į rankas vadeles, paragina arklį. Simonas žiūri į tolumoje juoduojančią Dievo Motinos statulą, atsisuka į pietinę slėnio pusę.

- Eikim žemyn, prie kelio nieko nerasim, - sako Simonas ir nelaukdamas tėvo atsakymo, net nežiūrėdamas į jį, eina į pietus. Tėvas valandėlę atidžiai žvelgia į sūnų, paskui pasuka arklį į slėnio apačią.

Arklio traukiama metalinė plokštė čeža ir retkarčiais dunksteli, pataikiusi į akmenį.

- Mažų nerink, - perspėja tėvas, - žiūrėk, kad būtų bent galvos dydžio.

– Jis nenužudė tėvo. Žudiką mes...

– Nesvarbu, – nutraukia kriminalistą Ana. – Nesvarbu, kas tai padarė iš tikrųjų, bet psichologiškai jis tai suvokė kaip savo paties atliktą aktą. Ir visą gyvenimą jaučia kaltę, nes jaučiasi išdavęs, palikęs tėvą, išsižadėjęs jo. Jūs paskaitykite, ką jis rašo apie tėvo ir sūnaus santykius, atidžiai paskaitykite ir pamatysite, ką iš tikrųjų reikia čia kaltinti ir ką teisti. Jis net negali kaip žmogus pasakyti „pasimylėkime", vadina tai „abipusiu lytinių organų panaudojimu".

Simonas ištiesia ranką moters pusėn, tačiau ši atšlyja ir patraukia nuo stalo savo ranką.

– Ana, tu... tau reiktų pailsėti.

Anos akyse ašaros.

– Eik po velnių, sumautas pamokslininke.

– Jūs psichologė, jūs susitvarkysit, – sako Pinkas.

– Taip, susitvarkysiu. – Ana staiga nusijuokia. Garsiai, ne-

Kuo žemiau jie leidžiasi nuo kalvos, tuo daugiau akmenų. Tarsi tie lauko rieduliai būtų šturmavę kalvos viršūnę, bet įkalniui pritrūkę jėgų ir sustingę amžiams.

Simonas lenkiasi prie kiekvieno akmens, pakelia, pasuka į tėvo pusę. Tėvo galva nedidelė, ausys atlėpusios, priaugusios rusvų ir balkšvų plaukelių, pečiai neplatūs, bet aptakūs, raumeningi. Dauguma akmenų iki pusės ar dar giliau įsirausę į žemę. Simonas pakiša dalbą, tėvas stveria abiem rankomis ir išverčia akmenį iš tamsaus drėgno guolio. Tėvo rankos įdegusios ir stiprios. Gyslos iššoka ant jų, storos ir šakotos kaip žaibo medis danguje. Raumenys susisukę, panašūs į supintas karklų vyteles. Dviese stveria akmenį, užritina ant geležies lakšto.

Vakarop jiedu priartėja prie slėnio pakraštyje besidriekiančios medžių juostos. Kaip tėvas ir sakė, tankiai suaugę alksniai

maloniai. – Psichologė, kuri nuomojasi kabinetą būrimo ir astrologijos salone „Kasandra“.

* * *

Kriminalistai Pinkas ir Aleksas po darbo žingsniuoja į automobilių aikštelę.

– Savižudybė ir nepavykęs bandymas atkeršyti – mūsų vaidmuo šioje dramoje labai menkas, – sako nusivylęs Aleksas.

Pinkas pažiūri į jį – jaunuolis norėtų didelių dramų.

– Nesijaudink, bus dar tų dramų.

– Tikiuosi, – sako Aleksas.

– Gal mūsų vaidmuo ir nedidelis, – sako Pinkas. – Bet pagalvok: neteisybę žmogus patiria visą savo gyvenimą, o teisingumo akimirkos būna retos ir trumpos.

– Ir ką gi? – nesupranta Aleksas.

---

ir vienur kitur pasitaikantys beržai slepia upelį. Pavasario potvyniai seniai pasibaigę, net po liūties upelyje vanduo vietomis siekia vos porą sprindžių. Kai kur iš vandens kyšo akmenys rudais vienuolių abitais. Simonas nusiauna batus, įbrenda į silpną srovę, paverčia arčiausiai gulintį akmenį – iš po jo šasteli vėgėlė. Tėvas stovi ant kranto, ima akmenis ir neša juos prie arklio. Kai metalinė šliūžė jau pilna, tėvas ima vadeles ir paragina arklį. Simonas valandėlę pastovi vandenyje, jausdamas, kaip stingdanti vėsa smelkiasi į sąnarius. Dar keletas minučių, ir Simoną ištinka keistas jausmas – tarsi jis neturėtų nei pėdų, nei blauzdų, ir jo kojos baigtųsi keliais.

Atsargiai statydamas kojas pabrenda šiek tiek pasroviui. Upelis pamažu gilėja, ir Simonas išlipa į krantą. Pakrantės smėlyje tarp

– Kaip tik mes tas trumpas šviesias akimirkas žmonėms ir dovanojame.

Aleksas susiraukia.

– Skamba kaip reklama prekybos centre.

Pinkas nieko neatsako. Vaikinas teisus, skamba banaliai.

Aleksas stabteli, tarsi kažką prisiminęs:

– Egidijus, toks ilgšis iš Ekonominių skyriaus, per pietus pasakojo, kad tolimųjų reisų vairuotojai klizma per užpakalį susileidžia butelį degtinės ir – į kelią. Kvapo nėra, o malonumas tas pats. Reiktų išbandyti, ką?

Pinkas šypsosi.

– Kai tik susiruošiu į tolimąjį reisą – būtinai.

Kolegos atsisveikina ir sėdasi į savo automobilius. Aleksas išvažiuoja pirmas, Pinkas mosteli jam ranka, bet tik sėdi prie vairo ir nejungia variklio. Galvoja apie Simoną: netikėtas, keistas susitikimas po trisdešimties metų. Anuomet jam,

---

žolės ir vandens įsispaudusi vienintelė pėda – aiškiai matyti į šalis pasklidusios pirštų žymės, kulnies vietoje susikaupę vandens. Simonas iškelia savo pėdą virš jos. Akivaizdžiai mažesnė. Moters pėda, pagalvoja Simonas. Atsitupia ir atidžiai apžiūri ją. Mergaitės. Nors dumblas, kai iš jo ištrauki koją, susičiaupia, todėl pėda gali būti ir suaugusiojo. Net ir sniego žmogaus pėda dumble gali atrodyti kaip vaiko. Bet Simonas neabejoja, kad pėda mergaitės.

Simonas eina basas statybvietės link, o jo širdis plaka tankiau nei įprastai. Jis jaučiasi Robinzonas Kruzas, ką tik vandenyno pakrantėje radęs tiek metų nematytą žmogaus pėdsaką.

Visą dieną jie renka akmenis, vakare jų jau didelė krūva, ant kai kurių sudžiūvęs dumblas atrodo kaip kraujo krešuliai. Tėvas stovi, rūko, žiūri į besileidžiančią saulę. Simonas užeina kitapus

jaunam specialistui, atvykusiam į provinciją, tai buvo pirma tokia kruvina byla. Vėliau jis ne kartą atsimindavo išsigandusį paauglį, iš baimės pasislėpusį po kerėpliška šventosios statula.

– Teisingumas trunka akimirką, o neteisybės skausmas temdo mūsų protą visą gyvenimą! – pats sau su dirbtiniu patosu sako Pinkas ir pasuka uždegimo raktelį.

---

krūvos, ir dabar tėvą užstoja akmenys, matyti tik jo galva. Veidas nutviekstas raudonos saulėlydžio šviesos, akys primerktos, pro šnerves lėtai rūksta cigaretės dūmai.

Rytojaus rytą atvažiuoja ūkvedys, sako, kad šeimininkas negalėjęs jų aplankyti, greičiausiai tai padarysiąs kitą savaitę. Simonas sėdi atsirėmęs į pušies kamieną, kišeniniu peiliuku drožinėja šakelę. Ūkvedys pasiveda tėvą į šalį, Simonas mato, kad duoda tėvui pinigų maistui. Jis negirdi, ką jie šneka, bet tėvas nepatenkintas krato galvą ir spaudžia dešinės rankos plaštaką sau prie šlaunies. Jis taip daro, kai būna nepatenkintas. Ūkvedys atsisveikina ir išvažiuoja.

Tėvas nueina prie vandens statinės, nusivelka iki pusės, atsuka vandenį, prausiasi. Prunkščia kaip arklys, taškosi. Jis netaupo

14. Pokalbis apie Salomėjos lentynėles

Kažkodėl jai patinka tai daryti po antklode, sako, tada lengviau įsivaizduoti, kad jis Holivudo prodiuseris ir dulkinasi jie ne ant sumautos sofos, o prabangiame feraryje.

Simonas patenkintas, kad Salomėja nebenori su juo socializuotis, tai yra vaikščioti po kavines ir naktinius klubus. Tiesa, jie buvo klube – ten siaubingas triukšmas, šokti jis nenori, o gėrimai klaikiai brangūs. Buvo ir kine, bet jokio padoresnio filmo kino teatre nepamatysi. O jeigu ir pamatysi, Simonas nebeturi kantrybės dvi valandas sėdėti ir žiūrėti į ekraną. Tai, kas studijų metais buvo kone šventa – sėdėti ir keletą valandų spoksoti Felinio, Antonionio, Bertolučio ar Tarkovskio filmus, dabar jau nebeįmanoma. Prarasta nekaltybė, naivumas ar dar kažkas, ko nebesugrąžinsi. Teatras apskritai Simoną nervina. Dabartinis teatras visokiais būdais siekia sugriauti sąlygiškumą, stengiasi

---

vandens, jis niekad neužmiršta pasakyti Simonui, kad šis taupytų, pats netaupo.

- Atnešk švarius marškinius, - išgirsta Simonas, atsistoja, padeda savo drožinį ant žemės, eina į namą su ratais, paima pigiu muilu kvepiančius, kadaise mėlynus, dabar nublukusius marškinius.

Tėvas apsivelka, susikiša marškinius į kelnes, dešinę kelnių klešnę - į kojinę, sėdasi ant dviračio ir pasileidžia nuo kalvos Dievo Motinos pusėn. Greitai iš jo lieka tik kylantis dulkių stulpas.

kalbėti apie gatvės dalykus ir tai užknisa. Juk sąlygiškumas kaip tik ir yra svarbiausias teatro turtas, kuo tiksliau, kuo akivaizdžiau jis išnaudojamas, tuo lengviau žiūrovas gali prisijungti prie jo su savo vaizduote. Teatras negali būti tikresnis už gatvę, pranokti politinio ar kokio kitokio turgaus. Kai tik jis atsisako sąlygiškumo, iš karto virsta kvailu televizijos šou.

Salomėja atsikelia ir nuoga eina į dušą. Tik tada Simonas supranta, kad muzika taip pat nutilusi. Girdėti daugiaaukščiui, kurio sienos plonos, būdingi garsai: kažkur knerkia vaikas, per grindis nurieda tuščias butelis, birbia ventiliatorius, kalbasi vyras ir moteris, nors žodžių neįmanoma suprasti. Jis vėl įjungia muziką, kad negirdėtų gyvenimo.

Salomėja grįžta, užsimeta jo marškinėlius, atsiremia į sieną, pasikiša kojas po savimi, rūko ir linguoja galvą į šalis pagal Roberto Krėjaus dainos „Right next door"* ritmą.

---

* „Už gretimų durų" (angl.).

3.

Simonas nubunda vidurnaktį, nubunda staiga, su baimės jausmu paširdėje, tarsi būtų sapnavęs sapną, kuriame baisaus, šiurpą keliančio balso būtų keletą sykių pašauktas vardu. Valandėlę guli žiūrėdamas tiesiai prieš save į tamsą, paskui greitai apsimauna kelnes, įlenda į vakare neatsagstytus marškinėlius, įsispiria į sportbačius ir išeina į lauką. Naktis žvaigždėta, slėnyje tvenkiasi balkšvos rūko kaimenės. Dievo Motina, apsupta nuolankių galvijų, stovi kaip savimi pasitikintis piemuo. Simonas žiūri į ją ir jį patį apima ramybė. Kažkas turi stovėti naktyje, tamsoje, rūke, per lietų... Kažkas turi stovėti, kad būtų ramu, galvoja prieš užmigdamas Simonas, galbūt net ne galvoja, tik jaučia, kad taip turėtų būti.

– O tu tikrai norėtum tai daryti su Holivudo šikniumi? Su kokiu nors smirdinčiu italu sumautai brangioje nepatogioje jo mašinoje? – klausia Simonas.

– O kas nenorėtų?

– Jauna moteris galėtų turėti bent šiek tiek ambicijų.

– Tu nieko neišmanai apie stilių.

– Ne kartą per paskaitas aiškinau – stilius individualumo, o ne masinio idiotizmo požymis.

– Labai seksualiai skamba, – sako Salomėja.

– Tavo toks gražus užpakalis.

– Kodėl? – Neatrodo, kad jai rūpėtų, kodėl. Moterims patinka, kai apie jų kūną sakoma „gražus“.

– Nežinau, gražus, ir tiek.

– Gražus gali būti vazonas su gėlėmis. Mano užpakalis vertas daugiau. Pasakyk, kodėl jis gražus, prašau.

Simonas išsiugdęs įprotį – nešvaistyti intelektualinių ir vaizduotės išteklių plepalams.

Tėvas nesirodo. Nubudęs iš ryto Simonas gerokai išalkęs, bet valgyti beveik nieko nebėra, tik saujelė perlinių kruopų. Iš pradžių ketina kurti ugnį ir virti košę, bet vėliau apsigalvoja, užkaičia tik arbatinuką, į verdantį vandenį įberia žiupsnį arbatžolių, kelias minutes paverda ir nuima nuo laužo. Įsimeta keletą kruopų į burną, pakramto. Skonis nekoks, bet priprasti galima. Užgerdamas karšta arbata, Simonas suvalgo porą paskutinių saujelių kruopų, vieną kitą numesdamas ir triušiui. Gyvuliui paprasčiau – jis puikiausiai apsieina su pradėjusiais gausiai želti pienių lapais. Simonas pavadino jį Lietumi. Triušis Lietus, skamba kaip vardas ir pavardė: sveiki, aš Triušis Lietus, nukritau iš dangaus, ne, ne, ne nukritau, nuslydau balta vandens siena, kad būčiau pašertas ir paglostytas.

– Ką tai reiškia? – klausia Salomėja.

– Na, pavyzdžiui, aš dabar imsiu samprotauti apie tavo užpakalį ir išsvaistysiu visą energiją, visus įvaizdžius, metaforas, viską, ką galėčiau užrašyti ir parduoti. Paskui man reiks vėl dienos ar dviejų, kad įstengčiau sukaupti energijos, įvaizdžių, metaforų ir visa tai išlieti... Na, išlieti...

– Kaip gaila, – nuliūsta ji. Nelabai įtikinamai, bet atrodo, kad jai iš tiesų apmaudu. Labai nori išgirsti apie savo užpakalį ką nors gražaus. Simonas susigėsta.

– Na, gerai, tavo užpakalis... jis turi tokius žavius užkirtimus apačioje... Jeigu tave apversčiau aukštyn kojomis, jie galėtų būti kaip lentynėlės...

– Lentynėlės, – kikena Salomėja.

– Iš tikrųjų, – sako jis, – ten būtų galima pasidėti dantų šepetuką... Ir skutimosi reikmenis... Ir dantų protezus...

– Arba gražų vazoną su gėlėmis, – murkia Salomėja.

Simonas išverčia visą vežimą, tarp skudurų randa sužiedėjusios duonos kriaukšlį, mėgina atsikąsti, bet ji per kieta valgyti. Įmeta į vandenį, pamirko, paskui sutrupina, įdeda porą šaukštų cukraus. Močiutė tokį maistą vadina ubagyne.

Jeigu tėvas šiandien nepasirodys, teks ėsti pienių lapus, galvoja Simonas, vis dažniau ir dažniau žvelgdamas tolyn, ten, kur susikerta į šiaurę ir į rytus nudrykstantys keliai.

Dirbti be tėvo kol kas jis dar nieko negali. Akmenys suvežti, bet cemento skrynia tuščia, sijoti smėlį mišiniui dar per anksti. Simonas žaidžia su triušiu, bet alkis vis dažniau jį verčia vaikščioti be jokio tikslo pirmyn ir atgal po sklypą. Gal tėvas pateko į ligoninę? Sugedo dviratis, ir dabar jis negali pargabenti maisto, ieško kokio nors transporto? Taip ilgai? Motina paliko tėvą, o da-

– Arba vazoną.

– Noriu langų plovėjo, – staiga sako ji.

Jis pažiūri pro langą, tarsi iš tiesų tikėtųsi pamatyti kokį plovėją.

– Čia sušiktas bendrabutis, niekas langų neplauna. Nei iš vidaus, nei iš išorės.

Salomėja sukikena.

– Tu nesupranti, tai toks žaidimas. Erotinis. Už lango nuogas vaikinas, o viduje dirbanti, veikli moteris su kostiumėliu ir visa kita.

– Nemaniau, kad domiesi pornografiniais filmais. – Jis įsivaizduoja save kitapus lango, nuogą, kabantį ant virvių, su kibirėliu ir purvinu šepečiu rankose.

– Ji sunkiai dirba, jau vėlu, biure nieko nėra, ir tada pamato jį. Ten, už lango, nuogą vyrą su metaliniu kotu rankose.

– Metaliniu kotu rankose, tai bent!

---

bar tėvas paliko jį? Simonas žiūri į triušį pievoje. Niekas jo neieško. Niekas nepasigenda. Triušis Lietus neturi šeimos ir artimųjų, kuriems jis rūpėtų.

Salomėja staiga atsisėda.

– Eime, išbandysime tai duše.

– Man reikia šiek tiek palaukti. Na, žinai.

– Ko palaukti?

– Salomėja, man nebe dvidešimt. Reikia palaukti, kol prikaupsiu energijos, vaizdinių, metaforų, kad galėčiau... Išlieti, pati supranti.

– A. – Ji suraukia kaktą. – Ar tai reškia, kad lauksim visą dieną?

Jis apkabina ją, pargriauna ant sofos, urgzdamas sukanda krūties spenelį.

– Tokios nemandagios merginos turėtų būti plakamos miesto rotušėje. Įsivaizduoji, koks puikus būtų vaizdas: daugybė dailių užpakaliukų su užkirtimais ir daugybė nuogų langų plovėjų, ir jie su metaliniais kotais miesto rotušėje... ir daugybė žiūrovų... ir groja dūdų orkestras, ir virš miesto sklando Vagnerio šmėkla...

4.

Tėvas nepasirodo ir kitą dieną. Į statybvietę atburzgia sunkvežimis. Iš kabinos iššokęs ūkvedys pasiteirauja, kur tėvas. Simonas atsako, kad išvažiavo ir vakarop turėtų grįžti. Gerai, mosteli ranka ūkvedys, yra cemento su nuolaida, reikia parsivežti, šok į kėbulą.

Privažiavęs sankryžą su statula, sunkvežimis pasuka ne į rytus, kur, Simono galva, turėjo būti miestelis, o į šiaurę. Važiuoja gana ilgai, jau antrą dieną menkai maitindamasis, Simonas jaučia lengvą silpnumą ir jį ima snūdas. Pagaliau sunkvežimis įvažiuoja į Simonui nematytą gyvenvietę ir gana greitai sustoja prie didžiulių metalo vartų. Aukšta tvora aptvertoje teritorijoje daug lygiomis eilėmis vienas greta kito stovinčių pastatų, turbūt san-

Salomėja juokiasi, paskui patikrina jį.

– Žiūrėk, manau, kad tu jau pasiruošęs.

– Iš paskutiniųjų, jaunoji mano ponia, iš paskutiniųjų.

– Tu būsi duše, už stiklo, su metaliniu kotu, o aš – sunkiai dirbanti moteris.

Jis pasisiekia alaus, išgeria, paskui neskubėdamas užsirūko. Ji dar sykį paliečia jį, palenda po antklode, jis pajunta jos lūpas. Išlenda, panaši į didelį rudą grybą po didžiuliu žaliu antklodės lapu.

– Matai, jis viską supranta, o tu nesupranti. Eime, paskui parūkysi.

– Kartoju, čia sušiktas bendrabutis, o mano duše nėra jokio sušikto stiklo, tik sušikta užuolaida.

– Tu tris kartus pasakei „sušiktas".

– Tu sušiktai gerai skaičiuoji.

– Važiuojam pas mane.

---

dėliai. Vieno sandėlio durys atviros. Simonas iššoka iš kėbulo, pasirąžo, pamankština rankas ir kojas. Ūkvedys žiūri į jį ir šypsosi. Sunkvežimis atbulas įvažiuoja pro atviras sandėlio duris.

Viduje, plačiame koridoriuje taip pat kelerios durys. Tos, prie kurių sustoja sunkvežimis, sudarytos iš dviejų dalių, ir viršutinė sąvara atlapota iki galo.

- Įsk į vidų, - sako Simonui ūkvedys, - ten rasi kibirą, juo ir pilk į kėbulą.

Simonas žiūri į ūkvedį, tarsi norėtų ko paklausti, bet nežinotų - ko.

- Lipk į vidų, semk kibiru cementą ir pilk į kėbulą, - pakartoja ūkvedys.

- O kaip aš grįšiu atgal? - pagaliau paklausia Simonas.

– Kodėl?

– Ten yra sušiktas dušas su stiklu.

Jis pagalvoja.

– O tavo tėvai?

– Nieko nėra namie.

– O sodininkas?

– Jis su tėvu. Važiuojam, parodysiu, kur gyvenu, bus smagu.

Po Anos iškrėsto pokšto jis jaučiasi prislėgtas. Niekad nebūtų pamanęs, kad ji, gana racionali moteris, galėtų taip pasielgti.

– Ji bandė jam nupjauti galvą, – pasakoja Simonas Salomėjai, kol jie važiuoja per visą miestą Nemenčinės plento link. – Štai tame miške, – mosteli ranka į mišką dešinėje. – Kartais ji juodai depresuoja, kartais būna velniškai aistringa, elgiasi kaip pamišėlė, bet kad norėtų kam nors nupjauti galvą!..

- Atgal? - nustemba ūkvedys. - Nesuprantu.

- Jeigu kėbulas bus pilnas cemento... - sako Simonas, bet ūkvedys jį nutraukia:

- Greitai šok į vidų. Paskui išsiaiškinsim.

Ir ūkvedys su sunkvežimio vairuotoju nužingsniuoja į sandėlio gilumą. Jų siluetai tolsta tarp sukrautų lentų, dėžių ir supakuotų agregatų. Netrukus prieblandoje trinkteli durys.

Įlindęs į patalpos vidų, Simonas pasijunta patekęs į Sniego Karalienės rūmus: visa patalpa iki pat lubų sklidina balto, net šiek tiek melsvai pilkšvo cemento sniego. Už keleto žingsnių pusiau paniręs į cementą guli kibiras, tarsi jį čia kadaise būtų palikę lobių ieškotojai saulės nugairintais veidais ir kaubojiškomis skrybėlėmis iš Holivudo filmų.

– Aš suprantu ją, – sako Salomėja. – Tu pasielgei kaip paskutinis šiknius.

Simonas nesiginčija. Iš tiesų, jis pasielgė kaip paskutinis šiknius. Ir ne pirmą sykį.

– Betgi tau pasisekė! – staiga sukleketuoja Salomėja. – Juk tai neįtikėtina istorija. Moteris tave taip myli, kad net galvą nurėžė! Kas dabar bus?

Simonas nejučia perbraukia pirštais sau per kaklą.

– Nenurėžė, tik įpjovė. Nežinau, aš kaltinimų nepateikiau. Bauda ar kas nors panašaus. Už teisėsaugos mulkinimą. Gal dar turės atsiprašyti aukos artimųjų už apipjaustymą.

– Eina sau, – kraipo galvą Salomėja. – Už apipjaustymą – kaip gėjiškai skamba.

Ji dar vaikas, galvoja Simonas, o kas gi tokiu atveju aš, po velnių? Ji filmuoja savo motiną, kuri dulkinasi su sodininku apsaugininku, o paskui mėgina tai atkartoti su juo, Simonu.

Jis suima kibirą abiem rankomis, ištraukia iš cemento. Nors balti milteliai atrodo lengvi, tačiau taip tik atrodo. Jie sunkūs. Sunkesni už miltus. Simonas nueina iki sunkvežimio ir šiūpteli pirmą kibirą į kėbulą. Balkšvi milteliai pasklinda ant grindų, primena pelenus.

Jis semia ir neša, neša ir pila, grįžta ir vėl semia, ir taip nesustodamas, per daug neskubėdamas dirba keliolika minučių, paskui pastato apverstą kibirą ir atsisėda ant jo dugno. Toks jausmas, tarsi mėgintų išsemti ežerą. Kiek atsipūtęs, Simonas vėl kartoja ritualą: semia ir neša, neša ir išpila, grįžta ir vėl semia, ir vėl neša.

Kai sunkvežimio kėbulas pagaliau pilnas, Simono drabužiai, plaukai, burna ir nosis taip pat pilni cemento dulkių. Turbūt taip atrodo angelai, galvoja Simonas. Arba mirusiųjų sielos. Suakme-

Jį nukrečia šiurpas. Kita vertus, graikai visa tai išdarinėjo jau prieš keletą tūkstančių metų. Tai labai europietiška, tai mūsų genetika, guodžia save Simonas ir pagarsina automobilio radiją.

---

nėjusios sielos ir tarp jų skraidantys angelai su švelniais šepečiais amžinybės dulkėms. Sielų plaukuose ne cemento, o rojaus žiedų dulkės. Žvaigždžių šviesos sruvenimas.

Simonas užsimerkia ir mato tamsos soste sėdinčią, į dangų kylančią švenčiausiąją Mergelę Mariją.

Simonas papurto galvą. Apsižvalgo. Kėbulas beveik pilnas cemento. Atrodo kaip pelenai. Sudegintų žmonių pelenai. Jie tokie tvirti, tie pelenai, nes iš kaulų. Ir dabar iš jų kaulų vėl bus statomi pastatai. Rišamoji medžiaga, žmonių pelenai. Simonas jaučia svaigulį, pamažu nueina į tolimąjį patalpos galą apsivalyti. Muša save delnais, užsimerkia taip stipriai, kad akyse mirguliuoja žvaigždės, ir vėl: *švenčiausioji Mergelė tamsos soste*. Kai cemento dulkės išsisklaido, pamato greta stovintį suvirinimo aparatą

15. Langų plovėjas

– Ką manai apie tėvus? – klausia Salomėja, išsidrėbusi ant lovos savo kambaryje. Aplinkui netvarka, būdinga paaugliams: ant durų Ledi Gagos plakatas, ant grindų keletas porų sportbačių, juodi suvarstomi storapadžiai, ant stalo nešiojamasis kompiuteris, garso kolonėlės, ant stovo užmautas mėlynas perukas, ant sienos didelis geltonai nudažytas kartono lakštas, prie kurio prikaltos kelios įvairių formų ir spalvų skrybėlės.

– Kolekcionuoji skrybėles? – klausia Simonas, atsisėda ant lovos šalia Salomėjos. Ši kaip per jogos pratybas prisitraukusi pėdą prie nosies atidžiai apžiūrinėja kojų nagus.

– A, čia paauglystėje, – sako Salomėja. – Kaip tau tėvai? Juk visai mieli?

– Manau, kad jie užaugino išpaikintą, ištvirkusią, išprotėjusią arba jokių padorumo ribų nejaučiančią mergiūkštę.

---

ir popieriniame pusmaišyje supiltą karbidą. Net negalvojęs paima keletą saujų didelių akmens kietumo gabalų ir įsikiša į švarkelio kišenes.

Grįžta atgal irgi kėbule. Kai pravažiuoja Mariją, pagalvoja: jeigu dabar jį kas nors aplietų vandeniu, jis pavirstų statula, tokia pat kaip Marija.

Ūkvedys, jau atsisėdęs šalia vairuotojo, iškiša galvą pro sunkvežimio langą ir pašaukia jį prieiti. Žinai, sako ūkvedys, kodėl nereikia rinkti akmenų prie Marijos, ir nelaukdamas Simono atsakymo pašnabžda: tai ne akmenys, tai žmonės, kurie girdėjo ją giedant. Ir nuvažiuoja. Simonui pasirodo, kad jis pro motoro ūžimą girdi skardų ūkvedžio juoką, jam pritaria duslus vairuotojo bosas. Gali būti, kad tai tik seno automobilio motoro aimana.

– Oho, kiek daug *iš-*, – sako Salomėja. Paskui baksteli koja Simonui į petį. – Man pasisekė surasti puikų mokytoją.

Jie sėdi prie stalo, Simonas jaučiasi nejaukiai.

Kai tik pažiūri į Salomėjos motiną, prieš akis iškyla jos liesas užpakalis, prie kurio darbuojasi raumeningi Viktoro klubai. Į Salomėjos tėvą stengiasi nežiūrėti. Tiesą sakant, ir į Salomėją jis nebenori žiūrėti, kuo toliau, tuo labiau pyksta ant jos ir tas pyktis niekaip neperauga į jokią atlaidumo formą. Šlykšti, bjauri mergiotė.

Taksi išleidžia juos prie didelio, amerikietiškus užmiesčio namus primenančio pastato.

– Tu čia gyveni? – klausia Simonas.

– Ne, aš čia tik stumiu laiką. Gyvenu ten, – mosteli ranka Salomėja, – mieste.

5.

Ji milžinė, kai žiūri iš apačios, iš arti. Simonas apeina keletą sykių, paskui atsistoja priešais, suneria rankas ant krūtinės: švenčiausioji Dievo Motina, skaisčiausioji Mergele Marija, aš... ir užsikerta, ir nebežino, ką sakyti, tačiau krūtinę pripildo šviesi šiluma, jis galvoja apie mergaitę, kurios pėdą matė paupyje, jis spėja, kad jos vardas Marija, tiesa, gali būti ir kitoks, bet Marija būtų pats teisingiausias, jis šypsosi, paskui prieina prie statulos ir švelniai pabučiuoja didžiulę šaltą jos drabužio klostę. Simonui pasirodo keista, kad ji stovi ant žemės. Priešais guli suvytusių gėlių puokštė, Simonas lėtai apeina statulą, – jai už nugaros auga kiečiai. Prasibrauna per sužėlusius žolynus arčiau statulos, koja užkliūva, jis klupteli ir skaudžiai kakta trinkteli į statulos apačią. Pasigirsta duslus aidas. Ji tuščia, pagalvoja Simonas, ir kažkodėl jį nukrečia šiurpas.

Jie apeina namą ir į vidų patenka iš kiemo pusės. Antrame aukšte daug miegamųjų.

– Velniai griebtų, primena viešbutį. Golfo aikštyno viešbutį.

– Žaidi golfą? – nustebusi žiūri į jį Salomėja.

– Tu nesakei, kad gyveni sumautame viešbutyje.

Salomėja išslysta iš drabužių taip greitai, tarsi žirniai iš ankšties – Simonas nespėja pamatyti, o ji jau nuogutėlė.

– Nusirenk, vonia koridoriaus gale, – sako ji ir išbėga.

Simonas apsižvalgo – kambarys primena paauglės: viskas suversta, išmėtyta. Paprastai tokia netvarka būna berniukų kambariuose.

Jis nusirengia tik iki pusės, pamažu žingsniuoja į koridoriaus galą. Jam pasigirsta, kad apačioje, pirmame aukšte kažkas skambteli. Sustoja, įsiklauso. Vonios kambario durys praviros, nuoga Salomėjos ranka moja jam.

Jau artėdamas prie statybvietės, Simonas pastebi prie namuko šmėstelint baltą drabužį. Gal dėl prietemos, gal dėl to, kad tas baltas šešėlis pasirodė labai trumpam, Simonui dingteli, kad suknelė buvo be galvos ir be kojų. Be rankų. Vaikščiojanti suknelė, pats sau nusišypso Simonas. Aš sutikau vaikščiojančią suknelę ir ji mane pavaišino pienių sriuba.

Simonas prieina prie namuko, stabteli, girdi balsą. Tai mergaitės balsas. Marijos. Jis atsisuka į apačioje slėnyje juoduojančią statulą. Ji tebestovi savo vietoje, sunėrusi rankas nesibaigiančiai maldai.

Simonas įsitikinęs, kad tai ta pati mergaitė, kurios pėdą anądien matė paupy, tai ji. Tai tikrai turėtų būti ji. Mergaitė pritūpusi atsargiai, švelniai glosto triušį.

Kai jis įeina į vidų, ji jau užsidariusi duše. Simonas nusirengia, nori patekti į kabiną pas Salomėją, ji protestuoja.

– Ne, ne taip. Tu juk žavus langų plovėjas. – Praveria stumdomas dušo duris ir aptaško jį šampūno putomis. – Simonai, dar vienas dalykas. Nulipk į virtuvę, ten prie viryklės kabo tokia odinė prijuostė. Be prijuostės nieko neišeis.

Simonas nenoromis lipa laiptais. Žaidimai. Ji nori tik žaisti, o jis greito sekso ir paskui skaityti arba žiūrėti televizorių.

– Kas jūs? – klausia jis, pamatęs vyrą ir moterį,

Vyras stovi prie virtuvės spintelės ir ant pjaustymo lentos pjausto greipfrutą. Jis atsisuka ir nustebęs žiūri į jį, moteris taip pat žvilgteli, ilgiau sulaiko žvilgsnį prie Simono rankų, kuriomis jis prisidengė savo gėdą, nors, tiesą sakant, gėda kur kas didesnė nei tik tie apgailėtini giminės pratęsimo prietaisai, ir vėl nukreipia akis į atverstą žurnalą.

- Ar jis ką nors moka? - klausia mergaitė Simono net neatsisukdama, tarsi turėtų akis pakaušyje.

- Jo vardas Lietus, - sako Simonas. - Triušis Lietus.

Mergaitė nusijuokia.

- Aš klausiau ne vardo.

- Ėsti, - atsako Simonas. - Ir šuoliuoti. Jis moka ėsti ir šuoliuoti.

Simonas prisiartina prie mergaitės.

- Triušis ne vardas. Tai tik... triušis. Ir lietus ne vardas, - sako mergaitė.

- O kas?

- Lietus, - sako mergaitė. - Mane dėdė pravardžiuoja pieva. Ieva - pieva.

Simonas atsisėda šalia mergaitės.

Abu sėdi ir žiūri į triušį, graužiantį žolės lapą.

– Mes čia gyvename, – pagaliau prataria moteris.

– Kas tu, po velnių? – staiga surinka vyras ir puola prie jo, mojuodamas peiliu.

Simonas lekia laiptais ir šaukia, kad jis atėjo į svečius pas Salomėją, kuri, ko gero, yra jų dukra. Jis nulekia iki vonios kambario, bet Salomėjos ten nėra. Vyras stovi tarpduryje ir grėsmingai laiko atkišęs peilį.

– Palaukite, palaukite, aš tikrai ne iškrypėlis ir ne vagis. Paklauskite Salomėjos.

Vyrui už nugaros pasirodo Salomėja ir Simonui palengvėja.

– Tėti? – klausia Salomėja, vyriškis atsisuka į ją. – Kas čia vyksta? – Ji su chalatu, žiovauja, atrodo, lyg ką tik būtų atsikėlusi. – Aš snaudžiau, mane pažadino triukšmas.

– Šitas nuogas tipas tvirtina, kad atėjo pas tave į svečius, – mosteli peiliu vyras Simono pusėn.

- Aš jau eisiu, - sako mergaitė, nors net nekrusteli. Sėdi ir žiūri į triušį.

Simonas patrina sudrėkusius delnus į kelnes, apsižvalgo.

- Mes čia dirbame. Su tėvu.

- Mačiau, kaip rinkote akmenis. Kam jums tiek akmenų?

- Mes juos verdame. Paskui suvalgome.

- Jūs valgote akmenis?

Simonas šypteli, paskui pradeda juoktis ir Ieva.

- Mano vardas Simonas, - prataria jis ir ištiesęs ranką paglosto triušį. Dabar jiedu pakaitomis abu glosto triušį.

Mergaitė atsistoja ir pamažu žingsniuoja pušyno link.

- Palauk! - šūkteli Simonas.

Mergaitė sustoja, smalsiai žvilgteli į Simoną. Jis nežino, ką sakyti, tik nenori, kad ji išeitų.

Salomėja žvilgteli iš už tėvo nugaros į Simoną ir papurto galvą.

– Ne, aš jo nepažįstu. – O tada išsitraukia kamerą ir filmuoja sceną.

Vyras grėsmingai atsisuka į Simoną.

– Na, atsisveikink su kapšeliu, iškrypėli.

Simonas geria arbatą ir visiškai nekreipia dėmesio į Salomėjos baksnojimą koja. Pagaliau ji spiria jam taip stipriai, kad puodelis vos neiškrenta iš rankos. Jis pasuka galvą į ją.

– Aš tikrai nežinojau, kad jie namie... – sušnypščia Salomėja jam į ausį.

Jis tik linkteli galva ir vėl gurkšteli arbatos.

– Ir kad manęs nepažįsti, taip pat nežinojai?

– Juk buvo linksma, sakyk?

– Tu beprotė. Tu visiškai išprotėjusi beprotė.

– Mačiau tavo pėdą ten, prie upelio, – mosteli ranka Simonas.

Mergaitė stovi ir žiūri į savo pėdas. Tarsi lauktų, ką jis dar pasakys. Apie jos gražias pėdas. Jis karštligiškai žvalgosi.

– Nori, parodysiu fejerverką? – sako Simonas.

Iš pradžių jis bando su plastikiniu buteliu – įpila į jį vandens, paskui prirauna žolės ir grūsdamas pagaliuku sukiša ją į vidų. Mergaitė žiūri smalsiai primerkusi akis.

– Atrodai kaip virėjas, – sukikena ji.

– Taip, – linkteli Simonas. – Virėjas. – Jis vėl pajunta nemalonų alkio jausmą paširdėje.

Simonas atsargiai sudaužo kelis karbido gabalus plaktuku – tiek, kad įlįstų pro plastikinio butelio kaklelį. Stipriai užsuka kamštį, nueina prie supiltų žemių krūvos, apverčia butelį ir skubiu žingsniu grįžta.

– Labai skurdus žodynas, – sušnypščia mažoji pabaisa. – Kai pamatysi įrašą, pats juoksies, – po akimirkos vėl gerinasi Salomėja.

Įrašai. Na, taip, šioje šeimoje įrašai populiarūs. Simonas pasuka galvą į Salomėjos motiną, negali susilaikyti nešyptelėjęs. Santūriai, vos vos, nes prisiminimas, kaip Viktoras tvarko ją iš nugaros, toks gyvas, kone ranka paliečiamas, kad jis net lošteli kėdėje. Motina į nieką nereaguoja, kramto maistą susikaupusi, taisyklingai, tarsi pagal instrukciją.

Po vakarienės tėvas pakviečia Simoną į kiemą. Jiedu susėda pavėsinėje, Simonas užsirūko, tėvas geria alų.

– Alaus? – klausia Simono, šis papurto galvą.

– Išgerčiau viskio, – sako jis.

Tėvas tarsi nė negirdi.

– Žinai, suprantu, Salomėja ne saldainiukas. Ji nuolat mums ką nors iškrečia. Štai ką pasakysiu – kuo anksčiau, kuo

---

- Reikia palaukti, - sako Simonas.

Abu laukia.

Po kelių minučių dusliai pokšteli, paskui pasigirsta šnypštimas.

- Kas čia? - klausia mergaitė. - Nepanašu į fejerverką.

- Nežinau. Ne tai, visiškai ne tai.

Simonas nueina už namelio, paima stiklinį butelį - butelį ilgu kaklu, „Rum Negro“ užrašyta ant butelio, atsineša prie karbido krūvelės, vėl viską pakartoja: vanduo, žolė, karbido gabalėliai, vėl žolė. Tada paima medžio šakelę, aplaužo iš abiejų pusių, vieną galą padrožia peiliu, įkiša į butelio kaklelį ir dar šiek tiek pakala plaktuku.

- Eik, pasitrauk toliau, - sako mergaitei. Ta klusniai nueina ir atsitupia tolėliau.

greičiau paliksi ją ramybėje, tuo tau pačiam bus geriau.

Simonas trukteli pečiais.

– Ir dar vienas dalykas. Jeigu nenori, kad Viktoras sulaužytų keletą šonkaulių, turėsi atlikti vieną darbelį.

– Ar galiu pasirinkti?

– Ne.

– Malonu su tokiais žmonėmis derėtis.

Salomėja rodo jam savo nuotraukas – ji turi gausią suvažinėtų ir nugaišusių gyvūnų kolekciją.

– Aš pradėjau juos fotografuoti dar paauglystėje. Įspūdinga, ar ne?

Simonas linkteli galva. Jam nepatinka, bet jis nieko nesako. Sumanymas galbūt ir geras, bet vien tik negyvi katinai, šunys ir ežiai, jo nuomone, dar nėra menas. Tai tik mirties dokumentai. Bjaurūs, rūstūs, kokie tik nori, bet menu juos turėtų paversti

---

Simonas nužingsniuoja prie supiltų žemių krūvos, kelis sykius stipriai kresteli butelį, kad vanduo pasiektų karbidą, užberia butelį sauja žemių ir tekinas grįžta prie mergaitės.

- Gulk, - paragina ją rankos mostu ir pats atsigula šalia jos ant pilvo.

Po keleto sekundžių driokstelėja garsus sprogimas.

Mergaitė juokiasi, apsiverčia ant nugaros, Simonas taip pat juokiasi, pasisuka į ją šonu. Staiga ant jų pasipila žemės. Jiedu dar garsiau juokiasi.

- Lyja žemėmis! - sušunka mergaitė, - lyja žemėmis! Jeigu danguje žemė, tai kas gi žemėje?

- Dangus! - šaukia Simonas, - dangus žemėje!

Mergaitė pasisuka į jį ir staiga priglunda lūpomis prie skruosto.

tas, kuris fotografuoja. Rasti būdą – šviesą, žiūrėjimo kampą, distanciją, stilių, rasti tai, kas yra žmogaus, individo, asmenybės požiūris į mirtį. Štai tas požiūris ir būtų svarbiausias dalykas. Tik jis gaišeną gali paversti meno kūriniu. Nes mirtis savaimė nėra vertybė. Kaip ir gyvenimas. Bet Simonas nieko nesako. Tai reikštų, kad Salomėja paprasčiausiai neturi talento.

– Pasirodo, tu turi brolį, – sako Simonas, norėdamas nukreipti Salomėjos dėmesį nuo sutraiškytų gyvūnų.

– Taip, dabar jis Londone.

– Kažkas įvyko Olandijoje, tiesa? Tavo tėvas labai mandagiai manęs paprašė padėti Viktorui parvaryti iš Amsterdamo mersedesą.

Salomėja užverčia aplanką su nuotraukomis.

– Aš labai atsiprašau, – sako apsimestinai patempusi lūpą. – Aš išpirksiu savo kaltę. – Ji prisimerkia. – Galime čia padaryti greituką.

– Dangus... – šnabžda Simonas.

Jau į pavakarę Simonui pasirodo, kad kažkas kelyje juda. Toli, dar už Mergelės Marijos statulos. Jis kone tekinomis pasileidžia pasitikti – turbūt tėvui sunku vilkti pilną maisto kuprinę. Kelias čia kyla, čia leidžiasi. Kiekvieną sykį, kai užlipa ant kalvelės, mato juodą artėjantį tašką. Kai nusileidžia į lomelę, taškas dingsta. Lyg tėvas vėl kastų duobę, čia išnirdamas, čia pranykdamas Simonui iš akių.

Keliu prieš įkalnę dviratį varosi nematytas vyras. Tėvas vidutinio ūgio, ilgaauliais guminiais batais, stipriai pliktelėjusia kakta, o vyras, kurį mato Simonas, nė kiek į tėvą nepanašus – aukštas, tvirtu, kiek į priekį atsikišusiu smakru, vešliais garbanotais plaukais, kostiumo kelnių klešnės suspaustos segtukais.

Ne, Simonas nenori čia dulkintis, jam jau užtenka tėvo su peiliu.

– Tavo tėvas mane siunčia į Amsterdamą.

Salomėja atsiklaupia lovoje, pamaldžiai sudeda rankas.

– Aš melsiuosi už tavo vargšę sielą.

Tu jį pažįsti? - klausia vyras.

Ką? - nesupranta Simonas.

Ten guli žmogus.

Simonas pažvelgia į tą pusę, kur rodo nematyto vyro ranka. Netoliese priešais Marijos statulą, kitoje kelio pusėje šalikelėje styro dviračio ratas, nors patį dviratį dengia aukšta pernykštė nepjaunama žolė.

Ne, - atsako Simonas.

Lėtu žingsniu jis ima eiti statulos ir styrančio rato link. Jis nenori atsisukti, bet jaučia, kad nematytas vyras stovi atsirėmęs į dviratį ir žiūri jam į nugarą.

Šalia dviračio guli tėvas. Greta pūpso maisto produktų, - bent jau taip spėja Simonas, - prigrūsta kuprinė.

Simonas su Viktoru prieina bažnyčią, kurioje, anot užrašo, palaidota Rembrandto mylimoji Saskija. Priešais stovi turistų iš Azijos grupelė, pagyvenusi, šiek tiek šlubčiojanti gidė turbūt pasakoja apie įžymiojo tapytojo santykius su žmona. Vos už keliolikos žingsnių nuo bažnyčios matyti prostitučių langai, ir viename jų trumpam šmėsteli moteris nuogomis krūtimis.

– Kaip tai puiku. Mano iškreipta katalikybė, mano ciniškoji katalikybė triumfuoja. Viešnamis ir bažnyčia pagaliau surado vienas kitą. Juk tai iš esmės labai panašu: prostitutė tau už pinigus suteikia orgazmą, bažnyčia – išganymą, kas maloniau: ar orgazmas dabar, ar išganymas po mirties?

Viktoras kilsteli pirštą, šį jo gestą Simonas supranta kaip ženklą palaukti.

Simonas žvilgteli į tą pusę, kur sutiko nematytą vyrą, - jis tebestovi atsirėmęs į dviratį ir žiūri į Simoną, nors jo akių iš čia nebematyti. Valandėlę pastovėjęs prie gulinčio tėvo, Simonas neskubėdamas eina toliau, įveikia dar vieną kalvelę, kuri greitai jį paslepia nuo nematyto vyro akių. Tada atsisėda į žolę ir sėdi nejudėdamas, žvelgdamas tiesiai priešais save.

Jis nežino, kiek laiko praėjo. Sutirštėjusi tamsa kaip juodas betonas plūsta į visus dienos šviesos paliktus plyšelius, greitai nieko nebesimatys. Simonas grįžta prie gulinčio tėvo. Nematyto vyro siluetas dingęs. Jeigu jis ten tebestovi, paprasčiausiai per tamsu, kad jį būtų dar galima įžvelgti.

Atsisėdęs ant kelio krašto, Simonas žiūri į tėvą pro apvirtusio dviračio rato stipinus. Pasuka ratą - pasigirsta įkyrus, tankus

– Eik pas ją, būtinai eik pas ją, – parodo ranka į langą, kuriame ką tik šmėkštelėjo mergina. – Mylėtis su moterimi ir tuo pat metu žiūrėti į Dievo namus – nieko negali būti nuostabesnio šiame pasaulyje.

Paskui jis pasisuka į turistus ir sako jiems:

– Rembrandtas buvo genialus nesantuokinių ryšių specialistas, ką jau kalbėti apie Krikščionių bažnyčią, kurios dievas dulkina savo sūnų, kad išvarytų iš jo šventąją dvasią. – Jis apsižvalgo – ne, aplinkui vien azijiečiai. – Perduokite linkėjimų Kyoko, o jeigu jūs ne japonai, tai pabučiuokite Mao Dzedongui į subinę, – sako jis ir patraukia ieškoti tualeto. Pamatęs ant žemės ranką, glamonėjančią krūtį, apsižvalgo.

– Kieno krūtis? – klausia Simonas. Azijiečiai jau žvilgčioja į jį ir linkčioja galvomis. – Kas pametė krūtį, po velnių? – Jam pačiam labai juokinga, kikendamas eina tolyn nuo bažnyčios, nuo azijiečių, nuo rankos, glamonėjančios krūtį, kuri prira-

---

sausų žolynų tarškėjimas į metalą. Nuo tėvo trenkia prakaitu ir aitriu alkoholio kvapu, sumišusiu dar su kažkuo, aitresniu ir gaižesniu. Tėvo beveik nebesimato, tik pilka marškinių dėmė dūluoja tamsoje. Simonas išsitraukia degtukų dėžutę, vieną brūkšteli, prikišęs arčiau mato, kad tėvo kelnės tarpkojyje šlapios. Tėvas, tarsi pajutęs, jog yra stebimas, sunkiai suvaitoja ir keletą sykių pajudina į šalis galvą, bet neatsimerkia. Pro sukąstus dantis išsprūsta nežinia kam skirtas keiksmažodis. Sūnus paeina kelis žingsnius, išrauna porą kuokštų parudusios pernykštės žolės ir atsargiai uždeda ją ant kelnių dėmės. Paskui, kiek padvejojęs, išrauna dar didesnį kuokštą žolės, perlenkia jį per pusę ir atsargiai pakiša šį gumulą tėvui po galva. Tėvas vėl nusikeikia ir sunkiai, pratisai suvaitoja.

kinta grandine prie grindinio, kad niekas nenugvelbtų. – „Išliks ranka, lytėjus tavo krūtį..." – sako Simonas pagyvenusiam vyrui su skrybėle, tas jam linkteli ir nusišypso. Galbūt parūkyti žolės ir nebuvo pats geriausias sumanymas, gal ir ne.

Simoną troškina, jis nori valgyti. Nusiperka dešrainį ir buteliuką kokakolos, sėdi ant suolelio prie kanalo, valgo, pro šalį be perstojo lekia pamišėliai dviratininkai, čia jų kaip skėrių, jie skraido būriais ir nuolat taikosi ką nors partrenkti, keisčiausia, kad visi važiuoja vienodu greičiu, jeigu kuris nors lėčiau, iš karto matyti, kad turistas, o vietiniai kaip raganos ant šluotos, paskui jo dėmesį patraukia tualetas šalia kanalo, viduje vyras, matyti kojos, o veidą pro žalias groteles sunku įžiūrėti, būdelė primena klausyklą katalikų bažnyčioje, kunigas šlapinasi, o nusidėjėlis lieja jam savo nuodėmes, o kunigas lieja jam ant gąlvos savo išrišimą... Kažkaip šie Amsterdamo gatvių tualetai susiję su viešnamiais, būriai jaunų jūreivių

Temstant švenčiausiosios Mergelės Marijos statula darosi vis didesnė. Kuo sunkesnės ir tirštesnės sutemos, tuo lengvesnė ir grakštesnė ši kelių metrų aukščio šventoji.

Oras staiga atvėsta. Simonas gailisi, kad nesusiprato pasiimti iš namuko striukės, bet dabar grįžti nenori – ilgą laiką tėvas liktų gulėti visiškai vienas. Akys pamažu pripranta prie tamsos, ir Simonas apeina keletą ratų aplinkui gulintį tėvą, nutoldamas nuo jo bent keliolika žingsnių. Jokių stambesnių akmenų, didžiausias – žmogaus galvos dydžio.

Sūnus grįžta prie gulinčio dviračio, atsisėda priešais apverstą ratą, vėl pasuka jį ir klausosi įkyraus, tankaus tarškėjimo, primenančio sugedusį žadintuvą. Tėvas suvaitoja, bet nieko nesako.

vaikšto iš vieno viešnamio į kitą, patraukia žolės, patraukia iš butelio, užverčia kekšę, paskui nusišlapina ir vėl sukasi ratu, užburtas ratas – žolė, alkoholis, kekšė, tualetas, arba atvirkščiai, *god how I hate you... and you and you and you...** seniai nebeliko jaunų jūreivių, dabar čia mamyčių sūneliai iš Amerikos ir Anglijos atvažiuoja prarasti nekaltybės ir pasirinkti medžiagos būsimiems vakarėliams, per kuriuos mals šūdą apie tai, kaip jie dešimtimis dulkino kekšes Amsterdame ir kaip šlapinosi į kanalus, kuriuose seniai nebežydi lelijos...

Simonas aptingsta, žolės poveikis silpsta, norėtų išgerti, bet po poros valandų teks vairuoti. Jį kankina bloga nuojauta, Salomėjos tėvas taip ir nepasakė, ką iš tiesų reiškia „parvaryti mersedesą iš Amsterdamo". Galbūt tai narkotikų pavadinimas? Ginklai? Bet kodėl rimtas prekeivis norėtų tokio tipo

* ...dieve kaip aš tavęs nekenčiu... ir tavęs ir tavęs ir tavęs (angl.).

Tamsa tokia tiršta, kad, regis, nuo kiekvieno Simono kvėptelėjimo siūbuoja kaip sunkios aksomo užuolaidos. Dangus užtrauktas debesų, nematyti nei žvaigždžių, nei mėnulio. Staiga užuolaidos prasiskiria ir iš jų išnyra švenčiausiosios Mergelės Marijos statula. Simono oda pašiurpsta – jis visą laiką sėdėjo nugara į statulą, o dabar ji išnyra jam tiesiai prieš akis, toj vietoj, kur gulėjo tėvas, jos ant krūtinės maldai sunertos rankos jau nuleistos žemyn, paskui lėtai ima kilti ir tiestis prie Simono, o sučiaupta tamsi burna pamažu žiojasi, didėja, kol galiausiai iš statulos galvos lieka tik žiojinti skylė, ir nors Simonas nieko negirdi, supranta, kad statula gieda, o jis, pašiurpęs iš siaubo, norėtų bėgti, bet kojos jo neklauso, jo kojos jau virtusios akmenimis, ir akmens šaltis pamažu artėja prie krūtinės,

kaip Simonas paslaugos? Salomėjos tėvas aiškino, kad Viktoras vienas gali pasiklysti, nes nepratęs keliauti užsienyje. O Simonas pratęs? Velniop, GPS-as padės. Jis išmeta kokakolos buteliuką į šiukšlių dėžę, nueina į žalią būdelę ir pusvalandį negali išspausti nė lašo. Dievaži geruoju nesibaigs.

Viktoras stovi ten pat, kur jiedu išsiskyrė. Pamatęs Simoną, piktai pakelia ranką su laikrodžiu.

– Gerai jau, gerai, nemaniau, kad tu greituko specialistas.

Simonas visąlaik važiuoja maždaug šimtu dvidešimt. Automobilis jam nepažįstamas, todėl greičiau važiuoti nesiryžta, nors Vokietijos autobanais galima lėkti ir kur kas greičiau.

– Žinai, vaikystėje aš dažnai valgydavau valgykloje. Motina dirbo, tėvas gėrė, tekdavo maitintis pačiam. Žinoma, gaudavau maistui rublį. Valgyklos vedėja buvo tokia Ripka. Nežinau, kokia tikra jos pavardė, galbūt Michailovienė. Ar Gavrilova. Ar dar kaip nors. Rusų miestelyje buvo nemažai.

Simonas jaučia, kad jam trūksta oro, jis užsimerkia ir netenka sąmonės.

Jau šviesu, bet Simonas ne iš karto suvokia, kodėl šviesa tarsi netikra: slėnyje tvyro tirštas rūkas. Tėvas vis dar tebemiega, jau nebe aukštielninkas, pasisukęs ant šono, vaikiškai parietęs kojas. Simonas atsikelia, ima vaikščioti po kelią priešais švenčiausiąją Mergelę Mariją ir mankštinti suakmenėjusius sąnarius. Per rūką matyti ne daugiau kaip dvidešimt trisdešimt metrų, tačiau Simonas girdi, kad kažkas atvažiuoja dviračiu. Nori pasislėpti už statulos, bet tamsus dviratininko siluetas jau išniro iš pažeme drykstančių rūko skepetų, ir Simonas supranta, kad slėptis per vėlu. Jis stovi vidury kelio susikišęs rankas į kišenes, tarsi būtų ėjęs pro šalį ir sustojęs pasigrožėti šventosios statula.

Netoliese įsikūręs stačiatikių kaimelis, slabada, tai iš ten jie pamažu sunkėsi į miestelį. Gali būti, kad dauguma persikraustė po karo, nes visas miestelio centras buvo tuščias. Žydai.

Jis žvilgteli į Viktorą. Tas nieko nesako, žiūri tiesiai prieš save.

– Ta Ripka buvo tokia stora, kad veidas buvo be jokios išraiškos. Žinai, panašiai kaip tos tavo prostitutės, pas kurią buvai. Kaip turgaus pardavėjos, kuri pavargusi, kuri nori kuo greičiau viską parduoti ir bėgti namo. Ripka kepdavo šnicelius, juose buvo tik mėsos kvapas, padažo kvapas, o visa kita – batonas. Ji parduodavo ne tai, ką siūlė.

Viktoras ir toliau žiūri priešais save, jokios reakcijos.

– Prostitutės panašios į Ripką – jos parduoda ne tai, ką siūlo.

Viktoras pagaliau sujuda, išsitraukia savo planšetę, kažką užrašo, pakiša Simonui po nosimi.

„Nusispjaut. Šnicelis buvo geras!“ – perskaito Simonas.

Nematytas vyras sustabdo dviratį priešais Simoną, pažvelgia į gulintį tėvą, paskui vėl į Simoną.

- Tu jį pažįsti? - klausia nematytas vyras.

Simonas pažiūri į susirietusį šalia dviračio vyrą ir sako:

- Ne.

- Ar jūs ne kartu dirbate ten, prie pušyno? - Vyras mosteli ranka statybvietės pusėn. - Mano dukra sakė, matė du vyrus. Tai ne jūs?

Simonas nieko neatsako, pereina per kelią ir atsisėda šalia Marijos statulos. Dabar, prieš patekant saulei, vėsa smelkiasi kiaurai. Nematytas vyras žengia į šalikelę, pakelia tėvo dviratį, apčiupinėja padangas, pasuka pedalus, patikrina grandinę, pasukioja į šonus vairą, tada savąjį dviratį paguldo šalia sunkiai al-

– Gerai, aš nieko prieš, – linkteli Simonas ir kurį laiką jiedu vėl važiuoja tylėdami. Simonui iš galvos neišeina vaizdas, kurį matė Salomėjos nufilmuotoje scenoje: raumeningi Viktoro sėdmenys ir plokščias jos motinos užpakalis. Ko gero, jis Amsterdame kaip tik dėl to pasirinko apkūnią prostitutę – užkniso dulkinti tą pagaikštį. Tiesa, su drabužiais ji atrodo gerai – žurnaluose ir televizijos šou, kur mala šūdą apie labdaras ir gyvenimo stilių. Dabar daug tokių moterų – turtingų patinų patelės leidžia laiką odos ir kitų organų priežiūros salonuose ir plepėdamos apie sveiką gyvenimo būdą. O paskui sėda ant sodininko pimpalo ir rėkia kaip pamišusios orgazmo entuziastės. Visiems reikia vamzdžio, kuris sutvarkytų hierarchinę sistemą, visiems reikia vamzdžio.

Naktį važiuoti smagu, vienintelė problema – miegas. Simonas bijo, kad prieš keletą valandų Amsterdame rūkyta žolė gali jam kaip nors atsiliepti, todėl dabar geria kavą, ku-

suojančio, nejudančio tėvo ir pamažu patraukia įkalnėn, greta varydamasis tėvo dviratį.

Simonas mato, kad tėvas jau nubudęs, pasikėlęs ant alkūnių žiūri blausiu žvilgsniu nematytam vyrui į nugarą ir kažką murma. Simonas prieina arčiau. Tėvas žiūri į jį baisiomis, balkšvai drumstomis akimis ir jau garsiau pro sukąstus dantis iškošia: „Šūdžius."

rios nusipirko degalinėje, ir rūko, tik jau ne žolę. Viktoras valgo sumuštinį. Žmogus, kuris nekalba, – likimo dovana. Bet tik ne važiuojant naktį automobiliu per pusę Europos.

Degalinėje Simonas atidarė bagažinę – nieko neįprasto, automobilinis šlamštas. Salone apčiupinėjo sėdynes, iškilnojo visus kilimėlius, nieko įtartino. Kvailys, jeigu automobilyje yra narkotikų, jie paslėpti labai gudriai, pavyzdžiui, vietoj saugos pagalvių. Jie lekia autostrada milžinišku greičiu, trenkiasi į vilkiką, ir vietoj pagalvės jiems į veidus purškia kokaino sniegas. Simonas keikia save, keikia Salomėją, keikia visus ir viską pasaulyje, bet reikia važiuoti.

Ir vis dėlto kelio monotonija velniškai migdo. Jau po vidurnakčio, jokios padorios muzikos jis negali rasti.

– Pusbrolis tarnavo Afganistane. Grįžęs iš kariuomenės pasakodavo klaikių dalykų. Kartais jie šaudydavo į dušmanus tiesioginiu taikymu, įremdavo minosvaidžio vamzdį į uolą ir

---

6.

Triušį Simonas pririša už namelio. Kol tėvo nebuvo, triušis lakstė laisvas po pievelę priešais jų būstą, bet dabar tegul būna pririštas.

Jau įdienojo, greitai pietų metas, tėvas vis dar guli. Simonas prieina prie pravirų durų, klausia, gal ko nors reikia. Eik šalin, sako tėvas. Simonas stovi. Seniai nebereaguoja į tėvo pyktį. Žino, kad tuojau ko nors paprašys. Atnešk vandens, pasigirsta balsas iš vidaus. Ir cigarečių, priduria pavymui.

Nori rūkyti, vadinasi, sveiksta. Simonas įpratęs ramiai sėdėti šalia tėvo, kai šis serga. Kai jiedu pagaliau sugrįžo prie savo būsto ir šventosios statula vėl tebuvo panaši į didelį smeigtuką, tėvas bjauriai keikėsi, paskui užmigo. Simonas nueina perkelti

varydavo tiesioginiu taikymu, gali įsivaizduoti? Ar tau teko matyti tokių dalykų? O sykį jie užėjo į sodą ir skynė obuolius, tai vieną iš jų būrio pagavo dušmanai, nužudė, o paskui į pilvą prikimšo obuolių.

Simonas žvilgteli į Viktorą. Tas linkteli galva. Paskui kažką parašo ir parodo Simonui. Simonas patenkintas, galbūt pavyko užmegzti ryšį su šiuo niūriu tipu. Šiaip ar taip, iki Lietuvos dar ilgas kelias, be to, Simonui rūpi sužinoti, kas nutiko jo kaklui.

„Atsiknisk nuo Salomėjos. Jie man kaip šeima. Jeigu ne – sulaužysiu kaulus."

– Supratau, – sako Simonas, o viduriuose jaučia nemalonų šaltį. Ir dar vienas nemalonus dalykas: tikiesi iš žmogaus tau palankios reakcijos, mėgini užmegzti su juo ryšį, o, pasirodo, viskas atvirkščiai. Jis tau pasirengęs kaulus sulaužyti.

---

arklio, pavaikšto aplink pamatų duobę, sustoja prie akmenų krūvos. Vienas akmuo pasitaikė labai didelis, jiedu su tėvu kūreno ant jo ugnį, paskui pylė vandenį, paskui vėl kūreno, vėl pylė, kol pagaliau akmuo suskilo. Kai kurios nuoskilos aštrios kaip giljotinos ašmenys.

Po skyrybų tėvo būstas sparčiai nyksta. Kambario pasieniais mėtosi nešvarūs drabužiai, ant palangės augusios gėlės pavirto sausais stagarais molio indeliuose. Medine pertvara nuo kambario pusiau atitverta virtuvė dvokia pelėsiais ir senais riebalais. Po praustuvu grindyse atsiranda skylė, ir tėvas į ją pila nešvarų vandenį. Kartais, kai Simonas ateina aplankyti tėvo, šis miega su drabužiais ir pažadinti jo neįmanoma. Simonas žino, kad reikia

17. Pasimatymas kapinėse

Angelas ant aukšto postamento užvertęs galvą, iškėlęs rankas į dangų, tačiau abi jo rankos kone iki alkūnių nuplėštos. Vaikas, kuris nuolat rodė į visus pirštais, kol tie visi neapsikentę nuplėšė jam rankas. Kad nerodytų. Kad neprimintų. *Memento mori.**

Salomėja paskambino jam ir maldavo jį atvažiuoti prie Bernardinų kapinių. Simonas suprato, kad gero nieko nebus, bet vis dėlto po dešimties minučių pamatė Salomėją, nekantriai trypčiojančią prie kapinių vartų.

– Niekur neisiu, kol nepasakysi, kuo užsiima tavo tėvas.

– Paskui, dabar nėra laiko!

---

* Atsimink, kad mirsi (lot.).

---

palaukti, – tėvas pamiegos ir atsibus. Ir jeigu turės pinigų, duos Simonui. Motina jį siunčia paimti pinigų kas mėnesį. Kartais tėvas jį iškeikia ir neduoda. Simonas sėdi, iš skylės po praustuvu išlenda žiurkė. Iš pradžių ji nedrąsiai iškiša snukį ir spokso į Simoną nepatikliomis, mažomis akutėmis. Vėliau, pamačiusi, kad Simonas nekreipia į ją dėmesio, įsidrąsina ir greitai laksto po virtuvę ieškodama kokio nors maisto. Vėliau išlenda dar viena žiurkė, paskui dar viena. Jos šmirinėja pakampiais, nuolat kažką rasdamos, trumpam sustodamos, kažką uostinėdamos, kramsnodamos, akimirką sustingsta, baugščiai klausosi garsaus, pratiso tėvo knarkimo. Kartais jos prieina visai arti Simono, apuosto jo koją. Ir tai kartojasi kiekvieną sykį, kai Simonas čia apsilanko. Jis pasako apie žiurkes tėvui, bet šis nekreipia dėmesio. Simo-

Simonas atsiremia į automobilį, papurto galvą.

– Tūkstantį kartų tau sakiau: brolis su bičiuliais važinėjosi po Amsterdamą ir kliudė kitą automobilį. Paaiškėjo, kad automobilis priklauso labai rimtam žmogui. Tas žmogus paskambino tėvui ir pareikalavo sumokėti.

– O draudimas?

– Nežinau, – trukteli pečiais Salomėja. – Manau, mano broliukas įvažiavo į kokio nors bandito mašiną. Grįžo iš Amsterdamo be savo puikaus mersedeso ir su mėlyne paakyje.

– Ir tavo tėvas tikrai neužsiima narkotikų prekyba?

– Trąšos, jo verslas trąšos, kiek tau galiu kartoti.

– Trąšos ir narkotikai beveik tas pats.

– Greičiau, greičiau! – ir jiedu tekinomis pasileidžia per kapines.

Salomėja galvą padėjusi jam ant peties, dešine ranka glosto samanomis aptrauktą antkapį.

---

nas kartais bando jas paglostyti, tačiau jos tuojau pat sprunka šalin. Kartais žiurkės sutupia ant šaltos krosnies krašto, ir Simonas mato tik jų ilgas nukarusias uodegas. Jis įsivaizduoja, kad yra labai mažas, nykštuko dydžio, ir gali šokinėti žiurkių uodegomis, stipriai įsisiūbuodamas kaip Tarzanas lianomis.

Tėvas vaitodamas išropoja iš namelio, gyslotomis, saulės niekad nemačiusiomis, tamsiais retais plaukeliais apaugusiomis kojomis nukrypuoja už kampo, ir greitai pasigirsta šlapimo čiurkšlės teškenimas. Simonas atsistoja nuo trinkos, ant kurios sėdėjo ir žiūrėjo į slėnį, paeina keletą žingsnių: tėvas, viena ranka atsirėmęs į namelio kampą, šlapinasi ir stengiasi pataikyti į Triušį Lietų. Triušis išsigąsta ir liuokteli į šalį. Simonas girdi garsą,

– Matai, kokie milžiniški žiedai ant šio antkapio? Kiekviename kampe – po žiedą. Kam jie reikalingi? A, turbūt nuleido antkapį kranu.

– Abejoju, ar devynioliktame amžiuje čia darbavosi kranas, – sako Simonas, jausdamas tingulį, kuris po sueities užplūsta kūną. – O aš visą kelią iš Amsterdamo kroviau į kelnes, kad mus tuojau sustabdys iki ausų ginkluotas „Aro“ būrys, iš prašmatnaus mersedeso ištrauks šimtą kilogramų kokaino, o aš sėsiu bent šimtui metų į kalėjimą.

– Tai kam tie žiedai? – nerimsta Salomėja, nekreipdama dėmesio į Simono baimes.

– Manau, tai simbolika. Atėjus Paskutinio teismo dienai, angelas stvers už tų žiedų ir nukels antkapio plytą, ir palaikai kelsis iš kapo duobės, ir...

– Nesąmonė, – nutraukia jį Salomėja. – Angelas neturi rankų.

---

panašų į tylų juoką. Tėvas atsisuka, rodo Simonui didelius, į iltis panašius pageltusius dantis.

Tėvo eisena tampa vis sunkesnė – jis šlubčioja viena koja. Vakarais, kai nusiauna guminius aukštaaulius batus, ore pasklinda sušutusios, gendančios mėsos dvokas. Tėvo blauzdos pilkšvai baltos, plonos, vietomis matyti storos melsvos gyslos.

Pievoje sužvanga arklio grandinė, Simonas krūpteli, jį nusmelkia mintis, kad tėvas gali mirti. Vieną sykį tiesiog nebeatsikels, ir tiek.

Lyg išgirdęs sūnaus mintis, tėvas silpnu balsu pakviečia jį prie durų. Žiūri įdėmiai tiesiai Simonui į veidą.

Jis kalba nedaug, jo tėvas niekad nekalba daug, ir dabar jis kalba lėtai, Simonas iš pradžių net nesupranta, tarsi nenorėtų

– Manau, angelų bus daugiau, kur kas daugiau. Jų bus ištisi spiečiai, jie sulėks kaip skėriai.

– O man atrodo, kad kapinėse yra tam tikras skaičius angelų ir jie yra tam, kad pasirūpintų čia gulinčiais.

Simonas nieko nesako, žiūri į angelą.

– Galbūt tu ir teisi. Kaip kariuomenėje. Angelai kaip seržantai, kiekvienas rūpinasi savo skyriumi.

– O ką aš sakau, – patenkinta murma Salomėja. – Bet šitas angelas be rankų, taigi pilietis, gulintis po mumis, neturi šansų išsikrapštyti. – Paskui ji sukikena. – Įdomu, kaip jis jautėsi, kai mes darėme tai tiesiai ant jo?

Simonas supranta, kad šio nuotykio tema yra mirtis, apmirimas, sąstingis, kurį turi įveikti seksas. Jis sulaukė tokio amžiaus, kai viskas kartojasi, kai viskas tampa simboliais, gyvybės ir mirties ciklas jo asmenyje tapo mitiniu, tarsi nukeltu už jo gyvenimo, jo kūno ir dvasios ribų. Jis tik kartoja tam tikrus ritualus, bet tie ritualai jo nebeveikia. Net seksas.

---

suprasti, tarsi stengtųsi negirdėti, nes tai, ką girdi, jam labai nemalonu, jį kone pykina nuo to, ką tėvas kalba, bet paskui vis tiek priverstas išgirsti: tu nori mano mirties, tu nori mano mirties, tu nori, kad aš išnykčiau, tu apsimeti, kad manęs nepažįsti, tu nežinai, kas aš, tu nežinai, kas aš, nežinai, kas gali tau atsitikti, jeigu manęs nebus, paskui jis kalba apie save trečiuoju asmeniu, lyg kalbėtų ne apie save, o apie kažkokį nepažįstamą žmogų, kalba lėtai, tęsdamas žodžius, dažnai juos pakartodamas, įterpdamas žodelį „matai“: matai, sako tėvas, matai, šūdžiau, štai dabar tavo tėvas yra čia, jis tave mato ir girdi, bet gali atsitikti taip, kad tavo tėvo daugiau nebebus čia, ir jau nebus kam tave girdėti ir matyti, ar matai, kaip gali atsitikti, matau, pagaliau atsako Simonas, tada žodžiai iš tėvo burnos pasipila dar greičiau: nieko

– Mačiau vieną žmogų, kuriam sprogusi mina nutraukė abi plaštakas ir sudarkė veidą. Jis nutrauktomis rankomis, tiksliau, tuo, kas liko iš rankų, mėgino nusivalyti akis, nes negalėjo matyti.

Salomėja liaujasi glosčiusi antkapį. Paskui skaudžiai žnybteli Simonui į šoną.

– Tu visada nori sugadinti pramogą.

Ar jis bijo mirties? Taip, galbūt, kaip ir visi. Bet savo mirties negali išgyventi. Sueitis, seksas, dauginimasis, gyvybės triumfas turi tris fazes: pradžia, vidurys, pabaiga. Kulminacija ir pabaiga ne visada sutampa, pabaigų gali būti įvairių, bet trys fazės kaip struktūra išlieka. Mirtis neturi struktūros, tai yra pabaiga be pradžios, be kulminacijos, mirtyje nėra istorijos, visos istorijos baigiasi mirtimi, bet tai gyvenimo istorijos, jos turi pabaigą, pati mirtis nieko neturi, galingiausia ir neturtingiausia valdovė. Vadinasi, reikia kito mirties, kad

---

tu nematai, kalės vaike, tave surakins grandinėmis ir išveš į beprotnamį, nes tu beprotis, šunsnuki, beprotis, kaip ir tavo motina, kodėl tu žmonėms pasakoji apie žiurkes mano namuose, kodėl tu žmonėms aiškini, kad manęs nepažįsti, kodėl tu šlaistaisi aplink tą šlykščią statulą slėnyje, tu beprotis, ne kitaip, tu sušiktas beprotis.

Tėvas nutyla, nusisuka, sunkiai šnopuoja.

Prie Simono kojų atšokuoja Triušis Lietus. Simonas paglosto jam tarpausį ir triušis strykteli į šalį.

Aš ne beprotis, sako Simonas, bet tėvas nebegirdi. Iš namelio sklinda knarkimas.

išgyventum savąją. Vos už keleto žingsnių vyksta laidotuvės, nedidelė grupė senukų juodais kostiumais stovi tarp senų kryžių apspitę stambų, prakaituojantį kunigą, ir Simonas pajunta dėkingumą Salomėjai. Galbūt ne toks ir kvailas sumanymas pasidulkinti per laidotuves.

– Ar tu bijai mirties, Salomėja? – klausia jis.

– Nenoriu apie tai kalbėti.

– Aš nuo vaikystės stoviu prie karstų, paauglystėje mane pastatė į garbės sargybą prie mokytojo karsto, paskui prie berniuko, kuris pakėlė nutrūkusį elektros laidą nuo žemės ir mirė nutrenktas, paskui armijoje, vos tik kur nors atrasdavo kokį nors Antrojo pasaulinio karo laikais užkastą sovietų kareivį, mane statydavo prie to kareivio palaikų ir aš stovėdavau ištempęs kaklą, į priekį atkištu smakru, tarsi kažkas norėtų mane atidžiau apžiūrėti, tarsi pati Mirtis norėtų mane kuo aiškiau matyti ir manimi grožėtis...

7.

Jie baigia rengti medinį karkasą pamatams – dabar telieka pripilti tas lygias, iš lentų sukaltas formas akmenų ir betono skiedinio, ir po keleto dienų bus galima pradėti kelti sienas.

Atvažiuoja sunkvežimis, ir tėvas išsiunčia Simoną parvežti plytų. Darda tuščiame sunkvežimio kėbule, ant grindų šiaudų draikanos ir smulkios šiukšlės, galbūt vežtos malkos ar kokia nors mediena. Aš pagaminsiu pietus, sako išlydėdamas tėvas.

Pradžia visuomet sunki. Kol sukrauna pagrindą, pirmą eilę, ant kurios vėliau guls kitos plytos. Paskui pamažu įsijaučia į ritmą: viens du trys, viens du trys, neša po šešias plytas, mėtyti negalima, kad plytos nesuskiltų. Jos raudonos, skirtos išorės apdailai, kam dabar plytos apdailai, jeigu dar nėra sienų, klau-

– Tautologija, – sako Salomėja.

Simonas nekreipia dėmesio, nors pastaba nemaloni. Jis kalba toliau:

– Pradedu manyti, kad galbūt patinku mirčiai, mirčiai aš gražus, nes mirtis nuolat pasirenka mane, kad stovėčiau šalia, kad budėčiau šalia jos, kad liudyčiau pabaigos siaubą...

– Tu pats per paskaitas sakydavai, kad taip negalima.

– Kaip?

– Kapinėse kalbėti apie mirtį – tautologija! – sušunka Salomėja, ir keletas laidotuvininkų atsisuka.

– Ša, velniai tave griebtų, – Simonas nulenkia Salomėjos galvą, kad susirinkusieji prie kapo duobės jos nepastebėtų. Jaunoji sekso skautė be garso juokiasi jam ant krūtinės. Jiedu guli vos už kokių dešimties metrų nuo vietos, kur vyksta laidotuvės. Kunigas samprotauja lenkiškai, mieguisti seneliukai niūriai spokso į kapo duobę, ir visų jų veidai atrodo taip, tarsi

---

sia Simonas tėvo, tas atsako, kad šeimininkas gavo pigiau, todėl nenori praleisti progos, sukrausi atokiau, tegul stovi, valgyti neprašo.

Simonas mato, kad prie jų namuko su ratais rūksta dūmai. Tėvas ruošia pietus, Simonas pajunta alkį, bet gena mintis apie maistą į šalį, reikia iškrauti plytas, paskui nusipraus ir pavalgys. Kuo esi alkanesnis, tuo skanesnis maistas, ypač kai valgai lauke, prie čia pat rusenančios ugnies. Simonas dirba kone nesustodamas, bet vairuotojas vis tiek nepatenkintas, ragina jį, sako: mėtyk tas prakeiktas plytas, kiek gali jas nešioti, ne, sako Simonas, jos labai lengvai dūžta, jos trapios, jos dekoratyvinės.

O kas iššluos kėbulą, klausia vairuotojas, kai Simonas nori uždaryti galinį bortą, ir Simonui tenka vėl ropštis į vidų ir sausų

mintyse skaičiuotų, kiek jiems dar liko, kuris bus kitas, kurį praris duobės nasrai.

Bet Salomėja nė nemano nurimti. Ji strykteli ant kojų, garsiai pasako: „Uwaga!“, ir atsisukusiems seneliukams parodo tai, ko jie tikrai šiandien išvysti nesitikėjo – kilstelėja marškinėlius ir atkiša į priekį savo stangriąsias gražiąsias krūtis.

Jiedu bėga palei pietinę Bernardinų kapinių sieną, Simonas prisimena, kad kadaise čia buvo išėjimas, kažkur sienoje turi būti varteliai ar kažkas panašaus, jis bėga neatsisukdamas, nors vis tiek mato paskui juos be garso sklendžiančius senukus, juodais skvernais mosuojančius, iš pykčio išsišiepusius mirties angelus, ir visas oras aplinkui čeža ir šiugžda nuo jų naftalinu ir pelėsiais trenkiančių juodų sparnų.

Kai jiedu pagaliau pasiekia jo automobilį, Simonas spaudžia akceleratorių ir greitai įsuka į Olandų gatvę.

---

ražų šluota iššluoti kėbulo grindis. Šiukšles jis jau rado, bet su vairuotoju nenori ginčytis, tas jo nė neklausytų.

Sunkvežimis nudarda žemyn į slėnį. Simonas eina prie statinės su vandeniu, nusirengia ligi pusės ir mėgaudamasis šlakstosi vandeniu. Už namuko su ratais pasigirsta mergaitės juokas. Simonas sustingsta, klausosi. Ne, turbūt jam tik pasigirdo. Ten tik tėvas ir Triušis Lietus. Bet štai ir vėl – mergaitės balsas. Galbūt tai juokiasi triušis. Jis niekad negirdėjo juokiantis triušio.

Simonas užsivelka marškinius ir pamažu eina namuko link.

Šalia ugnies mėtosi triušio galva, Simonas pirmiausia pamato kruviną triušio galvą. Ji išsišiepusi, lyg juoktųsi. Jis žiūri į galvą ir nebegali žengti nė žingsnio. Kojos pasidaro sunkios, tarsi būtų įlipęs į betoną, kuris akimirksniu ima stingti. Simo-

– Noriu šašlyko, važiuojam, įsimesim po šašlyką. Ar tu matei, matei, kaip jie atsigavo, kaip visi sujudo? – krykštauja Salomėja ir patenkinta pasitaiso krūtinę.

Simonas iš žiedo klusniai pasuka Naujosios Vilnios link. Nori išbarti ją, nori kone prilupti, nusijuosti diržą, pasiguldyti ant kelių ir prilupti, bet greitai jo pyktis atlėgsta. Ant šio padaro visiškai neįmanoma supykti, galvoja jis. Bet geriausia būtų bėgti nuo jos, bėgti neatsisukant, kaip nuo mirties angelo.

– Ar tu žinai, kad tavo tėvas man sulaužys kaulus, jeigu dar su tavimi susitikinėsiu?

– Žinau, – linkteli Salomėja. – Tu ne pirmas.

– Salomėja, tu neturi sąžinės.

– Nebijok, tėvas nelies tavęs.

– Na, žinoma, jis pats nelies. Viktoras tai padarys.

– Labai noriu valgyti.

---

nas supranta, kad Triušis Lietus negali juoktis, nes jis nebegyvas. Net jeigu kada nors jis ir mokėjo juoktis, dabar nebesijuokia. Ir niekada nebesijuoks. Mergaitė juokiasi, tai Ieva juokiasi, Simonas prieš keletą dienų prie upelio rado jos pėdsaką, prieš keletą dienų jis jautėsi Robinzonas Kruzas, negyvenamoje saloje po daugelio vienatvės metų pamatęs žmogaus pėdą pakrantės smėlyje, bet dabar ta pėda guli šalia vyro pėdos, šalia jo tėvo pėdos, ir šalia tėvo pėdos mėtosi apgraužti kaulai, Triušio Lietaus kaulai, Ieva atsisuka į Simoną, pamoja jam ranka, ta pačia ranka paima butelį ir geria vyną tiesiai iš kaklelio, ir vėl juokiasi, ir glosto tėvui plinkančią kaktą, žiūri į Simoną ir juokiasi, o jai iš burnos per kraštus teka tamsus raudonas vynas tarsi kraujas.

Jie sėdi prie aukšto skardžio, apačioje matyti upės juosta. Tankiai suaugę uosiai ir beržai slepia upelį. Čia ne upelis, čia upė. Mergaitės pėda pakrantės dumble. Aš Robinzonas Kruzas, ieškantis šiame pasaulyje žmogaus, nuo kurio galėčiau nebėgti, aš sumautas sudužusio laivo keleivis negyvenamoje saloje, triušis, pririštas prie būdos.

Salomėja kemša šašlyką, Simonas sukramto gabaliuką, antro valgyti nebeturi noro.

– Mums reiktų baigti, Salomėja, – sako Simonas, žiūrėdamas į skardžio apačioje vingiuojančią Vilnelę.

Ji liaujasi kramčiusi. Pažvelgia į Simoną.

– Tu bijai? Nebijok, jis tavęs nelies. Jis manęs klauso.

– Kas?

– Viktoras.

Simonas atsidūsta. Keista skirtis su moterimi, kurios niekada nemylėjai. Ar jis kada nors ką nors iš tiesų mylėjo? Ar

---

Tėvas patenkintas rodo didelius dantis, milžiniškus žiurkės dantis, žiūri apgirtusiomis akimis į Simoną, rodo žiurkės dantis, jie abu juokiasi, supranta Simonas, jie abu juokiasi, jiems linksma, nes jie geria vyną ir valgo, Simonas supranta, kad visiškai nebenori valgyti, ką tik jis labai norėjo valgyti, svajojo apie tai, kaip sėdės prie atviros ugnies ir mėgausis kiekvienu maisto kąsniu, tėvo paruoštais pietumis, prie atviros ugnies, šalia savo žolės lapą grauš Triušis Lietus, traškės sausos, ugniai pasiduodančios pliauskos, tolumoje virš slėnio plauks debesys ir net juodoji Marija atrodys ne tokia baugi besileidžiančios saulės šviesoje.

būtų jautęs skausmą, jeigu reiktų išsiskirti? Dabar šie klausimai jau beprasmiški, viskas tik prisiminimai, kurie, kad ir kiek juos išgyventum, tėra tik dar vienas prasimanymas.

– Bet jeigu aš jam pasakyčiau, kad dulkinai mane į užpakalį? Arba išprievartavai? Arba muši mane ir grasini man? – sako Salomėja ir smalsiai žiūri į Simoną. Paskui juokiasi. Simonas iš tiesų norėtų trenkti jai per atlėpusią ausį, dabar jos juokas velniškai erzina. – Mes baigsime, kai aš norėsiu, – sako Salomėja ir vėl įninka savo baltais sveikais dantimis taršyti mėsos gabalą. Pomidorų padažo lašas ant jos smakro atrodo kaip kraujas. Simonas nusisuka nuo jos, kad nepradėtų geisti daugiau kraujo. Tikro kraujo. Ne ant jos smakro, o ant kaklo. Daug kraujo.

8.

Kriminalistas, dvidešimt penkerių trisdešimties metų vyras, atsitraukia nuo kolegų, dirbančių nusikaltimo vietoje, prieina prie ūkvedžio, kuris atrodo labiau apimtas smalsumo nei išgąsčio.

- Ar jau sugavote jį, ar sugavote? - klausia ūkvedys.

- Ką?

- Jo sūnų, garantuotai tai to psicho darbas.

- Kodėl taip manote?

- Jis... Jis keistas. Jis trenktas.

- O kur jis?

Ūkvedys nustebęs žiūri į kriminalistą.

- Vadinasi, nesugavot jo? Nesugavot?

Kriminalistas nužvelgia apačioje nusidriekusį slėnį.

- Jis turėtų būti kur nors netoliese. Kur jie gyvena?

18. Obuoliai

Grįžęs iš Amsterdamo Simonas užsuka pas Alpinistą.

– Nesuprantu, kodėl, bet jūsų pasakojimas apie merginą, apie Kristiną, ir apie jausmus jai, ir apie visą tą šūdą, kuris paskui atsitiko... Aš prisiminiau paauglystės meilę... Tuo metu dirbau spirito varykloje, miestelio pakrašty stovi senas, dvidešimto amžiaus pradžioje statytas bravoras, ten ne tik varomas spiritas, bet ir spaudžiamos obuolių sultys. Dirbau ten vieną vasarą, mano pareigos buvo stovėti prie griovelio. Iš didelių rezervuarų obuoliai tuo vandens grioveliu plukdomi į sulčių spaudimo cechą, tada transporteriu keliami į malūną, o paskui jų košė krenta į spaustuvą... Ar žinote, kad Gutenbergas spaudos mašiną išrado nusižiūrėjęs į vyndarių presą? Lygiai tas pats principas, tik ten žmonės svaigsta nuo vyno, o čia – nuo raidžių. Mano meilė buvo skausminga, be atsako.

- Jis gyvena su motina, miestelyje. Tėvas atskirai, jie išsiskyrę.

Kriminalistas mosteli ranka šventosios statulos pusėn.

- Kas ten?

Ūkvedys atsisuka, prisimerkęs žiūri.

- Viešpatie Dieve švenčiausias, kažkas ten ne taip.

- Kas - ne taip?

- Anksčiau buvo pajuodusi, - sako ūkvedys. - Visa buvo juoda. O dabar kažkas ten šviečia.

- Kas ten gali šviesti?

- Metalas, - sako ūkvedys. - Ji tuščiavidurė, suvirinta iš metalo gabalų.

Iš tolo statula atrodo grėsmingai, priėjus arčiau paaiškėja, kad ji kampuota, griozdiška, tarsi nepavykęs bandymas sukurti kilnumo ir dvasingumo simbolį.

Ji buvo vyresnė ir akivaizdžiai simpatizavo bendraamžiam vairuotojui.

Parašiau jai eilėraštį – apie obuolius, apie Stikso upę, kuri plukdo obuolių sielas, apie Hadą ir Persefonę... Ji buvo Persefonė, o aš Orfėjas, bandantis sužavėti ją savo giesmėmis. Neprisimenu, kaip tas eilėraštis baigėsi, bet, žinoma, kaip nors nelaimingai. Tuo metu poezija man buvo susijusi su kančia, asketizmu, su nelaiminga meile ir panašiai.

Perdaviau jai eilėraštį ir paskui visą dieną laukiau atsakymo. Nežinau, kokio. Tiesiog kažkokio ženklo iš dangaus. Galiausiai pamačiau, kaip ji kartu su savo juodaūsiu skaito mano eiles ir juokiasi.

Girtuoklis čekas Hrabalas rašo apie žmogų, dirbantį prie preso, presuojančio makulatūrą. Presuojamos filosofijos, religinės knygos, meno albumai, kartu į presą patenka ir žiurkės, ir viskas į tą presą patenka – kultūra ir religija, ti-

---

Kriminalistas šūkteli kolegoms, vis dar atsargiai trypinėjantiems aplink lavoną.

- Aš nusileisiu žemyn. Ko gero, jis ten.

Iš tiesų, statula pasikeitusi. Ne visa, bet jos maldai sunertos rankos nušveistos ir atrodo, tarsi statula norėtų išsinerti iš savo surūdijusio apdaro.

- Negaliu pakęsti šitų katalikiškų nesąmonių, - sako kriminalistas, prieina prie statulos, paliečia ranka, pabeldžia. Dusliai suaidi. Jis pasisuka į ūkvedį. - Tuščiavidurė, - sako kriminalistas. - Tuščiavidurė, kaip ir jų tikėjimas.

Ūkvedys nieko nesako.

Kriminalistas ima pamažu žingsniuoti aplink statulą. Už jos tirštas sąžalynas - stori, tankūs pernykštės žolės kuokštai.

kėjimas ir neviltis, kūnas ir siela, išmintis ir žiurkių mėšlas, visas žmogaus gyvenimas, tai štai ir mano širdis tuo metu pateko į presą, Gutenbergas ant jos išspaudė išlydyto švino rašmenis, Hrabalas supresavo ją kartu su Lao Dzė ir žiurkėmis, ir taip kasdien, iki pat rudens – kai tik ji ateidavo į darbą, mano širdis jau gulėdavo po presu ir traiškydavo ją kartu su obuolių koše, ir tekėdavo sultys, sumišusios su krauju, ir iki šiol negaliu pakęsti obuolių sulčių, ir iki šiol jaučiu, kaip mano siela supresuota su mano kūnu, ir niekaip nerandu tos plonytės linijos, kuria galėčiau pagaliau pajudėti šviesos link...

– Ar tu apsirūkęs? – klausia Alpinistas.

– Taip, – sako Simonas.

– Ir paskui dar alkoholis?

– Tik pora taurių „Džeko Dė“.

– Eik išsimiegok.

- Pažiūrėkit, - pasigirsta kriminalisto balsas. Ūkvedys nueina už statulos. Tiesiai prie statulos krašto žioji skylė.

- Išlįsk! - šūkteli kriminalistas. - Išlįsk, velniai tave griebtų.

Jis įdėmiai apžiūri Simoną - sulysęs, saulės nubalintais, seniai kirptais, netvarkingais plaukais, nieko nematančios, primerktos akys įbestos į tolį.

- Ar tu žinai, kas ten atsitiko? - klausia kriminalistas ir linkteli galva statybvietės pusėn.

Simonas nieko neatsako.

- Ar tu pažįsti tą negyvėlį? Matei, kas tai padarė? Ar jis tavo tėvas?

Simonas tyli ir lėtai purto galvą.

Taip jis man pasakojo.

– Gerai, kapitone. Ir vis dėlto jūs neatsakėte, ką manote dėl mano pasiūlymo. Dėl Kristinos?

– Aš apsvarstysiu, – sako Alpinistas ir Simonui pasirodo, kad pritaria jo beprotiškai minčiai surengti seniai išsiskyrusiems žmonėms pasimatymą.

Jis grįžta į savo butą, į mažą skylę dideliame name, ir jaučiasi kregžde stačiame šlaite, ir jaučiasi šventraščio ritiniu Kumrano olose, ir kartu jaučia save šioje erdvėje ir laike, teka laikas, sako, kažkas taip sako, anksčiau sakydavo poetas, dabar televizorius, kompiuteris, nesvarbu, kas sako, Simonas suvokia fiziškai, jusliškai, kaip laikas teka jo kūnu, išplauna vidaus organus arba vienus nuplauna, tai yra nugludina, nudrožia jų apsauginį sluoksnį, ir atsiveria silpnos vietos, kurias gali pulti būties dugnu ropojantys vėžiai, kitur prineša visokio šlamšto, nuosėdų, šiukšlių, ir gyslos užsikemša, ir jose ima veistis parazitai, kurie paskui plinta po visą kūną, laikas

---

Kalbėk su manimi: Kyoko

Neseniai Simonas, jau nežinia kelintą kartą skaitydamas Džono Faulzo „Juodmedžio bokštą“, suprato paprastą ir kartu nelabai malonų dalyką: štai tokia literatūra, arba literatūra apskritai, jam ir suformavo supratimą apie moteris, sukūrė jo idealą, modelį, šabloną, kokia turi būti moteris, kurią jis galėtų mylėti ir kūniškai, ir dvasiškai. Liekna, dailiai nuaugusi? Jis nežino tiksliai, kokios turėtų būti kūno apimtys – galbūt tai net nelabai svarbu, nes juk svarbiau vidus? Ar seksualumas susijęs su kūno parametrais? Kad būtų linkusi į menus, mėgstanti vienatvę, linkusi pasiaukoti (be abejo, tai tik jo paties egoizmo atspindys), dvasinį pasaulį vertinanti kur kas labiau už instinktyvųjį, su ja

plauna viską, o labiausiai smegenis, prisiminimai vartosi laiko srautuose kaip seni baldai, nešami potvynio, nudvėsę arkliai, karvės, ožkos, paukščiai, kuriuos jis matė, kuriuos lietė jo rankos, ir moterys, ir vyrai, ir miestai, ir vaikai, jo mažyčiai, gražūs vaikai, sėdintys prie upės su mėsainiais rankose ir žiūrintys, kaip pro šalį laiko upė neša jų tėvą, ir viskas tuose laiko srautuose vartosi, iškyla, nyksta, vienus atsiminimus nuplauna ir jie dingsta su visam, kitus iš kažkur atneša, atrodo, kad to net nebuvo, atrodo, kad tie atsiminimai iš kito laiko, iš kitos vagos, atrodo, kad jis atsimena kito žmogaus atsiminimus, ir tas kitas žmogus žiūri į jį iš kito atsiminimų kranto, moja ranka ir kažką šaukia, ir jis negali suprasti, ar jis moja perspėdamas, ar atsisveikindamas, ar grasindamas, taip teka laikas, sako Simonas ir pats nežino, kam sako, galbūt televizoriui ar kompiuteriui, sau pačiam, galbūt Markui Aurelijui, galbūt Hrabalui, stovinčiam prie laiko preso ir presuojančiam kruvi-

---

kalbėdamas galėtų cituoti kultūros ženklus ir būtų suprastas, nesvarbu, ar tai būtų literatūra, ar dailė, ar kitoks menas.

- Ar tu mane kabini? - klausia Kyoko.

- Maniau, japonai taip tiesmukai neklausia.

- Aš sugadinta japonė, - sako Kyoko.

Simonas studijuoja valgiaraštį.

- Žiūrėk, - sako jis, - yra japoniško viskio. Keista, maniau, japonai geria tik sakę.

- Jeigu stengiesi dėl manęs... - sako Kyoko.

- Ne, ne, - nutraukia jis. - Mes esame vidurio Anglijoje, mūvime džinsus, avime snikerius, kalbame angliškai, aplinkui vien škotiškas viskis - labai norisi ko nors, kas nebūtų taip anglosaksiška, britiška, su imperijos kvapu.

- Japonai irgi turi imperatorių.

nus žmonijos išminties ir kančios puslapius į kvailą skaitytojo sielą, į nieko nepasimokančią, naivią ir žiaurią, laiko nuolat plaunamą, laiko nuolat juodinamą žmogaus sielą.

– Vargšai japonai.

Ji smalsiai žiūri į Simoną. Kultūrų skirtumai, ji nesupranta, ką jis turi omenyje. Jis ir pats nesupranta, bet vis tiek smagu.

– Tikiuosi, tu ne koks nors žaliasis, nes aš parašiau apsakymą apie suvalgytą katę.

– Nuostabu. Primena vieną rusą, kuris parašė pjesę ir pats pastatė spektaklį apie tai, kaip jis suvalgė šunį.

– Ar rusai valgo šunis?

– O japonai valgo kates?

Kyoko juokiasi.

– Ar popiežius šika miške?

– Žinai, nesuprantu šio posakio. Tiksliau, suprantu, ką jis reiškia – kad tai akivaizdus dalykas ir panašiai, bet juk popiežius neši-

19. Socialinio impotento sindromas

Kristina, arba ponia Kristina, kaip ją vadina kaimynai, žiūri į skambantį telefoną ir nė nekrusteli. Garsas nustatytas taip, kad telefonas skambėtų tyliai. Tiesą sakant, jai beveik niekas neskambina. Išskyrus nukvakusią draugę, kuri nuolat guli ligoninėje, ir taksistą Jegorą, kuris kartais skambteli pasiteirauti, ar nereikia atvežti prekės. Ponia Kristina turi ydą, kurios negali, o ir nebenori atsikratyti. Sulaukus septyniasdešimties ne tiek jau daug pramogų.

Tiesa, vadinamasis namų areštas jai buvo skirtas kaip tik dėl alkoholio. Prieš dešimtį metų ji buvo įnikusi gerti gana stipriai, ilgai sėdėdavo kavinėse, įsiveldavo į ginčus, galiausiai prarado butą ir teko kraustytis pas sūnų. Alkoholinės klajonės nesiliovė, vieną kartą ji netgi sukėlė muštynes, įtūžęs sūnus įtaisė kambario duryse užraktą ir užrakino ją. Bet marti,

---

ka miške, jis šika Šventojo Petro bazilikoje, jis šika Vatikane, jis gali šikti viso pasaulio katalikų namuose, kodėl jis turėtų šikti miške?

Kyoko linksi galva. Ir nesijuokia.

– Taip, anksčiau buvo meška, paskui virto popiežiumi.

– Gerai, ponia profesore, ačiū. Žinai, lietuviškai tavo vardas primena žodį „juokas“. Jeigu dar rašyčiau eilėraščius, būtinai tavo vardą surimuočiau su žodžiu „juokas“.

Kyoko vėl juokiasi.

Simonas vėl galvoja apie Faulzo „Juodmedžio bokštą“, apie moterį, kuri ateina tarsi iš meno, tarsi iš paveikslo. Ir ne dėl to, kad būtų nekūniška, o dėl to, kad ji taip ir lieka idealioje erdvėje... Faulzo aprašyta situacija baigiasi tuo, kad vyras nebaigia. Tai yra geismas nesuteršia jo jausmo. Jis lieka ištikimas žmonai. Pats

nors ir prisibijojo savo vyro, labai gailėjo anytos ir nupirko jai mobilųjį telefoną. Dėl viso pikto, pasakė ji, jeigu kas nors atsitiktų, kai mūsų nėra namie.

Patekusi į namų areštą, ponia Kristina šiek tiek susitvarkė: atnaujino apleistą jogos mankštą, ėmė daug skaityti, netgi pradėjo rašyti prisiminimus apie kalnus, apie jai įstrigusius kopimus. Tačiau išgérinėti nesiliovė. Tik dabar ji tai darydavo rečiau ir labai saikingai, kad neįkliūtų. Kadangi jos sąskaitoje pinigų būdavo labai mažai, prašydavo, kad pats Jegoras retsykiais paskambintų. Žinoma, kai tik galėdavo, skambindavo ir pati, tik labai nemėgo prašinėti marčios, kad papildytų sąskaitą.

Ponia Kristina žiūri į telefono ekraną. Skambina Jegoras. Ekrane rodo vardą „Lidija", bet ji žino, kad tai Jegoras. Tai mažytė jos konspiracijos paslaptis. Sūnus, sužinojęs apie telefoną, norėjo atimti, bet paskui atlyžo. Kartais patikrina, bet nieko

---

to nenorėdamas. Gali būti, kad štai toks modelis, įstrigęs kažkur giliai sąmonėje, paskui tapo jo viso gyvenimo tragedija, to gyvenimo, kuris buvo susijęs su moterimis, su bendravimu, su pasirinkimais: instinktų valdoma asmenybės dalis siekė visiškai kitokio tipo moters, apkūnios, vulgarios, pasileidusios, tačiau buvo ir kita asmenybės pusė, ta, kuri siekė tobulumo, kuri tikėjo literatūra, menu, dora kaip pagrindiniu visuomenės sutarimo ir taikaus gyvavimo principu.

Galima nesunkiai nuspėti, kad kaip tik iš šios priešpriešos ir kyla žmogaus kūrybiškumas, galbūt ir jo paties ieškojimai susiję su šiuo binariškumu, tačiau tai tik dar vienas teorinis svarstymas, jis niekaip neatperka netikrumo, netgi baisaus nusivylimo pasauliu, tai yra pačiu savimi dabar, sulaukus tokio amžiaus, kai

įtartino neranda. Ponia Kristina kalbasi tik su draugėmis Lidija ir Viktorija. Lidija iš tiesų yra taksistas Jegoras. O Viktorija išprotėjusi senė, nuolat gulinti ligoninėje ir skambinanti jai, kai ją apima mirties baimė. Keista, nes jis tik vakar jai atvežė prekę. Po poros minučių telefonas vėl suskamba ir ji atsiliepia.

– Laba diena, čia Jegoras. Jeigu jūs nieko prieš, vienas žmogus nori su jumis pakalbėti.

– Gerai, – sako ponia Kristina.

– Laba diena, aš Simonas, bet tai nesvarbu. Noriu jūsų paklausti – ar norėtumėt ištrūkti?

* * *

Kai ši mintis Simonui pirmą sykį atėjo į galvą, atrodė visiškai paika ir netgi vaikiška. Tačiau vėliau pamažu ji vis sukosi ir sukosi galvoje, kol negrabūs nuogi jos griaučiai apaugo keista spalvinga, viliojančia, gundančia mase.

---

jau turėtų būti grūdai atskiriami nuo pelų. Kad nebesijaustų vertas būti dar sykį išspjautas.

Kyoko žiūri į jį.

- Ar aš kalbėjausi su savimi? - klausia jis.

- Ne, - papurto galvą ji. - Tu tylėjai su savimi. Ir man tai netrukdo.

- Mane Jėzus Kristus ką tik išspjovė dar kartą.

- Atsipalaiduok, - sako Kyoko.

- Negaliu, kažkodėl vakar naktį prisiminiau, kad iš karto po skyrybų prišlapinau lovą. Dėl per didelio kiekio džiaugsmo. Arba alkoholio.

- Gerai, - sako Kyoko, - prisiminimai gerai, ir apsišlapinti gerai. Rašytojai iš to gyvena. Iš pradžių apsišlapina, paskui apie tai rašo.

– Argi ne apie tai kalba visi šarlatanai, mėginantys žmonėms parduoti kokį nors šlamštą, kurį jie vadina gyvenimo būdu, prasme ar panašiai?

– Jie šarlatanai, – sako Salomėja.

Jiedu eina paneriu, šalia dviračių tako. Pro šalį vis pralekia prakaituoti dviratininkai, Simonas užsimiršęs užlipa ant jų tako ir tada iš tolo pasigirsta skambučiai arba perspėjantys šūksniai.

– Ir aš šarlatanas. Visi rašytojai šarlatanai, – sako Simonas.

– Eime atsisėsim prie vandens, – pasiūlo Salomėja.

Jie nusileidžia žolynais apaugusiu takeliu prie Neries, šiek tiek paeina į šalį ir susiranda patogiai nusvirusią medžio šaką.

– Vienas dalykas ką nors prasimanyti, visai kitas – pagrobti senutę. Ir dar alkoholikę, – sako Salomėja.

Simonas nusisuka, kad žiebtuvėlio liepsną apsaugotų nuo vėjo, prisidega cigaretę.

- Ar tu irgi apsišlapinai?

- Ne, aš dar neišsiskyriau.

- Vadinasi, tavęs dar laukia smagus nuotykis.

- Papasakosiu tau istoriją, - sako Kyoko. - Vienuolis ateina pas Meistrą ir klausia, kaip jam rasti tikrąjį kelią. Meistras atsako: „Girdi, kaip čiurlena upeliukas?“ - „Taip“, - sako vienuolis. „Štai taip ir ieškok“, - sako Meistras.

Simonas gurkšteli ką tik atnešto japoniško viskio - skonis toks pat kaip airiško. Gal šiek trūksta karamelės prieskonio, bet labai panašu. Koks nors airis girtuoklis šlaistėsi ir Japonijoje.

- Ar nori pasakyti, kad apsišlapinęs gali surasti tikrąjį kelią?

- Tu taip pasakei, - sako Kyoko ir juokiasi.

- Jūs ten Rytuose visi laukiniai, - sako Simonas ir parodo jai liežuvį. Japonė dar labiau juokiasi. Panaši į vaiką.

– Tas tai taip. Bet čia būtų geras darbas. Kažkas, ko niekada gyvenime nesu padaręs. Įsivaizduok, jie nesimatė keturiasdešimt ar net daugiau metų, o dabar susitiktų ir pasikalbėtų. Galbūt net pradėtų gyventi kartu.

– O jie to nori?

– Kalbėjausi su Kristina, sakė norinti. Labai. Ji rašo atsiminimus apie kalnus ir pusė tų atsiminimų skirti jam, mano paliegusiam bičiuliui Alpinistui.

– Kaip manai, ar jie dar sugebėtų pasidulkinti? – staiga nušvinta Salomėjos akys, ir Simonas jau spėja, kad mergina tuojau užsirioglins jam ant kelių.

Salomėja atsistoja, bet Simonas pakelia ranką.

– Palauk, noriu ramiai parūkyti.

– Aš tau netrukdysiu, – ir ji vis tiek atsisėda jam ant kelių ir lenda bučiuotis.

– Ar tu man padėsi? – klausia Simonas.

Kyoko tylėdama geria kokteilį – martinis, degtinė ir dar kažkas.

– Ar iš tiesų martinis toks sausas, kaip apie jį kalbama literatūroje ir kino filmuose? – klausia jis.

– Nežinau, aš vieno martinio niekada negeriu.

Jis pasiteirauja, ką ji pastaruoju metu skaito.

Pasirodo, jie abu neseniai skaitė Džono Maksvelo Kutsė „Summertime“*.

– Kokia puiki vieta, kur jis mėgina mylėtis su moterimi, klausydamasis Šuberto.

– Ir tau ji patiko? Aš tą epizodą įsimylėjau – ir juokinga, ir graudu. Be to, tai labai tipiška kultūrininkams, – jie vis ieško pa-

---

* „Vasarmetis“ (angl.).

Salomėja atšlyja nuo jo.

– Pavogti senę? Tu manęs prašai padėti pavogti senę?

– Na, gal ji ne tokia jau ir senė. Gal ji sportiškesnė už mudu abu.

Salomėja sukikena.

– Tau susisuko protas. Tu trenktas. Sakai, kad aš trenkta, bet tu pats trenktas. Ir iš kur tu gausi įrangą? Juk tai visokie alpinistų dalykėliai. Ar gelbėtojų?

– Kalbėjau apie tai su Alpinistu. Jis davė telefoną, po darbo važiuosiu į Rudaminą. Ten jo pažįstamas įsirengęs kažką panašaus į laipiojimo uolomis treniruoklį.

Salomėja patempia lūpą.

– Maniau, vakare pabūsim kartu.

– Galim greituką dabar.

– Čia?

– Ne, čia nepatogu.

---

guodos didžiojoje kultūroje, netgi mėgindami užsiimti seksu.

- Ir tu taip darai? - juokiasi Kyoko.

- Turi galvoje, ar aš verčiu moterį sueities metu klausytis Šuberto, kad ji pasijustų tarsi devynioliktame amžiuje? Jeigu gerai pamenu, knygoje kaip tik apie tai ir kalbama - vyras verčia moterį klausytis Šuberto, kad jiedu abu galėtų pajausti kažką panašaus, ką jausdavo seksu užsiimantys devyniolikto amžiaus žmonės.

- O moteris išsityčioja iš jo sakydama, kad muzika reikalinga norint sugundyti moterį, mylintis muzika nebereikalinga.

- Taip, velniai griebtų, manau, aš jį suprantu. Visos tos įžangos prieš sueitį - toks komplikuotas dalykas!

Kyoko tyli. Ir tyli taip, kad sunku suprasti, neįmanoma su-

– Nebūk miesčionis.

– Ne, sakiau.

Salomėja nieko neatsako, bet jos delnas jau ten.

– Matai, jis nori!

* * *

Vyras ne mažiau kaip šešiasdešimties, bet atrodo labai gerai. Prakaulaus veido ir raumeningas, jokio antsvorio.

– Tomas sakė, tave reikia apmokyti, – sako vyras, nužvelgia Simoną nuo galvos ligi kojų, ištiesia ranką. – Vėjas.

Jis paspaudžia plaštaką. Rankos kaip replės.

– O kas tas Tomas?

– Tu nežinai, kas yra Tomas? Jis man skambino, sakė, atvažiuosi.

– Ak, taip, Tomas, – pliaukšteli delnu sau į kaktą Simonas. Jis niekada Alpinisto nevadina vardu.

---

prasti, ar ji tyli pritardama, ar tyli nesutikdama. Ji tyli, kaip moka tylėti tik moterys. Paskui pakreipia galvą, žiūri į jį.

- O ką tu siūlai klausytis moteriai, kad ji pasijustų...

- Kaip danguje?

- Tu ir vėl kabini mane.

Simonas galėtų įsimylėti šią moterį. Japonę, gyvenančią kitame pasaulio krašte, su ja jis gali kalbėti apie tai, kas jam tikrai įdomu. Juk taip ir prasideda visi didieji jausmai – kai žmogus pasijunta suprastas? Ne? Salomėja sakytų, kad tai nesąmonė. Salomėja sakytų, kad jausmai prasideda, kai žmonės ima vienas kito geisti. Ar jis geidžia Kyoko, ar jaučia sustangrėjimą ten, apačioje, pas poną Aligjerį Dantę?

– Anais laikais Tomas buvo kietas. Mes jį vadinom Uola. – Vyras nutyla, ir Simonas kantriai laukia kokios nors iš kojų verčiančios istorijos apie anuos laikus ir apie tai, kaip Tomas Uola atliko keletą žygdarbių. Bet vyras atsisuka į Simoną, kritiškai nužvelgia jį.

– Ar esi kopęs į kalnus?

– Tarnavau šturmo batalione. Teko daug dirbti su apraišais, karabinais, virvėmis ir kitokia įranga... Na, žinot, leistis iš kybančio malūnsparnio MI-8...

– Gerai, – nutraukia Simoną Vėjas. – Kada tai buvo?

– Taip, reiktų viską prisiminti. Jau praėjo nemažai laiko.

Vėjas nusiveda Simoną prie bokštą primenančio pastato. Anksčiau čia būta galvijų fermos. Ją nusipirkęs, jis bokštą pertvarkė į dirbtinių uolų sieną, o fermą pavertė sporto sale ir sandėliu.

– Įdomi vieta.

Simonas pabučiuoja Kyoko prie jos kambario durų į skruostą ir neatsisukdamas nueina. Sąmoningai ar nesąmoningai kartoja „Juodmedžio bokšto“ pabaigos sceną, kad bent pats sau galėtų pasakyti: išlikau.

– Ne kalnai, bet ką padarysi.

Vėjas paduoda jam apraišus, kurie labai primena parašiuto D-5 sistemą.

– Automatinio blokavimo sagtys ant juosmens ir kojų, geras dalykas, tvirtas, patikimas, paprastas, – komentuoja Vėjas, kol Simonas segasi sagtis. – Leisitės dviese, kiek suprantu?

– Taip.

– Kelintas aukštas?

– Penktas. Namas šešių.

Vyras parodo Simonui nematytą dalyką.

– Automatiškai užblokuojantis nusileidimo įrenginys. Virvė visiškai užblokuojama, jokio pavojaus kristi. Atblokuojama štai šia svirtele. Dėl Kristinos nebus bėdos. Ji patikima.

– Sako, pastaruoju metu vartoja daugiau, nei derėtų.

– O kas gali pasakyti, kiek derėtų? – klausia Vėjas ir nusikvatoja. – Niekas negali pasakyti, niekas. Net Vėjas.

Kalbėk su manimi: Socialinio impotento sindromas II

Simonas įsispiria kojomis į stogo kraštą. Apačioje šeši aukštai, geriau nežiūrėti į apačią. Dabar jam šis sumanymas atrodo kvailas, bet keisti ką nors per vėlu. Salomėja, kuri jiems nusileidus atkabins virves, stovi tamsoje, šypsosi, pamoja jam ranka.

Staiga durys, vedančios ant stogo, atsidaro ir tarpduryje pasirodo Viktoras. Jis prieina prie Salomėjos, paskui pasisuka į Simoną. Simonas akimirką delsia, bet Viktoras taip pat pakelia ranką ir pamoja jam, kad tęstų ką pradėjęs. Šeši aukštai, pagalvoja Simonas, apačioje šeši aukštai, likti gyvam nedaug šansų.

Simonas supranta, kad šį žodžių žaismą vyriškis pavartojo sąmoningai, ir pritariamai nusišypso. Ko gero, žmonės, dalį gyvenimo praleidę kalnuose, negali būti šūdžiai.

Pirmą sykį jam nepavyksta susitvarkyti su virvėmis, sagtimis, jis leidžiasi siena trūkčiodamas, kartais per stipriai atsispiria kojomis, kelissyk trenkiasi į sieną šonu.

– Reiks padirbėti, – sako Vėjas, kai prakaito išpiltas Simonas pagaliau kojomis pasiekia žemę. Simonas žiūri į alpinistą – šio veide šypsena, kokia šypsosi profesionalai, žvelgdami į mėgėjų pastangas prilygti jiems.

Bet keisti ką nors per vėlu. Jis negali visą laiką bėgti. Reikia ką nors padaryti ligi galo.

Salomėja ir Viktoras dingsta iš akių. Ar dabar tas pabaisa išsitrauks peilį? O gal peilį išsitrauks Salomėja? O gal peilis jau seniai ištrauktas, aštrus, milžiniškas peilis virš plonos virvės, ant kurios kabo Simono gyvenimas, tereikia tik staigaus ryžtingo kirčio, ir viskas baigta.

Krantas lieka, laivas nuplaukia, o lieptas, jis krenta į juodą bedugnę... Jeigu įsivaizduosime savo gyvenimą kaip filmą, o taip įsivaizduoti daug lengviau, simboliai visiškai aiškūs: krantas, laivas ir lieptas, krentantis į juodą prarają, kurioje nieko nematyti, netgi baltų vandens lelijų.

20. Nesunkus būdas tapti angelu

Simonas įsiremia kojomis į stogo kraštą. Po juo šeši aukštai, geriau nežiūrėti į apačią. Dabar jam šis sumanymas atrodo kvailas, bet ką nors keisti per vėlu. Salomėja, kuri jiems nusileidus atkabins virves, stovi tamsoje, šypsosi, pamoja jam ranka.

Balkonas, durys praviros, kambaryje tamsu. Po akimirkos tarpduryje pasirodo ponia Kristina. Ji vilki seną sportinį treningą, ant galvos užsimovusi megztą kepuraitę. Grakščiai įlenda į apraišus, Simonas užlipa ant balkono krašto, paskui atsargiai už pažastų kilsteli ponią Kristiną, ir štai jie jau leidžiasi žemyn, tereikia saugotis, kad neužkliūtų už balkonų. Kai pasiekia žemę, ponia Kristina pasitaiso kepuraitę.

– Kaip aš atrodau? – klausia Simono.

– Kaip už milijoną, – sako Simonas, ir moteris nusišypso.

---

* * *

Simonas atsipeikėja ligoninėje. Iš pradžių nesusigaudo, kur jis, bet sąmonė, nors ir aptemdyta vaistų nuo skausmo, pamažu švinta: jis buvo ant stogo, jis norėjo nors kartą gyvenime padaryti ką nors puikaus, ką nors nesavanaudiško, ką nors, kas suteiktų džiaugsmo kitiems žmonėms. Simonas mėgina pasukti galvą, sunkiai sekasi: mato, kad viena koja ir viena ranka sugipsuotos. Skauda nugarą, galva pilna cemento dulkių, sunkių, sprangių cemento dulkių pilni plaučiai, toks jausmas, kad net širdis.

Bet širdis vis tiek sureaguoja, kai Simonas šalia lovos pamato sėdinčią Aną.

- Ana... - šnabžda Simonas, - aš tikras šiknius...

Simonas pajunta silpną alkoholio kvapą. Matyt, dėl drąsos ponia Kristina įkalė penkiasdešimt, pagalvoja.

Jegoras važiuoja purtydamas galvą.

– Jeigu jus supakuos, aš nieko nežinau. Ne, aš nieko prieš padėti žmonėms, bet su mentais nenoriu turėti reikalų.

Simonas niekad nesinaudoja liftu, į trečią aukštą laiptais užlipsi netgi greičiau, negu užropos tas leisgyvis devynaukščio liftas, bet dabar, su ponia Kristina, jie pakyla liftu.

Alpinistas apsirengęs baltais marškiniais, mūvi juodomis kelnėmis, apsiavęs juodais batais. Akimirka galėtų būti komiška, bet Alpinistas toks susijaudinęs, kad viskas atrodo labai tikra. Remdamasis lazdele, jis sunkiai priklaupia ant vienos kojos, ištiesia ranką poniai Kristinai:

– Atleisk man, Kriste.

Jie stovi apsikabinę, Simonas pamažu uždaro duris, išstumdamas iš smalsumo net išsižiojusią Salomėją.

- Žinau, - ramiai atsako Ana. Paskui nusišypso. - Dabar mes kažkuo net panašūs.

Simonas tyli. Paskui, sukaupęs jėgas, vėl sušnabžda:

- Maniau, tu beprotnamyje.

- Išleido savaitgaliui, - sako Ana.

- Ar tavo stalčiuje atsirastų vietos mano kojinėms?

Ana žiūri į jį, linguoja galva, nors neaišku, ar tai pritarimas, ar gailestis.

- Jeigu nebevadinsi manęs ruoniu, - sako Ana ir spusteli jam ranką.

- Dar niekas taip gerai nėra spustelėjęs man rankos, - sako Simonas.

Suskamba telefonas. Simonas atpažįsta savo mobiliojo melodiją.

* * *

– Tu mano didvyris, – sako Salomėja atsigulusi šalia jo ant sofos. Simonas tylėdamas junginėja televizoriaus kanalus. – Kaip manai, ar jie turės seksą?

Simonas išjungia televizorių.

– Nežinau. Gal jie turės kai ką daugiau.

- Čia ji, - Ana parodo jam nušvitusį telefono ekraną. - Atsiliepsi?

- Ne, - sako Simonas, - išjunk. Kurį laiką būsiu ne ryšio zonoje.

Padėka

Už pagalbą rašant knygą dėkoju psichologei Aušrai Griškonytei, tuomečiam Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininkui Kęstučiui Lančinskui ir kriminalistui Vladislavui Abarovičiui.

Rašant apie kopimą į Tian Šanio kalnus labai pagelbėjo alpinisto Viktoro Čapkevičiaus atsiminimai.

Sigitas Parulskis
Mano tikėjimo iltys

Tai tik dar vienas bandymas atkurti, ištraukti iš nebūties bent mažytę skiautelę gyvenimo audinio, kurį kaip nevilties apimta Penelopė kadaise ardžiau, plėšiau, naikinau – įnirtingai, žūtbūtinai.

Anądien mačiau plūdurą vidury upės. Jis atkakliai kovojo su srove ir dėl optinės apgaulės kartais atrodė, kad šauniai iriasi į priekį, nors iš tiesų – stovėjo vietoje.

Kiek daug pastangų reikia, kad liktum bent jau vietoje, kad atsispirtum nenumaldomai srovei.

Įsikirtęs nagais ir dantimis į tą mažą skiautelę audinio, kurį pavyko atgaminti, nustverti begalinėse, klaidžiose atminties saugyklose.

Sigitas Parulskis

Sigitas Parulskis
Nuogi drabužiai

Jau neprisimenu, kokia tai buvo knyga ir kada tai buvo, bet vienas pažįstamas kartą paklausė manęs, ar gera knyga, kurią neseniai skaičiau. Man ta knyga patiko, tik nesumečiau, kaip greitosiomis suformuluoti, kodėl, todėl pasakiau – yra gerų minčių. Kai dukra iš lentynų renkasi, ką paskaityti, sakau tą patį – imk šią, yra gerų minčių. Struktūra, veikėjai, stilius – visa tai labai svarbu, bet iš pradžių užtenka, kad knygoje būtų gerų minčių.

Tikiuosi, kad ir „Nuogi drabužiai" vis dar tokia knyga, kurioje yra gerų minčių. Ir nesvarbu, ar tos mintys persmelktos liūdesio, ar ironijos, ar jos begėdiškai drovios, ar kukliai arogantiškos. Jeigu jos tikros, skaitytojas suras, atpažins ir pripažins savomis, jeigu ne – nėra dėl ko be reikalo žiopčioti.

Sigitas Parulskis

Sigitas Parulskis
Sraigė su beisbolo lazda

Kai pagalvoju apie mažą, vos judančią, iš niekur į niekur rasota žole šliaužiančią sraigę, o paskui kai pagalvoju apie tą pačią sraigę, karingai užsimojusią beisbolo lazda, apima keista, dviprasmiška nuotaika. Beveik visą gyvenimą taip ir jaučiausi – keistai ir dviprasmiškai, lyg būčiau sraigė, kuri juda nežinia iš kur ir neaišku kur, maža, bejėgiška, trapi, bet vis tiek nenori pasiduoti, aršiai mosuoja sunkia beisbolo lazda, nors pati gali būti tos lazdos sutraiškyta.

Plonas sielos kiaukutas, daug sykių daužtas, daug sykių klijuotas, bet vis tiek norisi tikėti, kad kiekvienas randas, kiekvienas rumbas daro mus labiau žmonėmis, ne atvirkščiai.

Sigitas Parulskis

Sigitas Parulskis
Trys sekundės dangaus

Romanas „Trys sekundės dangaus“ – apie kartą, kurią nuo pasaulio skiria trijų sekundžių tarpas. Laike pasiklydusią, niekuo netikinčią nepritapėlių kartą. Tai autentiškas, skaudus, kandus, erzinantis, šventvagiškas ir makabriškas pasakojimas. Negailestingam autoriui užkliūva viskas: meilė, mirtis, tikėjimas, vyrai ir moterys, revoliucija, didvyriškumas, graikų mitai. Nėra temos, kurios jis nesumaltų į miltus. Jo varomoji jėga – pyktis ir abejonė, alkoholis ir moterys. Bet ir tai nuvilia. Nuvilia ir bejėgis Dievas, ir mulkiai *Homo sapiens*, ir pats pasakojimas. Nėra už ko užsikabinti. Kas belieka? Abejoti, ieškoti ir pykti, bandyti mylėti. Būti gyvam. Nes trys sekundės dangaus priklauso kiekvienam.

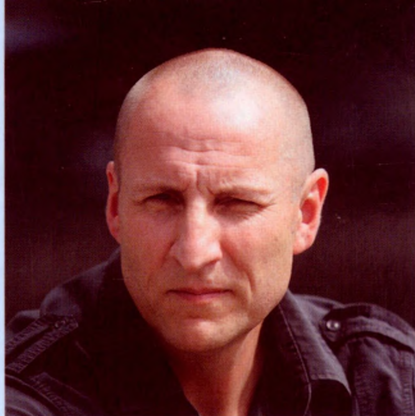
„Trys sekundės dangaus“ – geri skiepai: nuo perdėto idiotiško optimizmo, nuo praeities nostalgijos, nuo kvailo entuziazmo ir seilėto sentimentalumo. Žmogus yra tarp angelo ir gyvulio. Tą Sigitas Parulskis mums nuolat ir primena.

Parulskis, Sigitas
Pa296 Nutylėtų lelijų miestas : romanas / Sigitas Parulskis. –
Vilnius : Alma littera, 2016. – 240 p.
ISBN 978-609-01-2230-3
UDK 821.172-31

Sigitas Parulskis
Nutylėtų lelijų miestas
Romanas

Redaktorė Ramutė *Prapiestienė*
Knygos dizaineris *Agnius Tarabilda*
Knygos viršelyje panaudota
Editos Voverytės nuotrauka

Tiražas 4000 egz.
Išleido leidykla „Alma littera“,
Ulonų g. 2, LT-08245 Vilnius
Interneto svetainė: www.almalittera.lt
Spaudė UAB „Spindulio spaustuvė“,
B. Brazdžionio g. 23, LT-48184 Kaunas
Interneto svetainė: www.spindulys.lt

©Vidmanto Balkūno nuotrauka

„Nutylėtų lelijų miestas“ – netikėtas Sigito Parulskio romanas, kurį autorius vadina juokingiausia ir liūdniausia savo knyga, tragikomedija. Joje netrūksta fantazijos ir tikrų biografijos faktų, išgalvotų ir tikrai egzistavusių žmonių, čia ir lengvabūdiškas, bravūriškas meilės trikampis, ir skausmingų sūnaus ir tėvo santykių istorija, brandos, emocinės biografijos, geidžiamo ir nepasiekiamo tikėjimo nuolaužos bei motyvai iš ankstesnių autoriaus gyvenimų ir knygų.

Šis romanas nepretenduoja būti ramiu skaitiniu prieš miegą; priešingai, jis gali (o gal net turi) nervinti, erzinti, kelti abejonių, ir visai ne dėl teksto gana tiršto kūniškojo dekoro, o veikiau dėl neįprastai suregzto dvinario pasakojimo.

Pagrindinio veikėjo Simono gyvenimas perskeltas į dabarties ir praeities epizodus – jų sankirtose atsiveria tikrų ir netikrų meilių, vidinių laisvių ir prieštarų kupina istorija, kurią unikalia, tarsi atsainia maniera pasakoja Sigitas Parulskis.

Jūratė Čerškutė

www.almalittera.lt